चिप ला निप ला

(लिच्वः मुना)

चिप-निप

(ताहा बाखं)

मथुरा सायमि

सम्पादक - बिमल ताम्राकार

चिप ला निप ला

कुतः पिकाकया स्वसः व ख्वीगूगु पिथना

चिप ला निप ला

(लिच्वः मुना)

सम्पादक

बिमल ताम्राकार

कुतः पिकाक

११११

यला

११४३.२४.३६०

चिप ला निप ला (लिच्वः मुना)

सम्पादक : बिमल ताम्राकार
विधा : थीथी (लिच्वः मुना)
पिकाक : कुतः पिकाक, तिबुक्छेँ, ख्वप, नेपालमण्डल, नेपाः ।
न्हापां : न्यासः (५००) गू
: सन् २०२३
: ने.सं. ११४३/ बु.सं. २५६७/ वि.सं. २०८०
मू : निसः (२००।-) तका
सफू छाय्पा : बिमल ताम्राकार
स्वापू : ९८४१३७४०६५/ btamrakar1084@gmail.com
ISBN : 978-9937-750-74-5

Chipa la Nipa la Editor Bimal Tamrakar (2023)

थाकू : न्यू विद्या प्रिण्टिङ्ग प्रेस, सुकुध्वाका, ख्वप, नेपालमण्डल, नेपाः ।

लुपाः

- बिमल ताम्राकार

नेपालभाषाया वरिष्ठ आख्यानकार भाषाथुवाः मथुरा सायमि ने.सं. ११४२ दिल्लागाः दुतिया (ने.सं. २०७९ असार ३१) शुक्रवाः कुन्हु मष्टिस्कघात जुल । वय्‌कः मफुगु सियाः सतिकुन्हु हे नर्भिक अस्पताल, थापाथलि स्वःवना । वय्‌कःयात आइस्यूलय् तयातःगु । आइस्यूया पिने वय्‌कःया काय् भाजु कमल नापलात । कमलं धैर्य यानाः थः बौया सेवा यानाच्वन । वय्‌कःयात जक खनेवं मचायेक जिगु मिखाय् ख्वबि जायावल । जितः मथुरा दाइ नापंया जिगु क्वातुगु स्वापुं यानाः हे अथे जूगु थें ताल । उकुन्हु आइस्यूलय् वनाः वय्‌कःयात नापलाना । “बिमल, किपा छपाः का” धकाः वय्‌कलं धयादिल । किपा कया । तर किपा काये मज्यूगु जुयाच्वन । व किपा गनं पिने मछ्वया ।

वय्‌कः भतिचा फयेका छेँय् लिहाँ भ्माल । इलय् ब्यलय् वय्‌कःया थाय् वना । न्हापा थें धुवांधू वय्‌कःथाय् वनेफु । मनू धयाम्ह न्ह्याबले बल्लाना मच्वं । वर्ष वंलिया बःमलाना वनीगु जुयाच्वन । तर नं वया दुनेया आत्मबल धासा बल्लाइगु जुयाच्वन । डक्टरं च्वयेगु ब्वनेगु गंसा पंसा वय्‌कः दुनेयाम्ह च्वमिं वय्‌कःयात च्वकेत ग्वाकाच्वन । न्ववानाच्वन । वय्‌कः मफया वँवं जव ल्हाःया निपतिंचा म्हालापतिं व च्वलापतिंचां च्वसा काकां न्ययद‌ँ न्ह्यवंनिसें मनय् थानाच्वंगु बाखंचुयात ताहाः बाखं दयेकाः ‘चिप-निप’ च्वयादिल । वय्‌कः मफुसां वय्‌कलं च्वयादीगु आखःग्वः न्हापा गथे स्पष्ट बांलाः आः नं अथे हे तिनि ।

वय्‌कलं च्वयादीगु 'चिप-निप' ताहाः बाखं अमेरिकाय्‌ च्वनादीम्ह बाखंमि केशरमान ताम्राकारजुं थः बौ व मांया लुमन्ति नीस्वनादीगु 'भिक्षु हिरा फाउण्डेशन' शिकागो, अमेरिका पाखें पिथनादिल । उगु सफू पितब्वज्या अनलाइन पाखें वरिष्ठ बाखंमि राजा शाक्यजुया ल्हातं जुल । उगु मुँज्याय्‌ थःम्हं नं पलख ब्वति कायेगु ह्वःताः चूलाःगु खः ।

हलिमय्‌ दकले तधंगु चीज धयागु भाव खः । भाव ति तधंगु छुं मदु । चिप निप धयागु नं छगू कथं भाव खः । चिप निप धयागु नसाज्वलं व थलबलया सन्दर्भय्‌ वइगु खः । थन मथुरा साय्‌मिजुं नयेत्वनेया चिप निप मखुसें छम्ह मिजनं छम्ह मिसानापं यच्चाया स्वापू तयाः जुइगु खँयात चिप धायेत्यंगु खः । व चिप नं चिप ला निप ? मनूतय्‌ थःत यःसा चिप नं निप, निप नं चिप जुइ । इटालीयाम्ह इभां नेपालय्‌ वयाः दकले अजूचायापुगु खँ धयागु नेपाःमितय्‌ बोटलं पालंपाः लः त्वंगु खनाः खः धकाः धयादीगु खँ लुमनाच्वन । झी बोटलं म्हुतुसी थिइका लः मत्वनकि निप तर इभाया मिखां ला व चिप खः । उकिं चिप व निप धयागु भाव खः ।

मथुरा साय्‌मिजुं 'चिप-निप' च्वयादिल । पि नं दन । सकल च्वमिपिनिगु इच्छा जुइ थःगु सफू सकसिनं ब्वनाबिइमाः । वय्‌कः मफया छेँ च्वनेमाल । वय्‌कलं 'चिप-निप' नेपालभाषा ख्यःया मनूतय्‌त सःताः न्यासः सफू धमाधम सितिकं इनादिल । अथे इना बियादिबलय्‌ धयादी, "थ्व 'चिप-निप' सफूचा ब्वनाः छकूचा थःगु लिच्वः नं बियादिसँ ।" च्वमितय्‌ थःगु सफूया ब्वमिपिसं सवाः कयाः लिसवाः कनीगु यइ ।

जितः नं वय्‌कःया 'चिप-निप' सफूचा कायेत वना । झिगू सफू कया हया । पासापिंत इनाबिया । थ्व सफूया दकले न्हापांगु

लिच्वः ख्वपया दिपकराज 'ख्वप' पाखें बियादीगु थन थाय् लुमंकेमाः । लिच्वः मुनेगु ज्या न्ह्यानाच्वन। ने.सं. ११४३ दिल्लागा चन्हे (२०८० असार ३१) आइतवाः लिपांगु न्हि खः । लिच्वः गुलिं मेजेञ्जरं वल । गुलिं इमेलं वल । गुलिं लिच्वः भ्वँतय् च्वयाः खाम बन्दी जुया वल । छगू निगू मुना वँवं ७८गू दःवल । मथुरा साय्मिजुं जितः नं 'चिप-निप'या छकूचा लिच्वः च्वयेत इनाप यानाद्यूकथं चिहाकलं च्वया ।

'चिप-निप' ताहाः बाखंयात यच्चाया बाखं धकाः धयातल । तर थ्व सफुतिइ रानी परमेसपाखें बलात्कार जूगु खँ जक न्ह्यथनातःगु दु । मेगु यच्चाया खँ थ्व सफुतिइ मदु । थज्याःगु यच्चाया खँ न्हिपतिइ स्वःसा न्हिथं धयाथें बुखँ वयाच्वनी । रानीयात थः मिजं सुजनं खुँयात थें कलफेल याइगु खँ ल्वका हे त्वती । मन चंगा हे तो लोता मे गंगा धाःथें थ्व चिप धयागु ला छुं नं मखु । चिप धयागु ला भाव हे जक खः धकाः मन त्याकल धाःसा थन छुं विवाद मदु । मथुरा साय्मिजुं आदर्शवादयात नालाः दियाः सुजनया छेँजःयात चिच्चाय् दंके स्वयाः छस्वा यानाबिया । आदर्शवाद धयागु गबलें हे व्यावहारिक जुइमखु ।

मथुरा साय्मिजु थः ८३दँया वैशय् नं थःगु म्हयात वास्ता मयासें जय मांभाय् धयागु नुगलय् भाव तयाः थ्व 'चिप-निप' ताहाः बाखं च्वयादिल । वय्कःयात न्ह्याक्व न्ह्याक्व हे सुभाय् ब्यूसां गाइमखु । अन्तय् छता खँ मधासें मगाः नेपालभाषाय् गुलि नं सफू पिदनी । व सफू मध्येय् दकले अप्वःसिनं ब्वनीगु सफू धयागु मथुरा साय्मिजुया बाखं हे खः । न्यासः सफू ब्वमिपिनिगु ल्हाःतय् थ्यन । न्यासलं जक थ्व सफू ब्वन खइमखु । व स्वयाः नं अप्वःसिनं थ्व सफू ब्वंगु दइ । सफू न्ययाः कयाः ब्वंपिं ब्वमिपिं नं

दुगु खँ न्यनेदु । वय्कःया सफलता धयागु थ्व खः थें जितः ताः । वय्कः वालय् निकः थेरापी भ्कायाः च्वनादीगु दु । जव ल्हाःया मसंगु स्वपतिं नं भति भति संके जियावःगु दु । वय्कःया उसाँय् बांलाना वयाच्वंगु दु । वय्कलं थःगु मांभाय् नेपालभाषा साहित्य थपुकेगु ज्याय् आख्यान साहित्य श्रृजना यानाः यक्व यक्व ज्या यानादीधुंकूगु दु । भ्कीगु भाषाया वय्कः भाषाथुवाः व प्रबुद्ध व्यक्ति खः ।

जय मथुरा साय्मि !

जय नेपालभाषा !

ने.सं. ११४३ अनलागाः पारु बुधवाः

भुलांचा, ख्वप

जिगु खँ थ:गु

- मथुरा साय्मि

फुसां मफुसां 'चिप-निप' या नामं बाखं च्वये सिधयेका । उघ्रिमय् अमेरिकाय् च्वना च्वनादीम्ह छम्ह साहित्यकार एवं भाषा प्रेमी भाजु केशरमान ताम्राकारजुं थुगु सफूचा प्रकाशनय् हयाबीगु बचं बियादिल । सफू नं पिदन । अमेरिकाय् हे विमोचन नं जुल । लसता !

सफू पिदना: गुलिचां मदुवं थ्व बाखंचित पाठक वर्ग गुकथं स्वइगु ख:, सीकेमास्ते वल । पाठक-प्रतिक्रिया पिकायेगु मन जुल । कुत: पिकाकया कजी भाजु बिमल ताम्राकारलिसे खँ ब्याका । वय्क:या हे सम्पादनय् थुगु सफूचा पिकायेगु इच्छा याना । जिगु इच्छाय् वय्क: सहमत हे जुयादिल । सकसिकें सफूया लिच्व: (प्रतिक्रिया) फ्वना: छ्वया । थुलि थुलि मछिं पाठकतय्सं सफू ब्वनाबिल जक मखु, उकिया लिच्व: नं छ्वया: हयादिल । बांला:गुयात बांला: जक मखु, बांमला: थें च्वंथाय् कुं नं खिनादिल । द: यल । जि अन थ्यं थन थ्यं मसिल । सकल सकलसित जिं सुभाय् द्यछाना च्वनागु जुल ।

थुकथं थ:गु सफूया प्रतिक्रिया मुना सफू जिं न्हापा लिपा नं पिकयागु दु । 'राप' उपन्यासया पालय् ला उकिया अन्तर्क्रियाया ज्याभ्व: (लेखक व पाठकपिनि दथुइया न्ह्यस: लिस:या ज्याभ्व:) नं छक: न्ह्याकागु ख: । थुलि यायेबलय् साहित्यया गतिविधि व मूल्याङ्कन याये थें जूवनी । यायेमा:गु थुकथं हे ख: । आ: याये मफयावन । थ्व झीगु हे कमजोरी ख: ।

यक्व पाठकपिसं कुलाः बियादीगु छता निता खँ थन छभ्काः लुमंके ।

मथुरा साय्मि छम्ह यौन-बाखंच्वमि खः । वया प्रत्येक लेखनय् यौनया खँ दुथ्यानाच्वनी । थुकियात जिं नालाकया । जि गुरुवर भाजु प्रेमबहादुर कसाःजुं नं उबलय् थथे धयादीगु दु, "मथुराकृष्ण साय्मिजु नं छम्ह यौन-बाखंच्वमि जुयावल तर वया बाखनय् नग्नताया चित्रण सिबें नं आदर्शवादपाखे ब्वयेगु कुतः जुयाच्वंगु दु ।"

मान्यवर जनकवि दुर्गालाल श्रेष्ठं धयादिल, "मतिनाया बाखनय् मथुरा नेपालभाषाया कुशवाहा कान्त खः । अज्ज जितः ला च्वन - सौर्यमण्डलय् छगू मेगु हे ग्रह दु - यौन ग्रह । व हे ग्रहया आख्यानकार खः, मथुरा ।"

अथे ला सिग्मण्ड फ्रायडया धापू नं दु, थ्व संसार हे प्रेममय । प्रेम दसेंलि यौन नं उकी घानाः हे वयाच्वनी । कहानी धयागु हे मनूया बाखं जुसेंलिं थ्व सकतां साहित्यय् दुथ्याइ ।

जिं थःगु रचनाय् यः-त्यः व यच्चा दुथ्याकागुया छगू मू कारण ला थ्व नं जीवनया छगू अपरिहार्य अंश खः । अले थुकिया छ्यलाबुलां पाठकया ध्यानयात सालाः कायेत नं खः । थ्व जिगु लागी आकर्षणया केन्द्रविन्दु ।

थथे धायेवं जि सदां यौनया लिधंसाय् हे बाखं च्वयाम्ह पक्का नं मखु । यौनया किपालुं तक्क मदाःगु लोकं ह्वाःगु अले थःत नं यःगु जिगु बाखं जितः आःतलें लुमनाच्वं, गथेकि - (क) हिरा-मोती, (ख) जि काय्मचा, (ग) लिफः, (घ) घाः, (ङ) महा-अभियान अले मेगु छपु निपु बाखं नं, गुकी यौन व यच्चाया गन्ध तक नं मदु ।

यक्वसिनं धयाहल, “जिं छगू सासलं बाखं ब्वना । ब्वने क्वचायेका तिनि जा नःवना । पसलय् च्वँच्वं हे ब्वना ।

जिगु सौभाग्य । खः साहित्यया न्ह्यागु सिर्जनाय् नं आकर्षण माः । मदयेक हे मगाः । भाव पक्ष जक स्यल्लानां मगाः । कला पक्षय् नं च्वमिं उकथं हे कुतः यायेमाः । छु गथे यानाः थःगु च्वसाय् आकर्षण थनेफइ, सतर्क जुइमाः । थम्हं च्वयागु साहित्यय् थ्व चीज मन्तकि पाठकं ब्वना हे बीमखु । मब्वन कि च्वयाया अर्थ हे मन्त । थ्व चीजय् जिं म्ह छम्हं मिखा तया । उकिं जकं जिं पाठकत सकसितं सालेफुगु खःला । मस्यु ।

पाठकतय्सं कुंखिनाहःगु खँ नं दु - मथुरा साय्मिया बाखं न्ह्याबलें मिसा-मिजं अले उमि यःत्यः व ल्वापु ख्यापुया बाखं जक जुल । आः विषय हिलेमाल ।

खःगु खँ धयाहल । सुभाय् ! खः जिं समाज व समाजय् ब्वलंपिं मनूतय्गु हे चित्र कीगु याना । उमिगु अवस्था उमिगु संस्कार व समस्याया हे आगं प्वला । थिक हे याना । जिं स्यूगु धयागु हे थ्व । च्वमि छम्ह मनू खः । वं थम्हं न्यनागु, न्यनागु स्वयाः नं ब्वनागु, ब्वनागु स्वयाः नं थःगु हे मिखां खनागु अज्ज ला थम्हं हे अनुभव यानागु चीजया विषयस च्वसा न्ह्याकी । उकी हे सजीवता व सत्यता लुयाच्वनी । व हे जीवन्त जुयाबी । पृथ्वी च्वनाः थ्यँ हे मथ्यंनीगु मंगलग्रहया बाखं च्वयां अले अनया वातावरणया वर्णन यानां च्वज्याय् ज्यान दइमखु । जीवन लिसे स्वापू हे मदुगु कल्पना नं निरर्थक ।

छम्ह निम्ह त्वःताः सकलें सकलें पाठकतय्सं थ्व बाखंया अन्त्य ययेकल । बाखनं फ्वनाच्वंगु नं संयोगान्तगु अन्त्य हे खः । सकसितं सुभाय् दु । तर नं वियोगान्तं थें संयोगया अन्त्यं पाठकयात

वया नुगलय् कुतिं न्यायेफइमखु । उकिं हे जिगु 'राप' व 'खालु' उपन्यास ब्वनाः अप्वः पाठकत याउँक न्ह्यःवयेका द्यने मफुगु दु । थःथःगु खँ थ्व थःथःपिंके ।

शरीर चिप जुइ, आत्मा मखु । परमेश्वरया बास आत्माय् जुयाच्वनी । आत्मीयतां मनू सतिनाच्वनी । जीवन म्वायेत खः । म्वानाः नं बायाच्वनेगु म्वाःम्वाकं सिना बराबर । बलिदान व समर्पण थें तःधंगु आदर्श मेगु मदु । उकिं बाखंया मू-पात्र सुजनयात यक्वसिनं छम्ह भिंम्ह व आदर्शवादी नायक थें ययेकल । जितः लय्ताः वल ।

मेपिं छथ्वःसिनं धयाहल - थ्व बाखंचित मेमेगु भासं नं पिकाये दुसा ज्यू । ज्यू । मज्यू गुबलें मधया । जितः देशय् दक्व भाय् यः । छपु निपु बाखं ला जिं खय् भासं व अंग्रेजी भासं नं अनुवाद याकाः सफू पिथनागु दु । अनुवादक ला दुपिं सःस्यूपिसं जि लिसे छकः खँ ब्याकादीत इनाप याना ।

थथे धयाहःपिं नं दु - 'थ्व 'चिप-निप' ला संकिपा दयेके दुसां भ्रन हे बांलाइ । बांलाइ थें जितः नं च्वं तर दयेकीपिं सु ? न्हापा छकः जिगु 'मचाया मां' लघु उपन्यासया संकिपा दयेकेगु धकाः छथ्वः मनूत च्वय्च्वय् कन । कथाकार माणिक उराय्जुं उकिया स्क्रीप्ट नं तयार यायेधुंकूगु हे खः तर लिपा वनाः कःका चबूगु भुतिमालि थें जक जूवन ।

संकिपा निर्माणया ज्यालिसे स्वापू दुपिं विद्वतवर्गया ध्यान वंसा आः नं छुं जुइगु आशा दु । स्वये, इलं छु धाइ ।

बाखं छपु च्वयाः उकिया लिच्वःया गन्थन यानाच्वनापिं भ्री । लुधनाच्वनापिं भ्री । धात्थें छु भ्री लुधनेगु थासय् थ्यन ला ? न्ह्यलं ब्वाःसां जिल ला ? मज्यूनि । भ्री न्ह्यःने ल्यूने लँ-पंख्याःत हे जक धधस्वानाच्वंगु दनी ।

सरकारं भाषा नीति समानता हःगु मदुनी । छिंछिं थासं नेवाःतय्त क्वत्यला हे च्वंगु दनी । उमित हांनिसें ल्यहेँ थनेमाःगु दनी । व स्वयाः नं मभिंपिं महितात धयापिं जिं ला नेवाःत हे खनाच्वनागु दु । मचा बुसांनिसें वया मां-अबुपिसं वयात थःगु भाय् मस्यँसे मेमेगु भाय् स्यनाच्वंगु दु । मस्तय्सं थःगु भाय् च्वयेब्वने थाकुकाहल । यक्व नेवाःतय्सं भाषाया खँय् ध्यान तःगु हे खनेमदु । सकलें थःथःगु हे ज्याय् लिमलाः । सःस्यू धाःपिं छथ्वः वर्ग मां-अबुं स्यनातःगु थःगु भाय् ध्याक्व लिकाः खय् भाय् नालाः वयाच्वंगु हे दु । थ्व न्हूगु पुस्ता यक्वसिनं "धाःगु थू, जवाः बीमसः" धया हयेधुंकल धाःसा उमि लिपाया सन्ततितय्सं नेवाः भाय्या सफू ब्वने सइ ला मसइ ला धयागु खँय् चिन्ता कायेमाःगु ई वल । भ्हीसं थःम्हं थःम्हं हे थःगु नांचाय् ह्वःह्वः खनाच्वना, प्वाःप्वाः खनाच्वना । नांचाय् लः जायावःसा छु यायेगु जुइ । दः ला लुमँलुमं हे ग्यासें वः ।

ने.सं. ११४३ अनलाथ्व पुन्हि
पुलां वंथलि, येँ

धलःपौ

चिप ला निप ला

ब्वँब्वं हे लिज्वःगु लिच्वः

● दुर्गालाल

यः मथुरा सायुमि !

जि छंम्ह दुर्गालाल !

मतिनाया व संसार, गन चिप मज्वीकं निप हे मजू ! अले गनं वल चिपनिपया ध्याचः दंगु खँ ? अभ्र थुलितक नं बिस्कं कि मतिना,

मतिनाया संसार ! गन छम्ह व छम्ह हे शून्य ज्वी निराकार हे साकार !

थुलित बिस्कंगु संसारय् सासः ल्हानाः च्वसा न्ह्याकाच्वंम्ह आख्यानकार खः छ मथुरा ! 'चिप-निप'य् थ्यँसेँलिं थौं छन्त भ्रन् हे परिष्कृत खना ! सकस्यां स्यू, मथुराया थःत ब्वइगु भाय्, म्हुतुइ लायेवं कथुप्वाः चालावनीगु पिप्लांमेच ! अले गनं ग्वाःग्वाः मदइ छन्त ब्वनीपिं, चाकुइ हे मखा हय्भुंवइ भुजिं ! थौं अनित्यं कयकयपुं, पतिं निपतिं बुरापतिं व च्वलापतिं जक ल्यंक सितुपातुवंक ख्याःवलं नं भ्रं थुगु 'चिप-निप'या च्वज्यां वयात स्याच्चुसे च्वंगु लिसः बिल । ब्वनीपिनिगु थ्व मतिनाय् गुलिजक सत् दुगु ज्वी, थज्याःगु हे इलय् 'चिप-निप' च्वयेगु सामर्थ्य छंत बिल गुकिं !

छं थ्वहे बाखनय् गनं न्ह्यब्वःगु दु थ्व सन्देश - दरिद्र जुल कि फयाच्वंगु धौभ्यगः ज्वीयः ल्हाः ! थ्वहे कारणं बलाकृत ज्वी मिसा । उकिं दयाया कालबिलं बिस्कंगु समाजवादय् तिनि मनू मुक्कं मनू जुयाः म्वाये खनी । परोक्ष रूपं युगसापेक्ष सन्देश छं बी फयेकल छ धन्य ! धन्य मथुरा मतिनाया लँपुं हे जीवनया आजु तिफ्यायेत ताःलाःगु दु छ !

पौराणिक बाखंया यौनजन्य घटनाय् लिधनाः मनोवैज्ञानिक ढंगं प्रतिपादित जूगुलिं थ्व 'चिप-निपं' ब्वमिपिनिगु नुगः थी फुगु दु !

मतिनाप्रतिया छंगु मतिनां थौं नेपालभाषा हे धन्य ज्वी खन, धन्य छंगु गपाय्‌जिगु मतिना !

जि छंम्ह
दुर्गालाल

छखें चिप नं खःसा मेखें निप नं

● यज्ञरत्न धाख्वाः

भाजु मथुराजु,

ताहाबाखं नां तयादीगु छिगु 'चिप-निप' सफू ब्वना । बाखं बांलाः । भाषा सरल व सहज । च्वसु शैली ला धाये हे म्वाःल । सललल न्ह्याः । नुगलय् दिइ । दुहाँ वं । गनं गनं छ्यलातःगु प्रतीक व विम्ब अभिव्यक्ति शैलीयात भ्कं क्वातुका ब्यू ।

समाजय् जुयाच्वंगु विकृति विसंगतिइ यौन विकृति छगू तःजिगु विकृति खः । समस्या खः । थ्व बाखनय् थुकिया छुमां कथं परमेस दाइ खने दयाच्वंगु दु । बाखं ब्वनावं वनेबलय् उत्सुकतां (सस्पेण्ड) लिसा लिसा कयाः ख्वाः क्यंवयाच्वनी । भाःतम्ह सुजन । वया यज्जु तिरि रानी खः । थः यज्जु जुयाः नं तिरि प्रति सुजनया नुगलय् न्ह्याबलें छगू आशंकां थाय् कयाच्वनी । ताहाकयेक शंका ब्वलंकाः च्वनाच्वनी । नुगलय् चितासू दइमखु । उकुसमुकुस जुइकाच्वनी । थुकिया हुनिं थः काय् करण थः वाय् थःतिरि रानी छप्तिं स्वइमखु । थ्व खँयात नुगलय् तयाः न्ह्याबलें चितासू मदयेकाच्वनी । थ्व खँय् मूपात्र सुजनं थः यःम्ह रानीयात तछ्याना नं धाये फइमखु । धाये मफयाच्वंगु हुनि वया नुगलय् पूगु मिं थें ग्वानाच्वनी । छन्हु सुजनं थःगु शंका तछ्यानाः ल्ह्वनी । न्ह्यब्वइ । धाइ । रानीयात थःछेँय् चाहिइके छ्वइ । लच्छि थःछेँय् च्वनाः वा धकाः उजं बिइ । रानी थःछेँय् वनी । रानी थःछेँय् वनाः छुं न्हि लिपा सुजन याकःचा

च्वनेफइ मखु । रानीं यानाच्वंगु सेवा सुश्रुषा लुमंकाच्वनी ।

रानी थः हे परमेस दाइ नापया दुराचारय् लाःवंगु मखु । दुराचारी परमेस दाइ खः । रानी ला जक बाध्यतां क्वत्यलाः बिइकेमाःम्ह मिसा जक खः । बाखनं कनाच्वंगु खँ खः । उकिं बाखंया छ्यं 'चिप-निप' तयातःगु सार्थक हे जू । सार्थक हे खनेदु । छखें चिप नं खःसा मेखें निप नं खः धकाः धायेमाःगु बाखंया वृत्तान्तं कं । उलाः ब्यूगु दु ।

बाखं क्वमचातले थ्व बाखंया अन्त दुःखान्त जुइगु खः ला धया थें ताइ । तर अथे मजूसे बाखं सुखान्त जुयाः क्वचाःगु खनेदु ।

छता खँ । थ्व ताहाः बाखं धयातल । बाखं न्ह्याक्व ताहाः जूसां थुकी थीथी पात्रत व परिवेश मदयेमाःगु खः ला धया थें ताः । थुकथं ताहाः बाखं मधासें उपन्यास हे धायेमाःगु खः लाकि ? यक्व भिन्तुना दु !

'चिप-निप' बाखं व थुकिया च्वमि

● रीना तुलाधर

चिप–निप बाखं ब्वनेगु शुरु याये न्ह्यः च्वमिया थःगु नुगःखँ प्वंकातःगु निगू शीर्षकया च्वसु निं न्हापां ब्वना, "जि अले जिगु वर्तमान" व "जिगु श्री सम्पत्ति" नां बियातःगु ।

च्वमिं खँ शुरु यानातल थुकथं : जि छम्ह साधारणम्ह मनू ।

थन थाय् जिं बिचाः याना । मथुरा साय्मिजु छम्ह साधारणम्ह मनू खःला ? जि मखु धकाः तर्क तया । गुम्ह मनुखं थः गुरुवर प्रेमबहादुर कसाःजुया पाखें नेपालय् प्रजातन्त्र वःसां नेपालभाषायात राज्यपाखें जुयाच्वंगु अन्याय व शोषणया खँ न्यनाः, भीसं थःगु भाषा थकायेमानीगु धाःगु खँपाखें प्रभावित जुयाः नच्चागु ल्याय्म्ह वैशय् थःगु भाषा साहित्यया ख्यलय् दुहांवल, अले उल्सांनिसें जीवनया

खुगू दशक तक्क मदिक्क नेपालभाषाया साहित्य ख्यलय् च्वसा न्ह्याकाच्वन, थ:गु मांभाय्या साहित्य त:मि यानाच्वन, थ्व ख्य:यात जीवनया मू आज्जु तायेकल, अले थौं थ:गु स्वास्थ्य प्रतिकूल अवस्थाय् थ:गु ल्हा:या निपतिंचा जक संकेफुगु अवस्थाय् नं 'चिप-निप' बाखं च्वया: पिथनादिल, थुम्ह मनूयात छम्ह साधारणम्ह मनू धाये ल्वइ ला ?

थ:त थम्हं साधारणम्ह मनू धा:म्ह मथुरा सरं च्वयादिल : डाक्टरं बिचा: यायेगु, च्वयेगु सकतां त्व:ति धाल हँ । मच्वसें लेखक गन म्वाना च्वनेफइ हँ । मृत्यु खना: सकले ग्या: हँ । वय्क: नं ग्यात हँ । सकलें सी खना: ग्या: । स्वाभाविक खँ । स्वयं तथागत सम्यक सम्बुद्धया वचन दु, "सब्बे भायन्ति मच्चुनो " धका: । तर मथुरा साय्मिजु छाय् ग्यानादिल ले । थम्हं च्वयाच्वनागु साहित्य पूमवंक हे वनी ला धका:, पियाच्वंपिं पाठकपिन्त आशां थ्यायेमाली धका: । ईश्वरयाके फ्वनादिल जिगु सफू पूमवंतले जित: थनायने मते । गबले सफू पूवन, अले थथे च्वयादिल : ... आ: जिगु म्ह यंसां ल्या: मन्त ... जि मदुसां जिगु सफूया पाना पानाय् जिगु आत्मा थानाच्वनी । पाठकतय्सं सदां जिलिसे आत्मसात यानाच्वनी । जिगु भाषा म्वानाच्वनी । थुलि हे ख: जिं फ्वनागु । मेगु जित: छु हे माल । गुम्ह मनुखं थ:गु ल्हा:या निपतिंचा जक संकेफुगु इलय् थ:गु मांभासं च्वया: थजा:गु अभिव्यक्ति ब्वयादिल, अजा:म्ह मनूयात छम्ह साधारणम्ह मनू धाये ल्वइ ला ?

तत:धंगु ओहडाय् थ्यंपिं, राज्यशक्ति ल्हातय् कायेफुपिं, व्यापार व्यवसायय् धनाढ्य जूपिन्त जक असाधारण मनू धाइगु ख:सा मेगु हे खँ । जिगु विचारं गुम्ह मनुखं थ:त ल्व:मंका:, थ:गु स्वार्थ छखे चीका: थ:गु भाषा, जाति, समाज, राज्ययात, अले मानव कल्याणयात थ:गु जीवनया आज्जु ल्यइ, व मनूयात साधारणम्ह मनू धाइमखु ।

अजाःपिं हे असाधारण मनूपिनिगु भ्वलय् भ्री मथुरा सर नं छम्ह खः । “जिगु श्री सम्पत्ति” धकाः वय्कलं इमित नालादिल, गुपिसं वय्कःयात गुहालि यानादिल । थःत बिचाःसंचा याःपिं थःथितिपिं, पासाभाइपिं, भिंउसाँय्या कामना याःपिं फेसबुक फ्रेण्डपिं, माया याइपिं पाठकपिं, अले यक्व गुहालि याःपिं तःम्हेसिगु नां न्ह्यथनाः कृतज्ञ भाव प्वंकादिल । थ्व वय्कःया क्वमिलुपन खः, शिक्षित पहः खः, कृतज्ञ स्वभाव खः । गुगु आचरणयात भगवान् बुद्धं नं “विनयो च सुसिक्खितो एतं मंगलमुत्तमं” धयाः बिज्याःगु दु, गुगु आचरणयात भगवान् बुद्धं नं “कतञ्ञुता एतं मंगलमुत्तमं ” धयाः बिज्याःगु दु ।

थजाःगु स्वभावम्ह वय्कःया नुगलय् न्यागू दशक न्ह्यवंनिसें नुगलय् थानाः वयाच्वंगु प्लटयात थौं निपतिंचां जक संकाः आखः च्वयेफुगु अवस्थाय् च्वयाः नं सफू पिदंगु थ्व अद्भुतगु संजोग धायेमाली । वय्कःया मेमेगु कृतिइ थें थ्व ‘चिप-निप’ बाखनय् नं यौनया विषयय् स्वापू दु, तर शिष्ट ढंगं ब्वयेगु वय्कःया कौशल्य जु हे जुल । निम्ह तिपूया स्वापु दुने जीवनय् जुइफुगु छगू निगू थलाःक्वलाःयात मू बीमते, अहंकारयात थाय् बीमते, माया मतिनायात हे जक थाय् ब्यु धयागु सन्देश थ्व ‘चिप-निप’ बाखनं बियाच्वंगु दु ।

थ्व सफुलिं बियाच्वंगु सन्देश थौंया परिप्रेक्ष्यय् नं तसकं सान्दर्भिक जू धयागु जिगु धारणा न्ह्यब्वया । छाय्कि थौंकन्हे न्हूपुस्तायापिनिगु तिपू जीवन छ्वासु, फ्यासु जुयाः वयाच्वंगु बांमलाक्क स्वये खनेदु । पारपाचुकीपिनिगु तथ्यांक बढय् जू हँ । थुकिया हुनिं अहंकारं थाय् काःगुलिं मखा धायेमाली । ‘चिप-निप’या पात्र सुजनं अहंकारयात प्यंदंक पालाबिल । माया मतिनायात हानं चुलि वयेकेत स्वल । थः कलाःया ब्याहा न्ह्यः फयेमाःगु दुर्घटनायात छगू हबितबि भाःपाः छ्वत । खायुगु खँ फुकं हाकुतिनाः कलातं माया याःगु भ्वःभ्वः

लुमंकाः, हानं माया मतिनाया जीवन छसिंनिसें न्ह्याकेगु क्वःछित ।

'चिप-निप'या मूपात्र सुजनया निर्णय च्वमि मथुरा साय्मिजुया मन मष्टिष्कय् स्वचानाच्वंगु च्वछायेबहःगु आदर्श खः, सकारात्मक सोचया प्रतिविम्ब खः, अले वय्कलं नुगलय् घानातःगु माया करुणाया संकेत खः, थथे जिं धया ।

ताहाः बाखं 'चिप-निप'या खँय् ...

● दीपक राज "ख्वप"

न्हि ने.सं. ११४३ बछला थ्व पञ्चमी । भाजु बिमल ताम्राकारजुं लुँध्वाखा (थ्यंल्याः १२६) व ताहाः बाखं सफू 'चिप-निप' बियाहःगु । नांदंम्ह बाखंमि भाजु राजा शाक्यजुया ल्हातं जूम मुंज्यां चिखि फ्यनेज्या जूगु थ्व सफूया च्वमि आख्यानकार भाजु मथुरा साय्मि खः ।

लिहाँ वयाः 'लुँध्वाखा' सरररर पुइका । उकि 'चिप-निप' सफूया लिच्वः च्वया हयेत इनाप यानातःगु ब्वना । अले छकलं व ताहाः बाखं क्वचायेकाः च्वसा न्ह्याका ।

भिक्षु हिरा फाउण्डेशन पाखें पिदंगु थ्व सफुती मुक्कं भिंन्हय्ब्वलय् ब्वथलातःगु दु । थ्व सफूया पौल्याः ७६ दु । च्वमिं सफूया खँय् छथाय् न्यागू दशक न्ह्यःया प्लट थुकिया कथावस्तु, च्वयागु चाहिँ थौंकन्हय् धयादिल । थ्व कथं वय्कलं १०९३ दँपाखे हे थ्व सफूया बाखं लुइका दीधुंकूगु सीदु । धायेकि वय्कःया 'कतांमरि' व 'ज्वाला' उपन्यास हे पिदने न्ह्यःया प्लट । सखे उकिं हे खः कि 'कतांमरि' उपन्यासय् नं पात्रत विकास व मिलाया दथुइ अथेहे 'चिप-निप'या खँ दुथ्याःगु भ्कीसं ब्वना ।

नांदंम्ह कवि भाजु दुर्गालाल श्रेष्ठया धापू थन न्ह्यथनेबहः जू, "सौर्य मण्डलय् छगू मेगु हे ग्रह दु - यौन ग्रह । वहे ग्रहया

आख्यानकार खः, मथुरा।" थुकिं सिद्ध याः वय्कः छम्ह यौन आख्यानकार धकाः । वय्कःया थ्व सफूया मू-विषय नं यौनया हे । बाखं कथं सुजन व कलाःम्ह रानीपाखें काय्‌मचा दइ, करण । तर बौम्हेसित काय्‌या ख्वाःपलं खनाः थः काय् मखुकि धयागु न्ह्यसःचिं दनी । थथे जुयाः रानीं न्हापा च्वयातःगु डायरीं छुं खँ सिइकेफइ कि धकाः थःछेँय् कायेके छ्वइ । रानीं डायरी लुयामवः धकाः खुनाः च्याकाछ्वइ । रानीया स्कूल व कलेजया पासा चण्डेश्वरीया दाजु परमेश्वरानन्द गुम्हसित वं परमेस दाइ धाइ । छन्हु बिया छ्वइगु पार्टी सुजनं खंकी व मिजंया ख्वाः व थः काय् करणया ख्वाःपलं थ्याक्क ज्वःलाःगु तायेकी । अले सुजनं छगू नाटक म्हिती । वं थः कलाःयात छम्ह ब्याहा जुइधुंकूम्ह कल्पना धाःम्ह मिसायात यौन स्वापू तयाः धकाः खँ कनी । कलाःयात नं थौकन्हय् सुनां छुं सुचुकेमाःगु मदु धकाः दुखँ प्वलेत स्वइ । तप्यंक हे कलाःयाके न्यनी कि करणया बौ सु धकाः । विवश रानीं परमेसं यौन स्वापू तःगु खँ छगू छगू दत्तले कनी । अले काय् व कलाःयात थःछेँय् छ्वयाबिइ । यक्व बिचाः यानाः थ्व हलिमय् वं वयात वं वयात थियाच्वंगु नातां फुक्कं चिप तायेका थः काय् व कलाःयात निप कथं नालाः काइगु हे थुकिया सार खः । सुभाय् !

'चिप-निप' थःगु कोणं क्वथिक स्वयेधुंकाः

● सुधीर ख्वबि

मथुरा सरया सफू ल्हातिइ लात । सफू थ्यंकाः बियादीम्ह ज्ञानीराजाजुयात सुभाय् । सफू बियादीम्ह मथुरा सरयात झन आपालं आपाः सुभाय् । मेसेञ्जरय् सर नापं छत्वाःचा खँ जुल । प्रतिक्रियाया लागि इनाप यानादिल । थ्वयां न्ह्यः 'खालु' उपन्यास पिदंबलय् प्रतिक्रिया च्वयेगु ह्वःताः चूलाके हे मफयावन । थुपालय्

न्ह्याथे याना सां च्वयेत कम्मर कसय् याना । छखें ग्यासें नं वल । वय्कःया सफूयात कयाः प्रतिक्रिया बीगु जिगु हैसियत मदुगु थें नं मतिइ लुल । तर अथेसां हिम्मत यानाः च्वयेगु कुतः याना । थ्व प्रतिक्रिया जक हे खः । समीक्षात्मक वा समालोचकीय दृष्टि थुकी मदु । सफू ब्वनाः मनय् लूगु खँ थःगु कथं ब्वयाच्वना । सफूया बारे मेगु खँया भूमिकाय् अलमल मयासें छक्कलं विशेषताय् दुहाँ वना ।

जिं खनागु विशेषता

● बाखंया परिकल्पना न्ययद्ँ न्ह्यः जूगु जुयाच्वन । तर लेखन वर्तमानया प्राविधिक युगय् जूगु जुल । ईकथं ल्वयेक प्रविधिया प्रयोग जूगु जुल ।

● बाखंया खुसिबाः सललल न्ह्याकेत मिथकया प्रयोग बांलाक छ्यलादीगु दु । महाभारतया प्रसंग वर्तमानया समस्यालिसे स्वानाः बाखंयात उत्सुकताया सवाः तनातःगु दु । गुकिं थ्व बाखंया सारयात बः बीत ताःलाःगु थें तायेकाच्वना ।

● बाखंया पृष्ठभूमि बाखं अनुसार १०दँ न्ह्यःया फ्लेसब्याकय् सुलाच्वंगु सत्यता उलेत थुकिया मू-पात्र सुजनं ग्वःगु चक्रब्यूहं पुरुषवादी चिन्तनया चित्रण मनोवैज्ञानिक ढंगं बाखंमिं ब्वयादीगु दु ।

● बाखनय् दुथ्याःगु निगू यौन लु च्वमिया धापूकथं श्लील धाःसां तबिं उकिं छ्यलाःतःगु खँग्वलं ब्वँमितय्गु नुगलय् भुखाय् ब्वयेकेफु । थुगु लु अझ नं प्रतिकात्मक जुइमाःगु खः ला धया थें च्वनेफु, सुं सुं ब्वँमितय्त ।

● करणया डि.एन.ए. टेस्ट मयासें मनोगत रूपं थःम्हं थःत थुइका विगतयात त्वःताः वर्तमानयात पाचिनाः कायेगु निर्णयं बाखनय् जुयाच्वंगु अन्तर्द्वन्दयात अन्त यानाः सुखद् रूपं क्वचायेकूगु जुल ।

● मथुरा सर - बाखंया जुजु, उपन्यासया महाजुजु । वय्कःया

लेखन शैली, सटिक खँग्वःया छ्यलाः हरेक सफुतिइ उतिकं दुग्यंक छ्यलादीम्ह च्वमि खः । थ्व वय्कःया विशेषता खः । थुगु सफुतिइ थुगु विशेषता बाहेक मेगु छ्यला धयागु खँत्वाः खँभाय् खः । गथे कि देशय् मदुम्ह मिजं, गुबलें असाः गुबलें फसाः, खुँ गुबलें खुया धकाः धाइमखु इत्यादि ।

● समग्रय् छगू बाखंचुयात कयाः च्वयातःगु थुगु बाखंयात न्हिया न्हिथं जीवनय् काचाक्क वइगु समस्या वा दुखया हाकु सुपाँय् ताःई मच्वंसे याकनं हे चिलावनी थें, रानी व सुजनया जीवनय् ब्वःगु थुगु भ्वखाय् स्वयेबलय् न्हय्गू रेक्टरया हे खःला धयाथें च्वंसां छुं नोक्सानी मजुइक क्वचायेकातःगु थुगु बाखनं सकारात्मक हसना बीत स्वःगु थें ताः ।

तर थ्व 'चिप-निप'यात भतिचा बेक्वः-मिखां नं स्वयेगु सान्दर्भिक ताः । थुकी भतिचा बक्रदृष्टि तयाबलय् प्रष्फुरित जूगु बिचाः थथे दु ।

● सुजनया चरित्रकथं व गुलि धिपि याइम्ह पात्र धकाः ब्वँमितय्सं अथें थुइकेफु । डायरी स्वयेत याःगु नौटंकी । छता हे खँ लिसा लिसा काकां चाचाःहिकाः न्यनाच्वंगु लु स्वयेबलय्, परमेसया चरित्र न्ह्यःने वयेधुंकाः, सम्पत्तिइ दावी यायेमाःगु खँ न्ह्यःने हःबलय् थ्व पात्र गुलि कुत्सित मनसाय दुम्ह मनू खः धयागु नं पुष्टि जू । उकिसं नं काल्पनिक पात्र कल्पनाया प्रसंगयात कल्पनाया रंग बियाः व शारीरिक स्वापु तकया खँ ब्याकेफुम्ह व, नकारात्मकताय् म्वाइम्ह मनू कथं न्ह्यब्वयातःगु कारण निन्हु प्यन्हु रानी नापं तापायेवं वयाके वःगु ह्यूपाः भतिचा अस्वाभाविक थें च्वं, जिगु विचारं जक ।

● बाखनय् गनं गनं ईया सन्दर्भ थातं मलाःगु खनेदु । गथे कि लहंगा छगूया ६५,०००।- तका तूगु सितिंकं ब्यूगु प्रसंग अस्वाभाविक

खनेदु । व नं १०दँ न्ह्यः जूगु इहिपाःया इलय् । अथेला परमेस महाजन हे खत बिल नं जुइ तर थःगु अस्मिताय् घाः लायेधुंकाः नं परमेसया गाडी च्वनाः लिहाँ वःगु प्रसंगं रानीया सोचयात ब्वँमितय्सं गुकथं कायेमाली । थ्व वाध्यता जक मखुसें लालच नं जुइफु । थ्व धयागु रानीया अवसरवादी चरित्रया रूपय् कायेछिं । उगु इलय् मीटूया अभियानया प्रभाव नेपालय् मदुनीगु जुल । मखुसा परमेसया विरुद्धय् बलात्कारया मुद्दा लगय् जुइगु खः तर इहिपाः न्ह्यःनेसं थ्यंगुलिं रानी सम्झौता याःगु खयेफु ।

● सु नं मिसां सायद थःत बलात्कार याःगु खँ उलि ध्वाथुक्क सविस्तार कनी ला धयाथें मच्वं । अथवा सु नं मिजनं थःगु अनुचित सम्बन्धया खँ स्वीकार या जानकारी ब्यूसां सविस्तार कनाच्वनी मखु । कल्पना यानाः कंसां सविस्तार सवाः काकां कनी मखुला धयागु बिचाः खः । थ्व धयागु यौनयात रोचक ढंगं ब्वयेगु बिचाः बाखंमिया उमेर कथंया तृष्णा जुइफु ।

● हिन्दी संकिपा 'मेरा साया'या उल्लेख सान्दर्भिक खनेमदु । अथे हे सुनिल दत्त व संजय दत्तया उल्लेख नं सान्दर्भिक खने मदु । खयेत ला बाखंमिं निगू पुस्ताया उल्लेख यानाः बाखंयात निगू ईया प्रतिनिधित्व क्यनेगु बिचाः याःगु जुइफु । तर पात्रया उमेर कथं 'मेरा साया' मखु रकि वा लवस्टोरी जुइमाः थें च्वं । थ्व जिगु दृष्टिकोण जुल, सहमतया बाध्यता मदुगु जुल ।

● हाकनं छकः समग्रय् मथुरा सरया थुगु सफू नं वय्कःया नेपालभाषा साहित्यप्रतिया मतिना गुलि दुग्यं धयागु क्यनाः ब्यूगु जुल । शारीरिक अस्वस्थता दयेक नं निगू पतिंचिया भरं च्वसां भ्वँतय् प्याखं ल्हुइकाः थ्व सफूया जन्म यायेफुगु वय्कःया आत्मविश्वास व जुझारुपना पाखें समस्त च्वमितय्सं थुजाःगु बौद्धिक ज्ञान नालाः कायेगु अभ्यास यायेमाः थें च्वं । सुभाय् !❖

'चिप-निप'या जिगु लिच्वः

● किशोर धूसः

थौं मिखा पाल्लुसे च्वनाच्वन। न्हूगु सफूचा छगू थ्यंकेहल। नां 'चिप-निप' हँ! लः हाहा यायेमानीगु ला म्वाःगु ला! छाय् चिप-निप धाःगु छुकियात धाःगु मिखा पालुसे च्वंसां स्वये मास्तेवल। का म्वाय्से मिखा पालुसे च्वंसां गुलि फु उलि स्वये का! धयागु मतिइ तयाः स्वया। मिखा पतिपति यायां पुत्तुपुइकाः स्वस्वं वना। व ला चाकुसे माकुसे पालुसे सवाः दुगु ल्यासेपाउँ थें म्हुतु चकंक सवाः वःगु विषयवस्तु दुगु धकाः जुयाच्वन खःनि! स्वःगु स्वलं का! त्वःते हे मंमदु का! झी नये त्वनेबलय् जक चिपनिप ल्याःचाः तयाः लः हाहा यायेगु। थन ला मेगु हे चिपनिपया खँ जुयाच्वन खःनि। ज्याःजंकु सिधःम्ह जूसां बुरा जुइ मंमदुनीम्ह। स्वां खनकि भम्बःया ई चुलु वनी थें च्वंक ल्वःवनापुसे च्वंगु ताहाः बाखं ब्वँब्वं वनाः न्ह्याइपुसे च्वंसां स्वये थाकुयावल। मिखा तसकं हिइसे च्वनावल। गन थाय् पानाय् थ्यंगु हे वाःमचाल। सफू ल्हातय् तयाः साराक्क न्ह्यःवल।

सति खुन्हु सुथय् जुल। सफू नं नापं ज्वनाः तलय् थाहाँ वना। ख्वाः सिलाः यायेमाःगु सकतां क्वचायेकाः च्या त्वँत्वं हाकनं ब्वनेगु सुरु यानाः गन गुलि पानाय् थ्यंकाः न्ह्यः वःगु मसिल। कल्पना यात क्वथाय् ब्वनायंका निलख दां बियाः रोमाण्टिक सिन धाये ला असिद्धि सिन धाये ला, वयाच्वंथाय् न्ह्यः वःगु खःनि। अनंनिसें हाकनं सुरु यानाः ब्वँब्वं वना। करणया बौ सु, करणया बौ सु? धकाः गुलि न्यन नं कंगु हे मखु। म्वाः मदुगु कतःपिनि छैं न्याःगु, बुँ न्याःगु, पसः तःगु इत्यादि खँ इलाष्टिक थें ताःहाक सालाः यंकाच्वंगु तसकं आय्बुल का "करणया बौ म्हसिइकेत, हाचां गायाः पाना पुइकेमाःथें का। छभ्काः ला ब्वने हे मंमदयावल। करणया बौ

सु धयागु सीके आय्बुल धया सुजनया नं तं प्याहाँ वयेधुंकल खःनि जितःथें। थःगु ब्याहा जुइ न्ह्यः मेपिसं चिप यानाः तयेधुंकूगु खँ प्वलेगु आँट मवयाः रानीया उगुंथुगुं खँ स्वाकाच्वन कि च्वन का।

बल्लतल्ल पु तछ्यानाबिल। उगु पु छ्वाराक्क तज्यानाः दुनें परमेस नांयाम्ह मनू प्याहाँ वल। गुम्ह कि सुजनं शंका यानातःम्ह हे मनू खत। आः धाःसा सुजनया सु चिप सु निप जुल। मनय् तं ग्वारा थाहाँ वल रानीया खँ पचय् याये मफुत। ई घुर्के थाकुल, वयात। जितः नं सुजनयात थें हे सुख मताल। छाय्धाःसा थौंकन्हय् मिसात तसकं छाडा जूगु भ्री सकसिन स्यू। न्हापा मिजंत जक हँय् स्यंथें स्यन धाइगु। थौंकन्हय् ला ल्यासेत तसकं छाडा तालं मिजंत लिसे पाचिना जुइ। बहनी लिबाक्क तक पिने चाहुला जुइगु नं खना। मछाः मजूसे वसन्तपुलिइ देगलय्, मंगः लाय्कू देगलय् कत्ताक घय्पुनाः च्वनाच्वनीपिं नं खना। थौंकन्हय् मनूतय्गु छुं भाः मदयेधुंकल। ययेकाः तइपिं छम्ह ब्याहाः जुइम्ह मेम्ह लानाः लिपा खँ सियाः अथे ब्याहा तोडे जुइगु घटना यक्व दु। न्ह्यात्थें हे धाःसां कतःया चिप थःम्ह नयाच्वनागु धकाः सीबलय् सुख मताइगु ला खहे खत। खला थनथाय् वया भाःत सुजनं कल्पना धाःम्ह मिसालिसे लसपस जूगु खँ कलाःम्हसित जक यल खइ ला ! व जक चिप मखु ला ! लिपा वं कलाःम्हेसिगु खँ ल्ह्वकाः कायेत जक जाल ग्वयागु धकाः कंगु यः थें मताल। थः निप जूगु खँ कनाः महान् जुयाः क्यंगु खँ यः मताल। थ्व ला कलाःचित भ्रंगः लाःगु जुल नि। उलि स्वच्छ भावना दुम्ह खःसा ला कलाःया आगं खँ कुत्तुकुलाः न्यने मज्यूगु खः, जिगु बिचारं। खँ नं न्यनीगु अले थःत करणयात कतःया पुसा तायेकाः थःगु नुगःया कुचा थलाः मायां तापाकाः मययेकाः लानीयात लच्छि निला जक मखु न्ह्याःसा न्याला खुला हे थःछेँय् च्वना वा धकाः छ्वया अन्याः यात। कल्पना नाप लसपस

जूगु खँ कना: ह:बलय् रानी नं तं पिकया: छ नाप च्वने मयल धा:गु जूसा छु जुइगु ! तंया भ्फोंकय् कला:यात छ्वयाबिल । न्याला खुला ला छु निन्हु प्यन्हु बाया: च्वने थाकुचासेंलि न्हासं चुया: हाकनं लित स:तेत मेसेज छ्वया: स्वार्थ क्यनाबिल । थन थाय् मिसां नं थ: छंगु अधीनय् च्वने मन मजुल जि वयेफइ मखु धया मवयेगु हट्ठि या:गु जूसा कपा: दायेमालीगु खइ । आखिरय् पुरुष प्रधान समाज ला खत । मिजं जातं न्ह्यागु नं यायेफु धयागु अहमता अज नं मतं नि । मिसातय्त क्वत्यलेफतकि ब:ला:गु समाज । थुगु ताहा: बाखं ब्वना: जित: ता:गु खँ थुलि हे जुल । मथुरा दाइया बाखं सललल वनी, भाषा थुइके अ:पुइक च्वया: तइगु जुया: सफू कन्हय् ब्वने कंस ब्वने याना: लिछ्याना: तये मफु । हयाकथं ब्वनेगु सुरु याना । जि ला पाना पुइकुं पुइकुं ब्वनां वना । ब्वंलिसे न्ह्याइपुसे च्वनाव: हाकनं लिसा कया: ब्वने तिनि । जिगु मनं थुइकेफुगु थुलि हे ख: । दकले लिपा छिगु उसाँय् भिनाव:गु स्वये दयेमा धका: मनंतुने । सुभाय् !

'चिप-निप' ब्वनेधुंका: जिगु लिच्व:

● लजना मानन्धर

डायरी नां कायेवं अतितया छु ख: निम्ह तिपूया बिचय् ल्वापुया प:खा: दनीन धयागु मनय् वल । न्ह्यस: लिसलय् चर्काचर्की विवाद जूसा नं अ:पुक न्ह्यस: लिस: वइ ।

थ्व हे निम्ह तिपूया बिचय् क्वातुइधुंकूगु माया धायेमा: । आखिर मनू ला ख: चायेक मचायेकं भूल जुइफु निम्ह तिपू जुया: च्वनेधुंका: न्हाम्हेसिया पाखे भूल जूसा ल्व:मंका आ: न्ह्यइपुक शान्त गुकथं जीवन न्ह्याका यंकेगु धयागु शोच हयेगु हे बुद्धिमता जुइ ।

तसकं उत्सुकतां भय् बिउगु थ्व बाखं सफू ल्हातय् तयेवं

क्वमचातले त्वःते मफइगु नं मथुरा सरया खुबि धायेमाः ।

विषयवस्तु ल्वयेक दथुइ दथुइ मसला तयाः दीगु ला गजब ल्वः ।

धन्य मथुरा सर थज्याःगु दुःख रोग छखे तयाः नं थाकुक निपतिंचिगु भरं सफू तयार यानादिल ।

जिमि ब्वनेखन तसकं लय्ताः ।

मेगु नं सफू ब्वनेत आशाकुति जुयाच्वने ।

छि छम्ह ला उदारहणीय जुयादी भ्रीगु भाषा ख्यलय् छिगु आत्मबलयात कोटी कोटी नमन सर भिंउसाँय्या कामना यानाच्वना । सुभाय् सर !

'चिप-निप' दुनाः स्वयाबलय्

● जयसिद्धिलक्ष्मी बज्राचार्य

हनेबहःम्ह साहित्यकार मथुरा साय्मिजु छिं च्वयादीगु ताहाः बाखं 'चिप-निप' जितः रमेश मानन्धरजुपाखे ब्वनेगु ह्वःताः चूलाःगुलिं थःत थम्हं अतिकं भाग्यमानी तायेकाच्वना ।

बाखनय् क्यनेत स्वयादीगु चिप-निप धयागु मिसातय्गु जीवनय् छगू विवशताया छभ्राः ई उज्वःगु नं वयेयः गुगु थासय् मिसाया छुं द्वंकूगु दइमखु । अय्सां मिसाया हे द्वंगु क्यनीगु । समाजय् सुजनया नुगलय् थः कलाः रानी व मचा करणया दथुया चिप-निपया धौबजि वाःगुलिं थःगु चित्तयात सुद्ध यानां कलातं थःत याःगु निःस्वार्थ भावया सेवा व मतिना अले काय्या अबोध बालापन लुमंकाः क्षमादान बियाः नापं ह्वनेगु बिचाः यानाः थः कलाः व काय्यात काःवंगु तसकं बांलाः ताल । छिगु सकारात्मक साहित्य सोच च्वछायेबहः जू ।

'चिप-निप' जितः ताः थें

● पौभाः सायमि

मथुरा सर, छम्ह ज्वः मदुम्ह साहित्यकार / बाखंमि ला जु हे जुल, जिगु निंतिं ला वयकः ज्वः मदुम्ह गुरु नं खः । जि मचाबलय् जिगु उबलय्या अवस्थायात थुइकाः जि उलि म्हसू तास्यूम्ह मखयाः नं वयकलं जितः जिं इनाप याना थें सितिकं हे ध्यबा छगः हे मकासे अंग्रेजि ब्वंका दिल । वयकःया थुगु गुणयात जिं छिकपिनि न्ह्यःने मतसे मगाः । थुकिया पल्सा जिं गुबलें नं पुले फै थें मताः ।

वयकः थः मफये धुंकाः नं थुलि सल्ल वंक भीगु समाजय् खने दयाच्वंगु तर लिकुनाच्वंगु खँयात भीगु न्ह्यःने ब्वयादीगु दु । बाखंया मूपात्र रानि व सुजनया माध्यमं इमि दथुइ ब्वलंगु मनोभावनाया ग्वःफय्यात थुलि स्वभाविक व यइपुक ब्वयादीगु दु कि थुकिं भीगु समाजया मुक्कं छपु बाखंयात हे कय्च्यानाच्वंगु दु । अभ्र सुजनया लिपांगु क्वःछिनां ला वयात छम्ह आदर्श पात्र जक मखु न्ह्यलुवाः हे धाये मायेका ब्यू । छकः ब्वनकि त्वःमफीक ब्वनावं वने मायेकाबीगु वयकःया गुण हे खः धायेमाः । वयकःया दकलय् लिपाया थुगु सफू धायेत ला ताहाः बाखं धयातल, तर ब्वनावं वनेबलय् थ्व छगू ज्वः मदुगु उपन्यास हे खः धकाः जिं जक मखु सकसिनं धायेत बाध्य हे जुइ धया थें जितः ताः । जितः ताः - नेवाःभाय् ब्वनेगु बानि मदुपिन्सं नं थ्व थुलि अःपुक व यइपुक ब्वनी जक मखु नेवाःभाय् ब्वनेगु बानि नं जुयावं वनी । थ्व छगू वयकःया भीगु निंतिं ज्वः मदुगु तिसा हे जूगु दु भाःपा ! अय्नं भासय् छथाय् निथाय् द्वना मच्वंगु मखु, जि गुरुया थुगु तःजिगु सफुती जिं छुं ग्वाहालि यायेगु ह्वःताः चूलाके मखन, थ्व जितः लाःवःगु तःधंगु द्यापं हे खः । न्ह्यागुसां थुलि तःजिगु यइपुगु बाखं घानाः सफू पिदन । थुकियात ला प्याखं (संकिपा) दयेके दःसा भ्रन गुलि जक

नस्वाः वइगु जुइ !

'चिप-निप' छगू बिस्कं कथंया बाखं

● सोनी श्रेष्ठ

ताहाः बाखं 'चिप-निप' छगू बिस्कं कथंया बाखं ताल । ईकथं न्ह्यानावनेमाः धयागु आदर्शवादी धारणा कयातःगु बाखं जिं छगू हे सासलं ब्वनेफुगु खः । नेवाः समाजया उच्च मध्यम वर्गीय चित्रण दुगु थ्व बाखनय् पुरुष प्रधान समाजयात क्यनाः यथार्थवाद सिद्धान्तयात नं नालातःगु दु । छम्ह मिसाया आर्थिक कमजोरीया फाइदा कयाः व प्रति जूगु दुर्व्यवहार, व हे मिसाया कमजोरीयात कयाः आक्षेप नापं मिसाया भविष्य प्रति अविश्वासया चित्रण जूगु खनेदु । थ्व भीगु समाजया यथार्थ खँ खः । तर छम्ह आधुनिक युगया मिजनं न्हूगु पलाः न्ह्याकूगु पक्षपाखें अवश्य नं भीगु समाजय् बांलाःगु संदेश वनी ।

मथुरा सरया थ्व बाखं सललल न्ह्यानाच्वंगु व ब्वनेत तसकं न्ह्याइपू । वय्कलं रोमान्स, ख्यालि, शंका, आक्षेप, संभोग, वियोग, दुख हरेक पक्ष सरल रूपं प्रस्तुत यानादीगु दु । जितः तसकं यल । वय्कःयात यक्व यक्व भिंतुना व सुभाय् देछाना । हाकनं हाकनं न्हूगु बाखं ब्वनेदयेमा ! सुभाय् !

'चिप-निप' बाखनय् जिगु नुगःखँ

● रिता महर्जन, यल

छुं न्हि न्ह्यः जक फेसबुक स्वयाः वनाच्वनागु भ्वलय् छम्ह अति हनेबहःम्ह मनूया पोष्ट खना । वय्कलं छगू न्ह्यसः न्यनातःगु खनिं, व न्ह्यसः खः, "जिगु ताःहाकः बाखं पिहां वयेत्यंगु दु नां छु तःसा बांलाइ ?" दसुकथं 'चिप-निप' हे तयातःगु जुयाच्वन । यक्वसिनं

ब्वति काल । जिं नं ब्वति कया । गुलिंछि ई लिपा नतिजा घोषित जुल । सुयागुं नां मिले मजुल । व मनू खः, भ्मीगु नेवाः साहित्य ख्यःया थीगु नगु अति हनेबहःम्ह मथुरा साय्मि ।

ई न्ह्यानाच्वन । धात्थें सफू पिहांवल । सनिवाःया ई स्वयाः जूम मार्फत भर्चुयल विमोचन नं जुल । सकलें लय्ताः छाय्कि मथुरा सर तसकं म्हं मफुगु ई लिपा पिहां वःगु खः थ्व सफू 'चिप-निप' । सकसिनं सरयात भिंगु कामना यासें भिंतुना नं बीगु ज्या जुल । जिं नं बिया ।

विमोचन जूगु सति कुन्हुंनिसें सरं थ्व 'चिप-निप' सकसितं सितिं इनाः बियाः च्वनादिल । फेसबुकपाखें नं नोटिस तयादिल, "जि गनं वनाः सफू बीत वने मफुत उकें सुयात नं माःसा जिगु छेँय् काःभ्मासँ, मखुसा भोताहिति थ्व पसलय् दु अन काःभ्मासँ !" यक्व धयाथें सरया छेँय् हे वन जुइमाः । जि नं लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयया डीन डा. माणिकरत्न शाक्य सर नापं वय्कःया छेँय् वना । भतिचा साहित्यिक खँ ब्यात । अले जितः, माणिक रत्न सरयात, लुम्बिनी बौद्ध विश्वविद्यालयया लाइब्रेरी तयेत व मिसा साहित्यकार मुनाया दुजःपिन्त गाक्क सफू जितः बियाः हयादिल ।

सफू ज्वनाः वया । नां हे 'चिप-निप' जिगु दिमागं थुइकाकाल, अवश्य नं थ्व बाखं मिजं मिसाया बाखं जुइ । ब्वनाः यंका । ब्वना च्वँच्वं गनं दथुइ डायरीया खँ दुथ्यात । पलख हानं बाखं ब्वनेगु दिकाः अले बाखनं छु न्ह्यब्वयेत्यंगु थुइकेत कुतः याना । छाय्कि जि नं छम्ह मिसा, मिजंतय्गु बानी ब्यहोरा गथे जुइ धयागु जिं नं स्यू । उकें बाखंया सार जिं डायरीया खँ वयेकथं थुइकाः कया ।

बाखनय् जितः अति यःगु ब्वति धयागु हिन्दी क्लासिक फिल्म 'साया'या खँ दुथ्याकाः सुजनं रानीयात थुइकेगु कुतः यानाच्वंगु लु जितः अति यल । मेगु खँ छम्ह मिसां सकसित भिंकेत थःम्हं गुलि

तक सह यायेफु धयागु थ्व बाखंया सार खः धयाथें नं जितः ताः । उकें मिसायात प्रकृति नापं दानाः स्वइगु जुयाच्वन । "लोग्ने स्वास्नीको झगडा परालको आगो" धयागु संदेश नं बाखनं ब्वयाच्वंगु दु । न्ह्याथाय् नं शंकां लंका च्याकी धयागु धापू हे दु, सुजनं नं थःगु स्वर्णपुरी थजाःगु लंका दरवार च्याकेत्यंगु खः । अय्नं सुजनयात थः कलाः रानी ल्वःमंका च्वने मफुगु, अले काय् करणया अबु न्ह्याम्ह हे जूसां थःम्हं थः हे मचा भाःपीगु हे थ्व बाखंया सुखान्त खः । छगू गृही विनय अन्तर्गत दुथ्याः थ्व बाखं मतलब सामाजिक बाखं । थौंकन्हय् मिजंतय्सं नं थ्व बाखं ब्वनाः थ्व बाखंया सार थुइकाकाःगु जूसा झीगु समाजय् विद्यमान जुयाः वयाच्वंगु तिपू जिन्दगी दुने जुइगु डिभर्स अले बायाः च्वनेमालीगु छुं छुं कथं म्ह्व जुइ धयागु जिगु विश्वास खः ।

हनेबहःम्ह मथुरा सरयात आयु आरोग्यताया कामना यासें हाकनं मेगु बाखं सफू याकनं ब्वनेदयेमा । भिंतुना सर ।

'चिप-निप'या चिरफार

● राज साय्मि

छफ्वः स्वां निम्ह गथु । सु जुल मचाया अबु ?

कलाःया कुमारीत्वयात कयाः भाःतया नुगलय् धिमे थात । तायनां ध्वाय्नां न्यात । न्यनास्वत, "मचाया अबु सु ?" सुजनं न्यनीगु नं मखु जुइ मचाया ख्वाःपाः परमेसनापं ज्वःमलाःगु जूसा बाखनय् दरिद्रताया हुनिं रानीया पलाः द्वन । भिंके मजीक स्यन । परमेसनापया सहबास । सुजन नापया सुहागरात । ई त्ययेवं ख्यैंय् थ्वल । मूल मुद्दा थ्व हे जुल । अकाट्य सत्ययात सकार यासें रानीं धाल, "जिं नं मस्यू । छिम्ह नं जुइफु ।" ल्त्वये ला, घुत्के ला ? सुजन मसिल ।

तिपू जीवनया उडान 'टेकअफ' याये धुंकाः (छम्ह मचा दयेधुंकाः) जहाजया छगः इञ्जिनया तार ल्वात । स्पार्क जुल । मिं थिल । जहाजयात ब्वयेकाः तुं यंके ला ? लित हये ला ? क्याप्टेन (सुजन) या मन दोमन जुल ।

शंकाया उडानयात 'फ्लाइ दुबइ'या क्याप्टेनं थें सुजनं छुं ई सर्गतय् (ध्यानय्) होल्ड यानातल । निन्हु लिपा, प्यन्हु मदुनि, ध्यानया ज्ञानं उडानय् समस्या मखन । ब्वयेकां तुं यंकल । सुखद् अन्त । सुरक्षित अवतरण खत ।

धायेगु मधायेगु जक खः । स्वब्वय् निब्व मिजंतय् मनय् छगू विशेष इलय् दनावइगु लबु खः - शंका । थन नं खनेदत । प्वक थें नायुगु अले क्वँय् थें छाःगु चिप-निपया विषययात च्वमि भाजुं निता ल्वाकछ्यानाः कःक्वाःया घासाता सरह गुरुगुरु दायेकाः न्ह्यचिइकाः क्यन । नँ स्वया । साः । सवाः वः । नयाथें लुधं । थ्व जुल बाखं दुनेया खँ ।

बाखं पिने - मनू खः, सवा पायेफु । पाउँ, पालु मयःपिंत कःक्वाः मसाये नं फु । कारण - सिइक चायेकं चिप नयेगु ज्या जुल । मेगु मचाया सक्कली अबुयात धकिं दुने हे सुचुकातल । डिएनए परीक्षण मजुल । परीक्षण लिपाया लिच्वःयात स्वीकार यानाः क्यंगु खःसा नं बाखंया सवाः स्यनी थें मताया । महानता हे ब्वयेगु जुइ । मानवता हे क्यनेगु जुइ । चिप-निपयात कयाः मनूतय् मत पाः । च्वमिया नं थःगु हे बिचाः दुगु जुल ।

खः, थीवं चिप जुल मधाइपिं दु । मधायेगु बांलाः । तर ह्याकुला च्वाइँ च्वाइँ न्ह्ययाः चुचुप्यानाः ल्ह्वयातःगुयात ला चिप हे धाये हे माः । चिपयात चिप मधायेगु नं निपया अवमूल्यन खः । अपहेलना खः । अपमान खत । छ्यासमिसया छतिं हे चिउताः मतयेगु खःसा कन्हय् समाजय् विकृति ब्वलनेफु । सम्भावना खना । मखनीपिं नं

दयेफु । त्वनेत्यंगु च्याय् भुजिं कुतुं वनकि भुजिं लिकयाः च्या त्वनीपिं नं दु । च्या हे फुक्कं वांछवइपिं नं खना । नज्याय् सकलें स्वतन्त्र ।

थन न्हापांनिसें मिजंयात सितु अले मिसायात नीलःया संज्ञा सम्बोधन यानातःगु दु । न्हाय्कंया विशेषण पाकातःगु दु, मिसा वर्गयात । छपाता जुतले सौन्दर्य दत । तज्यातकि बांमलात, मू मंत । थन तज्याःगु स्वाःगु दु । मिसायात महत्व बिउगु दु । थन माया दु, मतिना दु, नापनापं शंका । संघर्ष नं दु । थन पापकर्म दु, अले धर्मपुण्य नं । छकूचा रहस्य नं दुगु जुल । सुजनं याना धाःगु बलात्कार मिथ्या खत । सकारात्मक पक्ष ।

बाखं विचारोत्तेजक । शीर्षक सान्दर्भिक । ययेकीपिं यक्व हे खना । सफू, आकार व आयतनय् गुच्चा थें चिग्वःसा विषयवस्तु, प्रस्तुतिकरण, वर्ल्ड कपया भकुंग्वारा सिबें कम भ्यातु मजू । मेगु धयागु मथुरा सरया सदाबहार लेखनी खत । वय्कःया च्वसु फाइभस्टार होटेलया सुं सेफ (भलिं) या कुकिंग स्वयाः म्हो स्वादिष्ट मजू । लिसा काइपिं यक्व दु । थुलि ला जिं च्वया हे बीफु ।

थौंकन्हय् वय्कः म्ह मफु । पतिंचा बांलाक मसं । निपतिंया पार्टनरशीपय् तयार जूगु 'चिप-निप' बाखं थुभनं बांलाःसा न्यापतिंया ज्वाइन्ट भेञ्चरय् पिदनीगु 'चिप-निप'या निब्व (जिगु अनुमान/अनुरोध) गुलि बांलाइगु जुइ । लुमंके मात्रं हे मन चंचं धाः । लय्लय्ताः ।

वय्कःया उसाँय् याकनं भिनेमा । दुर्बल पतिं फुक्कं सबल जुइमा । द्यःयाके फ्वने । छता तने - 'चिप-निप'या आवरण 'महाअभियान'या किपा नाप ज्वःलाः । ख्वबि खःला छु खः ? छफुति पाः । कोण व हे भाव अथे हे ।

अन्तय् लोकं ह्वाःम्ह बाखं च्वमि केशरमान ताम्राकार भाजुया

प्रकाशन गृह 'भिक्षु हिरा फाउण्डेशन', शिकागो, अमेरिकाया लुखा नच्चाम्ह भमचा थें हिसि दयेक पिलूवःगु न्हापांगु सफू लिपा तकं पाठकया मनय् नस्वाः ह्वलाच्वनीगु भलसा कया । सकसित भिंतुना ! सुभाय् !

'चिप-निप' ताहाः बाखय् दुनाः स्वयाबलय्

● शकुन्तला महर्जन

मथुरा सायमि नेपालभाषाया साहित्य ख्यलय् ज्वःमदुगु योगदान बियाः च्वनादीम्ह वरिष्ठ आख्यानकार जुयादी । सफू पितब्वये धुंकाः सफू ब्वँमिपाखें लिच्वः कयाः हाकनं उकिया सफू पिथनादी । सफू ल्हातय् लाःपिंत सफू ब्वनेत बः बिइगु वय्कःया छगू कथंया अभियान खः । वय्कःया लिपांगु कृति 'चिप-निप' ताहाः बाखं सफू खः । थ्व सफू वय्कलं थःगु निपतिंचां च्वयादीगु जुल । नापं स्वास्थ समस्यायात हे चुनौति बियाः बाखं च्वयेगु क्वचायेका दीगु जुल । साहित्यकार गबलें सुम्क च्वनेफइ मखु धयागु दसु कथं नं थ्व सफूयात कायेफइ ।

यौनया खँ मथुरा सायमिया लेखया विशेषता खः धयागु थ्व सफुलिं नं पुष्टि याः । बाखंया मू-पात्रपिं सुजन व रानी खः, इहिपाः न्ह्यः हे रानी सुं पाखें चिप जुल ला धयागु खँय् बाखं न्ह्याःगु दु । समाजय् मिजंया मिसा प्रतिया दृष्टिकोणया वास्तविक चित्रण थ्व बाखनय् जूगु दु । परमेश्वरयात रानी दाजु भाःपियातःम्ह तर वया मिखा धाःसा रानीया यौवनय् । थःगु इहिपाःया भ्वलय् पासानापं ग्वाहालि कायेगु भ्वलय् वाध्यताया शिकार जुइमाल । उकिं मिसाया निर्तिं न्ह्याकूगु हे हनेबहःम्ह मिज हे छाय् मजुइमाः तर मिजंया मिखाय् धाःसा मिसा केवल यौन आकांक्षा पूवंकेगु साधन जक जुयाच्वंगु दु । अथे हे सुजनं रानीपाखें खँ ल्ह्वकेत खँ कन । उगु खँ धाःसा काल्पनिक जक हँ । मिजनं थःगु अज्याःगु खँ कंसा व वयागु

पुरुषार्थया बाखं जुइ । अले मिसां थःगु विवशता खँ कन धाःसा व बेइमान जुइ । चरित्रहीन जुइ । बाखंया अन्त्य गुलि सरल यानादीगु दु तर वास्तविकता अथे जुइ मखु । सुजनं अविश्वास यानाः रानीयात मचा नापं थः मांअबुया छेँय् लिहां हुँ धाल । अथेसां रानी सुरजया छ्गू मेसेजं हे वयाः तं तनावन । थुकिं मिजंया कडा स्वभाव अले मिसाया नरम स्वभाव व थः मिजं प्रतिया अटुट विश्वास दइ धकाः मथुराजुं न्ह्यब्वयादीगु दु ।

'चिप-निप'या सवाः कयाबलय्

● महेशमान डंगोल 'लँजुवाः'

ने.सं. ११४३ चिल्लां भिक्षु हिरा फाउण्डेसन, शिकागो पाखें उपन्यासकार/बाखंच्वमि भाजु मथुरा साय्मिया ताहाः बाखं 'चिप-निप' बाखं सफू पिदंगु खः । उपन्यासकार एवं बाखंच्वमि मथुरा साय्मिया थ्व स्वयां न्ह्यः बाखं सफू जक हे झिगू पिदनेधुंकूगु दुसा च्यागू उपन्यास नं पिदनेधुंकूगु दु । अथे हे मेगु न्यागू सफू नं थीथी विधाया पिदंगु दु ।

थ्व 'चिप-निप' बाखं सफुतिइ निम्ह त्यपूया द्वन्दया बाखं कय्च्यानातःगु दु । सुजन व रानी बाखंया मूपात्र खःसा उमि काय् करण, परमेस, चण्डेश्वरी, सिमला, शेरचन, कल्पना व मनोहर थुपिं फुक्कं बाखंया सहायक पात्रत खः । च्वमि भाजुं ताहाः बाखं धकाः उद्घोष यानाः द्यूसां सफू ब्वने सिधइबलय् छ्गू लघु उपन्यास ब्वने सिधःथें महशुस जुइ ।

बाखंया मूपात्र सुजन वया पासा मनोहरया म्ह्याय्या इहिपाःया भ्वय् वंथाय्, भ्वय् नयाच्वंबलय् वया चुलिंचू च्वनाः भ्वय् नयाच्वंपिं निम्ह त्यपू वया मिखां खनी । चुलिंचू च्वनाः भ्वय् नयाच्वंम्ह परमेसया ख्वाः थः काय् करणया ख्वाः लिसे ज्वःलाःगुलिं वयात

शंका/उपशंका जुइ । मनय् धौबजि वाली । मन थातय् लाइमखु । भ्वजं लिहाँ वःम्ह सुजनं गाडी थःगु कम्पाउण्डय् दुत हःबलय् गाडी ग्यारेजया अंगलय् न्याःवनी ।

थः काय्या ख्वाः परमेसलिसे ज्वःलाःगुलिं वं थः तिरि मय्जुयात शंकाया मिखां स्वइ । थःगु मोबाइलय् च्वंगु परमेसया किपा क्यनाः थ्व मनूयात म्हस्यू ला धकाः न्यनीबलय् म्हस्यू, जिमि पासाया दाजु धकाः धाइबलय् वयात भ्रन हे शंका जुइ । थः तिरि पाखें सत्य/तथ्य खँ पिल्ह्वयेकेत छगू काल्पनिक बाखं दयेका थःम्हेस्यां नं ब्याहा जुइ न्ह्यः छम्ह मिसालिसे सहवास यानागु खँ थः तिरि मय्जुयात कनी । वं थः तिरिमय्जु रानीयात वया मचाया अबु सु धकाः न्यनाः हीमी चायेकाच्वनी । रानीं नं भचा मग्यासे आँट यानाः हे ब्याहा जुइ न्ह्यः जूगु फुक्कं खँ कनाबी । सुजन लिसे ब्याहा जुइ छुं दिन न्ह्यः जक परिबन्दय् लाका परमेसं वयालिसे यौन स्वापू तःगु खँ कनी । तर मचाया अबु सु धयागु रानी थःम्हेस्यां नं धायेफइ मखु । वैज्ञानिक आधार डि.एन.ए. परीक्षण यायेगु तक खँ पिहाँवइ, तर परीक्षण याइमखु । रानी परमेसया थाय् थीमज्यू जूगु प्यन्हु दयेकाः म्वःल्हुया वनागु धकाः न्ह्यथनातःकथं नं इमि दथुइ थी मज्यू जूगु प्यन्हु दयेकाः सहवास जूगु धयागु स्पष्ट कथं हे न्ह्यथनातःगुलिं चिकित्सा विज्ञानया ल्याखं स्वयेबलय् नं प्यन्हु दुकुन्हु सहवास यानाः मचा गर्भय् च्वनीमखु धयागु मान्यता दुगुलिं मचाया अबु सुजन हे खः धयागु नं वैज्ञानिक दृष्टिकोणं पुष्टि जू । गन तक परमेसलिसे करणया ख्वाः ज्वःलाःगु खँ दु, थःथिति हे मखुसां हलिमय् न्याम्ह मनूया ख्वाः उथेंउथें च्वनी धयागु छगू सर्वमान्य सिद्धान्त नं दुगुलिं छम्ह मनूया मेम्ह मनू लिसे ख्वाः ज्वःलाइगु धयागु नं छगू संयोग हे जक नं जुइफु ।

बाखनय् यक्व थथ्याःक्वथ्याः, निम्ह त्यपूया मनोदशा, सुजनया

यच्चापहः, मिजंतय् थीथी रूप न्ह्यथनातःगु दुसा निम्ह त्यपूया जीवन खुसि थें सलल न्ह्याकेत थवं थवय् दुविस्ता ब्याकेमाःगु, शंका/उपशंका यानाच्वने मज्यूगु व उज्वःगु खँ दुसा तछ्यानाः हे धायेमाः अले तिनि मन संतुष्ट जुइ, त्यपू जीवन सललं न्ह्याकेफइ धयागु सन्देश थ्व बाखनं बियाच्वंगु दु ।

मथुरा साय्मिया छगू म्हसीका धायेला छु धाये, वय्कःया उप्वः धयाथें बाखं यौनलिसे स्वापू दुगु बाखं जुयाच्वनी । थ्व 'चिप-निप' बाखं नं थुकिं बिस्कं मखु, यौनलिसे हे स्वापू दुगु बाखं खः । अले थ्व बाखनय् दार्शनिक पहलं चिप-निपयात नं थःगु हे ढंगं परिभाषित यानातःगु दु । छम्ह मिजनं छम्ह मिसाम्हेसित चुप्पा नल धायेवं तुं, बलात्कार यायेवं तुं व मिसा चिप जुइगु, अले व मिजं चाहिं निप जुइगु ला ? धयागु न्ह्यसः थनाः ब्वँमिपिनिगु न्ह्यपुयात वाराक्वारां संका ब्यूगु दु । अथे खःसा थ्व ब्रम्हाण्ड हे चिप जुल नि धयागु तर्क नं थ्व बाखनय् न्ह्यब्वयातःगु दु ।

थुगु बाखनय् सुरुइ निम्ह त्यपूया दथुइ अन्तर्द्वन्द जूगु न्ह्यब्वयातःसां अन्तय् वनाः निम्हेस्यां थःथःगु द्वं/बिद्वं स्वीकार यानाः हानं थःपिनिगु त्यपू जीवन सललं न्ह्याकेगु निर्णय यानाः बाखंयात सुखद् अन्त यानातःगुलिं थ्वयात संयोगान्त सिद्धान्तय् आधारित ताहाः बाखं धायेछिं ।

थ्व बाखं सफूया द्यबः आकर्षक जू, छपाइ नं बांलाः । थ्व सफू मब्वनीपिसं छकः ब्वनाद्यूसा बां हे लाइ । सफूयात बांलाः जक धयां ब्वँमिया दायित्व पूवनी मखु, उकिं सफुतिइ दुगु द्वं/बिद्वं कुलाबिइगु नं ब्वँमिया दायित्व जूवनीगुलिं सफुतिइ खनेदुगु द्वं/बिद्वं यात कुलाच्वना । पेज नं १४य् ...त्यंक नया जुइमाःथाय् ...त्यंक तया जुयाच्वंगु दु, ५७ पेजया दकले क्वय्या लाइनय् सुजन जुइमाःथाय् सुरज जुयाच्वंगु दुसा पेज नं. ६६स सुजन जुइमाःथाय् सुजना

जुयाच्वंगु दु । थन न्ह्यथनाःगु द्वं/बिद्वंयालिसें मेमेगु नं गनं भिंकेमानीगु दःसा मेगु संस्करणय् भिंकादी धयागु भलसा कयाच्वना ।

अन्तय् नेपालभाषा बाखं सफू धुकुतिइ मथुरा साय्मिजुं मेगु छगू बांलाःगु बाखं सफू तनाः ब्यूगु दु । वय्कःया बाखं च्वयेगु ज्या मदिक्क न्ह्यानाच्वनेमा धयागु कामना यासें वय्कःया मेमेगु बाखं सफू नं याकनं पिदनी धयागु भलसा कासें थ्व बाखं सफूया पिकाक भिक्षु हिरा फाउण्डेसन, सिकागोयात नं सुभाय् द्यछायाच्वना । अस्तु ।

मथुरा सरया श्रीसम्पत्ति 'चिप-निप'या प्रतिकृया
'चिप-निप' सिरीयल टेलिफिल्म खः

● प्रकाशमान सक्व

रानी छम्ह सुजनया कलाः । इमि छम्ह काय्मचा करण । सम्पन्न परिवार सुखी परिवार । छेँय् शेरचन व शिमलापिंसं माःमाःगु ग्वहालिया लागिं तयातःपिं एक्स्ट्रा परिवार ।

गाडी दु, छेँ दु, ध्यबा दु । फिदँ न्ह्यवंनिसें न्ह्यइपुक यइपुक जीवन हनाच्वंपिनि छम्ह पासाया म्ह्याय् बियाछ्वःथाय् खंम्ह परमेसया ख्वाः खंसांनिसें थः मचा करणया ख्वाःपाः ज्वःलायेवं पार्टी देशी अय्लाः कुगाक्क त्वनाः गाडी चले यानाः लिबाक्क छेँय् थ्यंकः वःसां सुजनं शेरचनं चायेकाः ब्यूगु ग्यारेजय् अंगलय् गाडी न्याकाः दकले न्हापां तं प्वंकूगु खः ।

शंकां लंका मि नइगु खँत्वाः खँभाय् ज्वःलाःगु मथुरा सरयागु ताहाः बाखनं रानी व सुजनया खँल्हाबल्हा फिल्मया कहानी जुयाः घटना उपघटनाया सिरियल थें न्ह्यानाच्वनी । फिंन्यागू एपिशोड तक्क नं क्वमलाःगु सुजनया तं । रानीयागु परमेसनापं व वया केहेँ चण्डेश्वरीनापंया कलेजय् थ्यंक आखः ब्वंवनीपिंत गाडीं तःवनीगु

व का:वइगु घटनां मौकाय् लाना: परमेसं रानीयागु फ्रक थकया: मिस्तय्गु गुप्तचिं स्वयेत तक्कं अस्य:या नं महाअस्य: पह: पिकया: रानीयात फसे यायेगु त्वह: माला: जूम्ह परमेसं चण्डेश्वरी केहेँ मय्जु नेपालगञ्जय् थ्यंक बियाछ्व:सां चण्डेश्वरीं पासा रानीयागु आर्थिक अवस्था स्यूम्हेसिनं थ:गु तिसा वस: ब्याक्कं रानीयात धका: त्व:ता थकूगु हे परमेसं रानीयात जालय् क्यंकाकाल । वयां निन्हु प्यन्हु लिपा रानीया सुजननापं ब्याहा जुल । न्हिंन्हिं चांचां सुहागरात माने यानाच्वंम्ह रानीया भा:तया छेँय् वसांनिसें व थीमज्यू मजुया: प्रेगनेन्ट टेष्ट या:बलय् प्वाथय् दुगु सीदत । छेँज: व ज:लाख:लापिनि भुनुभुनु खँ जुल । रानी व सुजनपिंत वास्ताकास्ता मदु । ई त्ययेका काय्मचा बुल, करण । सुयागु करणीं बूम्ह ख: करण मसिया: निम्ह तिपूया माया मतिना बँय् चिकं वायेथें वात ।

व हे कारणया परमेसया ख्वा:पा: चूला:गुलिं तमं पासाया म्ह्याय्या भ्वजय् क्वस: तयेगु हे ल्व:मंका अय्लाखं का:गु दिमागं शंकाया घेरा का:गु भिंखुगूगु एपिशोड थ्यंका: तिनि स्वतिपाँय् चब्बुना शंका निवारण जुल । सुजनया दिमागय् देशी अय्ला:यागु रंगं त्व:तल । भिंन्हय्गूगु एपिशोडय् रानी वाउँगु सिग्नलया मेसेज छ्वया: हयेवं तिनि ब्वँमिपिनिगु नुगलय् सिचुक फसं कल ।

अय्ला:या रंगं शंकाया जन्म जुल । शंकां मि च्याना: छेँया कुंचाकुंचा तक्क मिं नल । मिं मन:थाय् कुं गल । शेरचन व शिमलापिंसं फक्व छेँ व छेँथुवा:पिंत सुसा:कुसा: यात । धन्य विपश्यना ध्यान या:बलय् भगवान् बुद्धयात बुद्धत्व लाभ जूथें सुजनयात नं करण व रानी लाभ जुल । सुजन छम्ह रानी करणनाप शेरचन व शिमलापिंत नं शिमलाय् चा:हिके यंकेगु प्लान दयेका ताहा: बाखं क्वचाइ ।

ताहा: बाखंया दुने दुगु खँ त्वाक: थथे न्त्यइपुका यइपुका, शंका

उपशंकायात निवारण यानाः सुखान्तं क्वचायेकेत ग्वहालि दुगु जितः यःगु 'चिप-निप' बाखं दुने न्ह्यइपुकेत छ्यलातःगु खँपु थथे दु ।

● कि भ्वँतय् च्वंम्ह ज्ञानकाजी मार्साबं नखत्याः सःतूगु धया । फछ्या । (३५ पेज)

● छि दर्शनशास्त्रया नं विद्यार्थी खः ला ? (पेज ३६)

● रामायण स्वयेधुंकाः सीता सुया कलाः जुल धकाः न्यनेगु थें जुल नी । ख्वप वनेमाःपिं सक्वया बसय् लानाः च्वनेफु । (३७ पेज)

● आः सितिं लिहाँ वने मखु । छंगु गर्भय् काय्मचा छम्ह तयाः जक वने धाइ । (४० पेज)

● भ्वाक्क प्यंकाः मछ्वःगु याःसा फां दः थी हे थीगु । (४२ पेज)

● भम्बलं स्वां स्वां पतिं रस त्वनावनी । स्वां चिप जुल । व हे स्वां द्यःयात छाइ । द्यः नं चिप जुल । द्यःया प्रसाद कयाः मनुखं नइ । मनू नं चिप हे जुल नि । मजू ला ? (४३ पेज)

● डायरी तंगु मदु, सुचुकागु नं मदु । व ला भ्याराभ्किरि खुनाः ह्वानाह्वाना च्याका छ्वया, थथे हे जुइ धकाः । (४५ पेज)

● छिं थःत अस्यः धयादिल । अझ नं महाअस्यः । छकः जि स्कूलया फ्रकय् । वं स्वाराक्क हे फ्रक थछ्वयाः स्वत । जि ला भागाभागा । करपिनि न्ह्यःने हानं भलादमी । (४६ पेज)

● दः निन्हु नं छिं थःछेँय् चाहिकेमछ्वः । प्रत्येक रातयात छिं सुहागरात हे मानय् यानाच्वन । न्ह्याःसां म्हाःसां छिके हे लिधनाच्वना ।

अले ?

अले जुइमाःगु जुल । थी मज्यू जुइ माःगु मजुल । (५३ पेज)

● मांया शरणय् वनेगुति सुख शान्ति मेथाय् गनं मदु । (५८ पेज)

● सुजनया म्हुतुप्वाः चालावन "गौतम बुद्धं जन्म व मरणया खँ सीका मानव कल्याणया तातुना घोर तपस्या याःवन जंगल चाःहिला। जि नं अथे हे तपस्या यानाच्वने। (५८/५९ पेज)

व हे तपस्याया फलं विपश्यना ध्यान च्वन सुजन। सुजनं ध्यानं ज्ञान लुइकल अले अप्पो दीपो भव - धयाथें नुगःया मत च्यानाः जिन्दगी झल्लल थ्यूगु खन। काचाक्क मोबाइल कयाः रानीयात मेसेज यात ब्याक्क आत्मसमर्पणं वं थःगु गल्तिया महशूस याना।

उखे रानीं नं मोबाइलं लिसः मेसेज छ्वयाहल।

भाजु सुजन

जि मचाया अबु। ... झायेगुसा थौं हे झासँ। ससलय् भ्वय् दुगु कना।

ससलय् भ्वय् दुगु खँ मेसेज यानाः सुजनयात थःगु कःक्वाः नं छख्वल्चा नकाः हयेगु कबूल यानाः सत्य सत्य धरोधर्म धकाः पाः फयाः द्यः ख्युलं धायेवं सुजनयात लसकुस यायेत लुखाय्सं दना च्वनेगु भाषां च्वया दकले लिपा

मात्र छःपिनिम्ह जि

महालानी

धकाः चिपनिप सिरियल टेलिफिल्मयात क्वचायेकातःगु बांलाःगु लु सुखान्त जुयाः ब्यूगुलिं अवश्य लय्ताइ जुइ। धकिं।

'चिप-निप' ब्वनाः स्वयाः

● राजा बज्राचार्य

वरिष्ठ साहित्यकार / आख्यानकार मथुरा साय्मि भाजुया नकतिनि हे पिहाँ वःगु सफू 'चिप-निप' या बारे ब्वँमिपिनि पाखें बिचाः कायेगु गुगु ज्या जुल व तसकं हे च्वछायेबहः जू। मथुरा

सरया थ्व कुतलं न्हू च्वमिपिन्त च्वयेत / ब्वनेत यक्व हे हःपाः जूगु दु । अज धात्थें धायेमाल धाःसा थ्व छगू कथं कृतिया समालोचना याये सयेकेगु तालिम हे खः धाःसां ज्यू । वय्कःया थ्व गुण सदां नुगलय् थानाच्वनी ।

सफूया बारे खँ ल्हायेगु खःसा सफू हयागु न्हि खुन्हु हे ब्वने क्वचायेका । जिं अथे ब्वनेगु धयागु हे तःधंगु खँ जुल । छाय्धाःसां यक्व हे सफू छगू पेज ब्वनेत हे थाकुया च्वनीगु । तर वय्कःया सफू गनं हे दी म्वायेक अःपुक ब्वना । भाषा सरल व सललं न्ह्याः । भाय् सरल नं थुलि सरल कि, न्हूपिं च्वमिपिसं हे च्वयातःगु थें ताल । भाय्लचं नं गनं गनं भिंकेमाःगु खनेदु । छगः निगः खँग्वः पानाच्वंगु दुसां नं खँभाय् मथू मजू ।

छगः निगः खँग्वःत गथेकि "रानीं वया लाकां त्वकाछ्वत ।" (पौल्याः २) त्वकाबिल धायेमाःगु ला !

"भाःपी मफयेक अय्लाः त्वना जुइगु नं छु हिसि । ह्याउँमचा ला छि !" (पौल्याः ३) ह्याउँमचां अय्लाः धयागु हे सीमखु ।

"अले सुजनं नं वया ल्यू ल्यू न्हिलाछ्वत ।" (पौल्याः १०) न्हिलाबिल बाय् न्हिल जक धाःसां नं गाःथें च्वं ।

"सुजनं धयाछ्वल" (पौल्याः १०) थथे धायेबलय् तापाक्क च्वंम्हेसित धयाछ्वःगु थें च्वन, धाल जक धाःसां गाइ ।

"सुजनं मचाया किपा पुत्तुपुइकाः स्वत ।" स्वयेगुया स्वल जुइमाःथें च्वं - वं जितः स्वल जुइ लाकि स्वत जुइ ?

अथेहे (पौल्याः १९) य् लकस 'मसांकुँ नवल' ... / क्वथा छगुलिं 'मसांकुँ ब्वल' धयागु नं भचा पाय्छि मजूथें, गय्थें गय्थें च्वं ।

वहे पेजय् - "सुजनं ल्हाः ब्वय्ब्वय् चिनाः म्हुतुइ सः हल" ल्हाः ब्वय् ब्वय् स्यानाः म्हुतुं सः थ्वयेकल बाय् न्वँवात बाय् धाल हे जक

धाःसा नं ज्यू थें च्वं ।

मेगु खँ रानीयात अपाय्धंगु आरोप बीधुंकाः नतुसुतु मब्याये धुंकाः, तसकं हे तनावया खँ जुइ धुंकाः नयाच्वने नं मास्तेवइ मखु । तयार जुयाच्वंगु ब्यलि त्वःताः दुरु व बिस्कुट ज्वनाः ह्ययेक वयेगु अले रानीं मथूपहः यानाः खँल्हाना च्वनीगु भचा अस्वाभाविक खनेदु । अथेहे 'फ्यासाफ्यासा' न्हिल, छःपिं 'लित बिज्याहुँ', म्ह्याय्मस्त ल्यासे जुलकि 'कतलय् वनी', म्हाइपु 'इलिंफिलिं', न्हिच्छि 'जारांतारां' थ्व खँग्वः जिगु निंतिं न्हूगु थें जुल ।

थुजाःगु खँयात त्वःताः धायेमाल धाःसा थ्व ताहाः बाखं बां हे लाः धायेमाः । थ्व बाखनं सकारात्मक सन्देश ब्यूगु दु । खयृत ला साहित्यकारतय्सं भाय्लचंयात उलि मू मब्यू । थ्व मूखँ मखु धाइ । साहित्यय् दुनाः च्वयेबलय् भाषाय् ध्यान बियाच्वन कि बिचाः छखे लाःवनी हँ । थ्व खँ छम्ह पासाया पाखें न्यनागु खः । उकिं मथुरा सरया 'चिप-निप" ताहाः बाखं नं भाषाय् ध्यान मब्युसे सर्रर ब्वनायंकेबलय् प्याखं स्वयाथें बाखंया लु मिखाय् लुयावः । बाखनय् दुखया खँ चरम अवस्थाय् तक थ्यंकाः लिपा खुसिया खँ वःबलय् मिखा लःलः धायावः । प्याखं स्वयेबलय् थें । थुकथं वय्कःया सिर्जना ताःलाःगु दु । वय्कःयात हनाबना दु । शुभमस्तु ।

'चिप-निप' दुवाला स्वयाबलय् ...

● रामेश श्रेष्ठ

न्ह्याबलें थें जा नयाः पसलय् च्वनाच्वना । अले छकः मोबाईल चले याये धकाः फेसबुक चायेका । ओहो ! छु न्यनेमाःगु थ्व । मथुरा सरयात ब्रेन स्ट्रोक जुल हँ । नर्भिक हस्पिटलय यंकल हँ । सन्न जुयावल जितः, वय्कःयात छुं मजुयेमा धाधां मनं मनं द्यः पुकारे यानाच्वना । भीगु भाषाय् नेपालभाषाय् ज्वःमदुगु योगदान बियाः

च्वनादीम्ह छम्ह भाषा ह्यमि आकछ्याय् हे प्रभु ! छुं मजुयेमा छुं मभिंगु खँ न्यने मदयेमा । वय्कःया च्वसां भीगु भाषा साहित्य थजायेकेमानी, वय्कःया यक्व यक्व बाखं, उपन्यास ब्वनेमानी हे प्रभु ! ... छु ई न्ह्यः जक ख्वपय् कुतः राजदास साहित्य सिरपाः इंगु ज्याभ्वलय् नापं च्वना किपा कयागु, उबलेया वय्कःया जोश जांगर लुमँमं म्हय् म्ह हे मदुथें च्वनाच्वन जितः नं । ई बलवान् ई छगू संजोग नं खः । खः, उखुन्हु हे जिमि गुथियार छम्ह नं ब्रेन स्ट्रोक जूगु, वय्कःयात नं नर्भिकय् हे यंकुगु तर ईया कठोरपन स्वयादिसँ सा ... छन्हु हे भ्रूण्डै भ्रूण्डै छगू हे इलय् छगू हे हस्पिटलय थ्यंपिं मध्येय् छम्ह लिथ्यन, मेम्ह मथ्यन । ईया गज्याःगु रूप थ्व । ईयात सुनां पनां पनेफइ मखु खःगु हे लात । लिपा मथुरा सर प्यन्हु न्यान्हुया उपचार लिपा छेँय् थ्यन बां हे लात । तर हाकनं लिपा इलं वय्कःयात छगू घातयात धाःगु न्यना । वय्कः थज्याःम्ह आखःया की, च्वसा मदयेकं घौछि हे च्वनेमफुम्ह अज्याःम्ह मनूयात हाकनं पक्षघातं हताःयात धाःबलय् मन खुल्ल मिन । ई थथे हे न्ह्यानाच्वन ।

छन्हु भी मदयेधुंकूम्ह महाकवि गिरिजाप्रसादया काय् भाजु यचु दाइ नापलाःबलय् छंत नं छगू थ्व भी मथुरा सरया न्हूगु ताहाः बाखं का ... ना धकाः बियादीबलय् मनय् वन ... मथुरा सरया ल्हाः ला पक्षघातं बांलाक्क चले मजु धाःगु हाकनं थ्व न्हूगु बाखं धाःबलय् जितः व सफू स्वये हथाय् हे जुल, ब्वने हथाय् हे जुल । सफू ब्वने धकाः स्वयाः अले दकले न्हापां हे वय्कःया धापु "जि अले जिगु वर्तमान"य् मिखा जूवन । हे भगवान् संसारय् द्यः धयापिं थथेभनं पापी जुइ त्यः ला, अन्यायी जुइ त्यः ला । गुम्ह मनू सफू च्वयाः थःगु जन्मकाछिंया कमाइं सफू छापे यानाः सकसितं सितिकं इनाब्यु जुइ व हे मनूयात दकले न्हापां दिमागय् हताःयात, उकिइ ल्वाना त्याकल । अथे नं मगानाः इलं वय्कःयात कसा बिल । हाकनं ल्हाः

चले मजुइक पक्षघात यानाबिल । गज्याःगु साहस स्वयादिसँ मथुरा सरया । ईयात हाथ्या बिया ल्हाः बांलाक चले मजूसां जव ल्हाःया निपतिंचा म्हालापतिं व च्वलापतिंचां जक च्वयाः गिजिमिजि जुइक मफु मफुं च्वयागु बाखं धाःबलय् जि नतमस्तक जुल । थःगु जव ल्हाः कपालय् यंकाः स्याल्युत यानाः जिं थ्व बाखं सफू ब्वँब्वं वनाः अले छुं छकूचा थःगु खँ च्वयेत सनाच्वना ।

ब्वनेधुंकाः जिं थुइकागु भतिचा खँ थ्व खःकि थ्व सफू वास्तवय् धायेमाल धाःसा सामाजिक यथार्थबोध अले सत्यताया ज्ञांया तल्ल थिनाः क्यनाच्वंगु भ्कीसं भ्कीत स्वयेगु न्हाय्कं खः थ्व सफू । थौंकन्हय्या लकसय् थौंकन्हय्या मनूतय्सं सामाजिक मूल्य मान्यता अले निम्ह मिजं मिसाया यौनिक स्वापुयात नि तायेकाच्वंगु थ्व इलय् उमित ... आसे ! आम्थे स्वतन्त्र आक्सय् ब्वये धयां तुं ब्वयेदइ मखु, छगू सिमानाय् च्वनाः ब्वयेमाः मखुसा थुकिया लिच्वः भिं जुइ मखु धयागु छगू ज्ञां अदृष्यकथं थुगु सफुतिं बियाच्वंगु थें तायेका जिं । मनूतय् जीवनय् गुगु नं बखतय् छुं नं जुइफु । छम्ह मिसा छगू इलय् विवशताया दास जुल धायेवं तुं मिसाया विवशताया लबः मिजनं काल धायेवं तुं उकिया दोषी व मिसा जक जुइ मखु । थ्व खँ निम्ह त्यपूया सम्बन्धय् इलय् हे वाःचायेकेमाः वाःचायेकेगु हे भिं जुइ । थ्व सफूया मू ज्ञां थथे खः थें जिं ताय्का । त्यपू जीवनय् कलाः भाःतया ल्वापु सुपय् मि च्याः थें जक खः, जुइमाः । छम्ह मिसा मेम्ह लः जुइ हे माः । निम्हं मि जुयाः नं भिं जुइ मखु, निम्हं लः जुइवं तुं जक नं गति लाइ मखु । निम्हं मि जुलकि जीवन ह्वानाह्वाना च्याइ, लः लः जुलकि नं खुसि बाःवयाः चुइकी । अन्ततः लिच्वः भयावह जुइ छगू गति लाःगु सन्देश हनेबहम्ह मथुरा सरं बियाच्वंगु जिं थुकी खंकाच्वना ।

अले दकले तधंगु खँ संसारय् निप धयागु छु दु । सुं छम्हं

मेम्हसित थीगु स्पर्श लिसें मा: हँहं आक्सं वा व:गु ल: तक निप मखु धका: गुगु नक्सां वय्‌कलं प्रमाणित यानाक्यन थ्व ति तधंगु मेगु दर्शन स्वये ल्यंदनी ला आ: । मिसा मिजंया चुप्पा, छम्ह मिजनं छम्ह मिसायात रेप याइगु सवालय्‌ अथवा भम्बलं स्वांयात चुप्पा याना: चिप जूगु स्वां द्य:याथाय्‌ छाना: चिप जूम्ह द्य:या प्रसाद कया: मनू जक गय्‌ निप जुल । भ्रीसं हे चिप ल:, धलय्‌ ल्वाकछ्याना: व हे ल: न्ह्यानाच्वंगु खुसिया निल: कया: हा हा याना: द्य:यात नं चिप याना: हाकनं व हे द्य:या जल कया: भ्रीसं थम्हं थ:त थ:गु स्वार्थया लागिं निप भा:पी । जित: ला दर्शनया छगू न्हूगु सफू हे थ्व 'चिप-निप' सफू जुया: ब्यूगु दु । गुकिया क्लाइमेक्सय्‌ निम्ह त्यपूया जिम्मेवारी गुगु नक्सां आत्मबोध याका: थुगु बाखं क्वचाल तसकं तसकं हे च्वछायेमा: मथुरा सरयात ।

संसारय्‌ चिप मदयेकं निप दइमखु, निपया प्रत्येक अंशय्‌ चिपया हंश दु । थ्व सफूया मू सार जिं थथे तायेका । ख: तुं वय्‌क: थज्या:म्ह महान्‌ साहित्यकारया कृतिया बारे च्वयेगु जि नकतिनि चुलि व:म्हेसिया साहस मखु दुसाहस थें जक हे जिं तायेका । जिं स:या मखु मससां तबिं सफू ब्वना: छुं छुं प्रतिक्रिया च्व धा:गुलिं च्वयेगु कुत: यानागु जक ख: । द्वंबिद्वं क्षमा ।

'चिप-निप' ब्वने धुंका:

● बिमलप्रभा बज्राचार्य

नेपालभाषा साहित्य ख्यलय्‌ अतिकं नां जा:म्ह वरिष्ठ आख्यानकार मथुरा साय्‌मिया नकतिनि हे जक हाकनं छगू ताहा: बाखं सफू "चिप-निप" पिहांव:गु दु । ८४ दँ दुम्ह वय्‌क:या उसाँय्‌ ठीक मजू । ल्हा:या पतिंचां ज्या मब्यू । अथेनं नयेगु म्हुतुयात ग्वाचं पनीमखु धायेथें च्वयाच्वनीम्ह मनूयात छुंकिं मपं । जव ल्हा:या

म्हालापतिं व च्वलापतिं निपतिंचा छ्यला: थपाय्हाक:गु बाखं च्वया: बाखंसफू हे पिदन । थुकिं नं सीदु वय्क: नेपालभाषा प्रति गुलि नुग: क्वसा:म्ह धका: । थ्व छगू च्वमिपिन्त ह:पा: नं ख: ।

मथुरा सायृमिया थ्व सिबे न्ह्य: गुंगू बाखंसफू पिहां वयेधुंकूगु दु । अथेहे न्हय्गू उपन्यास सफू व मेगु न्यागू सफू जीवन-जगत सम्बन्धी ख: ।

वय्क:या अप्व: धयाथें बाखं ब्वना । उपन्यास नं ब्वना । वय्क:या भाषा शैली न्ह्याबलें स्वच्छ ल: बा: वनाच्वंगु थें सललल न्ह्या: । ब्वनेगु शुरु यातकि सिमध:तल्ले त्व:ते फइमखु । थुगु बाखं 'चिप-निप' नं निन्हुं हे ब्वने क्वचायेका ।

बाखं मुक्कं ७६ पेज दु । थ्व सामाजिक घटनाया आधारय् च्वयात:गु ख:सां यौन सम्बन्धी हे ख: । वय्क:या अप्व: हे विषय यौन सम्बन्धि हे जुयाच्वं ।

थ्व बाखनय् निम्ह तिपू सुजन व रानी मू पात्र ख: । अले अमि छम्ह काय् दु, करण । छन्हु सुजनया पासा मनोहरया म्ह्याय्या इहिपा भ्वजय् वंबलय थ: काय्या ख्वा: लसि व:म्ह परमेस धा:म्हनाप ज्व:ला:गु खनीबलय् सुजनया थ: कला: प्रति शंका ब्वलनी । 'थ्व जि काय् मखु । पक्का नं वया काय् जुइमा: । मखुसा अथे थ्याक्क ख्वा: ज्व:लाइ हे मखु । जि काय् करण छतिं हे जिगु ख्वा: मव:, रानीया ख्वा:नाप नं ज्व:मला: ।' थथे अनेतने शंका याइ, सुजनं । छेँय् लिहां वया: मोबाइलय् व परमेस धा:म्हसिगु किपा कला:यात क्यना: धाइ, "थ्वयात म्हस्यू ला ? कलातं बांलाक हे म्हस्यूगु नापं वयागु बारे ताहाकयेक हे खँ कनी । थनं भ्कन शंका ब्वलनी । कला:पाखें खँ ल्ह्वका कायेत अनेक चालबाजी म्हिती । सुजनं थ: नं न्हापा छम्ह मिसायात ययेका वनाप हे जुइधुनागु खँ कनी । "छं नं छंगु जीवनय् सुं ययेका तयागु दुसा वा वनाप सतिनागु दुसा धा । थथे जुलकि

त्यपू जीवन सललल न्ह्याइ । छुं शंका दइमखु ।"

थथे थः सुंनाप जूगु मखुसां खँ सीकेत खँ दयेका धाइगु, अले रानीया न्हापा न्हियान्हिथं च्वइगु डायरी स्वयेगु इच्छा व्यक्त याइगु चाचाहीकाः कलाःपाखें खँ सीकेत सुजनं म्हितूगु रोल तसकं बांलाः व स्वाभाविक जू । थुकी च्वमि सफल जूगु तायेका ।

तर अथेहे कलाःम्ह रानीपाखें खँ व्यक्त याकातःगु छतिं स्वाभाविक खनेमदु । रानीं जूगु दक्वं खँ फिल्मया कहानी कनेथें सररर धयाहइ । वसः कायेत वंम्ह रानीयात वाध्य याकाः परमेसं यौन स्वापू तःगु खँ छुं हे तःधंगु मखुथें ब्वयातल । न वं उगु इलय् चिल्लाय् दनाः छसः हाःगु दु, न वयाके ग्याःचिकुया भय क्यनातःगु दु न वं सुयातं कंगु दु । थः बलात्कृत जुयाः नं सुम्क च्वनीगु थौंकन्हेया ईयात मल्वःगु खनेदु । मिसायात जूगु फिलिङ्स, मनोभावना ब्वयातःगु मदु । थुकियात च्वमिया कमजोरी पक्षय् तायेका ।

समग्रय् थुगु बाखनय् मिसा समस्या न्ह्यब्वयातःगु दु ।

- मिसा व मिजं दथुइ भेदभाव ब्वयातःगु दु । मिजनं मिसायात न्ह्यागु याःसां छुं लगे मजू । मिसायात धाःसा थः बलात्कृत जुइमाःगु अवस्थाय् नं मिजंपाखें पितिंकेमाःगु मिसा समस्या बांलाक ब्वयातःगु दु ।

- बाखंयात न्ह्याकातःगु, चिन्तन मनन यानातःगु, भाषा शैली च्वछायेबह जू ।

मथुरा साय्मिया बाखं जुइब्यु वा उपन्यास जुइब्यु कौतुहलता दयाच्वनी तर अन्तय् अनुशासित जुयाः क्वचाइ ।

थुगु 'चिप-निप' बाखनय् छपलाः ल्ह्वनाः सकारात्मक पक्षय् क्यनाः संयोगान्तय् क्वचायेकातःगु पाय्छि खनेदु ।

मथुरा साय्मिया च्वसा न्ह्याबलें थथेहे न्ह्यानाच्वनेमा । वय्कःयात भिं उसाँय्या कामना यासें हाकनं मेमेगु बाखं सफू पिहांवइ धकाः भलसा कया । सुभाय् ।❖

न्यने मज्यूगु न्ह्यसः – बी मज्यूगु लिसः

● रमेश मानन्धर "अणु"

'चिप-निप' बाखंया बाखंमि मथुरा साय्मिया बारे च्वयेगु धयागु सुर्द्यःया न्ह्यःने टुकि मत च्याके थें जक खः । अथे जुयाः थ्व टुकि मतं गुलि जः ह्वलेफइ, मसिल ।

हाले मज्यूगु मे, कने मज्यूगु बाखं दु थें न्यने मज्यूगु न्ह्यसः - बी मज्यूगु लिसः नं दु खनी । तर छु याये ? मनू ! छु याये मते धाल व हे यायेमाःपिं । न्यने मज्यूगु न्ह्यसः नं न्यन । बी मज्यूगु लिसः नं बिल । लिसः न्यनेवं वया नुगः नं चाया धम्प तज्याये थें तज्यात । तज्यायेवं धम्पय् दूगु लः वाःथें नुगलय् बिलिबिलि जायाच्वंगु माया मतिना नं छ्याल्ल ब्याल्ल जुइक वात ।

तज्याःगु चा-धम्प स्वायेफइ मखु, पर्केफइ मखु । जेनतेन सुपर ग्लुं स्वा हे स्वाःसां, पर्कु सां संगू बाःगु थासं सिलसिल लः ज्वया हे च्वनी । तर थन धाःसा चाया धम्प तज्याःगु मखु । मनूया नुगः तज्याःगु । भचा ई काल । सुपर ग्लु हे स्वायेक तज्याःगु नुगः पर्कल, नुगः स्वात । नुगः पर्कु जक खःला ? छ्याल्ल ब्याल्ल जुइक वाःगु प्रेम, माया, मतिना छु छु खः दक्वं मुनाः वहे नुगलय् तयाः तःफागु नुगः ब्वयाः न्हिलाः क्यन । हथाय् चाल वयात, प्रेमं प्यपुंक चित । मायां महासागरय् दुबित । मतिनां मनय् ह्वःगु स्वां ग्वछायेत । हाकनं ब्वाँय् वन व प्रेमया पुखुली दुबित ।

आहा गुलि न्ह्याइपु, गुलि बांलाः । गजाःगु भिंम्ह मनू व । बुद्धं काम, क्रोध, लोभ, मोह, अहंकार त्वःता जंगलय् च्वनाः गुलि थाकुक्क ध्यान यानाः बुद्धत्व प्राप्त यात । वं ला थःगु क्वथाय् हे ध्यान यानाः ज्ञान प्राप्त यात । गुलि अःपु । तज्याःगु नुगः स्वानाः ज्ञानी जुल । ज्ञानी जक जूगु खः व बुद्ध जूगु मखु । ज्ञानी जुइत तिस्यूगु मिखा चायेवं मोह बढे जुल । हाकनं ला व लुसि थें नापं

च्वनेगु लोभ ब्वलन । बुद्धं थें काम, क्रोध, लोभ, मोह, अहंकार त्वःतूगु मखु । भ्रन अप्वः दासि वयेकल । सुनानं मक्यंगु तर थःम्हं हे खंकूगु चिप ख्वाःयात सिलाः निप यायेगु नं क्वःछित । मनू खः व । काम, लोभ, मोह दु थें क्रोध व अहंकार नं पक्का हे दइ वयाके । कन्हे हाकनं चिप ख्वाः खनाः पर्कातःगु नुगःया संगू बाःथासं सिलसिल सिलसिल क्रोध व अहंकार पिमज्वइ गथे धायेगु ? मनयात चित वं मिखा ला चायेका हे तःगु दु ।

थ्व बाखं खः । बाखनय् न्ह्यागु धाःसां ज्यू । हाले मज्यूगु मे हाःसां ज्यू । कने मज्यूगु बाखं कंसां ज्यू । अथे हे न्यने मज्यूगु न्ह्यसः न्यःसां ज्यू । बी मज्यूगु लिसः ब्यूसां ज्यू । तर भीसं भीगु जीवनय् हाले मज्यूगु म्ये महाःसा हे बांलाइ । कने मज्यूगु बाखं मकंसा हे जी । सीक सीकं न्यने मज्यूगु न्ह्यसः नं न्यने मज्यूगु हे खत । बी मज्यूगु लिसः नं मबीगु हे कल्याण जुइ । भगवान् कृष्णं नं धायेगु याः मखुगु खँ ल्हानाः बांलाःगु लिच्वः वइगु खःसा मखुगु खँ ल्हाःसां पाप लाइ मखु, धर्म हे खः । भी मनुखं क्वथाय् च्वनाः काइगु ज्ञान व्यवहारय् गुलि छ्यलेफइ ? थ्व हे खः न्ह्यसः । मनू खः, मखु धाःसा बुद्धं थें दक्व दाक्व त्वता जंगल वनेगु लँपु बाहेक मेगु लँपु मदयेफु ।

भिन्तुना नाप नापं लिच्वः

● अन्जना ताम्राकार

ताहाः बाखं सफू 'चिप-निप' नेपालभाषा साहित्य सर्गतय् छगः जाज्वल्यमानगु नगु अतिकं हनेबहम्ह वरिष्ठ आख्यानकार भाजु मथुरा सायमिजुं बिस्कं इलय् वयकःयागु धापू कथं, "डाक्टरं हे च्वयेगु ब्वनेगु हे यायेमते धाःसां केवल निपतिंचा जकः च्वयाः अप्वः हि-चःति हायेका च्वयादीगु सफू खः । वयकःयागु थ्व मांभाय्

प्रतियागु अपार माया मतिनाया दसु खः । वय्कःया प्रकाशित सफू मध्येय् सायद थ्व सफू जिं स्वये बिस्कं परिस्थिति पिथंगु अतिकं अमूल्यगु सफू धाःसां छुं मपाःथें ताः । थ्व सफू पिथना वय्कलं मांभाय् साहित्य क्यबय् हानं छफ्वः बांलाःगु साहित्यं भय्भय्ब्यूगु नस्वाःगु स्वां ह्वय्का साहित्य ख्यः भ्कःभ्कः धायेकादीगु दु । हनेबहम्ह आख्यानकार भाजु मथुरा साय्मिजुयात दकले न्हापां दुनुगलंनिसें भिन्तुना व सुभाय् द्यछाया ।

खला वय्कःयागु कीर्ति लिच्वः बीगु धयागु वास्तवय् सुर्द्यःया न्ह्यःने इताः च्याकाः मत बीगु थें जक खः ।। अय्नं जितः छुं आखःग्वः निगः न्ह्यब्वयेत ह्वःताः चुलाकाः बियादिल । आपालं आपाः सुभाय् देछाया ।

थ्व बाखं सफू ब्वनाः जिगु नुगःया सागरय् दम्बो दम्बो कयावःगु लबु न्ह्यब्वयेगु कुतः याना । धात्थें धाःसा जिगु दृष्टिकोणय् थ्व 'चिप-निप' ताहाः बाखं सफुली छुं नं कुंखिनेथाय् मखना । थुकिइ वय्कःयागु मौलिक पहयागु भाय् शैली पात्रतय्गु खँल्हाबल्हा व बाखंयागु परिवेश, धार्मिक बाखंयागु घटना तकं माःमाःथाय् दसु छुनातःगु तसकं तसकं बांलाः । बाखं ब्वनेबलय् सललल वं । मानो संकिपा हे स्वयाच्वना ला धयाथें महसुस जू ।

बाखंया मूपात्रयागु मानसिक अवस्थाय् आकाभ्काकां वःगु ह्यूपाःया बारे तसकं वास्तविकता कथं न्ह्यब्वयाः तयादीगु दु। बाखंया मूपात्र सुजनयागु नुगःया सर्गतय् अकाभ्काकां छगू दशक लिपा जिज्ञासाया हाब्लासा दनावल । थुकिया मू कारण छम्हं भ्वजय् खंम्ह मनूया ख्वाः थः काय् करण लसि वःगु खना खः । व खनेवं वयागु मानसिक स्थिति हलचल जूगु अले व हे कारण यानाः कलाःम्ह रानीया चरित्र प्रति चुलि जायावःगु शंका उपशंकाया कथं तित्तुतियाः नुगलय् वःगु न्ह्यसः छु रानी निपम्ह खःला या मखु ? छु

करण काय् थःपाखेंया मचा खः कि मखु ? अनायास सुजनया नुगलय् थ्व न्ह्यसः पामलः थें जूवल ।

अले सुजन थ्व हे न्ह्यसलं यानाः "हिं काःबिलि थें" जुयाः इतःमतः कनाः वं थः कलाः चिप जूम्ह ला निपम्ह ला धयागु बारे केलफेल याना "दुरूया दुरू लःया लः" यायेत रानीयात न्ह्यसःया जालय् जक मखु वं छगू दशक न्ह्यःया रानीया पुलांगु डायरी तकं पुइकाः अतितया आगं प्वलेत न्ह्यसलं कलाःम्हेसित उत्तेजनात्मक (immotional) इसाथिसा यानाच्वंगु खनेदु ।

शायद थुकिया कारण नुगलय् शंकाया खिपतं हित्तुमतु हिंका थःत थःम्हं शंकाया स्वतिप्वाँचय् लाःम्ह मिजंया निति स्वभाविक हे खनेदु । कलाःया हृदय घाः लाकाः सां सुजनं मचाया बारे रानीया अस्मिता बारे सिइकेत कुत्तुकुलाः न्ह्यसः तयाः थः शंकां छ्वःगु नुगः सिचुकेगु कुतः याःगु जि स्वये थ्व पितृसत्तात्मक समाजय् मिजंतय्गु मनस्थिति व स्वाभिमानया दसु बारे न्हाय्कं थें छर्लङ्ग खनेदु ।

अथेहे रानी थःगु म्हिगःया आगं फछिंफत्तले तमछ्यायेगु कुतः व थः मचाया अबु सु ? धयागु न्ह्यसःया बारे व थः नं कन्फ्यूज जूगुलिं वं भातःम्हेसियागु न्ह्यसलं लित्तुलिकाः "साया घालय् क्वखं क्वात्तुक्वाइथें" सह यायेहे मफयाः ख्वख्वं वं केवल "जि छम्ह मां खः" धायेकातःगु लिसः तसकं मार्मिक जू ।

अथेहे छम्ह इहिपाः यानाः लुखाय् दनाच्वंम्ह सोभ्का सिधाम्ह मिसायात जबर्जस्तिं इज्जतय् ल्हाः तयाः छम्ह यौन पिपासुं यौनशोषण याःसां तबि थ्व बाखंया नकिं मजबुर जुयाः समाजय् न्हाय् वनी धकाः ग्यानां कुँमि सह यानाः थःगु म्हुतुप्वालय् पाकां सुयाच्वंगु खनेदु व नं अप्वः याना भ्कीगु समाजय् मिस्तय्गु परिवेशय् स्वभाविक हे खनेदु ।

लिपा बाखंया मूपात्र कलाःप्रति चिप जूसां ल्याः मदु व मचायात

नं स्वीकारे याकाः आधुनिक बिचाःयाम्ह व उदार व्यक्तित्वम्ह थें न्ह्यब्वयादीगु खनेदु । छाय्कि पितिना छ्वयेधुंकूम्हं कलाःया मतिना लुमनाः याकनं हे कलाःयात लिहाँ वा धयातःगु पक्षं उजागर जूगु खनेदु ।

थुकिइ सुजनयात उदारम्ह व्यक्ति यानाः न्ह्यब्वयाः तयादीगुलिं जिं स्वये अफ्भं वयात भचाः अप्वः उदार, निडर व साहसी जुइकाः न्ह्यब्वयादीगु जूसा थ्व बाखं "लुँइ नस्वाः" धयाथें जुइ ला धयागु बिचाः ब्वलन ।

गथेकि रानीयात सुजनं भल्सा बियाः वयात जूगु अन्याय अत्याचारया सः समाजय् थ्वयेकाः न्ह्यब्वयाः ब्यूगुसा ज्यू थें ताः । थौंकन्हय् हलिं न्यंक समाजया परिवेशय् प्रचलन जुयाच्वंगु अन्याः याःपिंत सजाय तकं बिइत Me Too थजाःगु forum व अथेहे यौन पिपासु परमेस थजाःपिं पापी समाजय् पाप यानाः नं मछ्वाः मजुसें छ्यं धस्वाकाः जुइपिंत बेइज्जत यायेत उजुरी याकाः कसा बित साहसया पलाः न्ह्याकूगु क्यनातःगु जूसा थ्व छगू समाजय् भिंकेत व हःपाः थें जुइफु ।

समाजय् यौनजन्य अपराध मनस्थिति दुपिनिगु विरूद्धय् सःतये ग्यानाः थःगु नुगलय् जक खँ कुंकाच्वंपिंत लँपु क्यनेथें व साहस बीगु छगू दसु नं जुइफु ।

जिं थथे प्रतिक्रिया बीगु वास्तवय् तजिगु भ्वजय् चौरासी व्यञ्जन नयाः प्वाः फुदंके धुंकाः नं हानं मेगु छता नं दुगु जूसा ज्यु धकाः आसाकुति पहलं खँ तयाः कुंखिनेथें जक खः । अथेहे धयाथें थुकिइ लिच्वः बीगु "पहाडया न्ह्यःने किगः निगः ह्वलेथें" जक खः ।

अन्तय् हनेबहम्ह वरिष्ठ आख्यानकार भाजु मथुरा साय्मिजुया च्वसु न्ह्याबलें खुसिथें अनवरत कथं कलकल न्ह्यानाः च्वनेमा । हाकनं हाकनं बांबांलाःगु सफू पिथनाः नेपालभाषा साहित्य थपू

यानाच्वने फयेमा । अथेहे हनेबहम्ह भाजु मथुरा सरया भिंउसाँय्, ताःआयु व आरोग्ययागु मनसुवा तसें हानं छकः भिन्तुना देछाया ।

'चिप-निप' बाखंया दुवाला

● उर्मिला डंगोल

'चिप-निप' बाखनय् रानीं मजबुरीइ परमेसनाप घटना जुयाः च्यान्हु लिपा हे ब्याहा यायेगु साइत चूलाःम्ह सुजनयात गथे कने गथे मकने जुइ । सुजन व रानीपिनि च्यान्हु लिपा सुहाग रात जुइ । ब्याहा यानाः गुलां हे काय् करण बुइ । भ्रिदँ त्यपू जीवन याउँक हनावनी ।

छन्हु भुखाय् ब्वइ । सुजनया जीवनय् हे तहसनहस जुइकथं संकी । रानीयागु लागि दनातःगु सुजनया नुगलय् च्वंगु व छेँचा भुखाचं दुनी । भुखाचं दुंगु छेँयात भिंकेगु मस्वसें जगं हे लिकयाः वांछ्वयेत स्वइ । मनको लड्डु घिउसंग खानु फयेके नं माल नि । सुजन चितां नइ । रानीयागु गुण छगू लिपा मेगु भ्रलभ्रलति वइ । थ्व जूगु धयागु भ्वजय् परमेसयात खनाः खः ।

जब परमेसयात सुजनं खनी । सुजन सिमां कुतुंवःम्ह माकः थें जुइ । करणया ख्वाः परमेस नापं ज्वःमलाःगु जूसा छुं खँ हे मजुइगु जुइ । सुजनं थ्व हे खँयात कयाः भ्वजय् त्वनाः मचाः भेलुकं त्वानाः ल्याहाँ वइ ।

सति खुन्हु रानीं त्वने दत धायेवं अपाय्च्वः नं त्वना वये धयागु दइ ला ? सुजनं लिसः बी, सुमुक च्वँ । अभ्र सुमनं रानीयात ह्ययेकी । इनाम तक बीगु खँ न्ह्यब्वइ । डायरी पितकयाः स्वयेगु कुतः याइ । रानीं डायरी पुइके हे फइमखु । रानीं मनमनं धाइ, 'लुँयाम्ह किसि हे बिइधासां छु याये ?'

सुजनं डायरीयागु खँ त्वःताः परमेसया हे खँ ल्हाइ । रानीयात

सुजनयागु खँ न्यँन्यं वाक्क व दिक्क जुयाः थःछेँय् वनेत स्वइ । सुजनं स्वीकृति नं बी । छेँय् याकःचा च्वनेमाःबलय् सुजन वँय् थें जुइ । अले व दरवार थज्याःगु छेँ वया लागिं मसानघाट थें जुइ । सुजनं क्षमा फ्वनाः रानीयात धाइ । "करणयागु म्हय् न्त्यानाच्वंगु हि न्त्याम्हेसियागु जूसां व जि पुता खः व जि पुता खः ।" थ्व बाखनं थ्व हे क्यनाच्वंगु दुकि मिजंत धयापिं ब्याहा यायेधुंकाः कलाः विना याकःचा प्यन्हु हे च्वनेफइ मखु । निगूगु खँ लिफः स्व न्त्यफः स्वः सुयात छुं धाये न्त्यः थःगु ख्वाः थम्हं स्व ।

व नीलः खः

● दिव्या ताम्राकार

अतिकं अतिकं हनेबहःम्ह, नेपालभाषा साहित्यया छगः ज्वाल्ल थीगु रत्न समानम्ह भाषाथुवाः मथुरा साय्‌मिजुं म्हं मफुगु इलय् नं मांभाय् म्वाका तयेत निपतिंया भरय् च्वयादीगु 'चिप-निप' ताहाः बाखंया बारे छत्वाःचा बिचाः च्वयेगु ह्वःताः बियादीगुलिं वय्‌कःयात दुनुगलं सुभाय् देछानाच्वना ।

वय्‌कः छम्ह च्वमि, छम्ह आख्यानकार । च्वमिया धर्म च्वयेगु । मस्तिष्कघात थेंजाःगु ल्वचं थियाः थाकुक जीवन हनेमालं नं वय्‌कलं च्वयेगु धर्म त्वःतामदी । नेपालभाषा साहित्य धुकू जायेकेगु ज्यायात निरन्तरता बियादिल । न्ययदँ न्त्यवंनिसें नुगलय् थानाच्वंगु बाखंचुयात सकसिया न्त्यःने ब्वये खनाः याउँक सासः ल्हानादिल जुइमाः ।

'चिप-निप' ताहाः बाखं दुने दुहां वने । बाखंया चु 'हाले मज्यूगु मे, कने मज्यूगु बाखं' थेंजाःगु । 'मस्यू तले छु नि छु, सिल कि कक्कु त्यू' थेंजाःगु अवस्था । ल्ह्वये नं मफु, घुतुके नं मफुगु कथुइ थाःगु खँ । चिप-निप, घृणा-प्रेम, विश्वास-अविश्वास, शंका-उपशंकाया स्वत्तुमत्तु स्वःगु स्वापूया बाखं, निम्ह तिपूया बाखं । फ्यनां फ्यने

थाकुगु गथःयात छम्ह सृजनशील, उदारवादी, आदर्शवादी च्वमिं गुकथं फ्यनायनी धयागु दसु थुगु 'चिप-निप' बाखनं ब्वयाः क्यंगु दु ।

इहिपाः जुइ छुं दिं न्ह्यः परिबन्दय् लानाः थःगु अस्मिता तंकेमाःम्ह छम्ह मिसाया बाखं खः, 'चिप-निप' । छम्ह मिसां परिवारया इज्जतया निंतिं थःत जूगु अत्याचारयात ल्वहँतं ल्हाकेथें ल्हाकाः न्हिलाख्वाः ब्वयेमाःगु वाध्यताया बाखं खः, 'चिप-निप' । पितृसत्तात्मक समाजय् छम्ह मिजनं छम्ह मिसायात स्यंकूसा मिसा चिप अले मिजं निप जुइगु विभेदपूर्ण व्यवहारया विरुद्धय् सः थ्वयेकातःगु बाखं खः, 'चिप-निप' । छम्हं मेम्हसित समर्पण भावं प्रेम यानाः निम्हं छम्ह जुइधुंकूपिं कलाः-भाःत वनेधुंकूगु खँयात कयाः चिप-निप, विश्वास-अविश्वास, थः-कतः आदि खँय् तक्यनाः च्वनेगु धयागु जीवनयात ख्युंथाय् घ्वानाः छ्वयेगु खः धकाः च्वमिं बाखंया निष्कर्ष थुकथं न्ह्यब्वयादिल, "संकीर्णताया स्वतिपाचय् च्वःप्वः मालाः थःत तंका छ्वयेगु स्वयाः जःरिखे न्ह्याःवनेगु हे जीवन म्वायेगु जुइ ।"

मथुरा साय्मिजुं '... सफूयाबारे' न्ह्यखँय् धयादिल, "थ्व सफू हे जिगु दकले बांलाःगु कृति खः, जिं मधया ।" तर जिं धाये, वय्कःया बाखं, ताहाः बाखं व उपन्यास मध्येय् दकले बांलाःगु कृति खः, 'चिप-निप' । वय्कःया च्वसां पिज्वःगु थजाःगु हे मेमेगु सफू ब्वनेदइ धकाः आशाकुति जुयाः पियाच्वना । वय्कःया भिंउसाँय् व ताःआयुया कामना याना ।

'चिप-निप'या ब्व

● कुन्दनप्रसाद श्रेष्ठ

मथुरा साय्मि ! नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् छम्ह ज्वःमदुम्ह वरिष्ठ आख्यानकार । वय्कलं थःगु मां भाय्, नेपालभाषा साहित्य थपूकेत गुलि योगदान बियाः भ्कायाच्वंगु खः, थ्व खँ साहित्य जगतया

सकल साहित्य ह्यःमिपिसं मस्यूगु मखु । स्यू । वय्कलं गुलि सफू च्वयाः भाषा साहित्य धुकू जायेकादिल व थन धयां साध्य मजू । छाय्धाःसा जिं थन छत्वाःचा जक खँ ल्हायेत्यनागु, वय्कःया ने.सं. ११४३ दँय् भिक्षु हिरा फाउण्डेशनपाखें पिथंगु ताहाः बाखं 'चिप-निप' आख्यानकार मथुरा साय्मिजुया थःगु मां भाय् प्रति गुलि मायामोह दु धयागु खँ, वय्कःयात मस्तिष्कघाट, बात थज्याःगु ग्यानापुगु ल्वचं कःगु इलय् नं निपतिनं जक जूसां च्वयादीगु थ्व सफुतिं सीकाः कायेफु ।

आख्यानकार साय्मिजुया आपाः याना बाखं, उपन्यास मनोरञ्जनात्मक जुयाच्वनी । मनोरञ्जनात्मक धायेबलय् उकी यौनया खँ नं दुथ्यानाच्वनी । यौन विषयया साहित्यं ब्वमिपिन्त यक्व आकर्षित याइ । समाजय् संकुचित बिचाः दुपिं मनूतय्सं थ्व खँ सुचुकातइ । छाय्धाःसा यौनया आकांक्षां काम वासना बुइकी गुकिं यानाः अनैतिक सम्बन्ध तयेकी । आपाः यानाः यौनया विषय नाप स्वापू तयाः बाखं, उपन्यास च्वयादीगुलिं आख्यानकार भाजुयात मनूतय्सं 'श्रीकृष्ण' या उपमा बिइत नं लिफः मस्वः जुइमाः । खँय् खँय् जितः छता खँ लुमंसे वल, व छु धाःसा, अथे हे छगू तःधंगु मुँज्याय् आख्यानकार भाजु साय्मिजुयागु हे सफू ब्वने ज्याभ्वलय् छम्ह साहित्यकार मय्जुं 'वय्कःयात मनूतय्सं मिसाह्यः नं धायेगु याः' धयादीगु लुमंसे वल । थ्व खँ पाय्छि खःकि आख्यानकार भाजु मथुराजुं बाखं बाय् उपन्यास च्वयादीबलय् मिजंतय्गु स्वयाः मिसातय्गु हे यौनया विषययात कयाः च्वयादी । अथेसां 'ह्यः'यागु हे खँल्हायेगु खःसा मिजंत जक मखु मिसात नं मिजं ह्यः जु छाय्धाःसा यौनया विषयलय् निम्हं (मिसा नं मिजं नं) उत्ति ग्यं । खँ थुलि हे कि मिजंतय्सं स्वयाः मिसातय्सं थःगु इच्छा आकांक्षा काचाक्क न्त्यब्वइ मखु । मिसा व मिजं धयागु हे

छगू विपरीत लिंगया आकर्षक चिं खः । उकें 'पुरुष नारीप्रति, नारी पुरुषप्रति अर्थात् विपरीत लिंग प्रति आकर्षित जुइ' धयागु सिग्मण्ड फ्रायड सिद्धान्त खः । सिग्मण्ड फ्राय्ड छम्ह मनोविज्ञानविद् खः । नुगलय् दुने वात्तुमत्तु वालाच्वंगु खँयात कुत्तुकुलाः न्ह्यब्वयेगु हे मनोविश्लेषण खः । फ्रायड, एडलर, युङ्ग आदि च्वमिपिसं मिजं मिसाया नुगलय् दुने दुने वालाच्वंगु खँ कुत्तुकुलातइ । थुकथं स्वयेबलय् आख्यानकार भाजु मथुरा साय्मिजुं च्वयादीगु ताहाः बाखं 'चिप-निप' नं थ्व हे सिद्धान्तय् दुने लाःगु थें तायेका ।

थ्व बाखंया मू-पात्र सुजन पासाया भ्वजय् वनीबलय् अन थःकाय् करणया ख्वाःपाः नाप ज्वःलाःम्ह मिजं नापलाइ । व मिजं खनेवं थः कलाः रानीया इहिपाः याये न्ह्यः व मिजंनाप जुइधुंकूम्ह धकाः शंकां न्ह्याकातःगु थ्व बाखं ब्वँब्वं वनेबलय् निम्ह त्यपूया दथुइ आः छु जुइ ? अले छु जुइ ? धयागु कौतुहलतां भय्ब्यू । झीगु पुरुषप्रधान समाजय् मिसातय्त जक शंकाया दृष्टिं स्वइगु, मिजंतय्त जक यौन स्वतन्त्रता दुगु, मिसातय्त मदुगु न्ह्यब्वयेगु छुं भचा कुतः यानादीगु दु । चिप धयागु अशुद्ध, निप धयागु शुद्ध । अशुद्ध, कर्पिनिगु चिप सुयां नये यइमखु । सकसितं शुद्ध हे माः । निप हे नयेदःसा साः । मनोरञ्जनात्मक पहलं न्ह्याकातःगु थ्व बाखं गनं गनं जितः ला अप्वः न्यासि चाःम्ह खनेदु ला धयाथें तायावः । आख्यानकार भाजुया ल्हाः स्याःगु हुनिं खःला गथे खः मस्यू ? बाखं क्वचायेकेत हथाय् चाःगु थें, ततःमतः क्यंगु थें आभास याकेब्यू । दकले लिपा थ्व बाखनय् 'सुया काय्' धयागु वादविवाद यानाः थःछेँय् चाह्यूवंम्ह रानीयात लित ब्वनाः महसें बाखं क्वचायेकातःगु जूसा बाखंया मू हे छगू जुइगु जिं तायेका । अथे यायेबलय् चिपं हे बाखं क्वचाइगु जुल । थ्व स्वयेबलय् च्वमि भाजुया वियोग मयःगु अले सफू यानां नाप ज्वःलाकेमाःगुलिं

कला:यात चिपयागु संज्ञा मब्यूसें निप हे भा:पिया: लित ब्वनाह:गु मिजं मिसाया दथुइ यौन स्वतन्त्रता उत्ति ग्यंगु दसु न्ह्यब्वयात:गु च्वछ्यायेबह: जू । थ्व बाखनय् यौनजन्य विषयवस्तु दुथ्याका: त:सां श्लील ढंगं प्रस्तुत यानात:गु च्वमिजुया बिस्कंगु पह: ख: । मेगु थ्व बाखंया मूखँ झाका छगू हे जूसां भाषा व शैली सरल जुया: बाखं थुइकेत अ:पु ।

'चिप-निप' ब्वनेधुंका:

● अमलदेवी शाक्य

नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् अतिकं नांजा:म्ह झी सकसियां य:म्ह भाषाथुवा, आख्यानकार थजा:गु नामं नांजा:म्ह महान् व्यक्तित्व मथुरा सरया ताहा: बाखं 'चिप-निप' ब्वने खनां जि साप लय्ता: ।

ल्वचं कया: पतिंचा संके थाकूगु इलय् नं नुगलय् दासि व:गु खँ ब्वँमिपिं आशां मद्याकेत थ:गु स्या:चा: हे ल्व:मंका: न्ह्य:ने न्ह्या:वनेफूगु वय्क:या तारिफया खँ जुल ।

समस्या मदयेक बाखं दइमखु, व हे समस्या ज्यंकेत अनेक वाध्यता वइगु अले व हे वाध्यताय् मनुखं थ:गु स्वार्थ पिज्वयेकी, मनू परिवन्दय् लाइ । सुयातं कने मफइगु थजा:गु खँयात ल्व:मंका: वर्तमानय् स्वायेफत धा:सा भविष्य बांलाना वनी मखुसा सीगु जीवन अनं मला: थनं मला: जुइक स्यनावनी । वर्तमानयात क:घाना म्वाये मफुत धा:सा मनय् चितासू दइमखु अले सास: दया नं मनू लाश थें जुइगु यथार्थ थुकी खनेदु ।

थ्व ताहा: बाखंया मूपात्र सुजनया थ: जहान रानीयात कया: नुगलय् ब्वलंगु छगू शंकां याना: त्यपू जीवनया शान्त पुखुलिइ चागलं कयेके थें त:धंगु हलचल व:गु दु । रानीया परमेस नापया सम्बन्ध गुथाय् तक थ्यं धयागु आगं प्वलेत सुजनं ख:गुं मखुगुं

अनेक खँ ल्हानाः जालभ्रेल याःगु खनेदु । गथे कि रानीयात ह्ययेका पुलांगु डायरी मायेकेत थःछेँय् छ्वःगु, महाभारतया मिसातय् मचा दयेकेत अबु हे म्वाः धकाः कुन्तिया उदाहरण ब्यूगु अले थः नं न्हापा मेपिं मिसातलिसे स्वापु दूगु धकाः नाटक याःगु आदि ।

रामायणंनिसें मिसात जक 'निप' जुइमाःगु गुबलें लोकलाज, गुबलें परिवारया निंतिं थःगु इच्छायात हाकुतिना कतःया न्हिलाय् न्हिलासु तनेमाःगु थें जाःगु मिसातय्गु जीवनय् खनेदइगु वाध्यता नं थुकी खनेदु । गथे कि लच्छि तक ध्यान च्वनेगु त्वहः चिना मचानापं रानीयात थःछेँय् छ्वइबलय् रानीं छुं प्रतिकार मयासे थःछेँय् लुकुलुकु वंगु थुकिया दसु खः ।

ब्वँमिपिन्त भुमिं यंकेफूगु वय्कःया भाषाशैली भ्रीनापं च्वनां खँ ल्हानाच्वने थें हे न्ह्यइपुसे च्वं । ब्वंलिसे त्वःते मास्तिमवइगु चुम्बक थेंजाःगु वय्कःया च्वसाय् कुंखिनेगु धयागु सुर्चःया न्ह्यःने मैनमत क्यने थें जिगु निंतिं । अय्नं छता निता खँत नुगलय् दासि वइगु हे जुयाच्वन ।

गनं पंगः मवयेक छगू दशक नापं जीवन हनेधुंका नं रानीयात म्हसीके मफूगु अले 'राजकुमार बोधिसत्वं नये मखना सी थें च्वंम्ह धुँयात थःगु ला ध्यनाः नकाः वया ज्यान बचे यात धाःसा जिं छुं याये मफु ला ?' धाःगु खँ भचा नुगलय् तिक्क मिं । रानी अपाय्सकं लाचार ला ? थःछेँय् च्वनाच्वंम्ह रानीयात प्यन्हु मदयेवं सुजनं छ्वःगु माया मतिनां जाःगु पतिइ हाकनं रानी तक्यंगु खनेदु । थःत नुगलय् स्याक्क बचन न्यंकाः थःछेँय् छ्वयाहःम्ह सुजनया पौया लिसः बीत घौछि जायेवं हे छाय् हथाय् जूगु जुइ ? थः नं थःछेँय् च्वनाः म्वानाः ला सिनाः ला जुयाच्वन धकाः मधासे सुजनथाय् वने हे माःसां लच्छि निला लिपा जक वये धकाः रानीं लिसः बियाछ्वःसा अभ्र यःगु जितः । जिं धायेगु थुलि हे सुभाय् ! जय मांभाय् !❖

जिगु कामना

● कामना मानन्धर

'चिप-निप' बाखंया च्वमि नांजाःम्ह साहित्यकार मथुरा सायमि जिमि बाः खः । जि वय्कःया म्ह्याय्‌मचा । थथे धायेबलय् जितः गर्व ताः । थ्व जिगु सौभाग्य खः । बाः छम्ह च्वमि खः धकाः जिं मचाबलय्‌निसें स्यू । वय्कलं तःगू सफू च्वयादिल । वय्कलं च्वयादीगु बाखं व उपन्यास छगू निगू जिं नं ब्वना । फुक्क धया थें हे जितः यल ।

वय्कः मफुगु धयागु जिं गुबलें हे मस्यू । न्ह्याबलें बल्लाःम्ह । न्ह्याथासं थ्यनाच्वनीम्ह । दच्छि ति न्ह्यः बाःयात मस्तिष्कघात जुल । बाः मफुत । अनंलि विभिन्न ल्वचं थिल । जव ल्हाःया पतिंचा मसन । वासः नयां च्वन । डाक्टरतय्‌सं वय्कःयात आः यक्व च्वयेगु ब्वनेगु यायेमते धयाहल । अथेसां वय्कलं मच्वसें च्वने मफुत । वय्कलं थ्व 'चिप-निप' बाखं च्वयादिल । जिमि बानं मफु मफु जव ल्हाःया निपतिंचां च्वयादीगु बाखं खः थ्व । उकिं थ्व बाखं छगू मूवंगु बाखं थें जितः ताः ।

जिं खनाच्वनी - बानं गुबलें निभालय् च्वनाः च्वयाच्वनी, गुबलें लासाय् ग्वःतुला । जिं इलय् ब्यलय् बानं च्वया च्वनादीगु बाखंया कापीया पाना पुइकाब्वना स्वयेगु । उकिं 'चिप-निप' बाखंया दकलय् न्हापांम्ह ब्वमि/पाठक जि हे खः ला धया थें जितः ताः ।

थ्व सफू जिं क्वथ्यंक ब्वना । हानं हानं ब्वने मास्तेवइ । ब्वना । दः ला बाखं छपुं हे यःताल । छुं स्यंगु द्वंगु मदु ला धयाथें च्वं । जिं धाये मफु ।

न्ह्यागु जूसां सफू पिदंगुली बाः तसकं लय्‌तायादी । थुकी हे जितः लय्‌ता वः ।

ईश्वरयाके जिगु प्रार्थना थ्व हे दु - जिमि बाःया उसाँय् सदां

बांलायेमा अले थजाःगु सफू मेमेगु नं च्वये फयेमा। बाया नां देशय् न्यंक फैलय् जुइमा। थ्व हे जि म्ह्याय्मचाया कामना।

ब्वंलिसे ब्वंने मगाःगु 'चिप-निप'

● सुमिता मानन्धर

हनेबहःम्ह आख्यानकार मथुरा साय्मि सर नेपालभाषाया साहित्य ख्यलय् छम्ह नांजाःम्ह यक्व यक्वसिनं म्हस्यूम्ह च्वमि खः। खास यानाः वय्कलं बाखं च्वयादी अले उपन्यास नं च्वयादी। जितः यःपिं च्वमित मध्येय् छम्ह यःम्ह च्वमि खः मथुरा साय्मिजु।

जिं वय्कःया पुलांपुलांगु सफू फुक्क स्वयागु मदु। न्हून्हूगु सफू धाःसा मब्वनागु छुं मदु थें च्वं। बाखं जुइमा उपन्यास हे छाय् मजुइमा उकी छगू समस्या दइ, मदइ हे मखु। मथुरा साय्मि सर नं थ्व पःखालं पिने मखु। छगू न छगू समस्या दया हे च्वनी चाहे व बाखं जुइमा या उपन्यास।

जिं स्वयेबलय् साय्मि सरया उप्वः धयाथें बाखनय् या उपन्यासय् मिसा सरोकारया खँ दयाच्वनी, मिसाया समस्या। थ्व न्हूगु ताहाः बाखं 'चिप-निप'य् नं मिसाया समस्या हे दु। थ्व समस्या मेमेगु स्वयाः भचा भिन्नगु समस्या हे जुयाच्वनी। तःगू तसकं गुँइगुँइ न्यूगु समस्या। न्ह्याक्व न्ह्ययाः घुतिनेत स्वःसां कथुइ हे थानाः च्वनीगु समस्या। व खःला थ्व खःला सीके हे थाकुयाः च्वनीगु। थन हे बाखंया रहस्य सुलाच्वनी। उत्सुकतां मन कय्कय् पुयाच्वनी। थजाःगु खँ ब्वयेगुली च्वमि तसकं च्याम्पियन।

च्वमितय्सं छगू उद्देश्य ज्वनाः सफू च्वयावनी। छगू ज्ञान बीत स्वयाच्वनी। थःगु सिद्धान्त कनेत स्वयाच्वनी। थ्व बाखनय् नं अथे हे दु। मनूया जीवनय् तूफान वयाच्वनी। उखे लाः थुखे लाः मदयाच्वनी। वंगु वन। स्वायेगु वर्तमानय् खः। भविष्यया जीवन

बांलाकेत मनुखं वर्तमानयात हे खःकथं छ्यलेमाः वर्तमानयात हे म्हसीकाः न्ह्याःवनेत स्वयेमाः धयागु आदर्श थ्व बाखंयात न्ह्याकायंगु दु । अन्याःगु हे छुमां ब्यूगु दु । थ्व जितः यःगु मेगु पक्ष खः । लेखक छम्ह पथ-प्रदर्शक खः । वं थन समाजयात खःगु लँ क्यनेमाः । बाखंया अन्त थुकथं हे यानातःगु च्वछायेबहः जू ।

जिं थ्व सफू निकः क्वचायेक ब्वनेधुन । फुर्सद दइबलय् हानं छकः स्वयेमास्ते वयाच्वन । थ्व च्वमिया सफलताया चिं खः ।

वय्कःया मेमेगु सफुलिं स्वयाः जितः थ्व सफुलिं यक्व साल । जितः ला थ्व सफू हे वय्कःया Master piece सफू जुइ ला धयाथें मती वः ।

'चिप-निप' बाखं ब्वनालि

● सोनी राजभण्डारी

'चिप-निप' बाखं ब्वने सिधल । थ्व बाखनय् थःके गुलि दु उलि हे सन्तोष जुइमाःथें च्वं । करपिंके आशा यात कि तधंगु मूल्य चुके यायेमाली । मनूत लाचार व विवश जुइ । मनूतय्गु नियत सिइकेधुंकाः हानं हानं व नाप संगत याये मज्यू । मिखा तिसिनाः विश्वास याये मज्यू थें च्वं । न्ह्यागु हे जूसां थः परिवार मिलय् जुयाच्वनेमाः । दुख सुखबलय् साथ बीपिं हे थः परिवार जुइ । सुभाय् ।

'चिप-निप'या लिच्वः

● नरेश अमात्य

शताब्दी पुरुष सत्यमोहन जोशीया बुन्हिया लसताय् लोक साहित्य परिषद्पाखें झिन्हु यंक न्यायेकूगु थीथी ज्याभ्वः मध्येय् सफू चिखिफ्यना ज्याभ्वलय् केदार दाइनं जितः न्यन, "नरेशया ल्हातय् 'चिप-निप' लात ला ?"

छुं दिं न्ह्यः मथुरा सरं, "लाइबलय् नरेश छकः जिथाय् दुस्वः भ्रासँ 'चिप-निप' कायेत" धयादीगु खः !

जिं हस् सर धया ।

छन्हु केदार दाइ व जि प्रज्ञा भवनया सफू प्रदर्शनी वना, उखें तुं मथुरा सरथाय् वनेगु खँ ब्याका ।

सरयाके म्यासेन्जरय् न्यनाः स्वया, "सर जिपिं वयेत्यनागु, सरया लाः कि मलाः ?"

सरया १ बजेंनिसें ३ बजे तक फिजिओथेरापि याःभ्राइदीमाःगु जुयाच्वन, ४ बजे मजुइकं छैंय् मथ्यनीगु जूगुलिं, उखुन्हुया जिमिगु प्लान ढलान जूगु खः ।

केदार दाइयात जिं धया, "जिगु ल्हातय् मलाःनि । अले छितः ले ?"

जिं न्यना, "सफू ला ल्हातय् मलाःनि तर पिडिएफ थ्यन ।"

जिं केदार दाइके पिडिएफ छ्वया हयेत इनाप याना, केदार दाइनं छ्वयाः हयादिल ।

थौंकन्हय् मिखाया कारण भचा ब्वने थाकु, निपाना स्वपाना ब्वनकि मिखा बुलुसे च्वं थें च्वनीगु, ब्वने मं दःसां ब्वने थाकु ।

थौं गजब हे जुल !

यक्व लिपा मथुरा सरया 'चिप-निप' छगू हे सासलं ७० पौ तक ब्वना । थ्व धयागु हे सरं ब्यूगु मतिना, सद्भाव जिं तायेका !

सरया थ्व सफू गय् च्वं गय् मच्वं व थःगु थासय् दु, सरया शैली थःगु कथं बिस्कं दु, सरया स्वास्थ स्थिति प्रतिकूल जुयाच्वंगु अवस्थाय् नं थुलि मेहनत ? थ्व हे काफि दु ! सरया जय जुइमा, सर लगाव निरन्तर जुइमा, स्वास्थ चुस्त दुरुस्त जुइमा थ्व भिंतुने !

'चिप-निप' ब्वनेधुंका:

● बाबुकाजी सुवाल

हनेबहम्ह आख्यानकार मथुरा साय्‌मि दाजुनापंया जिगु स्वापू च्यादँ गुदँ ति दत जुइमा: । वय्‌क:यात जिं छम्ह सिद्धहस्त साहित्यकारकथं म्हसिकाच्वना । वय्‌क: थ:म्हं जक च्वयां मगा: थीथी धँधँबल्ला याना: न्हूगु पुस्तायापिं च्वमितय्‌त नं ह:पा: बियादीम्ह नेपालभाषा ह्‌यमिया कथं जिं वा:चायेका च्वनागु दु ।

आकाभ्काकां वय्‌क:यात ब्रेनस्ट्रोक जुइधुंका: नं आराम कयामदीसें च्वज्या यानादीगु नेपालभाषा प्रतिया वय्‌क:या मतिना तसकं च्वछायेबहगु खँ ख । ब्रेनस्ट्रोक जुइधुंका: लिपा वय्‌कलं छन्हु ताहा: बाखं च्वयेगु मतिइ तयागु खँ नापं सफूया छ्यं तयेगु धँधँबल्लाया घोषणा यानादीगु सामाजिक सञ्जालय् खनागु ख:सां थ:गु थीथी ज्याय् तक्यनेमा:गुलिं ब्वति काये मखनावन । अमेरिकाया शिकागों पिदंगु 'चिप-निप' ताहाबाखंया पितब्वज्याया फेसबुक लाइभ धा:सा स्वयेगु ह्‌व:ता: चूला:गु जुल । २०८० साल जेठ १३ गते मथुरा दाजुया छेँय् वना: 'चिप-निप' सफू कयाहया ।

थौं ने.सं. ११४३ दिलाथ्व त्रयोदशी कुन्हु न्हिच्छि च्वना: 'चिप-निप' बाखं सफू ब्वनेधुंकागु जुल ।

हनेबहम्ह आख्यानकार मथुरा दाजुया 'चिप-निप' बाखं ब्वनेगु शुरु यासांनिसें सिमधतले आ: छु जुइगु जुइ धयागु कौतुहलता क्यंका: तयेत सफल खनेदु । खँयात कलात्मककथं च्वया: ब्वंमिपिनित ब्वने ब्वने धयाथें च्वंकातयेगु वय्‌क:या छगू ग्यसु ला:गु शिल्प ख । बांलाक्क स्वयेगु ख:सा थ्व हलिमय् निपगु छुं मदु । स्वांतक नं थीथी कीतय्‌सं चिप यानात:गु दइ । थीथी वाध्यताय् लाना चिप जुयाच्वनी । वनेधुंकूगु खँयात कया: जीवनयात धू याये मजिउ सहलह ब्याका: जीवन सुखं हनेमा: धयागु थ्व ताहा: बाखंया मू

हसना तायेकाच्वना । नेपालभाषाया बाखंया ख्यलय् 'चिप-निप' ताहाः बाखं छगू ज्वः मदूगु बाखं तायेकाच्वना । थ्व बाखनय् महाराज सुजन भ्वय् वंथाय् पार्टीइ थःम्ह काय्या ख्वाःनापं ख्वाः त्वाल्हाकातःथें मिले जूम्ह मनू खनाः कलाःयात शंका यानाः शुरु जूगु व बाखंया क्वचाइगु इलय् तक न थः कलाः कतःया चिपया रूपय् खनी । कलाःयात त्वता हे छ्वयेगु बिचाः यानाः थःछेँय् लच्छि च्वनाः वा धयाः छ्वइ । कलाः व काय्म्ह वनेधुंकाः याकःचा च्वनाः थीथी बिचाः याइ । अले हलिमय् सकतां चीज सुं नं सुंया चिप जुयाच्वंगु वाःचायेकी । अले थः कलाः वाध्यताय् लानाः चिप जूगु थुइकाः कलाःम्हेसित काःवनेत छेँ पिहाँ वनीगु इलय् बाखं क्वचाइ । काय्या ख्वाः मेपिंनापं ज्वःलाःगु छकूचा खँयात कयाः न्ह्यागु ल्वापु भाःतम्हेसिनं थीथी नाटक यानाः कलाःम्हेसित कायल हे यानाः त्वःती । उकिं लिपा थः कलाःयात त्वःतेगु तक खँ क्वःजिइ । पाठकयात वियोगान्त जुइ ला धयागु ग्याच्वः बिउबिउ हे बाखं क्वचाइ ।

खालीगु छगू नापं भिंखुगू न्ह्यःनेया पौ व बाखंया न्हय्खुगू यानाः मुक्कं ७६ पौ दुगु थ्व बाखंयात चिधंगु उपन्यास धाःसां जिउथें तायेकाच्वना । थःगु ल्हाः संके थाकुसां नं अलासि मचासें च्वयादीगु जूगुलिं थ्व बाखं वय्कःया मेमेगु बाखं व उपन्यास स्वयाः बिस्कं तायेकाच्वना । वय्कःया च्वसां अझ न थ्व स्वयाः बांबांलाःगु बाखं, उपन्यास पिज्वइगु आस कयाच्वनेगु जुइ । वय्कःया भिंउसाँय्या दुनुगलंनिसें कामना यायां वय्कःयात भिन्तुना देछाये । सुभाय् ।

मथुरा दाइया 'चिप-निप' जिगु मिखाय्

● प्रमिला साय्मि

मथुरा दाइया 'चिप-निप' ताहाः बाखंयात कयाः थःगु मनया खँ व थःत लगे जूगु छ्हाकःचा च्वयेगु मनय् वल । दाइयात नापलाः

वनाबलय् नं धयादीगु वय्कलं छ अमेरिकाय् वंसां नं छकुचा च्वया हजि न्है धका: । स:थें मस:थें च्वयेगु कुत: याना ।

वय्कलं धयादिल - जि छम्ह साधारणम्ह मनू, ख: नि जिं स्यू कथं जिपिं थें हे वय्क: नं छम्ह साधारणम्ह हे मनू, छम्ह शिक्षक । जिपिं छगू हे चुकय् ब्वलंपिं । वय्क: जि स्वया: यक्व यक्व हे थँजि, वर्षय् जक मखु हरेक हरेक क्षेत्रय् थँजि वय्क: । जिपिं चुकय् म्हिता च्वनेबलय् भ्याल‌ं स्वया: न्हिलाच्वनीम्ह दाजु । तर आ: वया वय्क:यात साधारणम्ह मथुरा दाइ धका: जिं धायेमखु । आ: ला वय्क: छम्ह असाधारणम्ह जुइधुंकल, मतलब हरेक हरेक क्षेत्रय् वय्क:यात साधारणम्ह धाये मजीधुंकल । थ्व हे का 'चिप-निप' सफू अपाय्सकं मफयेक मफयेकं च्वयादिल । मफु जक ला ल्हा:पतिं हे चले मजू, खालि निपतिंचां जक च्वया: नं ताहा: बाखं हे पूवंका सफू हे भी सकसियां न्ह्य:ने तये हयादिल । व जक ला छगू संस्थां याये मफूगु ज्या नं वय्कलं यानादिल । गुगुकि भिंनिम्ह मिसा उपन्यासकारपिं भी सकसियां न्ह्य:ने थने हयादिल । सुयाकें आर्थिक ग्वहालि कयामदी वय्कलं । थ:गु हे धुकुतिं लिकयादिल । वय्क:या थ्व भाषाया मतिना नापं निस्वार्थ सेवा ख: । उकिं वय्क:यात न्ह्याक्व हे च्वछा:सां गाइमखु, न्ह्यागु हे पदवी ब्यूसां गाइथें मता: ।

वय्क:या थ्व 'चिप-निप' सफू जिं च्वंनिसें क्वथ्यंक ब्वना । खुरर ब्वना सिधयेका । वय्क:या सफू ब्वँब्वं भर्को गुबलें चाइथें मच्वं जित: । भाषा दु सलल खुसि बा: वनाच्वं थें । थ्व ला च्वमि भाजुयाके दुगु छगू जादु हे ख: । च्वमिं ब्वमिपिन्त सात्तुमत्तु साला: हे यंकीगु । भाषा शैलि ला - वा:वा: का, भीनाप खँ ल्हाना च्वना ति ग्यनीगु । ब्वँब्वं फुक्क दृश्य भलल न्ह्य:ने खनाच्वं थें च्वनीगु ।

मेगु 'चिप-निप' शीर्षक कथं बाखनय् सु चिप सु निप । चिप

धकाः बिचाःयात धाःसा फुक्क हे चिप । थ्व संसार हे चिप धकाः तायेकेमाल । थःगु चित्त शुद्ध यानाः स्वत धाःसा फुक्क हे निप, फुक्क हे शुद्ध । मन याउँसे च्वनी, स्वर्गय् च्वनाति ग्यनी । जिपिं मचाबलय् जिमि बाज्या अजि दथुइ चिप निपयात कयाः कचकच जुइगु लुमंसे वः । अजि धाइम्ह चिप जुइ, नयाः ल्हाः मसीक थुखेउखें थिइमते । बाज्यां न्यनी - चिप गन दु ? थःगु म्ह छम्हं चिप, थ्व छैं छखां चिप, हलिं हे चिप । उकिं चिप निप धायेगु हे बेकार । मन खुसि जुयाच्वं अथें हे निप जुइ । थ्व जिमि बाज्याया धापू । उकथं हे मथुरा दाइया 'चिप-निप' नं अथे हे ताल । सुजनया मन छभ्काः हिलेधुंकूगु खनेदु । वं थः तिरिमय्जु रानीयात शंकाया दृष्टिं स्वत । वयात चिप भाःपिल । छता थुकी छु दु धाःसा भ्कीगु समाजं स्वइगु मिखा, मिसा व मिजंयात स्वइगु छगू भिन्नता । मिजं न्ह्याक्व हे मभिंसां ल्याः मदु हँ । भ्किम्ह हे कलाः तयाः जूसां ल्याः मदु हँ । मिसाया छम्ह मिजं पासा जक दयेकूसां शंकाया दृष्टिं स्वयेधुंकी । सायद व मिसा व मिजंपाखें छुं जुल ला धकाः अनेक बिचाः यायेधुंकी । धाइनापं थः भिंसा जगत भिं, थः मभिंसा जगत मभिं । उत्थें हे सुजन थः हे मभिं, मतलब थःगु चरित्र हे ठीक मजूबलय् वं थःम्ह तिरिमय्जुयात नं शंकाया दृष्टिं स्वत ।

लिपा हानं सुजनं थःगु मनयात हीकल । थ्व चिपनिप धयागु छुं मखु, थःगु मन खः । मन शुद्ध जूसा चिप नं निप जुइ, शुद्ध मजूसा निप नं चिप जुइ । मन भिंका बांलाःगु मिखां स्वल धाःसा स्वर्गय् च्वनाति ग्यनी । थुकथं हे सुजनं फुक्क ल्वःमंकाः आनन्दं जीवन हनेगु बिचाः याःगु खनेदत । जिं थुइकागु थुलि हे जुल ।

दाइया भिं उसाँय्या कामना यासें मेगु नं सफू पिहाँ वइतिनि धकाः आशा याना । सुभाय् !❖

मथुरा सरया निपतिं व 'चिप-निप'

● रासा

मथुरा सरयात माइनर ब्रेनस्ट्रोक जुल । वय्कः अस्पतालया आइसियुलय् लात । ल्वय् ला क्वलात । न्यान्हु लिपा छेँय् सकुशल लिहां झाल । तर, वय्कःया म्ह न्हापाथें बःमलात । अय्नं, वय्कःया न्ह्यपु धाःसा सक्रिय तिनि ।

निला फुत । वय्कःयात हानं मेगु छताजि ल्वचं थिल । ल्हाः पतिंचात मनावल । संके थाकुल । क्यना स्वःबलय् बाथ जूगु धाल । वासः कयादिल । भपियादिल । ल्वय् क्वमलानि आःतक । जव ल्हाःया स्वपतिं अझ नं संके मज्यूनि । व हे ल्हाःया म्हालापतिं व च्वलापतिं जक सं । संके ज्यू । वय्कलं थ्व हे निपतिंचा संकादिइ । छुयलादिइ । छुं-छुं च्वयादिइ । थथेभनं वय्कःया न्हूगु सफू 'चिप-निप' (ताहाः बाखं) या जन्म जूगु खः ।

मथुरा सर । बाय् मथुराकृष्ण साय्मि । बाय् मथुरा साय्मि । अङ्ग्रेजी भाषाया प्राध्यापक, थौंकन्हे अवकाश प्राप्त । नेपालभाषाया अतिकं नांजाःम्ह आख्यानकार, थौंकन्हे नं क्रियाशील ।

झीगु भाषा-साहित्यया ख्यलय् मथुरा सर धालकि छगू बिस्कंगु छवि मिखा न्ह्यःने दंवइ । व छवि धयागु, वय्कःया सुललित लेखनशैली, सुमधुर वाचनशैली, व न्ह्याइपुस्से च्वंगु विषयवस्तु खः धाःसा पाइमखु । खुसिथें न्ह्याःवनीगु च्वज्या, श्रुतिमधुर वाचन व यइपुस्से च्वंगु विषय वय्कःया म्हसीका खः, यक्वसिनं थ्व हे धाःगु न्यना । विशेषतः यौन मनोविज्ञान वय्कःया लेखन सरोकार खः धाइबलय् छुं विवाद जुइथें मच्वं । झीगु न्ह्यःने वय्कःया उपन्यास,

बाखं, चिबाखं, आत्मकथा व मेगु च्वसु सप्रमाण दनाच्वंगु खनेदु । थ्व लु यच्चुसे-पिच्चुसे च्वं ।

'चिप-निप' वय्कःया लेखन-निरन्तरता खः । थ्व दिपाः मखु । थुकिइ समाज दु । समाज दुने च्वंगु समस्या दु । समस्याया समाधान दु ला कि मदु, विचारणीय पक्ष खः थ्व ।

यौन बाहुल्यता दुगु 'चिप-निप'य् अश्लीलता छतिं नं मदु , थ्व हे वय्कःया च्वज्याया विशेषता खः । विषय स्वयं अश्लील जुइमखु, उकिया प्रस्तुति अश्लील जुइफु । तर, 'चिप-निप'या प्रस्तुतिकरण अश्लील मदु ।

थौंकन्हे मथुरा सरया म्ह बःमलाः । तर, वय्कःया दिमाग बल्लाः, स्यल्लाः । वय्कःया निपा ल्हाःया भिपतिंचा दक्व सनी तिनि, स्वयादिसँ ! पियादिसँ !!

मथुरा सरया भाषा-साहित्य प्रेम, इच्छाशक्ति व समर्पण च्वछायेबहः जु धकाः धयाः च्वनेमाली मखु । वय्कःया भिंउसाँय् व ताःआयुया कामना !

'चिप-निप' बाखं ब्वनेधुंकाः

● अमिता महर्जन 'लूमिला'

सुजनया मनय् लूगु छगू शंका हे थ्व बाखनय् मूखँ न्ह्यथनातःगु दु । करणया अबु सु ? धयागु न्ह्यसलं मिं पूथें पूम्ह रानी साहेबया चरित्र चित्रण यानादीगु तसकं बांलाः जू । छम्ह मिसां थःगु अभावया हुनिं ग्वहालि फ्वंवनीबलय् मिजंतय्सं थःगु स्वार्थ पूर्ति यायेत गुलि

तक मभिंगु ज्या याइ धयागु बिस्कंगु दसु थुगु बाखंया पात्र परमेसयात बियादीगु दु । छम्ह मिजंम्ह मेम्ह मिसायात बांमलाःगु दृष्टिं स्वयेफूगु चरित्र चित्रण यानादीगु दु । थुगु बाखनय् मुख्य गल्ति परमेसया खनेदु । वं थःगु स्वार्थ पूवंकेत छम्ह मिसा (रानी)या जीवन बर्बाद यानाबिल । मिसा (रानी)या अनुमति बिना हे वं थःगु स्वार्थ पुरा यानां त्वःतल । उकिया लिच्वः नं वल, करण । मनूया जिन्दगी गबले छु जुइ धयागु सुना नं सीमखु । भिदँ न्ह्यःया (गल्ती) लिच्वः भिदँ लिपा वइ धकाः सुना स्यू ? रानीं हे बुइकूम्ह मचा सुयागु धयागु न्ह्यसः वल । थ्व हे न्ह्यसलं यानाः सुजन व रानी प्यन्हु न्यान्हु बायेमाल । रानीया चरित्र चित्रण यायेबलय् व ला छम्ह पतिव्रताम्ह कलाः खः । वं थःम्हं यायेमाःगु सेवा, माया, ममता, ग्वहालि, हःपाः, तिबः, लिधंसा दक्वं सुजनयात बियाच्वंगु दु ।

परमेसनाप जूगु स्वापू रानीया विवशता व बाध्यता खः । थ्व खँ मथूगुलिं रानी व सुजन दथुइ तःधंगु ल्वापु जुल । अन्तय् रानी व सुजन प्यन्हु न्यान्हु बायाच्वंबलय् इपिं निम्हेस्यां थःथःगु भावना थुल । थवं थःया सेवा, माया, ममता फुक्कं थुल । सुजनं रानीयात चिप धकाः शंका याःगु तर निप हे खः धयागु हिलासु हल । थ्व बाखंया मुख्य तातुना हे थ्व हे जुल । थःगु मनं चिप भाःप्यूसा दक्व हे चिप । निप भाःप्यूसा दक्वं हे निप । उकिं सुजनं करणयात थः मचा भाःपिल । सुभाय् ! जय् मांभाय् ।

मथुरा सायमिया ताहाः बाखं सफू 'चिप-निप' या लिच्वः

● ज्ञानीराजा मानन्धर

पासाया भ्वजय् वंम्ह सुजनं अन छम्ह मनू खन । व मनू वया थः काय् करणया ख्वाःलिसे ज्वःलाःगु तायेकल ।

अले छु माल ? उखुन्हुंनिसें वया तिरि रानीयात गौमन सर्प

लित्तुलीथें लिनाच्वनी । न्ह्यसः तया च्वनी ।

"छंगु डायरी स्वयेमाल । गन दु धा । छं जि नाप इहिपाः याये न्ह्यः सु नाप छंगु स्वापू दु ? करण सुया काय् खः, धा ?"

रानीया खँ ल्ह्वका कायेत मति मभिंम्ह सुजनं थःम्हं न्हापा यानागु कुकर्म न्ह्यब्वयाः मिजं जुयाया पुरुषार्थ ब्वइ ।

अन्तय् रानीं नं थःत छम्ह म्हस्यूम्ह हे मनुखं ध्वँ लानाः बलात्कार याःगु खँ न्ह्यथनेत वाध्य जुइ । तर सुजनं रानी चिप ज्वीधुंकूम्ह धयाथें घृणा यानां क्यनाच्वनी । तर मेखें मछाः भ्याः हे मदुम्ह सुजनं बलात्कारी परमेस पाखें हक अधिकार कायेमाः, मचायात नालेमाः वं । छेँय् छखा जक जूसां मचाया नामय् याना कायेमाः धयागु छ्याता बिइ । यक्व हे नागःतुगः यायेधुंकूसां अन्तय् चिपम्ह रानीयात निप स्वीकार यासें सुखद् अन्त्य ज्वी ।

मिजंतय्सं न्ह्याथे याःसां ज्यू । मिस्त पाखें थःम्हं मयानागु गल्ती तक हे नैतिकहीनताया आरोपं स्यालय् तीगु, भ्मीगु समाजय् अन्तहीन पुरुष प्रधान दृष्टिकोणया उपज जुयाच्वंगु दु ।

च्वमिया धापू कथं बाखंया प्लट न्ययद्ँ न्ह्यःया खः । खला न्यागूगु दशक लिपा आः नं छुं ह्यूपाः वःगु ला ख हे मखुनि । च्वमिं थःगु प्रस्तुतियात भचा ध्यान बीमाःगु थें ताः । दृश्य व संवाद द्वाल्लुसे च्वंक ताहाः मयासें भचा चिचीहाकलं क्वचायेकेगुली ध्यान वनेमाःगु ला धयाथें ताः ।

दसुकथं (यक्व मध्येय् छगू जक) थ्व हे सफू पाखें -

"सुथ न्हापां सुजनया न्ह्यलं चाल । दनाकथं बाथरूम वन । रानीया नं न्ह्यलं चाल । लः क्वाकल । निगू कप कफी दयेकल । निम्हं अलग अलग सोफाय् फ्यतुत । कफी कप ल्ह्वन । मत्वंसें निम्हसिनं थःथःगु कप टेबिलय् तुं दिकल ।"

थ्व सफुती जक मखुसें न्हापा न्हापा ब्वनेधुनागु न्यागू खुगू

बाखं व उपन्यासया सफुती नं थथे वाक्की वयेक जुयाच्वंगु दु। भविष्यय् पक्का नं ध्यान वनी धयागु भलसा काये।

अन्तय् जिं थुलि जक हे धाये कि ताहाः बाखं 'चिप-निप'या च्वमि चाःचूम्ह मनू मखु। भाषाथुवाः मथुरा साय्‌मि उमेरं चय्‌दँ पुलेधुंकूम्ह, खूगूगु, न्हय्‌गूगु दशक न्ह्यवंनिसें नेवाः भाषा व साहित्य ख्यलय् अनवरत कथं खुसि बाः न्ह्याःथें न्ह्यानाः वयाच्वंम्ह व्यक्तित्व खः। दच्छि न्ह्यः तिनि वय्‌कःयात मष्टिष्कघाट (Brain stroke) जुल। अस्पातलय् वय्‌कःयात जाँच याःम्ह डाक्टरं हे च्वमि धयागु थुइकाः थःगु न्ह्यपुयात छुं हे कथंया दवाब मब्युसें आराम जक याना च्वनेत इनाप यानाहल। उलि जक मखु। बुलुहुं वय्‌कःयात बाथ ल्वचं नं कल। बुरापतिं व च्वलापतिं बाहेक मेगु पतिंचां ज्या मबिल। तर थःगु मांभाय् प्रति अतिकं मतिना बिलिबिलि जाःम्ह वय्‌कलं थःगु उसाँय्‌या च्यूताः मतसें, छेँय् लासाय् ग्वतुला जक ई मछ्यासें निपतिंचां हे जूसां च्वसा न्ह्याकल। ताःलात वय्‌कः छगू ताहाः बाखं सफू निपतिंचां च्वयाः पिथनेत। भाषाथुवाः, भाषाया Owner जुयाः मखुसें भाषाया छम्ह सच्चाम्ह Guard जुयाः च्वनागुया दसि क्यनादिल। थ्व ल्याखं 'चिप-निप' सफू न्ह्याथे हे च्वंगु जूसां अन्तकाल तक भी सकलया निंति छगू ऐतिहासिक सफू जुयाः बय्‌बय् मज्वी धयागुली छुं शंका हे मदु।

वय्‌कः छम्ह भी सकल भाषाप्रेमीपिनिगु निंतिं प्रेरणाया श्रोत खः। वय्‌कःयात प्रेरित यानादीपिं व वय्‌कःया सफू पिथनेगु ज्या तक गुहाली यानादीपिं सकसित नं सुभाय् ह्यमछ्यासें मगाः। सुभाय्!

ख्वाः स्वयाः थःगु बिचाः तये ला कि सफू स्वयाः ?

● केदार सितु

नेपालभाषा साहित्यया ख्यलय् समीक्षा, समालोचना वा

आलोचनाय् व्यवसायीकरण जुइधुंकूगु दु । अथवा थुकियात निगू धारकथं नं का:सां ज्यू - छ्वावायेगु व च्वछायेगु । कृतिया आधारय् मखु, व्यक्तिया आधारय् मूल्याङ्कन यायेगु व जुइगु । गुगुं नं कृतिया समीक्षा वा समालोचना कृतिया आधारय् मखु, व्यक्तिया आधारय् जुइगु । कृतिया मू (value) नं व्यक्तिया ख्वा: स्वया: जुइगु ।

नेपालभाषा साहित्यय् कृतिया महत्व मदयेधुंकल, व्यक्तिया जक महत्व दु ।

थज्या:गु परिस्थितिइ मथुरा सरया थुगु 'चिप-निप'या समीक्षा वा थ:गु बिचा: तयाच्वनेगु गुलि तक जायज वा सापेक्षिक जुइ अलमलय् लानाच्वन । मथुरा सरया ख्वा: स्वया: थ:गु बिचा: तये ला कि सफू स्वया: ?

उकिं,

थौं थुलि हे जक धाये ला कि, नेपालभाषा साहित्यय् मथुरा साय्मिया नां वल कि हे जित: बलिऊड फिल्मया निर्देशक महेश भट्टया न्हापायागु व लिपायागु फिल्म* लुमना वइगु ।

*मूलाधार पा:गु कथं

'चिप-निप'या खँ

● आनन्दसिद्धि तुलाधर

"अय् मचा, थन थिउ वयेमते धयागु ता:ला ? पुजाभ: दयेके सिधयेकेधुन खंला ? म्व:ल्हुया मत:म्हेसियागु ल्हा:तं थिल कि पुजाभ: फुकं पू जुइ ।" छम्ह अस्य:म्ह ब:चाधिक:म्ह मचा वया: हिं हिं याना: "का थियाबी, का थियाबी" धाधां निपा: प्यपा: पुजाभलय् थियाबिल । अजिया छ्यनय् नं भ्वाक थिया: बिसिउं वन । पुजाभ: फुकं पू जुल, निप मजुल । अजिया ख्वये ला न्हिले ला जुल । पलख लिपा नीलखं हाहा यात । पू मजुल । निप जुल । शुद्ध जुल ।

'चिप-निप' बाखनय् नं पू मजूगुयात थियाः पू याना बिउगु अथवा चिप याना बिउगु खँ दु । परमेसं रानीयात पू याना बिउगु, चिप याना बिउगु दु । सुजनं कल्पनायात पूयाना बिउगु दु । थन नं नीलः हाहा यानाः चिपनिपया ल्याः मदयेका छ्वयेफुसा ज्यू धयाथें ताः । तर मिसा मिजंया खँ जूगुलिं अःपुक, याउँक अथे जुइ मजुइ धाये थाकु ।

सुजन व रानीया त्यपू जीवन ह्वंगु झिदँ झिदँ मछि दयेधुंकाः, इमि मचा करण हे गुदँ दयेधुंकाः इमि दथुइ चिपनिपया खँ पिहां वःगु खँ न्यनाः अजू मचाइपिं हे दइमखु । सुजनं थःम्ह महारानी प्राणप्यारी रानीयात चिपम्ह थुइकल छझाः भ्वखाय् ब्वल ।

ब्वँमिपिसं बाखनय् वा साहित्यय् मिसा हिंसा बारे, मिसाप्रति जुइगु, जुयाच्वंगु अन्याय, अत्याचार बारे ब्वनेगु, यःतायेकीगु अस्वाभाविक मखु । च्वइपिसं नं च्वये हे माःगु दु । 'चिप-निप' सफुती नं नारी हिंसाया खँ न्ह्यथनातःगु दु । भलादमी हिंसाया खँ न्ह्यथनातःगु दु ।

थःगु इहिपा जुइ न्ह्यः तिसा वसःया बाध्यतां रानी परमेसया चिप जुइमाल । निगू लख दां त्याये कायेमाःगु बाध्यतां कल्पनायात सुजनं चिप यानाबिल । यद्यपि लिपा वयाः सुजनं कल्पना नाप जूगु घटना धात्थें जूगु मखु, काल्पनिक जक खः धकाः रानीयात कन । थः भिंसकाः भाजु जुयाः रानीयात आश्वस्त यायेत ? थःगु नवःगु खि त्वपुयेत ?

छम्ह मिसायागु बाध्यताया लबः कयाः मखुगु, अनैतिक ज्या याइपिं इपिं न्ह्याक्व हे सःस्यूपिं जूसां इमित आतंककारी, बलात्कारी मधाःसा छु धायेगु ? बाखनय् दुथ्यायेमाःगु मिसा हिंसाया खँ दुथ्यानाच्वंगु च्वछायेबहः जू ।

आखिरय् नीलः हाहा यानाः चिपनिपया ल्याः मदयेकाछ्वत ।

थ:त थम्हं म्हसीकेत नीलः कायेत सुजन छुं ई साधनाय् दुहां वना: पिहां वयेत सफल जुल। 'चिप-निप' सफू ब्वना: निता प्यता खँ जक न्ह्यथनागु जुल। थुलि च्वयेगु ह्वःताः चूलाःगु जिगु निंतिं लसताया खँ जुयाबिउगु दु।

'चिप-निप' ब्वनेधुंका:

● दया खड्गी

'चिप-निप' भिक्षु हिरा फाउण्डेशन, शिकागो, अमेरिकापाखें पिदंगु नांदंम्ह साहित्यकार भाजु मथुरा सायमिया ताहा: बाखं खः। लसताया खँ खःकि थ्व सफू जिं नं ब्वनेखन। सफू ब्वनेधुंका: नुगलय् लेहैं बूगु भावयात थन जिं चिहाकलं प्रतिक्रियाकथं न्ह्यब्वयाच्वना।

थःम्हं थःत मह्ययक्कूसे मखुगु खँ मल्हायेगु जूसा मथुरा सायमिया छुं नं कीर्ति स्वल कि जितः सिग्मंड फ्रायद व अतृप्त लैंगिक इच्छा व मानसिक संघर्ष लिसे स्वापू दुगु वय्कःया मनोविश्लेषणवाद लुमनी। सिग्मंडया थ्व 'वाद'यात क:घाना: न्ह्यज्याइम्ह फ्रायदवादी मनोवैज्ञानिक च्वमिकथं म्हस्यूम्ह विश्वेश्वरप्रसाद कोइरालाया बाखनय् जक मखु थुकथंया यौनविज्ञान मथुरा सायमिया बाखनय् नं गाक्कं दुथ्या:। बाखं मानव जीवनया प्रतिविम्ब खःसां हरेक च्वमिपिसं अःपुक थुकथंया यौनजन्य चित्रण यायेफइ मखु। थुकिया लागि सहास जक मखु दुग्यंगु अध्ययन नं मा:। वयकलं छ्यलीगु भाषाशैली व प्रस्तुतियात अतुलनीय व अद्वितिय थ्यंक ला जिं धायेमफु तर थज्याःगु बिस्कंया गुण व विलक्षण प्रतिभा वय्कःया हरेक बाखं व उपन्यासय् भ्कीसं खंकेफइ।

बाखं ब्वँवं वना। बच्छि धयाथें ब्वनां नं छतिं हे बोर मजूगु थ्व बाखनय् जब 'परमेस' अर्थात् 'परमेश्वरानन्द' या प्रविष्ट जुइ।

बाखं भ्रन उत्सुकतां भय्बिइ । ब्वनेगु दिनाः छकः जिं हाकनं जितः बांलाः ताःगु सम्वाद लिसा कयाः ब्वना - "ई बलवान् । मनूत धयापिं इलं म्हितकाच्वंपिं कतांमरिचात ... ।" (पौल्याः ६) "छिगु चरित्र विचित्र । गबलें छि भगवान् थें प्रस्तुत जुइ, गबलें दैत्य थें ... ।" (पौल्याः २१) "छ जितः उलि हे यो, गुलि लां लुसियात ययेकाच्वनी । तर मयल कि लुसि चानाः वांछ्वयाबी ... ।" (पौल्याः २२) "छता खँ न्ह्याबलें लुमंकि, थ्व हलिं दयेकल एडाम व ईभं । छम्ह मिसा छम्ह मिजं । छँखा छँखाय् मिसा दु, मिजं दु । उपिं मिलय् जूसा विश्व दयेफु । उपिं बायेमालकि बम मूथें मुयाः सकतां भ्रौ-कौ जुइफु ... ।" (पौल्याः २७ व २८)

ब्वँब्वं वना, हरेक पाना माक्कुसे ! जितः गथे ताल अथे हे यथार्थ प्रतिक्रिया व्यक्त यायेगु खःसा, छगू निगू अपवाद त्वःताः सुरु, मध्य व अन्तय् गनं हे कुंखिनेथाय् मदुगु थ्व 'चिप-निप' ब्वनेबहःगु जक मखु ब्वने हे माःगु 'बाखं' सफू खः । सहायक पात्रत समेत गौण खने मदुगु थ्व बाखंया मुख्य पात्रत सुजन व रानीया दथुइ वःगु थथ्याः क्वथ्याः लिपा बाखं संयोगान्तय् क्वचाइ । सुं नं मनूयात पिनेया आवरण जक स्वयाः 'चिप' धाये फइमखु न त 'निप' हे धायेफइ । जिन्दगी धयागु थथे हे खः - सु चिप ? सु निप ?? छु चिप ? छु निप ??

अन्तय् मथुरा साय्मिया च्वसा थुकथं हे न्ह्याबलें न्ह्यानाच्वंगु स्वये दयेमा । सुभाय् । जय् मांभाय् ।

जीवन म्वायेत हिलासु हयेमाः

● रमेशानन्द वैद्य

जीवन म्वानाथें च्वंक म्वायेमाः । थुकिया लागिं जीवनय् हिलासु हयेमाः । मथुरा साय्मिया थ्व धापु अतिशयोक्ति मखु । न्यागू दशक

न्ह्यवंनिसें मतिइ गथ: चिना: च्वसा न्ह्याका: च्वनादीम्ह साहित्यकार वय्क: भाजुं थुगुसि तिनि पयनादिल, ताहा: बाखं 'चिप-निप'य् । थ्व त:धंगु सन्देश नं ख: स्वत्तुमतु जुइक म्वानाच्वंपिं जि थज्या:पिंत ।

बाखं दुने यैं देय्या नयाँबजार व बालाजु (ल्हुति) थाय् दु । न्यागू दशक न्ह्य:या थ्व लागाया चित्रण दुरुस्त दंवल, जिगु मिखाय् । गथे जिं खनागु ख: अथे हे । इरुथिरु जुयागु, म्व:ल्हूवनागु, चिकिचाधंगु ल्हुतिया बजारय् तुच्चा नयागु किपा भ्वलाक वल, जिगु मिखाय् संकिपा जुया । च्वमिया च्वसा अतिभनं सफल थाय् वर्णन यायेत । खेचापुखू पाखे नं थ्यन, जि 'चिप-निप' ननं । आ: ला खिचापुखू जुल । खिचापुखू धा:सेंलि गथे याना मनुखं ख्वा: सिलि ले ! पुखू हे मदयेधुंकल, ल: दइ गन ! 'चिप-निप' दुने इतिहास धस्वाना: दनाच्वंगु जिं तायेका ।

'चिप-निप' दुने निपगु मेगु छगू नेवा: देय् नं दुथ्या:, व ख: 'भ्वंत' । ज्ञानकाजी मार्साबया मां-देय् । च्वमि मथुरा मार्साबं त्वह: चिनेगु भ्वलय् छम्ह इतिहासविद्, नेपालभाषा विकासया न्ह्यलुवा: अथे हे नेवा: संस्कृतिया ज्ञाता ज्ञानकाजी मार्साबयात दुथ्याकादीगु दु । थ्व तसकं च्वछायेबह: जू । आजाद स्कूलया स्यनामि ज्ञानकाजी मानन्धर मार्साबयात जिगु ज्वजलपा ।

'चिप-निप' बाखंया ग्वसा: च्वमि भाजुं न्यय्दँ न्ह्य: ग्वयादीगु तप्यंक धया: न्हूपुस्ताया ब्वँमिपिन्त नं व ई दुवालेत इनाप यानादीगु जुल । थ्व ला पाय्छि खँ ख: ।

बाखं, बाखं हे ख: । मुक्कं इतिहास मखु । 'चिप-निप' ताहा: बाखं ख:, इतिहास मखु । सुजन व रानी दु उकिया दुने । ऐतिहासिक पात्र नं खयेफु, मखये नं फु । ख:सां मखुसां बाखनय् निम्ह तिपू उपिं । सु चिप सु निप इहिपा: जुइ न्ह्य:, सुजन कि रानी ! निम्हं चिप । छाय्धा:सा मस्त मां-अबुया चिपंया दसि ख: । इहिपा: लिपा

ला उपिं निम्हं चिप हे जुल । भ्कीसं थुइका तयागु चिप-निपया परिभाषा थथे हे खः । बाखं च्वमि मथुरा मार्साबया धापु थन त्यासा कयागु जुल । थ्व सिबें मेता जिं मखं ।

'चिप-निप' निम्ह तिपूया बाखं खः । निम्ह तिपू जुसेलिं ल्वापु दइ, ख्यापु दइ उमि दथुइ । सहलह दइ, बिस्कं धापु नं दइ । छु दइ, छु मदइ ! छुं दयेमा वा मदयेमा थजु, यौन धाःसा द हे दइ । भ्की थन दूगु यौनया हे लिच्वः खः । थ्व लिच्वः 'चिप-निप'य् नं दु, शिष्ट व श्लील भासं । छाले मग्यंपिंत नं घुर्के अःपुक्क ।

थाय्-बाय्, नसा-त्वंसा, वस-तिसा फुक्क खँय् ह्यूपाः वल । खँल्हाबल्हा, समाः ज्वलं आदि इत्यादिइ नं ह्यूपाः वयेधुंकल । ह्यूपाः मवःगु धयागु छुं दुसा व हे यौनयात स्वयेगु मिखा व संकीर्ण बिचाः खः । धन्न, थन मेगु छुं जुइ मखन सुजन व रानीया दथुइ । मखुसा जीवन स्वाना नं स्वाना थें मजुइफु, जीवन हे नं मदयेफु । थ्व ला न्ह्यइपुगु खँ मखुत । भ्की थन दु धयागुया अर्थ सकसियां न्हिला व सुख खः । थ्व खँय् च्वमि भाजु त्यल्ला, गाक्कं सुभाय् ।

बाखंया मू कारण करण खः । करणया द्वं छुं मदु, अथे जूसां बांमलाःगु लिच्वः वं हे फयेमालीगु स्थिति खनेदु । सुजन यथास्थितिं पित मवःगु खःसा कसा रानीं नयेमालीगु ला दु हे दु सीकंसीकं छुं द्वं मयाःसां तर वं स्वयां तःच्वःगु कसा करणयात लाइगु तप्यंक खनेदु । अथे जूगु खःसा करण न्हूगु महाभारतया कर्ण जुइगु सम्भावना आपालं दइगु सीदु । सत्यया लँपु त्वफिकेफु, आधुनिक दुर्योधनया स्याःम्ह पासा जुइफु, कुरुक्षेत्र ल्वापुया छगू कारण नं व जुइफु । च्वमि मथुरा मार्साबया सुभ्कबुभ्कं यानाः भ्किदँ दुम्ह मचा करणया जीवन सुखद् जुइगु सीदत । करणया पाखें जिं मथुरा मार्साबयात सुभाय् द्यछानागु जुल । अले छत्वाःचा खँ करणयात -

बाबु करण,

आः ला छ मचा तिनि । नैतिक व अनैतिक छु खः मस्यू जुइ । सुवाः व सराः छु खः, व नं मथु जुइ । तःधिक जुइधुंकाः छं अवश्य नं थ्व बाखं ब्वनी हे तिनि । अनंलि फुक्कं ध्वाथुइ । छंत बांलाःगु जीवन ब्यूम्ह मथुरा मार्साब खः । अबले छं मार्साबयात सुभाय् द्यछायेगु म्हगसय् नं ल्वःमंके मते । आःयात थुलि हे ।

सदां छंगु भिं कामना यानाच्वनीम्ह,

'चिप-निप'या छम्ह ब्वमि ।

'चिप-निप' स्वयेधुंकाः

● त्रिरत्न मानन्धर

ज्याःजंक्व सिधयेधुंकूम्ह मथुरा दाइया न्हूगु सफू 'चिप-निप' ब्वने खन । भ्री सकलें तसकं हे लय्ताः । खयेत ला थगुने माइल्ड हर्ट अट्याक जुयाः वय्कः भौतिक रूपं अशक्त जुयादिल । तर उकिं वय्कःयागु साहित्य सिर्जनाय् छुं व्यवधान मवल । तसकं हे लय्ताःगु खँ जुल थ्व । दसियागु रूपय् थ्व सफू हे जुल - म्हं मफयेधुंकाः वय्कःयागु न्हापांगु सिर्जना ।

सफूयात ताहाः बाखं धयातःसां, जिं थुकियात चिहाकःगु उपन्यासया रूपय् कयागु दु । उपन्यासयात माःगु फुक्क हलंज्वलं दुथ्याःगु दु थुकी । पृष्ठ संख्या महत्वपूर्ण मखु ।

उपन्यासय् प्रमुख पात्र निम्ह हे जक दु - सुजन व रानी । इमि काय् करण, रानीया पासा चण्डेश्वरी, ड्राइभर शेरचन व वया परिवार थुपिं फुक्कं सहायक पात्र खः । सफुतिइ मेम्ह छम्ह पात्र नं दु - परमेस । सफुतिइ फ्लाय्स ब्याकय् जक वइम्ह जूसां व नं छम्ह महत्वपूर्ण पात्र खः, अले वयात भिलेन (खलनायक)या रूपय् नं कायेज्यू ।

खयेत ला मथुरा दाइनं च्वयादीगु फुक्कं धयाथें उपन्यास हे यौन समस्यालिसे सम्बन्धित दु । अले थुगु सफूयागु विषयवस्तु नं व हे खः । तर थुकी यौनजन्य खँयात छगू सामाजिक समस्याया ल्याखं चित्रण यानातःगु दु । भीगु पुरुषप्रधान समाजय् मिजनं मिसायात बलात्कार याःगु घटना छगू मखु निगू मखु द्वलंद्वः दइ । तर उगु घटनां छम्ह मिसायागु दाम्पत्य जीवनय् गजाःगु लिच्वः लायेफु धयागु खँ च्वमिं बांलाक व्याख्या यानादीगु दु । सफूयागु सुरुवातय् हे सुजनयागु मनय् थः कलाः रानीलिसे सम्बन्धित छगू यौनजन्य शंका ब्वलनी । अले थुकियागु संयोगान्त निराकरण सफू क्वचायेका जक हे जुइ । बिचय् जुइगु गुलि नं खँल्हाबल्हा खः व फुक्कं सुजनं उगु शंका निवारण यायेत स्वःगु कुतः जक हे धाःसां ज्यू । सत्य खँ पत्ता लगय् यायेत थम्हं मयानागु अपराध नं नालाः कायेमाःगु खँ च्वमिं बांलाक चित्रण यानादीगु दु । थ्व सफूयागु छगू तसकं हे सवल पक्ष खः । सुजनं कल्पनालिसे यानागु बलात्कारया काल्पनिक खँ मधाःगु सा रानीं थःगु सत्य खँ ल्हाइ कि मल्हाइ धयागु छगू गम्भीर प्रश्न दु । उकिं परमेसं थःत बलात्कार याःगु सत्य घटना रानीं धायेधुंकाः नं सुजनं वयात तुरुन्त माफ याये फइमखु । यक्व चिन्तन मनन लिपा तिनि सुजन न्ह्यलं चाइ अले थःकलाःयात माफ जक याइमखु, निम्ह त्यपूयागु न्हूगु जीवन सुरु जूगुया रूपय् नालाकाइ ।

सफूयागु सुरुंनिसें अन्त तक ब्वमिपिन्त सस्पेन्सय् तयेगु ज्याय् च्वमिं पूर्ण रूपं सफल जुयादीगु दु। सफू क्वमचातले संयोगान्त वा वियोगान्त छु जुइ धाये फइमखु। भाःतं माफि बीधुंकाः नं कलाःनं उकियात स्वीकार याइ कि मयाइ धयागु खँ सफू क्वचाये न्ह्यःयागु रानीया लिसलं हे तिनि निर्णय याइ ।

मथुरा दाइयागु थुगु सफू जिगु ल्हाःतिइ बहनी पाँच बजे

थ्यंगु खः । तुरुन्त हे सफू ब्वनेगु सुरु याना । अले क्वचायेका जक ब्यलि याःवना । सफूयागु शैली व विवरण थुलि आकर्षक कि बिचय् दिपाः कायेगु ला सम्भव हे मदु । थजाःगु महत्वपूर्ण कृतिया निंतिं च्वमि भाजु मथुरा साय्मियात यक्व यक्व सुभाय् । वय्कःयागु साहित्य सिर्जना झीसं निरन्तर रूपं ब्वने दयेमा । वय्कःयागु भिं उसाँय्या कामना याये ।

मथुरा साय्मिया 'चिप-निप' जिगु - प्रतिक्रिया

● अनिल सुवाल

- म्ह बुरा जूसां मन जिगु ल्याय्म्ह ।

- पुलांगु हिन्दी फिल्मया पारखी ।

- मिष्टर वाय्स मान तु थ्वाय्स नवायेगु भाय् खःसा गिजिमिजि जि च्वयेगु भाय् ।

- मनूयात श्रृष्टि याइम्ह ब्रम्हा खःसा मां अबु सु ले ?

- कृष्णया खने दयेक निम्ह जक कलाः दु । खने मदयेक सुसु दु सुसु दु । जिमि पासा दीपक मानन्धरं (धुस्वां साय्मिया तःधिकःम्ह काय्) धाइगु लुमंसे वः । व कृष्णचां न्ह्याक्व लभ याःसां ज्यू । जिं निम्ह, स्वम्ह हे ययेके मज्यू ला ? बुरीतय्सं ब्वः बिल हँ द्यःयात नं धाये ज्यू ला ?

- सफुतिइ कायेगु दर्शन उलि व्यावहारिक जुइमखु जब कि अनुभूतिं कायेगु दर्शन जीवन्त जुइ व जीवनय् भ्यलय् पुनाच्वनी । बिचाः बांलाः ।

- सुर्द्यवं कुन्तियात प्वाथय् दयेका त्वःताथकूसां वया कुमारीत्व कायम हे जुयाच्वनी । गजब खः ।

- नकाच्वंम्ह चिप कि नयाच्वंम्ह चिप ? स्वां चिप कि भंबः चिप ? न्ह्यसः बांलाः ।

- थीवं चिप जुइगु खःसा थ्व विश्व ब्रम्हाण्ड छगलं चिप खः । खःगु खँ ।

- छन्हु त्वःताः वनेमानीगु अनित्य संसारय् छु चिप छु निप ?

- यःसा निप । मयःसा चिप जुइ ।

- जीवन हनेत यःसां मयःसां compromise यायेगु हे बांलाः ।

'चिप-निप' सफूया बारे

● कविता श्रेष्ठ

थ्व बाखं सफूया च्वमि नांजाःम्ह आख्यानकार भाजु मथुरा सायमिजु खः । वयक:यात जिं 'तःबा' धायेगु अले वयकलं जितः म्ह्याय्चा धाइ । रेडियो उपत्यकाय् ज्या यानाच्वनाबलय् जिं वयक:या तःपु बाखं ब्वनागु दु । अले न्ह्यसःलिसः ज्याभ्वः नं यानागु दु । छुं ल्वःमंगु मखुनि ।

वयकः छकलं तच्वकं बिरामी जूगु खँ न्यनाः नुगः हे भाराभारा मिन । अथे जूसां मफु मफुसां बाखं सफू च्वयाच्वन धाःगु खँ न्यनाः झन छक्क हे चाल । वयकःयात नाप नं लाःवना ।

थ्व सफू 'चिप-निप' जिगु ल्हाःती नं लात । सफू छेँय् यना । पसलय् च्वना थ्व सफू ब्वनागु । बाखं सुललल न्ह्यानाच्वन । बाखं ब्वने सिमधःतले सुं हे गाहकीत पसलय् मवःसां ज्यू ला धया थें जुल । क्वमचाःतले बाखनं छस्वा जुइक हे सालायन । थजाःगु बाखं ब्वनेखंगु जिगु सौभाग्य खः । च्वमियात कोटी कोटी प्रणाम ।

धात्थें धायेगु खःसा जिन्दगी छगू रंगमंच खः । अले झीपिं रंगमंचया कलाकार, विधाता थुकिया निर्देशक । जिन्दगी हनेगु भ्वलय् झीसं यक्व थथ्याःक्वथ्याः भोगय् यायेमाः । गुगुं झीत यसें जुइ, गुगुं मयसें नं जूवनी । सफलता चूलाइबलय् जिन्दगी हनेत अःपुयावनी धाःसा ज्याखँ स्यनीबलय् झीत हरेक क्षण हरेक पल

म्वायेत थाकुयावनी । परिस्थिति न्ह्याग़ु हे जूसां भ्कीसं यसें मयसें नं जीवन न्ह्याका हे वना च्वनेमाली ।

जीवनय् बांलाःगु पक्ष व बांमलाःगु पक्ष नितां दया हे च्वनी । बांमलाःगु पक्षयात हाकुतिनाः बांलाःगु पक्षयात जक कःघाये फयेकेमाः । थः सम्पन्न जुइधुंकाः नं गुलिं गुलिं मनूतय्के म्वाःमदुगु चाहना दयाच्वनी । गथेकि थन बाखनय् परमेस धयाम्ह पात्रयाके खनेदइ । सम्पन्नम्ह छम्ह पात्र व । तर वं थःगु कुइच्छा व स्वार्थय् दुबिनाः छम्ह मिसाया जीवनयात कतांमरि म्हितेथें म्हिताः ध्वस्त यानाबी । थ्व ज्याखँ सरासर गलत खः । थ्व खँयात थन च्वमिं अति आकर्षक तरिकां सरल तरिकां ब्वयादीगु दु । परिवारया दथुइ च्वना नं थ्व बाखंयात ब्वमिपिंसं सहज तरिकां ब्वनेफूगु दु । थ्व च्वमियागु अतिकं च्वछायेबहःगु पक्ष खः ।

मनूया जीवनय् न्ह्याग़ु हे कचवं वःसां न्ह्याग़ु हे मलखं कःसां म्वायेगु हे जीवन खः । अले म्वायेत धैर्य व सहनशीलता माः धयागु खँ जिं थ्व बाखनय् ब्वना । भ्कीत थजाःगु साहित्यं हे जीवन न्ह्याकावनेत सहज जुइ । उकिं थ्व बाखं 'चिप-निप' सकसिनं छकः ब्वने हे माःगु थें ताः । थ्व बाखं च्वमिं अति सरल भाषां च्वयादीगुलिं ब्वने अःपु । ब्वनेवं थू ।

थ्व बाखं नेपालभाषाय् जक सीमित मयासे अन्तर्राष्ट्रिय स्तरय् नं थ्यंके दुसा बांलाइ थें मतिइ वः । थ्व सफू मेमेगु भाषाय् नं अनुवाद यानाः पिकाये दुसा ज्यू थें मतिइ वः ।

ह्युपाया सन्देश बियाचोंगु मथुरा सायमिजुया लिपांगु उपन्यास 'चिप-निप'

● बाल गोपाल श्रेष्ठ

जि तसकं लयता भ्की तसकं हनेबहम्ह नेपालभासाया जोमदुम्ह

उपन्यासकार वयक मथुरा सायमिजुया लिपांगु उपन्यास (ताहा बाखं) 'चिप-निप'यात कया थगु छुं खं तयेगु थो होता जित चुलागु दु । मथुरा सायमि धायेवं जित लुमनिगु धयागु न्हापां ला वयकया थीथी सफुत ख । उके मध्ये नं जित लुमनिगु धयागु वयकया न्हांपाम्ह जहान रमा मतेवं मदयालि वयकया जीवनय वगु वज्रपाटया लुमंति पिथनादीगु रमा, यज्जु, लुमंति, लमि आदि सफु ख । उबले जि नकितिनिं एसएलसी जांच कोचायेका फुर्सतया इलय जूगुलिं मन तयेक सफुत बोना चोनागु ई । वयकया थो फुकं सफुत जित सकोय जिमि छें छस्वाम्ह त्वाया दाजु अले जिमित एसएलसी अंग्रेजी विषयया त्युसन नं बोकादीम्ह गुरु विश्वेस्वरदास श्रेष्ठया कोथाय छगु रायक जायेक तयातगु नेपालभासाया सफु नेय कया बोनेगु झोलय थो सफू बोनागु ख । लिपा वयकया चोसां पिदंगु वं नकितिनि वं प्रेम यात, जि हेरा, कतांमरि, ज्वाला आदि सफु बोनेगु होता नं जित चुलात ।

२०३५ साल रिखे जिपिं यें थंहिति त्वालय नेपालभासाया नांदंम्ह जासुसि उपन्यासकार राज सायमिजुया छें बालं चोनागु इलय वयक त्वाया जलाखला थें जुल । अले वयकयात पालापुलु खनिगु नं जुल । थपिसं तसकं श्रद्धा यानातयाम्ह नेपालभासाया छम्ह नादंम्ह चोसामि अथे ताकतुक नापलासां नतुइ तकं जि मछ्रा । उबले वयकया थाय अंग्रेजी त्युसन बोनिपिं ग्वाग्वा मनुत वयेवने यानाचोनिगु जिं खं । छक जि वयकया छें हे नं वना । ताहाक छुं खं ल्हाये मफु । नतुसतु ब्यात । लयताल । लिपा जुलिसे वयक लिसें यको स्वापु नं दयावन । थुखे नेदरलन्द वयेधुंका नं स्वापु दयां चोन । वयकया निगु सफु खालु व मिजला उपन्यासयात कया छुं चोयेगु होता नं जित चुलात ।

थुपालय वंगु अप्रैल २२ कुन्हु 'चिप-निप' ताहाबाखंया पितबोज्या

जुमय जुइगु जूसेलिं मथुरा सायमिजु थपिसं हे अले पिकाकपाखें साहित्यकार केशर मान ताम्रकारजुपिं निम्हेस्यां नं जित सफुयात कया थगु धापु तयेत बोनादिल । गुगु जिं थगु अहोभाग्य तायेका । 'चिप-निप' धायेवं जित न्हापा महाकवि गिरिजा प्रसाद जोशीजुं चोयादीगु जिं थम्हं हे वयकयाके कया हया निर्मातापिंत बिया बियागु फ्लिम स्क्रिप्त लुमन । चिपनिप भिडियो फ्लिम बांलाक दयेका केनेज्या नं जुल । थुथाय चिपनिप भिडियो फ्लिम छु अवस्थाय दु धाये मफु । फ्लिम स्क्रिप्टया मुल कपि लिपा जिं बाखंमि भरत सामिजुयात बिया । सफू कथं पिदंसा बांलाइगु ख । पिथनेगु ज्या धासा आतले मजुनि । 'चिपनिप' फ्लिमया बाखं व थन आ चर्चाय दुगु मथुरा सायमिजुया 'चिप-निप' ताहाबाखंया प्लत धासा छता हे मखु । गाकं भिन्न परिवेस अले भिन्नगु बाखं ।

मथुरा सायमिजुया बाखं धाये वा उपन्यास सललं न्ह्यागु भासा शैली । ल्हातय कयाबोनकिं कोमचातले तोते हे मफइगु । जिं धायेगु याना चुम्बकीय शक्ति वयकयागु भासाय । 'चिप-निप' सफुइ नं अथेहे सललं न्ह्याना चोंगु भासा दु । निरंतर छगु उत्कसुकता । सफु बोने कोमचातले तोते मफइगु चुम्बकीय शक्ति । थुगु सफुइ भीसं धोदुइ सुजन व रानीया द्वन्दया बाखं । निम्ह मिसा मिजंया बाखं । निम्ह तिपुया बाखं । वयकया आपालं उपन्यासय खनिगु निम्ह तिपुया पिने वना मिज पात्र सोम्हम्ह मिसा पात्रया ल्युल्यु यौन अभिलासां ब्वांय ब्वांय जुइगु योत्योया बाखं । थन धासा अथे मखु । न्हैपुक सुथां लाक्क न्हेज्यानाचोंगु सुजन व रानी अले काय करणया सोम्हेस्या जीवनय अचानक पिदंगु परिघटनां सुजनया मनय बोलंगु अशान्ति व द्वन्दया बाखं ख 'चिप-निप' ।

सुजनया नापं रानीया इहिपा कोजिइधुंका रानीया जीवनय जूगु छगु अकल्पनीय दुर्घटना धाये वा परिघटनाया खं सुजनं स्युसेलिं

अमि दथुइ कचवं बोलनिगु ख । पछिमि समाजया खं ल्हायेगु खसा यतले नापं चोन वा इहिपा हे नं जुइधुकुसां मयलकिं छम्ह मिजनं मिसा तोता मेम्ह हे मिसा जोंवनिगु अले छम्ह मिसां मेम्ह मिजं जोंजुइगु सामान्य थें जुइधुंकल तर उगु ल्याखं भीगु समाजय थुकथं मिसा मिजं हिला जुइगु सामान्य मखु । अझ विशेषत छथाय पयनं वनेधुंकुम्ह मिसा मेथाय इहिपा याना वनिगु धयागु म्हो हे । सुं मिसा मचा न्हापा सुं मिजं नापं जुइ धुंकल धयागु सिल धासा अज्याम्ह मिसामचायात चिपम्ह धका नागतुग यायेगु व इहिपाया निंतिं अयोग्य थें तायकिगु भीगु समाज । अज्यागु समाजय मथुरा सायमिजुं थुगु 'चिप-निप' उपन्यासय इहिपा न्हेवया यौन स्वापुयात चिप तायेकिगु पुरातन मान्यता वांछोयेमा धयागु ह्युपाया सन्देश बीगु ता तया थगु उपन्यास चोयादीगु खनेदु ।

खयत थुगु उपन्यासय धोदुइम्ह मिजं सुजन मुलत परंपरावादी मान्यता व बिचारं मुक्तम्ह पात्र मखु । अनायास छगू भोजय थ कलातं म्हस्युम्ह छम्ह मनू परमेस (परमेश्वरानन्द) नापलाबले थ काययाा ख्वापा लिसें उम्ह मनूया ख्वापा जोलागु थें तायेका थ कलायात शंकाया दृष्टिं सोया थगु नुगलय अनेक खं ल्हाका वेंहु वयेका कलायात केलफेल याना कला तोता छोयेत तकं तयार जूम्ह सन्किपात्र ख - सुजन ।

नेवा समाजय चिपनिपया खंय आपालं बाखं दु । विषेशत जातभातया खं । थीत्यो थीमत्योया खंय परंपरागत नेवा समाजय आपा हे संकीर्ण मान्यता व बिचालं तोपुयातगु दु । दकले ला इहिपाया खं वलकिं थजात कोजात अझ छगु हे जात दुने नं थरया खंय तकं कचवं पिदना इहिपा त्वादलिगु आपालं घटना जुइगु भीगु समाज । उकिसं छथाय इहिपा याना वनेधुंकुम्ह म्त्यायमचा हानं मेथाय बी धयागु ला म्हो हे जक जुइगु भीगु समाज । सुं छम्ह

मिसा सुं मिजं नापं जुल धायेवं व ला चिपम्ह मिसा धायेगु मान्यता दुगु भ्रीगु समाज । चिपम्ह मिसा धायेवं सुं मेम्ह मिजं नापं वयागु हानं इहिपा जुइमखु वा जुइमज्यु धयागु पुरातन मान्यतां हा कयातगु भ्रीगु समाज ।

खयत अपवादया रुपय निथाय पेथाय चायेधुंका नं वा धंप गोंप कोस जोना वल धका लायबुइका चोने मायेक न्हापाया भात पाखेंया मचात जोना पयनं वनिपिं मिसात नं भ्रीगु समाजय मदुगु मखु । अथेनं छथाय चाये धुंकुम्ह मिसायात मेथाय पयनं बिया छोये धयागु नाकं मजुइगु भ्रीगु समाज ख । खयत मिसा मिजं बराबर धयागु मान्यता भ्रीगु समाजय नं आ न्हुगु मखयधुंकल । तर सुं छम्ह मिजं नापं जुइधुंकुम्ह मिसा हानं मेम्ह मिजं नापं ब्याहा याना वनालिइ मिसा न्हापा मेम्ह हे मिजं नापं इहिपा जुइधुंकल धयागु सिइकल धासा इहिपा हे अथें त्वाथला फासांफुसं याइगु समाज ख भ्रीगु । थज्यागु समाजय बोलंम्ह मिजं सुजनं थ कलाप्रति शंकाया दृष्टिं वेंहु पिकया केलफेल याना जुइगु अस्वाभाविक मखु । जगाजग बोलनेधुंकूम्ह कायनापं कला तकं तोता छोयेत तयार जुयाचोंम्ह सुजनं थ कलापाखें सकतां खं नेना बाया चोनेगु तकं बिचा यायेधुंका अन्तय थत थम्हं सम्हाले याना तेपु जीवनयात निरन्तरता बीगु आदर्शया लंपु केनातगु चोछ्वायेबह जु । लित मबोनेगु हेतु थछें घ्वाना छोयातम्ह कलायात सुजनं पश्चातापया भावं मोबाइल मेसेन्जरय चोगु पतिइ धयातगु छत्वा खं थनबोया सोये -

“आः भ्री चिप-निप नं हालाच्वने मखुत । छु चिप, छु निप । व भावनाय् लिधनी । थीवं चिप जुइगु खःसा थ्व विश्व ब्रह्माण्ड छगलं चिप खः । छतां मेगुयात थिया हे च्वंगु दु । थ्व फुक्कयात ध्याक्व लिकाः आः जिं जिगु जीवनय् छगू हिलासू हये । छ निप खः जिगु लागि । करणया म्हय् हि न्ह्याम्हेसिगु हे न्ह्यानाच्वंसां व

जिम्ह हे पुता खः । जिम्ह हे । थ्व भावनाया खँ खः ।"

थथे सुजनया छगु बुद्धिमत्तापूर्ण निर्णयं बाखं दुखान्त मजुसें सुखान्तय कोचागु दु । थपिनिगु परिवारिक सुखय घा मलाकेत चिपनिप धयागु नातिकुति खंयात ध्याकुनय वांछोयमा धयागु क्वातुगु सन्देश थन दु । थकुथं चिप-निप धयागु मनया खं भावनाया खं ख धका सुजनं स्वीकार याकातगु हे बाखंया तसकं बांलागु पक्ष ख । चोसामि मथुरा सायमिजुं आदर्शवादपाखे न्ह्यायेत पलाः छिना बियागु दु धका गुगु धयादीगु दु व पायछि खं खनेदु । चिप-निपय वयकलं थगु पुलां बाखंया पहयात दिपा बिया छगु न्हुगु पह बीगु कुत सफलतापुर्वक यानादीगु दु । छम्ह चोसामिया ज्या धयागु मात्र चोयेगु जक मखु समाजय ह्युपाया सन्देश बीगु नं ख धका गुगु खं मथुरा सायमिजुं धयादीगु दु उकिं नं थो उपन्यासया बिस्कं महत्व दु ।

उलि जक मखु चयपेदंया उमेरय थेनादीधुंकुम्ह मथुरा सायमिजु । वंगु दंबदं न्हेव लिसें ब्रेनस्ट्रोक जुया नाकं स्वास्थ्य थातय मदुगु इलय उकिसं बातया लोचं याना थगु पतिंचात तकं बांलाक मन्त्याम्ह मनू । वयकलं बलं बलं थगु निगु पतिंचां जक चोया थुगु सफु कोचायेकादीगु ख । छम्ह स्रस्टायात गुगुं नं पगलं पने फैमखु धयागु थुकिं सिद्ध यागु दु । वयकया इच्छा शक्तिया ल्याखं नं थो सफूया मेकथं हे महत्वं जागु जूगु दु । थो ल्याखं थुगु सफुया महत्व नेपालभासा साहित्य इतिहासय हे ब्यागलं कथं लेनाचोनिगु धायेफु । ज्युताछि भासा खेलय थत पाना झाया चोनादीम्ह वयकया भासा मतिनाया जोमदुगु सर्ज्यान्त ख थो सफू । सफुइ थगु भुमिकाय वयकलं थथे थगु नुग खं कियादीगु दु -

"प्रभु, आसे ! जि मस्तय् ख्वाः स्वये मगाःनि जितः । च्वयाच्वनागु बाखं क्वमचाःनि । सफू पिकाये मानि । पाठकत सफू स्वयेत पियाच्वंगु दु । उमित आशां थ्याये मयः जि । कमसे कम थ्व ज्या पूमवंतले

जितः थनायने मते ।"

थथे सफुया थगु भुमिकाय वयकलं पिबोयादीगु थो मार्मिक वाक्यं थगु शरिरं मब्युसां साहित्य श्रृजनायात न्हेज्याकां चोनेगु उत्कण्ठ अभिलाषा वयकयाके भयबियाचोंगु झीसं खंकेफु । थो वयकया नुलगय मांभाय प्रतिया मतिना दासि वयाचोंगुया यचुगु दसि ख ।

झीगु भासाय सफु पिथने धयागु थाकु धयागु खं सकस्यां स्यु । थ मांअबुया नामं निसोना तयादीगु 'भिक्षु हिरा फाउण्डेशन'पाखे थुगु सफु पिथनेगु ज्या याना तफागु नुग बोयादीम्ह बाखंमि केशर मान ताम्राकारजुया भासा मतिना तसकं चोछ्रायेबह जु । अमेरिकाया शिकागो थेंक चोना नं थगु मांभायया साहित्य ख्यो चकंकेगु ज्याय वयकलं अनेक कथं बिया वया चोनादीगु योगदान सकस्यां नालेबह जु ।

खयत झीगु भासाय चोसामितय सफु पिथना बीगु संस्थाया अभाव जक मखु पिदंगु सफुया वितरण व मिगु व्यवस्थाया खं छ्खे हे छगु गति लागु पस तकं मदु । थो म्हो दुखया खं मखु । छम्ह चोसामि चोसामि जक जुयां मगाना प्रकाशक नं थ हे जुइमालिगु अले पिदंगु सफु नं थपिसं हे मिया नं जुइमालिगु झीगु अवस्था दु । खयत नेवातय सलंस खल, पुच, गुथि, दबू, संघ, संस्था देसय दुने जक मखु देसं पिने तकं मदुगु मखु । अज्यागु फुकं नेवा खल, पुच, गुथि, दबू, संघ, संस्थां म्हतिं झिपा, नीपा सफु जक न्यानाकया थ दुजपिनि दथुइ इनेगु याके फुसां नेपालभासाय दोलंदो सफु चुइकेत छुं थाकुगु खं मखु । तर अथे छुं जुयाचोंगु मदु । नेवातय राष्ट्रिय संस्था नेवा देय दबु, हलिं नेवा गुथि वा नेपालभासा एकेदेमि धाये वा अन्तरराष्ट्रिय संस्था हलिं नेवा दबू थज्यागु संस्थां जिम्मा उकथं नेवा खल, पुच, गुथि, दबू, संघ, संस्थायात सफु न्याकेगु व्यवस्था याकेफत धासा नेपालभासा चोसामित तसकं लयतायेगु थाय दइगु

ख । नेवा न्हेलुवातयसं थुखे नं छुं चिन्तन मनन याना याकनं छुं पला चोयेकिगु आसा झीसं याये ।

धन्य धाये मथुरा सायमिजुयात थ म्हं मफयाचोंगु इलय तक नं थगु भासाया धुकु जायेकेमा धयागु तातुना जोश व जांगरं थुगु सफु निपतिंचां चोयासां कोचायेका दिल । वयकया थो श्रृजना नेपालभासा ख्योया नितिं प्रेरणाया अमुल्य कृतिकथं लेनाचोनी । गणतन्त्र वयेधुकुंगु थौंया अवस्थाय तकं राज्यं उपेक्षित जुइका अफिस, अदालत, स्कूल, कलेज गनं छेले मदयेक चोनेमागु इलय वयकलं झीगु भासाया नितिं गुगु त्याग तपस्या याना वया चोनादिल उकियात न्ह्याको चोछ्रासां मगा । वयकलं थम्हं जक चोयेगु याना चोनादीगु नं मखु । झिंनिम्ह मिसा उपन्याकारतयत उपन्यास चोकेगु थें गुगुं संघ संस्थां मयागु ज्या याना वयकलं नेपालभासा खेलय बियादीगु योगदान झीगु भासा खेलय छगु ब्यागलं इतिहास कथं लेनाचोनि । फेसबुक थज्यागु सामाजिक संजालयात तकं वयकलं नेपालभासा ख्यो चकंकेत अनेक कथं तसकं बांलाक प्रयोग याना वया चोनादीगु दु । गबलें बाखं प्रतियोगिता याना सा, गबलें बाखंया शीर्षक प्रतियोगिता याना, हानं गबलें बाखंया पात्रया नां प्रतियोगिता याना सा गबलें छु । बोति काइपिंत नगद पुरस्कार हे बिया थथे अनेक प्रयोग याना वयकलं नेपालभासा खेलय न्हुपिं साहित्यकार बोलंकेगु जुक्ति याना वया चोनादीगु दु । नेपालभासा ख्यो चकंकेत थथे तन, मन व धन बिया वयकलं याना वया चोनादीगु ज्या झी सकसिगुं नितिं तधंगु प्रेरणा जुयाचोंगु दु । अन्तय हनेबहम्ह मथुरा सायमिजुयात भिं उसांय व ताआयुया मनं तुना वयकया श्रृजना मदिक न्हेज्याना चोनेमा धका दुनुगलं भिंतुना देछाना । जय मांभाय ।

आख्यानकार भाजु मथुरा सायमिया 'चिप-निप' ब्वनाः

● पूर्णराम मुनंकर्मी

भाषाथुवाः भाजु मथुरा साय्मि आख्यानय् तसकं नांदंम्ह खः । थःगु ल्वय् नापं ल्वानाः त्याकु-त्याकुं थौंकन्हय् च्वयादीगु सफू 'चिप-निप' । वय्कःया बाखं च्वयेगु आत्मबलं 'स्ट्रोक' यात बुकूगु 'चिप-निप' । बल्लाःगु 'चिप-निप', बल्लाःम्ह आख्यानकार भाजु मथुरा साय्मि ।

बाखं, सत्य ल्वाकज्याःगु जुयेमा वा काल्पनिक, गुकिं ब्वँमितय्त छुं मनोरञ्जन व मनोरञ्जनया चाकु सवालं नुगलय् व न्ह्यपुइ छुं सकारात्मक प्रभाव लाकि, गुकि समाजयात मचायेकं सेवा याइ वा ईकथं समाजयात हिउपालय् दुथ्याकी ।

जिं ब्वनागु विश्व साहित्यया छुं बाखं मध्येय् रसियाया लियो टाल्सटायया How Much Land Does A Man Need ? दकलय् यःगु व जीवनयात प्रभावित याःगु बाखं खः । शायद थ्व बाखं मब्वंपिं बाखं यःपिं थ्व हलिमय् सुं मदयेफु । उकिं थ्व बाखंया विषयय् छुं धया च्वनेमाःथें मच्वं । सन् १८८६ अर्थात् थौं स्वयां १३७ दँ न्ह्यव च्वगु थ्व बाखं थौंतक हलिमय् दक्व धयाथें भाषाय् भाय् हिला पिहां वःगु व ब्वंगु ब्वनाच्वंगु बाखं खः । कालजयी बाखंया मू व महत्व थ्व बाखनं क्यं ।

हाकनं मथुरा साय्मिया बाखंया खँय् वये । वय्कःया बाखं झीगु नेवाः साहित्य ख्यलय् दुथ्याःपिं फुकस्यां ब्वंगु दु । गुलिस्यां सवाः थुइका पुलां पुलांगु मात्तुमाला नं ब्वंगु दु, लिसा लिसा कया नं ब्वंगु दु, ख्वपय् भ्वय् झाःपिंसं धौ लिसा काःथें । स्वयेगु जक मखु, स्वयाः मानसिक आनन्द, बौद्धिक खुराक नं काःगु दु । यक्व धयाथें बाखनय् प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष कथं यौन दुथ्याइगु जूगुलिं युवा जक मखु, मथुरा दाइया नं दाइपिंत तकं बल्छिं क्यंकूगु दु । थ्व हे

वय्‌कःया तःगू मध्ये छगू विशेषता ।

मथुरा साय्‌मिया आख्यानय्‌ धिसिमिसि धायेकः दनाः च्वनादीम्ह बल्लाम्ह पहलमान । वय्‌कःया विषयय्‌ च्वयेगु जि थज्याःम्ह सँ भुइसे च्वना नं साहित्यय्‌ ल्ह्ययये मसनीम्ह मचां च्वयेगु हे छगू दुस्साहस जक खः । गुबले गुबले थज्याःगु सुस्साहस नं जीवनयात न्ह्यज्याका यंकेत आवश्यक जू थें तायेका भतिचा ग्याग्यां साहस यायां च्वयाच्वना ।

मथुरा दाइनं सुचं बियादिल- 'चिप-निप' या बारे प्यभ्वः जक जूसां च्व । वय्‌कःया आग्रहं याना भाजु बिमल ताम्राकारजुयाके सफू फ्वना (सफू जितः नं थ्याकूगु दु), ब्वनेत फ्यतुनाम्ह जि क्वमचातले ब्वना ।

छगू हे आसनय्‌ छगू सफू क्वचायेक ब्वनागु सम्भवत थ्व हे जुइ । उकिया हुनि खः १) सफू असार २६ गते थ्यन, असार मसान्तया दुने प्रतिक्रिया बियेमाःगुलिं ई मदु । २) मथुरा दाइया छगः छगः आखलं जिगु मिखा व नुगःयात साला काल । ल्याः २) या हुनिया नं हुनि खः - सफूयात माःगु विशेषता प्रभावकारिता, सिलसिला, मनोरञ्जन, विषयवस्तु, कौतुहलता व यौन सकतां दुथ्यागु ह्याकुला नापंया पंचक्वाः ।

'चिप-निप' बाखंया लुखा चासांनिसें यौनयात सरलकथं न्ह्यब्वयाः दथुइ दथुइ चाकु माकु सवाः फ्ययेका बैगलय्‌ थ्यंक यंका ह्याकुलाया भ्वय्‌ नकादिल । भ्वय्‌या नापं जीवनय्‌ वइगु थथ्याःक्वथ्याः, विवशता, मौका आदियात घासा यानादिल । समाजया छगू चीधंगु ब्व छेँजः, छेँजःया लागिं कर्तव्य पालन यायेगु इलय्‌ छुं मत्यःगु कर्म नं परिस्थितिवश जुयेफु तर उकिया लिच्वः जिवंकाछि जुयाच्वनीगु । तर अज्याःगु मत्यःगुया भार मिसातय्‌त जक जुइगु । चिपम्ह मिसा धकाः सिलकि वं थःगु ज्यान पाना याःगु कर्तव्ययात तकं ल्वःमंका

छक्वलं हे त्याग यायेत तकं लिमस्वइगु थ्व समाजयात थाथामथा याना क्यनादीगु दु थ्व बाखनय् । मिजंतय्‌गु अहंभावयात नं एक्सरे याना थें क्यनादीगु दु । मिजंतय्‌के दुगु अहंभाव व मनोविज्ञानगुलि फुस्लु धयागु खँ नं थुकी तसकं द्वन्दात्मक ढंगं क्यनादीगु दु । जिवंकाछि बायेगु वा म्ह्वचानं लच्छिया लागिं ख्वाः मस्वयेगु, सः तकं मन्यनेगु धकाः फुर्ति यासां प्यन्हुया दुने हे आत्मसमर्पण यायेमाःगु अवस्था वःगु खँ नं अतिकं स्वाभाविक कथं न्ह्यब्वयादीगु दु । व प्यन्हु दुनेया गुगु डाह, छटपटी न्ह्यब्वयादिल थ्व जिं स्वये बाखंया क्लाइमेक्स खः, आत्मा खः । थन थाय् शायद मथुरा दाइनं सुं भुक्तभोगीया सत्य खँ न्यनाः उकियात आख्यानया स्वांमाः हनाः दी थें तायेका ।

कलाः-भाःत म्ह जक निम्ह खः; जीवनय् निम्ह जुया च्वने फइमखु । उकिं हे भ्हीगु संस्कारय् इहिपाःया इलय् सकसिया न्ह्यःने छपा थाय्‌भु नकी । निगः छ्यंयात स्वाकाः सिफँ लुकाः छिपिं छम्ह हे जुल धकाः संकेत याइ । भ्हीगु संस्कारं कलाः-भाःतयात बायेगु सुबिधा ब्युगु मदु । भ्ही पुर्खा अथें संस्कार दयेकातःगु मखु, उकी दुने विज्ञान दु, समाज व राष्ट्र दुथ्याकूगु दु ।

भ्हीगु समाज गज्याःगु ? तःमि जुयेवं चिमिपिंत गुगुकथं शोषण यानाच्वंगु दु ? अभ्ह तमिपिंसं राज्यया निकाय (प्रशासन, राजनीतिक मनू) यात हे गुगुकथं प्याखं ल्हुइका थःगु स्वार्थ पूवंकाच्वंगु दु धयागु वास्तविक चित्रण तकं थ्व बाखनय् दुथ्याःगु दु ।

चिबाखनय् छगू हे खँग्वः अप्वः वा म्ह्व जुये मज्यु धाइ । थुकी नं व सूत्रयात यक्व नालातःगु खनेदु । इजार स्वाहाकूगु व मेगु छता निता बाहेक मेगु पाय्‌छि खना । यौनया खँय् धाःसा भतिचा मछिं थें ताल, प्रत्यक्ष अप्वः जुल ला ? भतिचा अप्रत्यक्ष वा संकेत जक बियादीगु जूसा जिइला धयाथें च्वं ।

साहित्यकार समाजया जिम्मेवार न्ह्यलुवाः (लिडर) खः । छम्ह साहित्यकार राजनीतिज्ञ स्वयां देय् निर्माता खः, समाज सुधारक खः, पथ-प्रदर्शक खः । न्ह्यलुवाःया ल्यूने यक्व मनूत दइ । न्ह्यलुवालं न्ह्यलुवाः हे उत्पादन याइ । न्ह्यलुवाः दयेके मफुपिं न्ह्यलुवा जुयेफइमखु । समाजया थज्याःम्ह न्ह्यलुवाः साहित्यकार अमर जुइ ।

मथुरा दाइया साहित्यय् साहित्यकार उत्पादन याइगु उर्जा द दु । जिं स्वये थ्व 'चिप-निप' बाखनं न्हूपिं साहित्यकार ब्वलंकेफु । तायतिति याना च्वंपिंत न्यासि वनेत ल्हाः बियेफु । न्यासि वनाच्वंपिंत क्याटवाक याकेफु । थ्व कन्हेया साहित्यं क्यनी । कन्हे थ्व स्वयां स्तरीय साहित्य स्वये दयेमा । आशा याये ।

समग्र कथं धायेगु खःसा थ्व 'चिप-निप' बाखं ब्वनाया सवाः तन्हु तक कया च्वनेगु जुइ थें तायेका । वयकःया बाखंया शैलीयात पुसा यानाः न्हूगु सि स्वां ह्वयेकेगु इच्छा याना ।

अतिकं हे सास्ति नयाः बुइकूगु कृति

● रामलाल श्रेष्ठ

थ्व ताहाः बाखं सफू 'चिप-निप' न्ययदँ तक प्याथय् तयाः भाषाथुवाः आख्यानकार मथुरा दाइया गर्भं अतिकं हे सास्ति नयाः बुइकूगु कृति ताल । थः अथेभनं मफयेक मफयेकं हे मुक्कं निपतिंचाया भरय् पाठकपिनिगु ल्हातय् थ्यंकेगु तःधंगु कुतः जुल । अले थ्व सफूचिगु प्रकाशनया भाला कयाः भाजु केशरमान ताम्राकारजुं थः मां व अबुया नाम्हं पलिस्था यानातःगु संस्था 'भिक्षु हिरा फाउण्डेशन', शिकागो, अमेरिका पाखें पिकायेगु धयागु हे 'चिप-निप'या प्राण प्रतिस्था याःगु थें ताल । अथे हे समाः यायेगु ज्याया भाला भाजु राकेश महर्जन पाखें जूगु जुल । वयकःपिंत नं भ्रीसं यक्व यक्व सुभाय् मबिउसें हे मगाः ।

“मनोहरया म्ह्याय्या बियाछ्वये भ्वजय् सुजनं थः काय् करणया ख्वाः लसि वःम्ह मनू छम्ह खनाः अजू चाल । थः कलाः रानीया प्रति अनेक शंका उपशंका ब्वलन । भ्वजं ल्याहाँ वःम्हेसिया न्ह्यपुइ रानीया चरित्रय् कुंखिनेगु थीथी खँ दासि वयेकाः वयाच्वंगुया हुनिं थःम्हं चलय् यानावःगु गाडी ग्यारेजया अंगलय् न्याकाः स्यंकाः च्वनेमाल । धन्न सुजनयात छुं मजुल ।” थ्व भ्वः मथुरा दाइया हे सफुतिं ल्ह्ययागु धायेमाल ।

करणया ख्वाः थ्व मनूनापं गथे जुया ज्वःलात ? थ्व सु मनू खः । थ्व हे खँ ल्ह्वकेत सुजनं थःगु हे चरित्र हत्या यानाः कल्पना नांया छम्ह काल्पनिक पात्रनापं लसपस यानागु खँ थः कलाः रानीयात कनेगु ज्या जुल । थ्व भतिचा पचय् याये थाकूगु खँ थें ताल । छाय्धाःसां पुरूष प्रधान देशय् मिजं धयापिं न्ह्याबलें ग्वंगः हे जुयाः च्वनेमाःपिं माखा जुइमालकिं अपमान तायेकीपिं ।

तर आख्यानकार मथुरा दाइया थ्व ताहाः बाखनय् थथे मजुल । भतिचा आदर्शवाद खनेदत । रानीया अतित ल्ह्वकेत थः माखा हे जुयाः क्यन । चिपया न्ह्यःने चिप हे जुयाः सुजन पिज्वल । रानीं नं थःत पंजलय् लाकाः परमेसं याःगु कुकर्म थः चिप जूगु खँ फुक्कं ब्याकल । थ्व खँ न्यनाः सुजनया त्यपू जीवनय् भुखाय् ब्वल ।

“धात्थें रानीया काय् परमेसयाम्ह हे खतला ले ?” थ्व न्ह्यसः जि छम्ह पाठकया न्ह्यपुइ नं ब्वलन । जिगु बिचारय् ख्वाः ज्वःलाइगु धयागु रानीया द्वं मताया । हलिमय् थथे ख्वाः न्याम्ह मनूनाप तकं ज्वःलाइ धाइगु न्यनाः तयागु दु । सायद थ्व नं न्याम्हया मध्येय् जकं खत ला ? न्ह्यसःया नापनापं लिसः नं वयाच्वन ।

खः परमेसं रानीयात गन गन यः अन अन नं थिउगु खः । कतांमरिचा म्हितू थें नं म्हितूगु खः । थुलि जुयेवं हे करण परमेसयाम्ह धाये मज्यू । रानी चिप नं धाये मज्यू । बिनाबि धायेक धायेकं

स्वाहानय् हाचां गाःम्ह जक हे खः । सुहागरात कुन्हु सुजनं हे शीतय् तयेधुंकूगु दु । उकिं जिं स्वये रानी 'निप' हे खः 'चिप' मखु । थन्याःगु खँय् 'चिप-निप' ल्याः याये मज्यू । अले भ्कीसं भ्की म्वाना च्वनागु धात्थें म्वानासु वयेकेगु खःसा जीवन म्वायेत हिलासु हयेमाःगु दु धयागु सन्देश बिउगु दु । सुभाय् !

'चिप-निप' बाखंया बारे स्वचानाच्वंगु नुगःखँ

● मिलन शाक्य, यलध्वाखा

'चिप-निप' बाखंया पात्रत सुजन व रानी, वया काय् करण, छेँज्या याइपिं सिमला व शेरचन, लानीया पासा चण्डेश्वरी वया दाजु परमेस खः ।

बाखंया मू कारण करणया ख्वाःपाः परमेसया ख्वाःलिसे ज्वःलाः । थ्व हे हुनिं यानाः सुजनया नुगलय् मि च्याः । तर ज्वालामुखी जुयाः गुबलें पिहाँ मवः । थ्व छगू सकारात्मक द्वन्द धायेछिं ।

बाखनय् सुजनं वया रानीया म्हुतुं करण परमेसया हे काय् खः धायेकेत धैर्यपूर्वक अनेक कुतः याइ । थुकिया नितिं काल्पनिक बाखं दयेका उकिया थः हे छम्ह छुच्चाम्ह, लुच्चाम्हः मनू धकाः न्ह्यब्बयेत नं ताःलाइ । सुजनं काल्पनिक बाखं दयेका कल्पनालिसे अवैध सम्बन्ध तयागु खँ तकं न्ह्यथनी । थुकिं रानीया म्हुतुं याउँक ल्ह्वकेत सुजनं कथु प्वाः चायेका बी ।

सुजनं अनुशासित जुयाः थःम्ह यानागु कुकृति धकाः फुक्क कंगुलिं सुजनयात रानीं छम्ह विश्वासया पात्र तायेकल । उकिं हे रानीं नं थः परमेसपाखें बलात्कृत जूगु धकाः खँ कनेत भतिचा हे मछिं मतायेकू । रानी वाध्यतावश बलात्कारया शिकार जूगु फुक्क खँ कनी । सुजनया नुगलय् भयानक द्वन्द जूसां तबि नं धर्म म्हसीका आत्मबोध याःगु दु । अन्तय् वयाः निम्हं छगू हे सागरय्

तनी ।

थुगु उपन्यासय् च्वमि नं वाध्यताय् लानाः बलात्कृत जूपिं मिसायात स्वीकार यानाः समाजयात छगू शिक्षा ब्यूगु तायेका । ल्वापु तःब्याका मयंकू । बाखंया पुसा करण व परमेस खःसां प्रहार मजू । गन गनं भाषिक, धार्मिक व सांस्कृतिक किचः किनाच्वंगु नं खना ।

बाखं सलल न्ह्याः । मिखा हे त्यानुसे च्वंसां दिपाः काये मंमदु । सुरुवात बांलाः, कल्पना शक्तिं भय्ब्यू, मूपात्रया भूमिका ताःलाःगु दु । तर च्वमिया न्ह्यागु बाखं या उपन्यास च्वसां मिसा पात्रयात छ्यला जवं खवं भम्वःत ब्वयेका तइ ।

जिं कुले मसःसां थःत नुगलय् स्वचानाच्वंगु छता निता खँ तयागु खः । हाकनं मेमेगु बाखं ब्वनेगु ह्वःताः चूलायेमा । सुख, शान्ति व निरोगीया कामना यानाः हाकनं छकः भिंतुने । सुभाय् !

'चिप-निप'या दकले बांलाःगु पक्ष

● डा. पुष्पराज राजकर्णिकार

नेपालभाषाया आख्यान ख्यलय् अतिकं नांदंम्ह भाजु मथुरा साय्मिया न्हूगु बाखं सफू 'चिप-निप' पिदंगु लसताया खँ खः । थ्व नापं नेपालभाषाय् वय्कःया निगू दर्जनं मल्याक सफू पिदनेधुंकल । उकी मध्येय् झिगू बाखं सफू खः ।

'चिप-निप' छपु हे ताहाः बाखंया छगू सफू खः । नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् मथुरा साय्मिया च्वसाया थःगु हे बिस्कं म्हसीका दु । यौन केन्द्रित मिसा समस्याया विषय, उच्च कल्पनाशीलता, क्वमचायेकं सफू त्वःते हे मफइकथंया कौतूहलताया सिर्जना, प्रभावकारी उपमाया छ्यला, सविस्तार चरित्र चित्रण आदि वय्कःया न्हापांनिसेंया म्हसीका खः । व म्हसीका थ्व सफुती नं प्रतिविम्बित

जूगु दु । छगू कथं मथुरा सायमिया च्वसा ब्राण्डेड खः । 'चिप-निप' नं अपवाद मखु, व हे ब्राण्डया निरन्तरता खः, न्हूकथंया मखु । तर सवाः दु, गथे न्हापा न्हापाया सफुती दु ।

छम्ह बलात्कृत मिसा चिप कि निप ? कलाः भाःतया दथुइ चिप-निपया दापू शारीरिक कि आत्मीय ? शरीर चिप हे जूसां थः आत्मीय सहृदयी तिरि मिसा त्याज्य खः ला ? थजोगु हे न्ह्यसःया लिसः मालेगु चक्करय् चाःचाःहिलाच्वंगु थ्व 'चिप-निप' बाखं अन्तर्द्वन्दया त्वाथः गगं च्वकाय् थ्यंकाः ब्वँमिपिंत छगू संयोगान्त सुखद् प्रगतिशील सन्देश बियाः क्वचाइ । वास्तवय् गथलय् गथः चिनाः मनूया जीवन सुखी जुइमखु, चकं नुगलं सदभाव तयाः जिन्दगीया गथः फ्यनेगु हे सुखया लँपु खः, बुद्धिमता खः, गुगु लँपु बाखंया नायक सुजनं नालाकाल । धात्थे धायेगु खःसा सुजन थुखेपाखे मवंसे विपरित लँय् वनी धकाः ब्वँमितय् नुगः नापं धुकधुक मिं, थथे ब्वँमिया सम्वेदनशीलताय् प्याकुतिं न्यायेफुगु च्वमिया च्वसाया तारिफ यायेबहःगु शैली खः ।

बाखनय् निम्ह विवश मिसात स्वकः बलात्कृत जुइ - कल्पना निकः व रानी छकः । तर कल्पना धात्थे बलात्कृत जूगु मखु, रानीयात खँ ल्ह्वकेत सुजनं सिर्जना याःगु बाखं दुनेया नं बनावटी बाखं जक खः । रानी धासा धात्थे बलात्कृत जूगु खः परमेसपाखे व नं सुजननापं इहिपाः जुइ छवाः जक न्ह्यः ।

छुं ई लिपा रानीया प्वाथय् दइ, काय् बुइ, तर सुया काय् परमेसया कि सुजनया ? थ्व न्ह्यसः उबले दनावइ गुबले सुजनं दुरुस्त थः मचा करणनाप ख्वाः ज्वःलाःम्ह मनू ध्वःदुइ, त्यपू जीवनया छगू दशक लिपा । सुजनया मनय् शंका ब्वलनी । रहस्य व शंकाया जालय् ततःक्यना सुजनं रानीयात अनेककथं मानसिक दवाव बी । मानसिक प्रताडनाय् लाःम्ह रानीं थः परमेसपाखे बलात्कृत जूगु

यथार्थ खँ पृष्ठभूमि नापं सविस्तार कनाबी । मानसिक तनाव उच्च विन्दुइ थ्यनी । सुजनं रानीनापं स्वापू हे त्वाथलेगु खँ ला तप्यंक मल्हा तर “मन फाटय् यानाः ह्वनाः च्वनेगुया छुं अर्थ मदु” धकाः तक रानीयात न्यंकल । ल्यवः नं क्यन । प्यन्हु न्यान्हु थःछेँय् वने धाःम्ह रानीयात लच्छि हे च्वंहुँ धकाः न्वलं मदासां संगुलिं दाल । तर थ्व फुक्क आवेशय् व्यक्त जूगु आक्रोश जक खः । धात्थे ला सुजन रानी मदयेक प्यन्हु हे याकःचा च्वने मफुत । छगू दशकया क्वातुगु दाम्पत्य स्वापूया न्ह्यःने बलात्कारया छगू दुर्घटना छुं नं मखु । थ्व हे चेतया प्रस्फुटनं सुजनं याःगु विवेकपूर्ण निर्णयं इमिगु जिन्दगी हानं मेगु दुर्घटना मजुल । सुमधूर दाम्पत्य जीवनया पुनरागमन जुल । सुजनयात थथे विवेकी दयेकूगु हे थ्व बाखंया दकले महत्वपूर्ण व बांलाःगु पक्ष खः ।

‘चिप-निप’या ल्याःचाः

● मीना बज्राचार्य

मथुरा सरया ‘चिप-निप’ ताहाः बाखं ब्वनाः जितः ताःगु खँ थन न्ह्यब्वयाच्वना ।

मथुरा सरया भाषा शैली व नेपालभाषा प्रतिया अनुरागया खँ ल्हानाः मब्याः । थुकिया बारे न्हापा नं जिं यक्व च्वयेधुन । अभ्र थुगु उपन्यास ‘चिप-निप’य् वयकःयागु धात्थेंया भाषाप्रतिया समपर्ण व साहस खना । थःगु उमेर, ल्वय् व स्याःचाःयात हाकुतिनाः थःगु आत्मबल बल्लाकाः चिबाखं, बाखं जक मखु ताहाः बाखं च्वयाः सफू तक पिकायेगु धयागु चाःचू खँ पक्कां मखु । उकिं मथुरा सर जिगु नितिं धात्थेंया गुरु खः ।

आः ‘चिप-निप’या ल्याःचाः पाखे वने । थः पासाया म्ह्याय् बियाछ्वथाय् इहिपाःया भ्वजय् नापलाःम्ह छम्ह मनूया ख्वाःपाः थः

काय्‌लिसे ज्वःलाःगुलिं कलाःयात शंका यानाच्वगु बारे 'चिप-निप' बाखं च्वयातःगु खः । पक्कां थः मचा थःगु ख्वाः स्वयाः मेपिनिगु ख्वाःलिसे ज्वःलातकि अवश्य शंका उपशंका यानाः गाइँगुइँ याइगु स्वभाविक नं जुइफु । थज्याःगु शंकां सुं नं मिजं शान्तं च्वनेफइ मखु । तर थन धाःसा मिजं पात्र छुं मखुथें च्वंक थः कलाःया डायरी गन दु धकाः नि मायेकाच्वन । डायरी लुयाः मवयेवं तिनि तमं बल्ल कलाःयात परमेसया बारे न्यनेकने यात । वयागु बारे थःम्हं सोचे यानाः थें लिसः मवयेवं हाकनं थःगु न्हापा छम्ह मिसा कल्पनानापं जूगु रासलीलाया बारे नि थपाय्‌हाकः बयान यानाच्वन ।

बाखंया मू मिजं पात्रयात कल्पनां अंकल धयाच्वंगु दु । अथे धाइबलय्‌ मिसा मिजं स्वयाः गाक्कं क्वँम्ह खनेदु । अथे खःसां कल्पनायात निम्ह मचाया मां धयातल । तर उगु इलय्‌ अंकलया धाःसा इहिपाः हे मजुनीगु खनेदु । थ्व पात्र दथुइ ई व उमेर भतिचा पाय्‌छि जू थें जितः मताः ।

मिजंयात कल्पनां अंकल धायेगु पलेसा दाइ जक धाःसां गाःथें च्वं । तःबा व तःमांया काय्‌ धया तसेंलि दाजु वा किजा जक धायेमाःगु खः । अंकल हे धायेकेगु खःसा कल्पना नकतिनि स्कूल वा कलेज ब्वनाच्वंम्ह मिसा यानातःगु सा ल्वइगु खःला ?

मेगु खँ मिसायात शंका यायेधुसेंलि सुं नं मिजं वा मिसां थुलि मछि धैर्य तयाः भलाकुसारी यानाच्वनी थें जितः मताः । थन ला निम्हेसिया दथुइ द्वन्द दयेमाःगु खः । अनया माहौल भयानक ग्यानापुइ माःगु थें च्वं । तर थन ला मिजंम्ह आरामं ख्वाः ला नी ला थें यानाः गुबले कलाःयात हायेकाच्वन सा गुकलें थःथाय्‌ ज्या याइम्ह मिसा सिमलानाप रोमाञ्चित मुडं ख्वाः यानाच्वन । थ्व गुलि तक सम्भव जुइफइ ?

थन ला द्वन्दया पलेसा मिजं पात्रं मिसायात खँ ल्ह्वकेत उलिमछि काल्पनिक घटना स्वानाः नाटक यानाच्वन । गुबलें दानव जुयाः सा

गुबलें मानव जुया। मिसायात मचाया अबु सु धकाः हायेके थें, ख्याः याये थें नी याये थें यानाः गुबलें रोमाण्टिक मुडं मस्तयृत थें कलाःयात बिचाः नं यानाच्वन। गुबलें थः मतिनामिनाप यानागु रासलीलाया बारे मछ्चाः मजुसे हे कनाच्वन। गुबलें डिभोर्स हे यायेगु खँ ल्हानाच्वन।

बरु मिसाया बारे न्हापाया मिजं परमेस नापया सम्बन्धया बारे भ्वजय् सुं छम्ह मनुखं वा पासां खँ कनाहःगु यानाः तःसा बांलाइगु खःला ? अले जक थः काय्या ख्वाः नं मेम्ह मिजंलिसे ज्वःलाःगु खँ बिचाः यानाः द्वन्द याकातःसा वास्तविकता खनेदइगु खःला ?

मेगु खँ उलिमछि चिप-निपया बारे खँल्हायेधुंकाः उकिया समाधान मेम्ह छम्ह पात्र वयाः समाधान याकातःगु सा बांलाइगु खःला ? थन ला चिप-निपया ल्याः नं थःम्हं हे तल, लिपा चिप-निप ल्याः मदु धकाः नं थःम्हं हे स्वीकारय् याकातल।

मेगु खँ यौन बाखं वा उपन्यास हे धायेके मालाः जक थुकिइ जर्वजस्ती यौन स्वापूया खँ न्ह्यथनातःगु ला धयाथें नं च्वं। मथुरा सरं थ्व स्वयाः न्हापा न्हापाया बाखं नं यौनबाखं कथं च्वयादीगु खः। दक्व बाखं व उपन्यासयात यौन बाखंया रूपय् जक च्वयेमाः धयागु मदु थें च्वं।

थ्व दक्व जिगु नितान्त व्यक्तिगत बिचाः जक खः। अन्यथा जूवंसा क्षमा फ्वनाच्वना। लिपाया बाखं थ्व स्वयां बांलाःगु ब्वनेदइगु आश यानाच्वना। सुभाय्। जय मांभाय्।

मथुरा दाइया ताहाः बाखं 'चिप-निप' जिं ब्वनाः

● योगेश वैद्य

सुगठित पटकथा, सहज, सरल व स्वभाविक सम्वाद अले स्पष्ट व उच्चस्तरया दृश्याङ्कन सहित बाखं सचित्र कनेगु मथुरा

दाइया शैलिगत भाषिक कुशलता छगू ज्वःमदुगु क्षमता अति हे च्वछ्रायेबहःगु गौरव खः, भी बाखं साहित्यिक जगतया !

मथुरा दाइया पिदंगु न्हूगु सफू 'चिप-निप' (ताहाः बाखं) ब्वनेगु अवसर प्राप्त जुल । 'चिप-निप' शीर्षकं हे जिके छगू कौतुहलता ब्वलन, बाखं ब्वँब्वं वनाबलय् जिं अन्दाज यानाकथं हे विषय खयाच्वन । विषयवस्तु मनूया मनोविज्ञान कथं मानसिक कमजोरी व कैफियतया पुरुष अधिनस्थ विश्वव्यापी सामाजिक संकीर्णताया युगंनिसें व्याप्त गहन व्यवहारिक दोष बाखंया सशक्त भावनात्मक माध्यमं कुलेगु कुतः जूगु खइ धयागु जिगु अनुमान व जिज्ञासा क्वातुयावल ।

संसारय् मिसा प्रतिया पूर्वाग्रह व यौन दुर्वलताया प्राकृतिक कारणं शोषणया व्यवहार, बिचय् बिचय् जूगु प्रतिरोधात्मक आन्दोलनया बाबजूद यथावत जुयाच्वंगु खनेदु । मिस्त उपभोग्य वस्तु थें छकः उपभोग जुलकि अवमूल्यन जुइगु जक मखुसे दुत्कार जुइगु, थ्व चलन थी थी समाजय् फरक फरक दु । धोबीया निम्ह तिपूया गन्थनं सीताया तिरस्कार व वनवास छगू त्रेतायुगया दसि खः । हरेक युगय् थुकथंया सामाजिक दूराचारया आपालं बाखनय् कुमारीत्व (Virginity) व व्यभिचार (infedility) या प्रसंग कुलेबलय् मिस्त प्रति जुइगु अन्याय, अपराध व कुकृत्यया लागिं मिजंत जिम्मेवार जूसां समाजया अदालतय् निर्णायक जजया हुकूमतया मिजंतय्‌गु एकाधिकार आःतक नं बरकरार दु ।

मथुरा दाइया 'चिप-निप' बाखं दुने दुहाँ वने । बाखंया मू-पात्र निम्ह हे खः सुजन व वया कलाः रानी । मेपिं पात्रत काय् करण, ड्राइभर शेरचन, मेड सिमला, रानीया पासा चण्डेश्वरी व वया दाजु परमेस अर्थात् परमेश्वरानन्द ।

बाखंया प्रारम्भ भ्वय् वनावःम्ह सुजन अय्‌लाखं काय्‌काः थःम्हेसिनं

हे गाडी हाँके याना: छेँय् लिबाक्क लिहाँ व:बलय् अनियन्त्रित जुया: गाडी न्याका: ढलमल । भ्वजय् नापला:गु छगू त्वहया आढय् सन्देहया तानाबानाया विस्तार हे ख:, थ्व बाखं । बाखनय् छुं असहज मोड twists वइ तर अन्तत: समभ्रुदारी ब्वलनी । अले सयोगान्तय् बाखं क्वचाइ ।

बाखं ब्वनाबलय् जित: गनं गनं प्रसंगगत जिं मनं चितय् याना थें गहनताया अभाव व सम्वाद नं हल्काफुल्का ताल । विषयवस्तुया गहिराइ क:घायेगु गहनता कमजोर थें ताल । मू-पात्रया चरित्र चित्रणया लागिं सम्वादात्मक सूक्ष्मता व स्पष्टताया अभावं गनं गनं कृतिमता खनेदत । तर थ्व केवल जिगु सही दृष्टिकोणया कमीया कारणं अभिव्यक्त नितान्त व्यक्तिगत आलोचनात्मक टिप्पणी जक ख: ।

थ:गु स्वास्थया समस्याया बावजुद, थ्व सफू इलय् हे प्रकाशित जुल, लय्ता खँ, थ्व हे जुल । मथुरा दाइयात यक्व यक्व बधाई व भिन्तुना दु ।

महाकवि गिरिजाप्रसादया 'चिप-निप' स्वया:
बिस्कं पह:या 'चिप-निप' मथुराकृष्णया ।

● राजदास श्रेष्ठ

नेपालभाषा साहित्य ख्य:या तसकं नांजा:म्ह तसकं हनेबह:म्ह बाखं च्वमि मथुराकृष्णजुया दकले लिपा पिहाँ व:गु बाखं 'चिप-निप' ब्वना: याकनं हे क्वचाल । न्ह्यइपुक यइपुक च्वयात:गु सफू ब्वने अ:पु । तसकं सलल्ल वं गनं दीम्वा: ।

बहनी बच्छि ब्वना: सिधयेका याउँक न्ह्य: वयेकाछ्वया ।

भाजु मथुराकृष्णजुया 'चिप-निप' बाखं सुखान्त जुइक क्वचायेकात:गु खना: तसकं लय्तावल ।

अप्वः यानाः थथे हे सुखान्त दु, मथुराकृष्णया बाखं व उपन्यास नं । गुगुं गुगुं दुखान्त नं दु गथेकि 'खालु' उपन्यास ।

मथुराकृष्णजुं यक्व हे बाखं उपन्यास च्वयादीगु दु । मेमेगु बाखं थें थ्व 'चिप-निप' बाखनय् नं यक्व रस दु । श्रृङ्गार रस दु यक्व थुकी, दु रूद्र रस नं दु । अथे हे दु माया-ममता व मतिनाया रस । दु थन यौन रस नं ब्याक्कं तर अश्लिलता गनं खनेमदु । मानवताया भावनां बिलिबिलि जाःगु खनेदु धाःसा भ्कीगु समाजय् थौं तक नं पुरुष प्रधानताया किचलं किकातःगु दु ।

समग्रय् धायेमाल धाःसा भाजु मथुराकृष्णजुया थ्व 'चिप-निप' बाखं मेमेगु बाखं थें तसकं बांलाक नं थुकी छुं बिस्कं पहःया रसास्वादनय् गुलि मेमेगु बाखनय् स्वयाः भचा अप्वः हे दु ।

सुभाय् आख्यानकार भाजु मथुराकृष्णजुयात थःगु उसाँय् छखे तयाः नं भ्की ब्वमिपिंत थजाःगु बांलाःगु उपहार बियादिल ।

बाखनं कनेत्यंगु खँ, बाखनं बीत्यंगु सन्देश यचु

● नारद वज्राचार्य

हनेबहःम्ह आख्यानकार भाजु मथुरा साय्मिया जि मचाबलेंनिसें फ्यान खः ।

थ्व ताहाः बाखं सफूयागु थःगु हे बाखं दु ।

कथाकारजुं थ्व बाखं सफू थःगु निपतिंचां कलम ज्वनाः च्वयादीगु खः । मष्टिष्कघात ल्वय्यात स्वाय्चुइकाः वय्कलं च्वयादीगु बाखं सफू खः थ्व । थ्व छगू सर्जकया सिर्जना, साहित्यकारया थःगु भाषाप्रति क्वातूगु मतिनाया ज्वःमदुगु दसु खः ।

बाखं दुनेयाबाखं ।

'चिप-निप' ब्वना । सल्ल खुसिबाः न्ह्याःथें बाखं न्ह्यानाच्वंगु

दु । बाखनं कनेत्यंगु खँ, बाखनं बीत्यंगु सन्देश यचु । मानवेत्तर द्वंबिद्वंयात ल्वःमंकाः जीवन हनेमाः उकिइ हे मनू म्वानाया सार दु । संसार सुख दु ।

मखुसा दुःखं क्वच्युंवइ । जीवन नर्क जुइ । सासः ल्हानाच्वंसां अन मनू म्वाइमखु ।

हर्न सः तायेवं लुखापिवालं गेट चायेकाबी । गाडी दुहां वइ । तप्यंक पार्किंगया निंतिं ग्यारिजय् दुहां वनी । गाडीं ग्यारेज दुनेया अंगःयात चुप्पा नइ ।

अर्थात् बाखंया सुरुवातं हे कनी - बाखंया मू पात्रया मनय् तच्वंतं हे संघर्ष जुयाच्वंगु दु, द्वन्द जुयाच्वंगु दु ।

थः हे मचाया दुरुस्त ख्वाः नाप ज्वःलाःम्ह छम्ह हत्ताकत्ताम्ह जवान, गुम्ह वया कलाःया पासा नं खः, छगू भ्वजय् वं नकतिनि खंगु दु । नापलाःगु दु । व मनू खंसां निसें वयाके व मदु । जुइगु अथे हे खः ।

वं बाखंया मू नकिं अर्थात् थःकलाःयात केलफेल याइ । पुलिसया कठघराय् खःसा गुलि कोर्रा मुइकल जुइ । तर थन वं कोर्रा सिबय् नं छाःगु शब्दया कोर्रा नकिं मय्जुयात स्यात स्यात दाइ । झातापाता याइ ।

छगू दृष्य खनेवं हे मू पात्र गुकथं अन्तर्द्वन्द्वय् लात । वया दुनुगलय् गुकथं खुसिबाः वल । न्ह्यः मवल । वयाके व मन्त ।

अथेहे भाःतं थःगु सतित्वय् प्रहार यायेवं, थःप्रति शंका यायेवं नकिं मय्जुया मनय् छु गुकथं खँल्हात ? छु गज्याःगु अन्तर्द्वन्द्व जुल ? व खँ थ्व बाखनय् अलप मजुइमाःगु खःला ? अथेहे भाःतं हे 'छं वयागु बालाजुया छेँ छखा थःगु नामय् पास याना का' धकाः धायेधुंकाः वयागु स्थिति छु गुजाःगु जुल ? वयागु ख्वःदुनेया छट्पट्,

प्रतिक्रिया थ्व बाखनय् सुला मबिइमाःगु खःला धकाः जितः आः नं मतिइ लुयाच्वन । बस् ।

मथुरा सायमिया 'चिप-निप' दुने छभ्काः

● श्रीलक्ष्मी श्रेष्ठ, लाइदन, द नेदरलन्द

नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् नांदंम्ह बाखंच्वमि, आख्यानकार, फ्रायदवादी बिचालय् नुगः क्वसाःम्ह साहित्यकार, भाषाथुवाः उपाधिं सम्मानितम्ह, तःगू सिरपालं छाय्पियातःम्ह धकाः सकसिनं म्हस्यूम्ह मथुरा सर । थः जक च्वइम्ह मखु, मेपिंत नं इलय् बिलय् घ्वात्तुघ्वाना, च्वयेका च्वकाः च्वनीम्ह च्वमि धकाः नं वय्कःया नां जाः । इलय्बिलय् थीथीकथं धेंधेंबल्ला कासा याकाः समालोचक, बाखंच्वमि, उपन्यासकार आदि ब्वलंकाः नेपालभाषा साहित्य धुकू जायेकेगु ज्या निरन्तर यानाः च्वनादीगु खँ नं भाषा ख्यलय् सकसिनं स्यू ।

ने.सं. ११४२ दिल्लाथ्वः गुरुपुन्हि (२०७९ असार ३१) कुन्हु अचानक मस्तिकघात (ब्रेन स्टोक) जुयाः वय्कः सितुपातु वंक म्हं मफुत । अस्पतालया लासाय् च्वनाः च्वये मखंगु व ब्वने मखंगु दुःख जुल धकाः नापलावःपिंत मदिक्क खँ ब्याकुब्याकुं वय्कःया प्यन्हु न्यान्हु फुत । वयां लिपा उसाँय् बांलाका छैंय् लिहां भ्कायाः निलातिं लिपा हाकनं बाथ ल्वय्या कारणं ल्हाःपतिं मसनाः च्वज्या न्ह्याके मफुत धकाः वय्कःया तधंगु च्यूताः ब्वलनावःगु खँ फेसबुकया माध्यमं सकसितं प्वंकाः च्वनादिल । तर छुं ई लिपा निपतिंचां जक च्वसा ज्वनासां च्वयेगु जुल धकाः बय्बय् यानाः हयादिल । वय्कःया आँत खनाः जि तापाक्क च्वनाः नं लय्तायाच्वना ।

बाखंया निध्वः प्यध्वः फेसबुकय् ब्वयाः सफूया नां छु जुइ धकाः हाकनं मेगु धेंधेंबल्ला कासा वय्कलं न्ह्याकादिल । अनुमानित नां च्वयाः छ्वयाः ब्वति कया । मेमेपिं यक्वसियां नं नां च्वयाः हयाः

ब्वति काल तर सुं हे मत्याः । बिचाः हे मयाना थें सफूया नां 'चिप-निप' धकाः वय्‌कलं च्वयाः हयादिल । चय्‌प्यदँया वैसय् बात ल्वचं थःगु पतिंचा मससां संगु निपतिंचा छ्यला थाकुक वय्‌कलं सफू च्वये सिधयेकादिल ।

सफूया चिखि फ्यनेज्या ने.सं. ११४३ बछलाथ्व दुतिया, शनिवाः (२२ अप्रिल २०२३) कुन्हु जुल । थःम्हं मफुसां वय्‌कलं थःत ब्वयादीगु पहलं जीवनभर भाषा सेवाय् थःत पानाः दीधुंकूम्ह वय्‌कःया मां भाय् प्रतिया दुग्यंगु मतिना, ब्वनामिपिं व सकसितं गुलि क्वातुक्क स्वापु तयाः च्वनादी न्ह्याः धयागु बांलाक खनेदु । साहित्य सृजना यानाः साहित्य धुकू जायेके फुसा जक साहित्यकार तःमि जुइगु खँ नं वय्‌कलं यचुक्क ब्वयाः ब्यूगु दु । प्वाथय् पित्याःपिंत नयेमते धाइबलय् गुलि तधंगु दुःख जुइ उलि हे च्वमितय्‌त च्वयेमते धालकि नं उलि हे तधंगु दुःख जुइगु खँ मथुरा सरं सत्य साबित यानाः क्यनाः बियादीगु दु । असाधारणम्ह खयाः नं थःत साधारण कथं ब्वयाः ब्वँमिपिंत अजू चायेत बाध्य यानाः बियादीगु दु ।

थ्व ताहाः बाखं 'चिप-निप'या पात्रत सुजन, रानी, इमि काय् करण, रानीया मचाबलय् स्कूलंनिसेंया मिले जूम्ह पासा चण्डेश्वरी, चण्डेश्वरीया दाजु परमेस, छेँय् ज्या यायेत तयातःपिं शेरचन घले, वया कलाः सिमला व मचा । छथाय् भ्वजय् वं थाय् अचानक सुजनं थः काय् करणया ख्वाः नाप थ्याक्क मिले जूम्ह मिजं परमेस नापलाइ । वयात थः कलाः रानीं बांलाक म्हस्यू धयागु खँ नं सिइवं वया नुगलय् धिमे थाइ । भ्वजय् वं थःत थःम्हं प्वची मफयेक यक्व अय्‌लाः त्वनाः लिबाक्क छेँय् लिथ्यंक वइ । मोटर ग्यारेजया अंगलय् न्यानाः न्ह्यःनेया लाइट चुंचुं जुइ, मोटरया ख्वाःपाः पक्कु चिनी तर वयात छुं जुइमखु । शेरचन घलें ज्वनाः बल्लतलं तलय् थ्यंकी । अय्‌लाःया सुरय् व थस्स पाया द्यनी । वयात माःगु स्याहार कलाःम्ह

रानीं याइ । कन्हे कुन्हु दंसांनिसें परमेस व करणया ख्वाः मिले जूगु खं यानाः वं रानी लिसें तधंगु वादविवाद न्ह्याकी । रानीयात छन्हु हे थःछैंय् चाहिके मछ्वसें नाप च्वनाच्वंम्ह सुजनं थः कलाःयात शंका, उपशंकाया कुदृष्टिं स्वयाः तापाकेगु कुतः याइ । दुइमदु सुइमदु केलफेल यानाः रानीयात वयागु इतिहास प्वयेके बी । रानीं मग्यासें जूगु खँ दक्व कनाबी ।

मिले जूपिं पासापिनि दाजुपिं नाप सतिना जुलकि "केहेँया पासा दाजुया लासा जुइ होस याना जु" धकाः धायेगु झीगु समाजय् चलन दु । अथे ला थन नं इलय् बिलय् रानीया म्हय् थी मज्यू थाय् थिइगु, झी ह्याकुला नयेगु भ्वय् यायेमानी धकाः बरोबर धायेगु परमेसं यानाच्वंगु रानीं बांलाक थू । तर विश्वासघात थ्यंक जुइ, थ्व भोगी मिजंया छन्हु शिकार जुयाः चिप जुइमाली धकाः रानीं गबलें बिचाः मयाः । आर्थिक रूपं सम्पन्नम्ह पासा चण्डेश्वरीया ग्वाहालिं थःगु इहिपालय् मांबौयात अःपुकाः बी धकाः पासायाके दुगु तिसावसः न्ययाः कायेत वंम्ह रानीयात इहिपाःया छुं दिं न्ह्यः थःगु इच्छा पूवंकाः परमेसं सवाः काइ । पुलांगु बाखं पूवंक न्यनेधुंकाः उघ्रिमय् हे सुजनया व्यवहारय् दानवीय पहः खने दयावइ । स्वर्गीय आनन्दय् शान्त पूर्वक न्ह्यानाच्वंगु तिपू जीवनय् तधंगु भुखाय् ब्वइ । थः कलाः व मचायात पारपाचुका छ्वयेगु बिचालं वं थःछैंय् छ्वयाबी ।

पश्चिमी समाजय् नं यःत्यः जुल धाःसा निम्ह प्यम्ह मस्त दुपिं मिसात नं थः मस्त क्वसः ज्वनाः न्हूम्ह प्रेमीनापं इहिपाः यानाः वनीपिं खंकेफु । थथे याःसा झन मचा दयेका अलमल यानाः च्वनेम्वाल, थःत अःपुल, मचातय्‌त तुतिं चुइका ब्युसा गात धकाः उखेंथुखें चाह्यू वनीपिनि, अध्ययन यायेत वनीपिनि कलाः व मस्त वा भाःत व मस्त पिने देय्‌या देछा धकाः ज्वनाः वयाः न्ह्याइपुक

जीवन न्ह्याकाच्वंपिं थन नेदरलन्दय् नं यक्व दु । मिजंतय् तता केहेँ दयेका तयापिं धकाः नापं जूसा सुयां कपाः स्याइ मखु । मिसात सुं लिसें छपलाः गनं वनकि फलाना नाप जूम्ह धकाः चरित्र हत्या याना इहिपालय् धक्का लाकेगु स्वइ । आखिर यःसा न्ह्यागुसां ज्यु मयःसा न्ह्यागुसां मज्यु धाइथें जाःगु संसार हे खः । इहिपाः यानाः वनाः ह्वनाच्वने मफुत कि ग्वय् भिगः भाःतयात लित बियाः थः कायेमाःगु कयाः पारपाचुका मेथाय् इहिपाः यानाः वनेगु, स्वयम्बर सिधयेका, मिसाया भ्वय् नकेधुंकाः नं मिसाया मयःसा इहिपाः यानाः मवंपिं नं भ्मीगु समाजय् मदुगु मखु । अय्नं इहिपाः धुंकाः तिपू जीवन बायाच्वन धयागु भ्मीगु समाजय् तसकं म्हो ।

संखालु, भोगी स्वभावपिं निम्ह मिजंतय् जालय् तक्यंम्ह रानी भाःतं धाःथें थःछेँय् वनाः च्वंवनी तर प्यन्हु लिपा हे सुजनं थः कलाः व काय् मदुगु छेँ एकान्त भिभ्मांमिभ्मां दंगु मसान थें तायेकाः आखिर न्ह्याम्हेसिगु वीर्य करण गर्भधारण जूगु जूसां करणया शरीर ला रानीया हिं हे ब्वलंगु खः, गर्भाशय ला रानीयागु हे खः धकाः थुइकाः थः कलाः व काय्यात हाकनं स्वीकार याकाः मथुरा सरं सुजनया आदर्शवादी पहः ब्वयादीगु दु । थ्व खँ समाजयात बांलाःगु सन्देश वनी धकाः जिं तायेका ।

थुकथं 'चिप-निप'या बाखं भचा ब्यागलं पहःयागु दु । समाजय् मनय् मतःथें गबलें छु जुइ, सुनानं धायेमफु । थज्याःगु घटना नं जुइफु तर अथे कुमारीत्व हरण जुइधुंकूम्ह खःसां समाजं स्वीकार यायेगु लाकि मयायेगु थ्व न्ह्यसः दनावइ । मनूत पाइ थें बिचाः नं पाइगु स्वाभाविक खः । छुं नं खँ याउँक ब्याकाः छ्वये ला, थाकुका यंके धयागु नं मनूतय् बिचारय् निर्भर जुइ । मथुरा सरं नं निपतिंचा थाकुक च्वयाः च्वमितय्त प्रेरणाया धिसि लाःगु थां जुयाः दनाः बियादीगु दु ।

वय्क:या मेमेगु सफू थें ब्वनकि सिमधलतले त्व:ते मफइगु, क्वातुगु वाक्य संयोजनं जा:गु 'चिप-निप' । थ्व 'चिप-निप' सफू नेपालभाषा साहित्यया धुकुतिइ अमूल्य कृति जुयाः ल्यनाच्वनी धकाः भ्रीसं धायेफु । मथुरा सरया उसाँय् याकनं बांलाना वयेमाः धकाः भिंतुसें वय्क:या च्वसां थथेहे हाकनं मेमेगु सफू ब्वने दयां च्वनीगु भलसा काये । सुभाय् ।

'चिप-निप' ब्वनेधुकाः जिं थुइका:गु चिप निप

● न:लि बज्राचार्य

हनेबहम्ह बाखं व उपन्यास च्वमि मथुरा साय्मि थः जक च्वसा न्ह्याकादीम्ह मखु, मेपिं च्वमिपिंत नं च्वसा न्ह्याकेत नं ग्वानाग्वाना नेपालभाषाया साहित्य धुकू जायेकेत त्यानु मचासे न्ह्यानाः च्वनादीम्ह छम्ह भाषाथुवाः खः ।

वय्क:या लिपां पिदंगु 'चिप-निप' (ताहाः बाखं) वय्क:या अमूल्यगु कृति खः । थःगु शरीरं मफूसां निपतिंचिया ग्वाहालिं हिसिचा दुगु थुगु सफू वय्कलं भ्रीत लःल्हानादिल । वय्क:यात यक्व यक्व सुभाय् । वय्क:या ल्वय् याकनं क्व:लानाः वनेमा धकाः द्य:याके फ्वनाच्वना ।

जिं रचनायात ब्वना थः थःम्हं तुं थुइकेगु बाहेक कुलाः रचनाया बारे गुबलें मच्वयानी । तर हनेबहःम्ह गुरु मथुरा साय्मिजुं इनाप यानादीगु जुयाः छम्ह शिष्यं गुरुया आज्ञाया पालना यायेकथं जिं थःम्हं थुइकागु खँ जक थुकिइ न्ह्यब्वयागु दु । थ्व जिगु विवेचना जक खः, समालोचना मखु ।

वय्क:या रचना ब्वनेबलय् सललं न्ह्याःवनीगुलिं ब्वने तसकं हे अःपू । दिपाः हे कायेमास्ते मवइगु । थुगु सफू ब्वनाबलय् नं अथे हे जुल । थुगु ताहाः बाखनय् नं मेगु वय्क:या रचनाय् थें हे कौतुहलता

दु । छु जुइगु जुइ अनुमान याये थाकु । वय्‌कःया अप्वः रचना मिसा मिजनय् हे केन्द्रित जू थें थुगु बाखं नं मिसा मिजनय् हे केन्द्रित जूसां थुकिं ब्यूगु सन्देश मेगु स्वयाः भचा पाः थें जितः ताल ।

छम्ह मिजं नं छम्ह मिसायात न्ह्याक्व हे माया याःसां विश्वास याःसां, विश्वास यायेबहम्ह जूसां छुं छगू जक त्वहः लूसां व विश्वास वाराक्वारां सनेयः धयागु खँ थुकिं कनाच्वंगु दु । सुजन व रानीया जीवन सललं न्ह्यानाच्वंगु खः तर करण व परमेसया ख्वाः ज्वःलायेवं सुजनं रानीयात यानातःगु विश्वास अविश्वासय् हिल । सुजनं रानीयात विश्वास याये मफुत । शंका ब्वलन । सुजनं शंकाया निवारणं यानां तुं त्वःतल । मनूया थ्व स्वभाव हे जुल, मज्यूगु खँ यायेमास्ते वइगु, मस्यूगु खँ सीकेमास्ते वइगु । सुजनं नं भू जक सीदयेवं रानीयात शकां यायेगु शुरु यात । कुत्तुकुलाः रानीयाके खँ ल्ह्वकाः थःगु शंका निवारण यात । रानीयात परमेसं चिप यानाः तयेधुंकल धकाः सिइकां त्वःतल । रानी निर्दोष हे खः । थुकी वयागु छुं हे दोष मदु । वयागु दोष धयागु हे वं परमेसयात थः पासाया दाजु धकाः विश्वास यात । अय्‌सां सुजनं थःगु नुगलय् स्वःचाना च्वनेधुंकूम्ह रानी व करणयात तकं त्वःतेगु बिचाः यात । थुकिं मिजनं मिसायागु छुं द्वं मदुसां मेम्ह मिजनं चिप यानातःम्ह मिसायात स्वीकार यायेत गुलि थाकु धयागु वास्तविकता नं क्यनातःगु दु ।

सुजनं रानीयात त्याग हे यायेगु बिचाः नं थःछेँय् छ्वःगु बाखनं क्यनातःगु दु । रानीं थःत सुजनं चिप धकाः हाकुत्युंसां परमेसया थाय् वनेगु बिचाः याःगु मदु । छम्ह मिसां छम्ह मिजंयात जक हे थःम्ह स्वीकार यानाः थःत समर्पण याइ । छम्हस्यां हाकुतिनेवं मेम्हसिथाय् ल्हाःफःवनी मखु धकाः छम्ह नेवाः मिसाया संस्कार नं थुकिइ क्यनातःगु दु । रानीं सुजनयात हे थःम्ह भाःपियाः थःत सदांयात समर्पण यानाच्वंगु दु ।

सुजनं अन्तय् थःम्हं यानागु निर्णययात गलत धयागु वाःचायेका रानी व करणयात लित सःता संयोगान्त रूपं अन्त यानाः समाजय् ह्यूपाः वयेधुंकूगु खँ क्यनाः थुगु बाखनं समाजयात सकारात्मक सन्देश बियातःगु 'चिप-निप'या सबल पक्ष खः ।

'चिप-निप' या नुसिला ति

● रेखा शाक्य (राजमति)

ताहाः बाखं 'चिप-निप' सफू जिमि पीत रुपा शाक्य पाखें जिगु ल्हातिइ तक थ्यन । मथुरा सरं जितः लुमंकाः सफू द्वहलपा बियादिल । उकिया नितिं दुनुगलंनिसें सुभाय् द्यमछासें मगाः । फोन यानाः हे सुभाय् नं बिया, वय्कःयात सफू ल्हातय् लायेवं । उबलय् हे सरं प्रतिक्रिया आशाकुति जुयाः पियाच्वने धयादिल । जिं नं "हस, कुतः यायेका" धया । मथुरा सरया बानी हे खः कि सफू पिथने धुंकाः हाकनं उकिया बारे पाठक प्रतिक्रिया मुनेगु । उलि जक मखु, प्रतिक्रिया जक हे मुनाः हाकनं मेगु सफू पिकायेगु । नेवाः ख्यलय् यक्वसिया छगू जक सफू प्रकाशित यायेबलय् नं प्यनय् आफ्वःस्वां ह्वइबलय् सरया धुच्चा पतिकं न्हून्हूगु सफू पिहाँ वइगु छगू नं लसताया हे खँ जुल । वय्कःयात सफू प्रकाशन जिं यानाबिइ धाइपिं नुगः चंकपिं मनू नं चूलाः, थ्व सुखद् पक्ष जुल ।

मथुरा सरयात म्हस्यूगु नं दँदं हे दत । निकःति ला थथे हे वय्कःया सफूया बारे ब्वनाः प्रतिक्रिया नं बिइ धुनागु दु । शायद उकिं नं वय्कलं जि पाखें आशा यायेगु स्वभाविक खत । न्ह्यागुसां सफू ल्हातिइ थ्यनेधुंकाः नं थौं ब्वने, कन्हे ब्वने धाधां ला बला हे फुत । छेँज्या व भ्वजं हे म्ह न्ययेकाच्वंगु इलय् सफुतिं जितः पुलुपुलु स्वयाच्वंगु नं खः । वयात जिं नं पुलुपालु जक हे स्वयाः आसे, छन्हु याउँक लासाय् थस्स पायाः निपाः ल्हाःपाःया दथुइ तयाः

छ्वंत जिगु मिखां त्वनेका न्हा धकाः सहानुभूति बिइगु बाहेक मेता जिं मयाना । फेसबुकय् प्रतिक्रियाया ई असार मसान्त तक धकाः सुचं वल । आगछ्या, थ्व छु दच्छिया मसान्तया हिसाब क्वचायेकेगु अडिटिंग खःला व असारया मसान्त धकाः ईया बार तोके यात धकाः छभ्राः मन्हिलागु नं मखु । थुकथं सफुतिं जितः स्वइगु, जिं सफूयात स्वयेगु यायां हे असारया दकलय् लिपांगु छवाः जक हे ल्यंदनीबलय् हाकनं मथुरा सरया म्यासेज वल । प्रतिक्रिया मथ्यंनी धकाः । थबलय् गुगु जिं लिसः बिया व मथुरा सरयात ह्ययेकेत खः वा जि स्वयमं थःत ह्ययेका व जिं मस्यू । बस् जिं थुलि लिसः बिया, "सर, भचा च्वये सिमधनि । पक्का जिगु प्रतिक्रिया थ्यनी ।"

थौं असारया २८ गते । च्वयेत करं क्यन । बियागु बचं पूवंकेमाल । सफू स्वया । रानी व सुजन (कलाः भाःत) या काय् करणयात कयाः न्ह्यपुइ मन्ह्यंगु, नुगलय् ग्वाराग्वारा दासि वयाः नं बँय् वाये मफूगु खँया खुसिधाःया रूप खनाः 'चिप-निप' । अथे ला मथुरा सरया कृति ब्वनेबलय् खँग्वःलिसें दृष्य ब्वाँय् वः । कलाः भाःतया दथुइ जुइगु साधारण खँ जुइमा, ख्याःखँ जुइमा वा ध्याचू हे छाय् मजुइमा व साधारण अर्थय् सकसियां छेँय् न्हिया न्हिथं ल्हाइगु खँ कथं हे व्याख्या जुयाच्वनी । उकिं यानाः नं बाखं ब्वनेबलय् मिखाय् दृष्य पालंपाः वइगु । बाखंया शुरुवातं हे भूमिका म्हितेकथं कलाःम्ह पार्टीइ वंम्ह भाःत पियाच्वनीगु, गाडी एक्सिडेण्ट जुइकाः छेँय् अय्लाः त्वनावःम्ह भाःतया म्हुतुं - "स्यंगु ला मेथाय् दु । गुलि स्यन, गुलि स्यन" धकाः बाखंया सस्पेन्सयात छुमां बिइगु ज्या जूगु दु । छता खँ लुमंकेबहः जू कि कलाःपाखें धोखा जुल ला धयागु मनय् शंकाया पुसा नुगलय् स्वचाकावःम्ह सुजनया म्हुतुं छत्थुं कलाःयात दाःवनीगु, क्वथाया हलंज्वलं तछ्यायेगु, ततःसलं हाला जःलाखःला न्हिकेगु ज्या याके मब्यू । शायद मिजंतय्के थुलि संयमता

दइमखु ला धयाथें च्वं । अथेहे हे कलाःया नुगलय् न्हय्बः तालं ग्वयाः तयातःगु खँ ल्ह्वकेत गुगु कथं थःगु अतितया खँ धकाः जू हे मजूगु व मयानागु खँया बाखं दयेकाः थःगु अस्यःपहः ब्वल । उकिइ कल्पना पात्रया नामं गुलि नं खँग्वःया बखान जुल, बाखनय् यौनरसया सीक्वेन्स स्वचाकाः ब्वमिपिनि म्हय् कुचुकुचु मिंकाः धुकुमानय् ब्वाकेत ताःलात ।

अथेहे महाभारतया पञ्च पाण्डवया जन्म गुकथं जुल धयागु प्रसंग न्ह्यब्वयेगु नं केवल कलाःपाखें करण सु पाखें बूम्ह धकाः सत्य तथ्य याउँक धायेके बिइत सहजया लँपु क्यनेत दसु बिउगु खनेदु । जनसेवा हल छाय्, छु प्रसंगय् मि तयाः जनतां च्याकाबिल धकाः जनसेवा हल च्याकूगु हुनिं व ईया स्मृति सदां ल्यंकाः तयेगु कुतः खनेदु । अनं लिपा चिप छुकियात धाइ निप छुकियात धाइ धकाः गुगु सुजनं भम्बः, स्वां व लःया व्याख्या यात । उकिं शायद रानी खःगु खँ याउँक स्वीकार यानाः करण परमेसपाखें दुम्ह मचा धकाः धयाः थःगु भुल स्वीकारे यात धाःसा वयात निप कथं नालेगु मनसुवाः दूगु खँया समेत संकेत न्हापा हे बियाः बाखंया सस्पेन्स उलेगु ज्या जूगु खनेदु । ब्वँमिपिं न्हापा थें लेखकं गन तक खँग्वःया माध्यमं यंकल अन तक जक वनीपिं मखयेधुंकल । व शायद फिल्म अप्वः स्वयाः खःला वा उपन्यास, बाखं वा सामाजिक सञ्जालया कमाल धाये । बाखंयात साला न्ह्यःने यंकेत हाकनं रानीया विगतयात मेगु छगू जुइफुगु घटनाया रूपय् क्यनाबिल । थनथाय् नं व हे यौनरसया लिधंसा काःगु खनेदु । यौनरस अज्याःगु रस खः, गुगु भ्याःभचा म्हुतुसिइ इलाबिल कि मनूत उकिया रसपान यायेत भ्रुमिं यंपिं समान लेखकया खँग्वःया ल्यूल्यू वनेत बाध्य जुइ । मथुरा सरया आपालं कृतिइ थ्व लँपुयात नालातःगु खनेदु । अथे धकाः तप्यंक यौनया ब्याख्या मखु तर भचा छुमां थःम्हं बियाः बाँकि

गन तक दुहाँ वनाः धुकुमां यायेन्त्याः ब्वँमिपिंत उकिया स्वतन्त्रता बियातःगु खनेदु । अन्तय् कलाः व भाःतया दथुइ त्यपू जीवन ह्वनेधुंकाः निसें वर्तमान ई तक विचार व म्वायेगुलिइ समानता, आदर, सत्कार, मतिना, भलसा व च्यूताः दुसा अतितया भूलयात हाकुतिनाः न्त्यःने वनेत आइतवाःया दिं स्वयाच्वनी मखु धयागु बिचाः प्वंकाः थःछेँय् वनाच्वंम्ह कलाःयात पौ च्वयाः लिहाँ वयेत इनाप याःगु खँ चिपयात निपया भावय् हिइकूगु खनेदु ।

मथुरा सरं जितः स्वतन्त्र रूपं 'चिप-निप' ताहाः बाखं ब्वनाः प्रतिक्रिया बिइगु ह्वःताः बियादिल उकिया निर्तिं साधुबाद । अथेहे छता मधासें मगाःगु खँ, थःगु उसाँय् स्यनाच्वंगु बखतय् निपा पतिंचाया लिधंसाय् तकं बाखं च्वयेगु गुगु ज्या यानादिल । उकियात नं नमन ।

'चिप-निप' दुनेया दुस्यः

● रेणु श्रेष्ठ, ल्हुति येँ

'भाषाथुवाः'या उपाधि त्याकेत ताःलाःम्ह छम्ह ज्वःमदुम्ह आख्यानकार भाजु मथुरा साय्मिया तःगू मछि कृति मध्येय् 'चिप-निप' ताहाः बाखं ब्वनेधुंकाः जिगु नुगलय् ब्वलंगु खँ थुकथं ब्याकाच्वना ।

थ्व ताहाः बाखंया स्वंगूगु ब्वय् मचातय्त मांभाय् हे स्यनेमाः धकाः न्वाखंक धयातःगु छगू सन्देश कथं वनाच्वंगु अतिकं बांलाः ताल ।

भिंन्हय्गू ब्वय् ब्वथलातःगु थ्व नारी चरित्र प्रधान ताहाः बाखनय् न्हापांगु ब्वय् पुरूष प्रधान समाजया मू पात्र सुजन स्वतन्त्ररूपं पिहाँ वनाः लिबाक्क तकं दुहां मवःगुलिं रानीया धाःसा थः जहान ई बियाः नं लिमथ्यंगुलि रानी मिं पूम्ह मनू थें इरूथिरू जुयाच्वंगु लुं

व्यक्त यानातःगु दु ।

बाखनय् 'बिया छ्व' भ्वजय् वंम्ह सुजन क्वसः नापं मबिउसें सिंसिं धायेका वःम्हेसिया गाडी अंगलय् न्याः वनी । अले न्हूधाः याये मायेक हे पकुपिकु चिंक स्यनी । थथे थःगु गाडीया न्ह्यःनेया ख्वाःपाः दक्वं हे स्यंगु खंसेलिं रानीं - "अथेभनं नं त्वनावयेगु धयागु दुला ?" धकाः न्वाखंक धाइ । थ्व न्ह्यसःया लिसः सुजनं, "छु स्यन ? स्यंगु ला मेथाय् हे दु का" धकाः रानीयात लिसः बिइ । रानीं, "ग्व ? मेथाय् गन स्यन छु स्यन ?" धकाः न्ह्यसः छुत । थ्व हे न्ह्यसःया च्वःयात कय्च्यानाः बाखंचु न्ह्याःवनाच्वंगु जिं तायेका ।

मूपात्र सुजनं बिया छ्व भ्वजय् थः काय् करणया ख्वाः लसि वःम्ह छम्ह मनू खनाः 'शंकां लंका जलय् जुइ' धयाथें रानीया चरित्रय् माःमाःचिनाः न्ह्यसः लेहेंलेहें दंकाः बिल । थुलि तकं कि रानीं न्हापा न्हापा च्वयातःगु डायरी थःछेँ तक नं मायेके छ्वत ।

रानीया खँ ल्ह्वकेत सुजनं महाभारतया थीथी पात्रतय्गु दसु बियाः तकं रानीया विगत सीकेत तधंगु कुतः यानातःगु नं बांलाः । अन्त्य सुजनं कल्पना नांयाम्ह छम्ह काल्पनिक मिसा पात्रनापं लसपस यानागु खँ कनाः आगं प्वलेगु कुतः जूवनी । गुबलें भगवान्, गुबलें दानव अले गुबलें गुबलें ला राक्षस थें जिगिजिगि खानाः नं, "करणया अबु सु ? सु ?" धा धकाः रानीयात केरकार यानाच्वंगु भ्फीसं खंकेफु । अथे ला रानीं नं छगू तःधंगु खँ हे सुचुका सुजननाप इहिपाः याःगु खँ न्ह्यथनातःगु दु ।

"चिपगु स्वयाः निपगु साः नँ नं स्वयेधुन ... ह्याकुला ला च्वाँइच्वाँइ हे मिं ... भुलचुक माफ या ।" थ्व खँपुं नं रानीयात परमेसं प्रतिकारात्मक रूपं थः यौन प्याःचाः तृप्त जूगु तसकं बांलाक प्रष्टं ब्वयादीगु तायेका ।

खँत्वाः, खँभाय् प्रतिक छ्यलाः उत्सुकतां जायेकाः बाखं सललल

न्ह्याकातःगु दु । "गथेकि भःभःन्हूम्ह खाचा व प्याःचाःम्ह ग्वंगःचा । खेल खत्तम ... !" खयेत ला मथुरा साय्मि मेमेपिं च्वमिपिं स्वयाः उप्वः थें यौन खँयात कःघानाः श्लील रूपं बाखं, उपन्यास च्वयादी ।

बाखं ब्वँब्वं यंका क्वचाल । रानी धाःम्ह पात्र ला न्हापा हे चिप जुइधुंकूम्ह जुयाच्वन । परमेसं न्ह्याबलें रानीयात ह्याकुला तयाः भ्वय् नयेमानी धकाः नापलाक्व पतिं धाधां आखिरय् छन्हु ह्याकुला तयाः च्वाँइच्वाँइ मिंक भ्वय् नयां त्वःतल ।

छुं दिं लिपा रानीया सुजननापं इहिपाः जुल । रानी सुजनया छेँया भौमचा जुयावन । अले सुजनयात छु माल । भुतं खाःथें न्हिन्हिं सुहागरात न्यायेकाः जुल ।

रानी मां जुइम्ह खनेदत । ई वं लिसे छम्ह काय्मचाया मां नं जुल । करणया मां । भिंदँ लिपा छगू भ्वजय् छम्ह (परमेस धाःम्ह) मनूनापं करणया ख्वाः ज्वःलाःवःगुलिं थ्व मचाया अबु सु ? सु ? थ्व हे न्ह्यसलं ब्वलंगु 'चिप-निप' ताहाः बाखं खत ।

अन्त्य सुजनं रानी मदयेकं जीवन हना च्वनेमफइगु वाःचायेका थःछेँय् वनाच्वंम्ह रानीयात Textय् "जिम्ह लानी महारानी" धकाः सम्बोधन याना छु चिप छु निप ? ल्याःचाः याना स्वत धाःसा निप धयागु हे छुं मदु थ्व विश्व ब्रम्हाण्ड हे चिप उकिं रानी छ चिप मखु निपम्ह हे खः । अले मचा करणयात नं जिम्ह हे पुता धकाः सकारात्मक रूपं कयाः प्रस्तुत यानातःगु अतिकं हे बांलाः ।

रानीं नं लिसलय्, "भाजु सुजन, जि मचाया अबु" धकाः सम्बोधन यानातःगु नं बांलाः ताल ।

अन्त्य मधासे मगाःगु खँ ला मथुरा सरं थःगु स्वास्थ्य वःगु अवरोधयात ल्याःचाः मतसें थ्व 'चिप-निप' ताहाः बाखं सफूया रूप बियाः पाठक वर्गतय्गु लागि पिथना दिल । थुलि जक मखु ब्वँमिपिंत नं थुकिया प्रतिक्रिया बीत इनाप यानादीगुलिं छिगु थन्याःगु साहस व आत्मबल

दयाच्वनेमा धकाः कामना यानाः छितः कोटी कोटी नमन !

यौन साहित्यया छपलाः 'चिप-निप'

● विजयरत्न असंबरे

नेपालभाषाया साहित्य ख्यलय् यौन साहित्यय् पलाः न्ह्याकूपिं म्हो जक दु । उकि मध्येय् छम्ह खः, मथुरा सायमि । वय्कलं थःगु आपालं कृतिइ यौनया खँ न्ह्यब्वयादीगु दु । गुलिखे बाखनय् तप्यंक (प्रत्यक्ष) वा गुलिखे बाखनय् सिइ मदयेक (अप्रत्यक्ष) रूपं यौनया खँ न्ह्यब्वयादीम्ह आख्यानकार सायमिं छपु बाखनय् यौनयात छतांबेश धकाः न्ह्यब्वयातःगु लुमंसे वः ।

वय्कःया छपु ताहाकगु बाखं 'चिप-निप' धाःसा न्हापा न्हापाया वय्कःया बाखनय् यौन स्वापु यानिकि यचा स्वापुया खँ उलि मदु । व सिबें छपलाः न्ह्याःवना यचा स्वापु तकया खँ न्ह्यब्वयातःगु बाखं 'चिप-निप' खः ।

नेपालभाषाया साहित्यय् गिरिजाप्रसादया 'न्याल्लब्यां' व मेम्ह छम्ह च्वमि रेवती राजभण्डारीया 'ज्यामि' बाखनय् यौन मनोभावनाया खँ दुथ्यानाच्वंगु थें च्वंसा साहित्यकार तिलकप्रकाशया बाखनय् यौन मनोभावनाया खँ पिहाँ वःगु खनेदु ।

खस नेपाली भाषाया साहित्य ख्यलय् पुष्कर लोहनी, प्रेमा शाह व सीता पाण्डेया नां न्ह्यःने लानाच्वंगु दुसा विश्व साहित्यया ख्यलय् सिग्मण्ड फ्रायड, शेक्सपियर, अल्बर्ट मोरेबिया नांयापिं यौन मनोभावनां जाःगु साहित्य सिर्जना यानाच्वंपिं साहित्यकारत खः ।

नेपाःया सीता पाण्डेया 'ज्वरो' व 'सुन्दरिया' लगायतया आपालं कृति व पुष्कर लोहनीया 'चिसो चुल्हो तातो खरानी' अले प्रेमा शाहया 'पहेंलो गुलाफ' व 'मम्मी' मनोभावनाया दुग्यंगु प्रस्तुतिया कारणं बांलाःगु यौन साहित्यया रूपय् कयातःगु दु ।

मथुरा सायमिया लेखन शैलीइ भाषिक सरलता दु । थ्व वयकःया विशेषता खः । 'चिप-निप' य् नं थ्व सरलता दु । न्हापा न्हापाया बाखनय् वयकलं यौन मनोभावनायात एकोहोरो मनोभाव कथं जक क्यनातःगु खःसा यचाया स्वापु तक थ्यंकातःगु उलि मदु । थुके दु । थुके कल्पना नांयाम्ह मिसापात्र लिसे पसल्याया म्हसीका ला दुगु हे खःसा छकः कल्पनाया मांयात किड्नीया ल्वचं कइबलय् वासः याकेत पसल्यां आर्थिक ग्वाहालि याइगु क्यनातःगु दु । थ्व ग्वाहालिया लिधंसाय् कल्पनालिसे जबर्जस्ती याना यचाः स्वापु नं तइ । थुके कल्पनाया सहमति खनेमदु । थथे सहमति मदुम्ह मिसा लिपा वयाः वयागु दां पुलेत वःबलय् नं पसल्या याकःचा दुथाय् हे वनी सा अन नं न्हापा थज्याःगु घटना हे दोहोरे जुइ ।

थथे सहमति बिना छकः यचा स्वापु कायम जूम्ह कल्पना लिपा हाकनं अथेहे याकःचा मिजं दुथाय् वना दां लित ब्यूवनीगु खँ धाःसा उलि पचे मजू धकाः धायेमाः । दां लित बिइगु हे जक खःसा वयागु पसलय् वनाः मेपिनिगु न्ह्यःने नं लित बिइ जिउ तर थुके मिजं याकःचा दइथाय् वना दां लित ब्यूवंगु क्यनातःगु धाःसा उलि पायछि मताल । मखु धयागु खःसा 'चिप-निप' बाखंया शैली सरल जू । ब्वनेबलय् त्वते हे मफु । थ्व मथुरा सायमिया लेखन शैलीया विशेषता खः । अले थ्व सफूया मेगु छगू विशेषता धयागु प्रसिद्ध आख्यानकार मथुरा सायमिया उसाँय् थौंकन्हय् उलि बांलाः मजू । थः म्ह सुख मदयाच्वंगु इलय् नं थुकथं बाखं च्वयाः पित हःगुयात छगू च्वछायेबहःगु पलाः धकाः धायेमाः ।

'चिप-निप' ब्वने क्वचाल समग्र निष्कर्ष

● नेपालमान

छु जुल बांलात, छु जुयाच्वन व नं बांलानाच्वन, कन्हय् छु जुइ

व नं बांलाइ । थःगु वशय् मदुगु च्यूताः कयाः द्वपं बीगु पाय्छि मजू । वर्तमान बांलाकाः भविष्य भिंकेगु । करणया अबु सु ? थ्व खँ क्वःमजिल । खँ क्वःजिकाः नं छु दइ । थः नं ला भिंम्ह मिजं मखु । मौका चौका ह्वायेत माहिरम्ह सुजन । थथे जूगुलिं थ्व खँ सामाजिकरण यायेगु उपयुक्त मजू । वाःचाका छु जुल पाय्छि जुल, छु जुयाच्वन व नं पाय्छि हे जुयाच्वन, भविष्य छु जुइ व न पाय्छि हे धकाः थःम्हं थःत खँ थुइकाः शान्तिया लँपु ल्यल ।

'चिप-निप' छगू ग्यसु लाःगु सन्देश

● हिसिलिना शाक्य

नेवाः साहित्यया अतिकं हनेबहःम्ह आख्यानकार मथुरा साय्मि तःबाया 'चिप-निप' ताहाः बाखं सफू जिमि बा राजा शाक्यया मू-पाहाँसुइ पितब्वज्या जुइगु जूगुलिं सफू जिगु ल्हातिइ न्हापां हे लात ।

मथुरा साय्मि तःबाया खँल्हानादीगु पहः व अभिव्यक्ति शैली जितः तसकं यः । वय्कःया सफू मब्वंसां वय्कःया Appearance य् साहित्यया किपालु ल्यूल्यू वयाच्वंगु आभाष जू । वय्कःया साहित्यय् दुबीबलय् थःम्हं साहित्यया 'स' हे मस्यूसां 'ओहो ! जि ला धन्य' अपाय्धंम्ह साहित्यकारया साहित्य ब्वनाच्वना धकाः गर्व ताइगु । उकिस नं न्हूगु, हिसिचा दुगु, अर्थपूर्णगु देवःकिपाय् सफू ल्हाःतिइ लायेसातकि ब्वनेत हथाय् जुल । वय्कःया बाखंया शीर्षक व देवःकिपाया लिधंसाय् बाखंया अन्त मिसा वेदना व वियोगान्तय् क्वचाइ ला धयागु आभाष जू । तःधंम्ह साहित्यकारया भाय् जटिल व थुइके थाकुइ धकाः नुगलय् ततं ब्वनायंका । तर थःम्हं मतिइ तयागु किसिद्वम्ब्वः खँ दक्वं शान्त जुयाः गनं पंगः मदयेक न्ह्यानाच्वंगु खुसिया लः थें सररर बाः वं । चय्प्यदँ पुलाः नं ब्रेन स्ट्रोकं कयेधुंकूम्ह

वय्कःया बाखंया प्लटय् स्वीन्यादँया बैंशय् थें रोमाञ्चक, उत्सुकता, कौतुहलता व न्हूगु पहलं जाः । ब्वँब्वं न्हापां मिसा पात्रयात छुं क्वत्यली ला धयागु ग्याःचिकुया आभाष जूसां, अन्तय् ध्यानया लँपु लिनाः मिजं पात्रया नुगलय् सकारात्मक भाव ब्वलनाः संयोगान्तं बाखं क्वचाःगु थौंकन्हय्या मिसा मिजंया वा त्यपू जीवन हनाच्वंपिंत छगू ग्यसु लाःगु सन्देश त्वःता दीगु तसकं हे यल । नापं वय्कः थःगु शारीरिक अस्वस्थताया बावजूद नं सकल पाठकपिंत थःगु कृतिया प्रतिक्रियाया निंतिं बःयानादीगु मचायेक जिपिं थें जाःपिं साहित्यया ख्यलय् तायूतिति यायेत स्वयाच्वंपिंत अतिकं हे हौसलाया खँ खः । नेवाः साहित्ययात भिंनिकुं मयायेक थकायेगु ज्वःमदुगु ग्वहालि खः । सुभाय् !!!

'चिप-निप' ब्वनेधुंकाः

● रुपा शाक्य

ब्वनकि त्वःते मास्ति मवइगु चुम्बकीय शक्ति दुम्ह नेपालभाषा साहित्यया अतिकं नांजाःम्ह आख्यानकार मथुरा सरं च्वयादीगु ताहाः बाखं 'चिप-निप' ब्वनेदत । सरयात यक्व यक्व सुभाय् !

'चिप-निप' बाखनय् जिं माया, मतिना, त्याग अले understanding सकतां दुगु खना ।

बाखंया मूपात्र सुजन व रानीया त्यपू जीवन गनं छकः हे पंगः मवयेक याउँक न्ह्यइपुक सलल न्ह्यानाः वनाच्वंगु इलय् अचानक सुजनं थः भ्वय् वनाः थाय् खंम्ह छम्ह मिजंया ख्वाः नापं थः काय् करणया ख्वाः ज्वःलाःगुलिं थः मचा मखुथें तायेका वँय् चाःम्ह मनू थें व याये थ्व याये मदयेक छटपट जुइगु स्वाभाविक जुइक न्ह्यब्वयातःगु खनेदु ।

न्ह्याम्ह हे मनूतय्त नं थःत जूगु बांमलाःगु घटना न्ह्यःने

च्वंम्हेसित अथे हे जूगु सिल कि जक व खँ कनेत अःपुइ धयागु मतिइ तयाः सुजनं रानी व परमेसया सम्बन्ध गुथाय् तक दु धयागु खँ सीकेत ध्यबा त्याये काःवःम्ह कल्पनायात थम्हं बलात्कार यानाः धकाः रानीयात काल्पनिक खँ कंगु जुल ।

रानीयात थःछैँय् छ्वयाः ध्यान च्वंम्ह सुजनं चिप निप धयागु भावनाया खेल जक खः धयागु थुइका रानी बिना याकःचा म्वाये मफूगु अले करण नं थः हे काय् खः धकाः नालाः कयाः मोबाइलं मेसेज यानाः छ्वःगु जुल । सुभाय् ।

'चिप-निप'या लिसवाः

● कविन्द्र शाक्य

हनेबहःम्ह मथुरा साय्मि सर ज्वजलपा, भागि याये !

खला जि साहित्यकार मखु, अथेसां साहित्य ब्वनेगुलिइ भतिचा नुगः क्वसाःगुलिं थौंकन्हय् भचा भचा च्वयेगु नं याना च्वनागु दु । छुं छुं बाखं, हाइकु, फेसबुकय् च्वया च्वनागु दु, आःतक जिं गुगुं सफू पिकयागु मदुनि, सयेके सीके मानीगु खँ यक्व हे ल्यंदनी । अथेसां छिगु बाखं सफू 'चिप-निप' ब्वनेगु ह्वःताः जितः नं चूलात । सफू ब्वनेधुंकाः थुकिया प्रतिक्रिया बीमाःगु धयागु खँ जितः नं खबर थ्यन, उकिं जिं सःथें मसःथें थ्व बाखंया बारे प्रतिक्रिया च्वयाच्वना, छुं द्वंगु दुसा क्षमा यानादी धयागु भलसा कयाच्वना ।

त्यपू जीवन फ्रिदँ हनेधुंकाः थः जीवन पासायात शंकाया दृष्टिं स्वयेगु पाय्छि मताः, अथेसां भ्री मिजंतय् थः मिसाप्रति भचा अप्वःस्यां हे शंकाया दृष्टिं स्वयेगु याः । थन शंका यायेगु थाय् नं सुजनयात बांलाक हे चूलावःगु खत । छाय्कि थः मचाया ख्वाः परमेसया ख्वाः ज्वःलाःवःगुलिं हे वयागु नुगलय् थजाःगु खँ बुयावःगु जुल । तर न्ह्याम्हेसिनं न्ह्याथेंजाःगु खँ धाःसां लिपा वया सुजनया

नुगः हिलावंगु तसकं हे बांलाःगु खँ जुल । छाय्कि कलाः व भाःत धयापिं छगू हे रथया निचाः घःचाः धाइ, व हे ल्याखं लिपा वनाः निम्हं छम्ह हे जूवन ।

तर जितः छगू खँ मनय् थानाच्वंगुया हल धाःसा जिं लुइके मफुत, व छु धाःसा सुजनं काल्पनिक रूपं कल्पनालिसें स्वापु तःगु थें रानी व परमेसया दथुइ जूगु स्वापु धाःसा सत्य खः वा असत्य खः धयागु जिं सीके मफुत । व स्पष्ट रूपं बाखनय् नं छिकपिंसं ब्वनादीगु मदु ।

आः दकले लिपा छकूचा खँ च्वये, थ्व बाखं जिगु लागिं अति हे बांलाः ताल । शंकां लंका च्याकी धयागु खँपु मनन यासे निम्ह त्यपूया दथुइ वं वयात वं वयात विश्वास याये फतकि जक त्यपू जीवन सुथां लाइ धयागु थ्व बाखंया सार खः धयागु खँ जिं थुइका । सुभाय् !

जिं ताःगु 'चिप-निप'

● मोहिनी चित्रकार

मस्तिष्कघात थेंजाःगु तःल्वचं कयेधुंकाः नं छतिं हरेस मनसें निपतिंचाया भरय् मथुरा सरं यौनयात कयाः 'चिप-निप' बाखं च्वयादिल । थ्व तसकं च्वछायेबहःगु खँ ला ख हे खत । बाखं ब्वँब्वं वना, पात्रत दथुइ खँल्हाबल्हा यक्व जुयाच्वनी थ्व आवश्यक हे खः । व पात्रतय्सं नवानाच्वंगु भाय् मथुरा सरं हे नवाना च्वनादीथें तायावः । बाखं ब्वना वंलिसे मू पात्र जुयाच्वंम्ह सुजन खना तं पिहाँ वल । गपाय्सकं घच्चायापूम्ह मनू धयाथें थःगु छ्यनय् म्येय् ब्वाँय् वंगु मखं कतःपिनिगु छ्यनय् सि ब्वाँय् वंगु खंम्ह धयाथें तर लिच्वः ला थुकिया अःखः जुयाबिल । मात्र रानीयात खँ ल्त्वकेत म्हितूगु चाल जुयाच्वन ।

जिं थूकथं थ्व बाखनय् मथुरा सरं चिप खाली मिस्त जक जुइगु ला मिजंत जुइ मखुला धयागु न्ह्यसः तयादीगु थें ताः । मिसातय्गु विवशतायात थःगु घच्चायापूगु स्वार्थ पूवंकीपिं मिजंतय्गु चित्रण यानातःगु दु । थ्व समाजय् अथे जुया वयाच्वंगु दुगुलिं मखा वय्कलं चित्रण यानादीगु जुइमाः । थुकी रानी तसकं कमजोरम्ह मिसा खनेदु । वं थःत इलय् ब्यलय् जुयाच्वंगु यौन शोषणयात सहः यानाः सः थ्वयेके मफूगुलिं थुजाःगु लिच्वः फयाः च्वनेमाल । सुजनं रानीयात जूवंगु घटना मिसायागु छगू विवशता तायेका उकियात सहजतां कायेगु ग्वसाःयात वयागु उदारता बाय् महान्ता प्रस्तुत यानातःगु थें जिं तायेका ।

'चिप-निप' जितः तसकं यल

● हरिशंखर मानन्धर

विषयवस्तु मुक्कं नेवाःतयगु अले भ्रीथाय्या हे परिवेश जूगुलिं जितः तसकं यल ! पात्रत व्यवहारं व स्तर स्वयेबलय् सौखिन जः खनेदु । न्हापांया अङ्कय् व क्यनाच्चूगु दु । सुमनयात थःम्ह रानीं ब्यूगु उपाधि, कफी त्वनेगु चलन व गाडी गयेगु हैसियतं नं थ्व धाः । 'गाडी स्यंगु ला छु स्यन, स्यंगु मेथाय् हे दु' धकाः मनू उखे लाः थुखे लाः मदइगु इलय् धयागु संकेतं दुने चित्तया व्यथा व असंतुष्टिया खं पिज्वःगु सीदु ! थ्व मनोविश्लेषणया खँ जुल ! अले डायरीया खँ वइ ! थवं थवय् सत्य खँ पिज्वयेफु धयागु निम्हसिया दुबेराया विश्वासया खँ नं जुल । तर उकिं पुलां परम्परागत विचारं स्वःसा छु तक जुइफु धयागु रानीं अनुमान तक याःगु मदु ! व थः मिजंया खँय् चुलावन । थः जुजु भाःतयात, " गणेद्यःयात सच्छि व च्यागः लड्डु छाये हय् प्रभु धकाः जप याये ला ?' धकाः विश्वास बिल ! निम्हसिया दथुइ जुइगु प्रेमिल स्पर्श नं जुल । शंका निवारण जुइगु भासं डायरी

च्वयेगु मू मू विषयवस्तु नं स्पष्ट यायेगु कुतः जुल । अले रानीं अज नं शंका प्रति मस्यूगु पह क्यन ! सुमनं डायरी लूसा शंका स्पष्ट जुयेफइगु विश्वासं सीमदयेक हे मतिनां जाःथें च्वंक न्यन ! मतिनानुभूति क्यन ! थ्व धयागु निम्ह त्यपूया दथुइ अप्वः धयाथें शंका जुल कि स्पष्ट याना, थुइका, अले बायाः च्वनेमालीगु स्थिति तकं थ्यनीगु परिस्थितियात उपन्यासय् समाजया चित्तवृत्तियात नं उजागर याःगु दु ।

ऐतिहासिक सफू – 'चिप-निप'

● अर्चना शाक्य

क्वातुगु इच्छा शक्ति व सकारात्मक भावना दतकि असम्भव थें खने दयाच्वंगु ज्या नं सम्भव जुयाबिइ । कंया दथुइ नं स्वां मुसु कयाच्वनी । नस्वाः ह्वलाच्वनी । अले सकसिया नुगलय् स्वां ह्वयेकाबिइ । थ्वया दसि खः हनेबहःम्ह तःबा मथुरा साय्मिजु, जिपिं थें नःलिपिं च्वमिपिनि हःपाः । वय्कःया 'चिप-निप' ताहाः बाखं नेपालभाषा साहित्य ख्यलय् छगू ऐतिहासिक सफू हे खत, ब्रेन स्ट्रोक जुयाः दच्छि मदुबलय् पिदंगु ऐतिहासिक सफू वाय् धाये निपापतिंचां च्वयातःगु ऐतिहासिक सफू, डक्टरं मज्यु धासां प्रबल इच्छा शक्तिं पिदंगु सफू । उकिं थ्व सफू, सफू जक मखया सकसियां निंति प्रेरणा खः । जिं च्वये मफु, जिं याये मफु धकाः सुम्क च्वनाच्वंपिंत मौन लिसः खः ।

चिपनिप धायेगु जिं मचाबलय् मथुयाः तयागु न्ह्यसः लुमनावइ । चिपगु थलं वा देमां, निपगु थल थिइवं व नं उघ्रिमय् हे चिप जुयाबिइ । तर बोटल, अम्खोरा आदिं अलक्क यानाः त्वनेबलय् बोटलया लं म्हुतुइ थियाच्वंसां चिप जुइमखु छाय् ? धात्थें विरोधाभाषपूर्ण दु थ्व धारणा । अथेहे मथुरा तःबां 'चिप-निप' बाखनय्

ब्वयादीगु चिपनिप नं भ्मीगु समाजय् खनेदुगु हे धारणा खत । अले थ्व चिपनिपया धारणा नं मेगु चिपनिप थें विरोधाभाषपूर्ण जू । मिजंत धाःपिं गबलय् चिप मजुइगु, मिस्त जक छाय् ? बाखंया मू-पात्र सुजनं नं छम्ह मिसायात थःम्ह जबर्जस्ती यानागु खँ कलाः रानीयात कन । खय्त ला उगु खँ काल्पनिक जुयाच्वन । तर रानीं काल्पनिक धकाः मस्यु । अय्न वं छुं हे विरोध याये मफु । तर परमेस धाःम्ह मनू इमि इहिपाः न्ह्यः रानीया इच्छा विपरित सम्वन्ध तःगु खँ सिइवं सुजनयात मजिल । थ्व खँ मसितले बांलाक न्ह्यानाः वनाच्वंगु इमि जीवनय् छकलं ग्वःफय् व थें वल । थ्व लुं भ्मी मिजं प्रधान वाय् मिजं केन्द्रित समाज क्यनाच्वंगु दु । खय्त ला सुजनं लिपा रानीयात छेँय् ब्वनाः हल । अय्नं उलि निर्णय यायेत सुजनयात तसकं थाकुल, शायद भ्मीगु समाजय् थानाच्वंगु चिपनिपया धारणां याना वयात थाकुकाबिल । तर वं थ्व धारणायात हाकुतिनाः छ्वल । हाकुतिनाः छ्वयेमाःगु हे खः छाय्धाःसा यथार्थ स्वयेगु खःसा शरीर चिप जुइगु स्वयाः नुगः चिप जुइगु ग्यानापु । अले रानीया ला शरीर जक चिप जूगु खः, नुगः ला नीलः थें निप । सुजनं याःगु अन्तिम निर्णय हे थ्व बाखंया सकारात्मक पक्ष खः, अले सन्देश खः । मथुरा तःबाया मेगु बांख व चिनाबाखं स्वयाः थ्व ताहाः बाखं बिस्कं, विशिष्ट ।

'चिप-निप' ताहाः बाखं ब्वनेधुंकाः

● पूर्ण ताम्राकार

थौंकन्हय् अमेरिकाया शिकागोय् च्वनाः च्वनादीम्ह बाखंच्वमि भाजु केशरमान ताम्राकारजुं थःमां हिरादेवी ताम्राकार व अबुजु भिक्षुरत्न ताम्राकारया नामं नीस्वनातःगु 'भिक्षु हिरा फाउण्डेसनं' हनेबहःम्ह आख्यानकार मथुरा साय्मिजुं रचित 'चिप-निप' ताहाः

बाखं ने.सं. ११४३ बछलाथ्व द्वितिया कुन्हु चिखिफ्यने ज्याभ्वः जुल । लसताया खँ खः ।

थौं स्वयाः खुगू दशक न्ह्यवंनिसें आख्यान साहित्यय् च्वसा न्ह्याकाः निगू दर्जन सृजित साहित्यिक कृति प्रकाशनय् हयेत सफलम्ह आख्यानकार मथुरा सायमिजुया दकले लिपां पिदंगु 'चिप-निप' ताहाः बाखं खः । थ्व बाखं सफुतिइ बाखंच्वमि मथुरा सायमिजुं 'जिगु लुमंकेबहःगु अले ज्वःमदुगु सिर्जना खः' धकाः धयादियाः 'चिप-निप' बाखंया प्लट न्यागू दशक न्हापांनिसें जिगु नुगलय् थानाः वयाच्वंगुयात सफूया रूप बीत सफलगु सफू 'चिप-निप' खः । थौं (जवगु ल्हाःपाया) निपतिंचां च्वसा ज्वनाः न्ह्याकाः निलात्याया दथुइ वयकलं सिर्जना यानादीगु ताहाः बाखं 'चिप-निप' खः ।

वयकःया थ्व आत्मबलयात च्वछायेमाः । वयकःया थ्व 'चिप-निप' सिर्जनां थौंया महान् वैज्ञानिक स्टेफनहकिन्स व नेपाली साहित्यया प्रसिद्ध साहित्यकार हृदयचन्द्रसिंह प्रधानया जीवनीयात लुमंका ब्यू ।

'चिप-निप'या कथावस्तु पूर्वीय सामाजिक संस्कार नाप स्वानाच्वंगु दु । पश्चिमी संस्कारय् पाश्चात्य देशय् मिसा-मिजं लिभिङ्ग-टुगेडर धकाः नापं च्वंसां अन चिपनिप जुइमखु । थ्व पूर्वीय संस्कारय् मिस्त मिजं नाप च्वने मज्यू । अथे च्वन कि मिस्त चिप जुइ संस्कार दु । मथुरा दाइया पिदनेधुंकूगु 'माकुगु विष', 'राप', 'खालु'इ थें 'चिप-निप'य् नं यौनजन्य घटनाया चित्रण दु । थुकियात मथुरा दाइनं 'श्लील ढंगं ब्वयागु दु' धकाः च्वयादीगु सफू ब्वनेबलय् यौनजन्य वर्णन अश्लील खनेमदु । 'चिप-निप'य् शंकां लंका च्यायेयः धया थेंजाःगु सामान्य खँय् कथावस्तु न्ह्यान्ह्यां ७६ पौया ताहाः बाखं 'चिप-निप' सफू सिर्जना जूगु थें तायेका । 'चिप-निप'य् सुजन भ्वय् वंथाय् खनीम्ह मिजंया ख्वाः सुजनया काय् करणया

दुरुष्ट ख्वाः वःगु खँय् रानीयात डायरी मायेकीगु, खुँयात थें केरकार यानाः निम्ह त्यपूया द्वन्द जुइगु, लिपा रानी काय्मचा ज्वनाः थःछेँय् चा ह्यूवनीगु खः । लच्छि यंक ध्यान याये धकाः धाःम्ह सुजनयात ध्यान यानाः सद्‌बुद्धि, सद्‌विचार वःगु खनेदु । अन्तय् सुजनं हे रानीयात काःवनी, बाखं क्वचाइ ।

थ्वकथं Anticlimaxय् बाखं क्वचायेकातःगु दु । थथे 'चिप-निप' ब्वनेबलय् नेपाली भाषाया कथाकार गुरुप्रसाद मैनालीया 'परालको आगो' बाखं लुमंकाब्यू । 'परालको आगो' थौं स्वयाः झण्डै च्यागू दशक न्ह्यः ग्रामीण जनजीवनय् आधारित बाखं खःसा 'चिप-निप' थौंया शहरी जनजीवन व नं आर्थिक रूपं सम्पन्न परिवारया परिवेशया बाखं धायेमाः । निगुलिं बाखं यथार्थवादी जू ।

'चिप-निप'या कथावस्तु पात्र सम्वादं न्ह्यानाच्वंगु जूगुलिं सम्वाद प्रधान बाखं थें खनेदु । कथावस्तुया वर्णन, चित्रणय् अति अस्वाभाविकता खंके थाकु । १७गू द्याया बाखनय् कौतुहलता दु । थुकिं ब्वमिपिन्त बाखं क्वचायेक ब्वनेत आकर्षित याः । बाखंया अन्तय् नाटकीयता खनेदु । सफूया ३९, ६० पेजय् सुजनयात धायेकातःगु खँ व १६ द्याया वर्णन मानव जीवन दर्शन नाप ज्वःलाः धायेमाः । १५ द्याय् मिसा अधिकारया निंतिं ल्वा धयातःगु, पेज ४२ स भ्वाक्क प्यंका मछ्वःगु जूसा फां दः थिहे थीगु व ४३ पेजय् चिपनिपया बारे बियातःगु तर्क तसकं क्वातु, च्वछायेबहः जू । वय्कःया न्हापा न्हापाया बाखं व उपन्यासय् थें 'चिप-निप'या भाषा शैली आकर्षक जू, सलल वं ।

थ्व 'चिप-निप' स्वयाः जितः थ्यूगु बाखं मथुरा दाइया 'हिरामोति' खः । हिरामोति (११३५) थ्व बाखं सफुती मथुरादाइ नं च्वयादी 'संकलनय् दकले बांलाःगु बाखं हिरामोति खः धयागु मखु । अय्नं दः व यल । उकिं थ्व सफूया नां हिरामोति छुनागु जुल ।' हिरामोति

बाखं ने.सं. १०९८ दँय् 'जः' पत्रिकाय् पिदंगु खः । मथुरा दाइया बाखं, उपन्यासय् मतिना व यौन तृष्णाया वर्णन अप्वः खनेदुगुलिं सेल्लाम्ह रोमाण्टिक बाखं च्वमिकथं मथुरा दाइया नां दंसां हिरामोति बाखनय् मतिना व यौन प्याःचाःया किचः गनं खनेमदु । मथुरा दाइया साहित्यिक व्यक्तित्व उलादीगु कथं जिं च्वयागु वय्कःया ज्याःजंक्वय् पिदंगु 'नःलि' पत्रिकाय् जिगु च्वसु पिदंगु दु । व च्वसु वय्कःया साहित्यिक व्यक्तित्व परिचय नं खः ।

मथुरा दाइया तिरिमय्जु कौसल्या मदयेधुंकाः तिरिमय्जुया लुमन्तिइ पिदंगु 'लुमन्तिया जलय्' दुनेया 'छन्त सिके हे बिइमखु जिं धैर्य बलं', 'बर्थ डे गिफ्ट' ब्वनेबलय् मिखां ख्वबि तिकि नः । थ्व हे मथुरा दाइया च्वसाया सफलता खः ।

'चिप-निप' दुने लाचार, संघर्ष व पश्चातापया घालं च्वात्तुमतु च्वानाः थ्वःगु सः

● राजेश्वरी राजोपाध्याय

नेपालभाषा साहित्य ख्यःया अतिकं हनेबहःम्ह आख्यानकार मथुरा साय्मि गुरुयागु न्हूगु सफू 'चिप-निप' अतिकं न्ह्यइपुक स्वया । छगूगु द्या ब्वँसांनिसें आः छु जुइ थें, आः छु जुइ थें जुजुं त्वःफिके हे मंमदु ! थजाःगु बाखं जिं न्हापां ब्वना । बिस्कं कथंया सफू थें ताल दः, 'चिप-निप' ! धात्थें धायेमाल धाःसा हलय् च्वनाः प्याखं स्वयाः थें मिखाय् बाखनय् च्वंपिं पात्रत, बाखंया घटना नापनापं हाउभाउ याःगु नापं तर्कना जुयावल । सुथय् च्या त्वँत्वं थ्व सफू ब्वने धकाः च्या टेबुलय् तयाः सफू पुइकाम्ह ला व हे सफूचां धकाः त्वन दः ! जिं च्या टेबुलय् तयागु हे ल्वःमन । सस्पेनं त्याःगु व बाखनं न्हापांगु द्या ब्वँसांनिसें हे जितः व बाखंया पुखूचाय् दुकाल । जि व पुखूचाय् लाल काकां, काकां पिहां वयेगु लँपु मामां

च्वसाचा छगू लुयावल । व हे च्वसां तिनि दः थकाल । व च्वसां 'चिप-निप' सफू खनाः न्यासिन्यासि चायाः तुयूगु भ्वं छपँ न्ह्यःने तयेहल । जि नं च्वसा संके न्ह्याःम्ह लात । "धौयात भौ पासा" थें जुल । अले व सफुलिं जिगु नुगलय् थी थी कथंया नस्वाःगु स्वांमाः हन । व हे मूवंगु स्वांमाः स्वयाः तुयूगु भ्वँतय् छसीकथं ब्वयेगु कुतः याना ।

'चिप-निप' बाखं सत्य घटनाया लिधंसाय् दुबिनाः न्ह्यब्वया दीगु दु । जिं तायेका कि सहः यायेगु नं छगू कथंया अपराध हे खः धयागु संकेत गाक्कं यानातःगु दु । थ्व सफुतिइ मिसा जातया घालय् बरोबर ध्वइगु, ध्वकीगु जुजुं जिन्दगी न्ह्यानाच्वनीगु ! घाः पुइँ चिने मलावं हानं व हे घालय् ध्वकी, ध्वइ, हिबाः वइ, सहः याइ पुइँ चिनी, थ्व हे निगू कथंया ई दथुइ मिसाया जीवन चा व न्हि थें खः धयागु न्हाय्कं स्वये थें क्यनातल । गथेकि - अय्लाःगुलु भाःतया ब्व । अनं वयाः निगूगु ह्यांनिसें "हासा थानाः किसि ख्यायेगु" ह्या न्ह्याइ । संकाया जालं भुंगु मिखां खंगु तंग्वारा नुनाः मिजं जातं कलाःया हिनुलिइ सुचुकातःगु लाचार ल्ह्वकेत ल्ह्वंक नकाः मंक दाये थें आगं मऊ तल्ले अनेक रूप ब्वयाः डायरीया खँ न्ह्यथनाः कलाःयात जालय् ततःमतः क्यंकाः थः पास्याये मत्यःम्ह जुयाः नं क्यन । खःगुं, मखुगु कुकर्म न्ह्यब्वयाः, थःत मालकि फताहा नं जुयाः, थः मत्याः तल्ले क्वछुइ फक्व क्वछुनाः क्यन व मिजं जातं ! अनेक बहुरूप ब्वल । मिसा जातया सहः यायेगु शक्ति हे महाधर्म धयागु गुण ब्वयातल । थ्व भचा जक मखु अतिकं हे खाइसे ताल दः ।

बलात्कार थें जाःगु मभिंगु नवःगु खियात नं त्वपुइ फक्व त्वपुयाः पुरुषार्थता क्यनातल । थ्व खेल ला छगू ज्यानमारा मुद्दा खः

धकाः क्यने मफुगु व मिसा जातया कमजोर पक्ष सुख मदयेक क्यनातल सा थ्व मुद्दाय् मिजं दुष्ट जूसां त्याः, मिसा सत्यया रूप जुयाः नं लाचार जुयाः बूगु बुतं धयागु दुःख कुबुयाः म्वात । थनथाय् 'चिप-निप'या सवालय् मिसा जक चिप तर मिजं न्ह्याक्व चिपसां निप हे जुइगु थ्व ध्वग्गीगु समाजय् छाय् ? थ्व चिप निपया दथुइ जिगु न्ह्यसः दुनुगलंनिसें पिज्वल ।

थ्व सफुतिइ मांया शरणय् धयागु खँग्वलं मिसा धयाम्ह द्यः हे खः धकाः नं न्ह्यथनातल । जिगु चित्त भचा सिचुल । मनू म्वायेगु स्यंकेत मखु, भिंकेत खः धयागु दुग्यंक ग्यां नं काये दु ।

डायरीचा छगूया खँय् निम्ह तिपूया दथुइ वाफय्, ग्वःफय् वयेकाः थः मचाखाचाया जीवनय् स्याचुक घ्वस्सा नकूगु घटना नं तःभुखाय् स्वयाः म्ह्व मजू ! अनं वयाः लिपांगु द्याय् सुनां यचुगु लखय् धू प्वंकाः बुलुकल वं हे चायेकाः धू क्वसीकाः यंकाः लः त्वनेजीकल थ्व हे 'चिप-निप'या महानता जुल । विश्व ब्रह्माण्ड हे चिप खः धयाः ब्यूगु तसकं च्वछायेबहःगु व दुग्यंक थ्वःगु ब्रम्ह सः जुल ।

'चिप-निप' ताहाः बाखं थें मथुरा गुरुयागु हानं बिस्कं, बिस्कं कथंया सफू ब्वने दयेमाः । गुरुया ताःआयु नापं भिंउसाँय्या मनंतुसें भिन्तुना द्यछायाच्वना । जय मांभाय् !

जिं नं 'चिप-निप' ब्वनाः

● केशरमान ताम्राकार

बाखं न्ह्यात चिप जुयाः, बाखं क्वचाल निप जुयाः ।

रानी चिप जुल । रानी निप जुल ।

सुजनं रानीयात चिप खन । सुजनं रानीयात निप यानाबिल । आपालं सुभाय् सुजन भाजुयात ।

'चिप-निप' ताहाः बाखं सफू वरिष्ठ आख्यानकार मथुरा सायमिजुया निपतिंचिया कमाल खः । व निपतिंचित आपालं आपाः सुभाय् बीमाः । निलात्याया दुने न्ह्यय्खुपौ (७६)या ताहाः बाखं सफू 'चिप-निप' भ्रीगु न्ह्यःने बस्वाये हयादिल । बहादुर निपतिंचित सलाम ।

खला 'चिप-निप' ताहाः बाखं सफू, सफूया रूपय् वये न्ह्यः हे ब्वनेगु ह्वःताः चूलाःपिं भाजुपिं छम्ह जि जुल, मेम्ह राकेश महर्जन ।

'चिप-निप' छिकपिं सकसिनं ब्वनेधुंकूगु सफू जुल । थःथःगु प्रतिक्रिया थुगु सफुती बियादीगु जुल । 'चिप-निप'या सवाः पाठक पतिकं फरक फरक जुइ । गुलिसिनं चाकु धाइ । गुलिसिनं चिन्वः धाइ । गुलिसिनं माकु धाइ । गुलिसिनं पालु धाइ । गुलिसिनं खायु धाइ । पालूगु यःपिंत, माकुगु यइमखु । अथे हे माकुगु सवाः यःपिंत खायुगु सवाः यइमखु । उकिं गुलिसिनं 'चिप-निप'यात मूसःगु अय्लाः धाइ । गुलिसिनं छताबेसं धाइ । न्ह्यागु जूसां 'चिप-निप'या सवाः साः । मेगु कथं धायेगु खःसा 'चिप-निप' निपतिंचां ज्वरय् याना क्वाः क्वाः भ्रीत न्ह्यचिकेहःगु साहित्यिक नसा खः । त्वंसा खः ।

'चिप-निप'य् वय्कःया न्हापा न्हापाया बाखं, ताहाः बाखं, उपन्यासय् थें थुकी नं सकतां सकतां मसला दु । आः छु जुइ, अले छु जुइ धयागु कौतुहलता, ज्वःमदुगु शैलीं याना अप्वः धयाथें ब्वँमिपिंसं छगू सिटिङ्गं थ्व सफू ब्वने क्वचायेकूगु जुइमाः । तर जिं छगू सिटिङ्गं मखु, निगू सिटिङ्गं 'चिप-निप' ब्वने क्वचायेका । लिसलिसें सवाः काकां लिसा लिसा कयाः नं ब्वना ।

नेवाःतय् छगू उखान दु । भ्वय् तसकं बांलाःसां छुं कुंखिने, छु कुंखिने जुयाः अय्लाः लूवःम्ह मय्जुया ग्वालि तज्या धकाः कुंखिनी । उकी जिके मनय् लूगु छत्वाः थन ब्वये । 'चिप-निप'य् रानी व सुजनया सम्वादय् निम्हं छम्ह हे मनू थें ताल । निम्हेस्यां नवाइगु

पहलय् छगू हे पहः खना । मेपिंत गथे ताल खः मस्यू, जितः अथे ताल ।

अले मेगु छता 'चिप-निप' सकतां न्हापा जिं मन्यनागु खँत्वाः खँभाय् यक्व हे छ्यलातःगु दु । थुकिं यानाः भ्फीगु नेपालभाषा ख्यः खँत्वाः खँभाय् धुकुती न्हून्हूगु खँत्वाः खँभाय् थपू जूगु दु ।

आः वय्कःया मेगु सफू निपतिंचां मखु, स्वपतिंचां च्वयाः भ्फीगु न्ह्यःने याकनं हे बस्वाये हइ ।

'चिप-निप' ताहाः बाखं स्वयेधुंकाःया लिच्वः

● भगतदास श्रेष्ठ

नांदंम्ह आख्यानकार हनेबहःम्ह भाषाथुवाः मथुरा सायमि ज्वःम्ह मदुम्ह कथं जुयादिल । वय्कःया आःतकय् दकलय् लिपांगु आख्यान अर्थात् ताहाः बाखं 'चिप-निप' हे जुयाः ब्यूगु दु । उमेरं ८४ दँया बैंशय् नं उतिकं नुगः बियाः च्वसा न्ह्याकाः च्वनाच्वने न्ह्याःम्ह मथुरा दाइयात ने.सं. ११४२ दिल्लागाः दुतिया (२०७९ असार ३१) कुन्हु ब्रेन स्ट्रोक (Brain stroke) ल्वचं कयाः अस्पतालय् तःन्हु तक च्वनेमाल । तसकं थाकुक जीवन हनेमाल । हानं लिपा बात ल्वय् जूगु धयाः माःगु वासः छ्यलं नं कत्ताक ल्वय् लंकेफुगु मखुत ।

अथेसां छम्ह क्वात्तुक्क बानी दुम्ह च्वमियात च्वये मज्यू धाःबलय् तसकं नुगः स्याकादिल । उकिसनं जव ल्हाःया निपतिंचां म्हालापतिं व च्वलापतिंचां जक च्वयेमाःबलय् अतिकं थाकुल । आखः स्वये हे मजिक गिजिमिजि जुल । अथेसां 'चिप-निप' च्वयां तुं भ्फाल । आपालं मथुरा दाइ माया ममता दुपिंसं च्वयाः हे दीमाः धकाः यक्व हौसला ला बिल । बल्लं बल्लं थाकुक हे जूसां च्वयाः भ्फाल । थौं 'चिप-निप' ल्हातिइ लात । उकिया लिच्वः नं फ्वनादिल ।

अथे सफूया लिच्वः फ्वनेगु बानी जितः साप हे यःताल । 'ह्याउँमिला', 'मिजला', 'राप', 'खालु' आदियागु सफूया लिच्वः नं फ्वनादिल ।

केवल च्वमिपिंके जक मखु, च्वमि मखुपिंके नं फ्वनेगु बानी, अले फुक्क लिच्वः मुंकाः सफूया रूप बीकेगु वय्कःया न्ह्यइपुगु बानी । सफू पिहाँ वयेधुंकाः नं लिच्वः ब्यूपिन्त सितिकं सफू इनाबीगु । मेगु बांलाःगु बानी ।

अजाःगु बानी जिं स्वये अमेरिका, शिकागोय् च्वनादीम्ह नांदंम्ह बाखंच्वमि भाजु केशरमान ताम्राकारजुं नं अजाःगु हे कथंया बानी छ्यलादीथें च्वन । वय्कः ताम्राकारजुं थःम्हं च्वयादीगु छपु बाखं 'पौ बाखं दुवाला'यात नीछम्ह मय्जुपिन्त समीक्षात्मक च्वसु च्वकेबिया सफू हे पिथनादिल ।

अमेरिकाय् च्वनाः नं नेपाःया मथुरा दाइया 'चिप-निप'या पिकाकया भाला कयाः सफू कथं पिथनादिल । थ्व बांलाःगु प्रवृत्ति खः । अजाःगु परम्परा मेमेथासं मेमेपिंसं नं याना यंकल धाःसा यक्व बांलाइ थें ताया ।

गन तक 'चिप-निप' सफूया लिच्वःया खँ दु व सफुतिइ शंकाया शंकां बाखं न्ह्याकूगु खनेदत । लिपा लिपा जुयावंलिसे इहिपाः जुइ च्यान्हु न्ह्यः परमेसनापं यौन क्रिया जुइधुंकाः सुजननापं इहिपाः जूबलेंनिसेंयागु कथंहंक माःहनाः यंकूगु घटनाक्रम खः । लिपा जुयावंलिसे जब रानी खःगु (सत्य) हे खँ न्ह्यब्वल । उकिं रानी व सुजन निम्हस्यां छखे छखे हे च्वनेगु ज्या जुल ।

लिपा निम्हसियां वाःचायेकु चायेकुं यंकल । चिपनिपया अनेक परिभाषा व उदाहरण दसि बिल व सफुतिइ चिप छु ! निप छु ! उकेया व्याख्या मथुरा दाइनं क्वात्तुक्क धिसि लाक्क बियादिल, ब्वयादिल । हानं निम्ह त्यपूया बांलाक प्रेम पूर्वक जिन्दगी न्ह्याकल ।

हानं निम्ह त्यपूया न्हूगु इहिपाःया इलय्थें लय्ता क्यन । थ्व हे 'चिप-निप'या मू लिच्वः थें ताल ।

जिं चाःकथं गथे मथुरा दाइयात कुशवाहा कान्त, डा. सिग्मण्ड फ्रायड, यौन ग्रहया प्रतीककथं कायेगु, स्वयेगु, धायेगु यानाहल ।

जिं न्हापा नं मथुरा दाइयात कयाः च्वयेधुन । मथुरा दाइ आख्यानकार कथं माष्टर पिस कथं कायेमाः । नेपालभाषा साहित्य ख्यःया वय्कः अतिकं नांदंम्ह नगु हे खः ।

शंका शंकाय् दुने ब्वलंगु द्वन्द

● भवानी तुलाधर

'चिप-निप' वरिष्ठ आख्यानकार भाजु मथुरा साय्मिं च्वयादीगु छगू शंका शंकाय् भय्ब्यूगु उत्सुकतां जाःगु ताहाकःगु बाखं बा चिहाकःगु उपन्यास खः । थ्व बाखनय् सुजनया रानी नाप इहिपाः जूगु भिंदँ लिपा छथाय् भ्वय् वंबलय् दुरुष्ट थः काय् करण नापं ख्वाःपाः ज्वःलाःम्ह छम्ह मनू खनाः वयात शंका ब्वलंगु खः । सुजनया नुगलय् भ्वय्प्यूगु कौतुहलतां यानाः भीत नं बाखंया यथार्थता छु धकाः सिइकाः कायेगु उत्सुकतां भय्बियाच्वनी । शंकाग्रस्त सुजनं थः वाथावाथा कनाः वास्तविकता थुइकेत कलाःनं च्वयातःगु डायरी स्वयेगु मनसुवा यानाः डायरी माल धकाः गन गथे धकाः न्यनाच्वन । डायरी स्वयाः गय् गथे धकाः खँ थुइकेत स्वःगु खः । थुकियात निक्ति खँ मचायेका भिंदँ लिपा जातः प्वलेत स्वःगु खः । माःगु म्वाःगु खँयात इस्यु यानाः नुगलय् अनेतने खँ दासि वयेकाच्वन । सुजनया मन याउँसे मच्वं । उकिं अनेतने खँ खँय् रानीपाखें खँल्त्वकेत स्वल । थ्व हे खँय् इमि ल्वापुया हां थाय् काल ।

थथे भिंदँ पुलांगु खँ दुवालाः स्वयाच्वंगु पाय्छि मताः । छाय्धाःसा अनेतने खँ ल्हानाः मायेकं म्वायेकं हायल कायल यानाः न्यनाच्वन ।

छन्हु रानी वयात थःम्हं च्वयाः तयागु डायरी च्याकेधुनागु खँ कनी । अले व उकिइ हे खँ स्वानायंकी । थःगु यथार्थता सुजन नाप इहिपाः याये च्यान्हु न्ह्यः परमेसं वयागु नारीत्व हरण याःगु अले च्यान्हु लिपा सुजन नापं इहिपाः जूगु खँ कन । अले सुजनया मनय् द्वन्द ब्वलन । छम्ह निपम्ह रानी परमेसं चिप यानाबिल । अले मथुइक रहस्य मसिइक सुजनं चिपयात निप भाःपिल ।

थ्व बाखं 'चिप-निप' धकाः नां तःगु साप हे ल्वः । आखिरय् सुजनं परमेस पाखें चिप जुइधुंकूम्ह थः कलाः रानीयात निप धकाः भाःपिल । थ्व हे तःधंगु निचोडय् वया सहि इन्साफ जूगु जितः ताः । थ्व ताहाः बाखं साप हे बांलाः । थ्वयात चीहाकःगु उपन्यास धाःसां छुं मपाः । थ्व तसकं हे उत्साहजनक बाखं खः ।

'चिप-निप' ब्वने धुंकाः

● बद्री वेदना

सुजनया पासा मनोहरया म्ह्याय् बियाछ्वःथाय् भ्वय् वनी । भ्वय् वंथाय् परमेसया ख्वाः खनेवं काय् करणया ख्वाः त्वाःल्हाना थें ज्वःलाः धकाः शंकाया पहाड कुबियाः छेँय् वइ ।

करण परमेसया मचा खः ला कि थःगु खः धकाः थुइकेत अनेक नाटक म्हिती, महाभारतया पात्रतय्गु बारे खँ कनी, अनेक दर्शनया खँ कनी, थः मभिंम्ह मनूया पात्र जुयाः खँ कनी, ताकि रानीं सत्य खँ पितहयेमा धकाः ।

रानी थःगु यथार्थ खँ कनी । इहिपाः यायेत परमेसयाके छुं भचा गुहालिया निंतिं वयाथाय् वनी । परमेसं गुहालि ला याइ तर तःदँ न्ह्यवंनिसें मनय् प्वःचिनातःगु इच्छा पूवंकी । वया जीवनलिसे म्हिताः ब्यूगु खँ कनेवं सुजन तंचाइ ।

सुजनं थुइकी थःलिसे इहिपाः यायेन्ह्यः परमेसंलिसे स्वापु

तयेधुंकूगु जुल। सुजन तं चायाच्वंगु खनाः रानी थःछेँय् प्यन्हु न्यान्हु च्वनेत वने धायेवं मखु, लच्छि ति च्वनाच्वँ मालकि जिं सःते। जि नं ध्यानय् च्वने धकाः धाइ।

रानी मचा ज्वनाः छेँय् वनी। प्यन्हु दुबलय् सुजनयात चितासू मदयाच्वनी। छेँ मसां थें तायेकाच्वनी। स्वर्गीय आनन्द तनाच्वंथें च्वनी। रानीपाखे माया मतिना यानाच्वंगु लु वया मिखाय् न्ह्यःने दंवयाच्वनी। याकः सुं स्वाये मफइगु जुयाच्वन। जूगु जुल। आः जि छलिसे बायाः च्वनेफइम्ह मजुल धकाः थःगु छेँय् ब्वनाः हयेगु बिचाः याइ। जीवन जःरिखे न्ह्याःवनेमाः धकाः पलाः च्वयेकी।

सुजन छम्ह आदर्शवाद नगः तफाःम्ह मनूया रूपय् स्थापित जुयाच्वंगु खनेदइ धाःसा परमेस थजाःपिं पात्रत भ्रीगु समाजय् प्यखेरं खनेदु। अजाःपिं पात्र मदुगु थाय् हे मदु थें च्वं।

रानीया खँ ल्हायेगु स्वःसा सुजनया खँ न्यनाः मचाया हक अधिकार काःवंगु खःसा बाखं थुलि बांमलायेफु, आः गुलि बांलाःगु खः।

रानीया मेगु खँ ल्हायेगु खःसा सुजननाप इहिपाः जुइ न्ह्यः परमेसलिसे (इलिमेट) मजुइमाःगु ज्या जुइधुंकाः पिज्वइगु वस्तु मदयेकेत अजाःगु उपाय छ्यलाः छ्यलेधुंकाः जक सुजनलिसे इहिपाः यायेमाःगु तर अथे छुं हे उपाय मछ्यसें इहिपाः यात। लिच्वः सुजनया मिखाय् रानी धू जुयाबिल।

'चिप-निप' जिगु निंतिं मास्टरपिस हे खः ।

● सुनिल बज्राचार्य

जिगु सौभाग्य ! चिपनिप जिं नं ब्वने खन। जिन्दगीइ गुलि बाखं च्वल, गुलि उपन्यास च्वल तर मथुरा साय्मिं 'चिप-निप'य् थें हिचःति महायेकूगु खनी। थ्व ब्रम्हाण्ड चिप। चिप जुइवं मतिना बुलुइ मज्यू/ बुलुइ मखु। चिप जुइवं मतिनाया सवाः पाये मज्यू/

पाइ मखु धयागु सन्देश जिं थ्व सफू ब्वनाः महसुस याना ।

म्हिगः छु जुल उकिइ तक्यनेगु तधंगु भुल खः । हरेक मनू कन्हेया नितिं थौं म्वायेमाः । जिन्दगी गुलि तप्यं धकाः थुइकेगु पाय्छि मखु खनी । मनूत विभिन्न परिस्थितिं विवशताया जालय् तक्यनी । स्वयादिसँ, सुयात नं नाः मयः । तर व हे नालय् ह्वइगु पलेस्वां चाहिं यइ । थुकिं थुइकेमाः कि नाःया औचित्य नं गाक्कं दु । न्ह्यागगु थजु यथार्थयात हरेकसिनं स्वीकार याये हे माः । तर हरेक यथार्थ खँ व भिंगु जुइमा वा मभिंगु जुइमा थःलिसे सतीम्ह मनूयात इलय् हे कनेमाः । अन्यथा व यथार्थ खं मनूतय्त दुःख बिइ ।

थ्व बाखंया छुं छुं घटना अपाच्य । थौंकन्हेया इलय् छेँय् सःताः ध्यबा बियाः ग्वहालि यायेगु त्वहलय् ब्याजया रूपय् शरीर लिसे सुं नं म्हिती मखु । मतिनाय् सकतां जायज जुइ । व हे जायजया दुने यौन नं लाइ । बाखंया विभिन्न पात्र दथुइ यौन स्वापु स्थापित जूगु धयागु विवशताय् लानाः जूगु खँ उल्लेख दु, गुगु स्वीकार याये मफइगु ध्वः जुल जिगु नितिं छम्ह मिजंया नातां । न्ह्यागगु थजु थ्व बाखं ब्वनाः जितः ताल - मतिनाय् सच्चा मतिनाय् त्याग दइ/ समर्पण दइ/ शंका दइ/ जलन दइ/ क्रोध दइ/ व सिबें नं माःगु धयागु क्षमा खः समभ्रुदारी खः धयागु थुइका जितः नं धाये मास्तेवल - "'चिप-निप' जिगु निंतिं मास्टरपिस हे खः ।"

'चिप-निप' य् छभ्र्ाः

● ईश्वरीमैयाँ श्रेष्ठ

नेपालभाषाया नांजाःम्ह आख्यानकार मथुरा साय्मिया दकले लिपा पिदंगु 'चिप-निप' ताहाः बाखं ब्वनेखंम्ह आःतकया दुने दकले लिपायाम्ह ब्वँमि हे जि खः ला धयाथें च्वं । व नं सफूया दर्शन ला यायेखंगु मखु । थः वना काःवनेमफु, ब्यूवःपिं सुं मदु । कम्प्युटर

टाइप यानातःगु कपि जक स्वयेखंगु खः । न्ह्यागुसां जिं नं थ्व सफू स्वयेखन । थ्व सफू स्वयाः नुगलय् कीगु खँयात कया थःगु खँ प्वंकेगु कुतः धाये साहस यानाच्वना ।

थ्व ताहाः बाखं न्ह्याथे हे ताहाः बाखं जूसां थुकिया मूखँ धयागु शंकाया घेराय् दुने लानाः छगू न्ह्यइपुगु परिवार न्हनाः हे वनेत्यंगु खः ला धयाथें च्वंक न्ह्याःगु बाखं खः । बाखंया सारांश धया च्वनेमाःथें मच्वं । थ्व बाखंया भाय् हितिं हाःगु लःथें यच्चुसे पिच्चुसे च्वं । जिं थन खुसिबाः थें सलल वं धकाः मधयागु कारण थौंकन्हय् खुसिया गति खना खः । चिप जुइधुंकूगु खः ला वा निप हे खः धयागु शंकाया घेरां शुरु जूगु थ्व बाखंया दकलय् न्ह्यइपुगु पक्ष धयागु जितः पात्र व पात्रतय् दथुइ जूगु खँल्हाबल्हा खः । थुकथं थ्व बाखंयात खँल्हाबल्हा बाखं (सम्वादात्मक बाखं) कथं स्वया ।

थ्व बाखंया पात्रया खँ ल्हायेगु खःसा भिछम्ह दु । तर मूपात्र ला निम्ह हे खः, सुजन व रानी । मेपिं पात्र धयापिं सुजन व रानीया गुदँ दुम्ह काय् करण, रानीया पासा चण्डेश्वरी व चण्डेश्वरीया दाजु परमेस, सुजनया पासा मनोहर, मनोहरया म्ह्याय् ममता, सुजनया छेँय ज्या याइपिं स्वम्ह माचाछिया परिवार शेरचन घले, सिमला व म्ह्याय्मचा छम्ह । छम्ह नां जक न्ह्यथनातःम्ह लिलि । थ्व बाखनय् दुथ्याःपिं पात्र मध्येय् निम्हं पात्र साप हे न्ह्यइपुपिं खः । दाम्पत्य जीवन हंगु भिदँ दयेधुंकाः काय् करणया ख्वाः भ्वय् वंथाय् नापलाःम्ह छम्ह मिजंया ख्वाः नाप ज्वःलाःगुलिं शंकाया की नुगः जायेक वायाँवायाँ दायेका लिहाँ वःम्ह सुजनया व्यवहार उलि असान्दर्भिक मजू धाःसा भ्वय् वंम्ह भाःत लिबाक्क नं दुहाँ मवनीगुलिं चितासू मदयेकाच्वंम्ह रानीया याकःचा आन्तरिक व्यथाय् उकुमुकु धायेकाच्वंगु लु नं सान्दर्भिक हे जू । थजाःगु अवस्था अप्वःसिनं फःगु हे जुइमाः ।

बाखं शुरु यायेगु कथं न्ह्यब्वयातःगु लु व भ्काका लिपा शंकां मि नःगु नुगःया खँ क्वःछि कथं सुजनं याःगु उपाय नं न्ह्यइपुसे हे च्वं । गथेकि डायरी मायेकेबीगु, थः नं छम्ह मभिं मनू जुयाः मखुगु ज्या यानागु धकाः काल्पनिक बाखं दयेका धाःगु, महाभारतया मिसा पात्रपिनिगु खँ न्ह्यथंगु आदि । सुजनं थम्हं मखुगु ज्या यायेलाःगु खँ कंसेंलि रानीं नं अतितया अजाःगु हे खँ कनी । तर व खँय् रानीया छुं द्वं मदु । छगू वाध्यात्मक अवस्था कथं रानीं फयेमाःगु लिच्वः जुल । थन मभिंम्ह पात्र अर्थात् खलनायक कथं रानीया पासा चण्डेश्वरीया दाजु परमेसयात क्यनातःगु दु । क्षण भरयागु परमेसया कुदृष्टिं जाःगु स्वार्थपूर्णगु मखुगु ज्यां रानीया दाम्पत्य जीवनय् भ्कण्डै भुखाय् ब्वयाः तहसनहस हे जुइत्यंगु खः । तर इमिगु त्यपू जीवनय् घौपलख चैत महिनाया धाकुफय् वःसां सुजनया सुभ्कबुभ्कं व धाकुफसं छुं स्यंके मलात । थुकथं थुकी सुजन छम्ह आदर्श पात्र कथं कायेफु । अथे धयां रानी नं छम्ह सुभ्कबुभ्क दुम्ह व भाःतप्रति तसकं माया मतिना तइम्ह मिसा खः । मखुसा थःत शंकां स्वयाः केलफेल याःबलय् मिसा स्वाभिमानया नामय् सुजनयात लिसः बिया लिफः मपुसे वनेफुगु खः । छाय्धाःसा रानीया जीवनय् जूगु उगु ल्वःमंकाः छ्वयेमाःगु परिस्थितिया मू कारण रानी स्वयं मखु । थम्हं मयानागु पापपूर्ण ज्याया कारण उगु ईया अवस्था व मिजं परमेसया कुदृष्टि खः । अथे सिकंसिकं सुजनया शंकाया मिखां, शंकाया व्यवहारया मुलुं सुइकाः सुजननापं च्वनाः च्वनेमाःगु रानीया वाध्यता मखु । वं नं थःत याःगु शंकाया लिच्वः कथं सुजनयात त्वःता वनेफु । गुकिया लिच्वः गुदँ दुम्ह काय् करण वाय्त्यः फ्वाय्त्यः जुइक सुजन व रानी बायाः च्वनीगु जुइ । त्यपू जीवन फफस्वइगु जुइ ।

थ्व बाखनय् मूपात्र सुजनया मनय् वःगु ह्यूपालं कन्हय्या

नेपाःया अझ धाये नेवाःतय्‌गु नं छगू किपा ब्वयाः ब्यूगु दु । भावनात्मक मतिनां छगू हे जन्मय्‌ जक मखु, न्हय्‌गू जन्म तक नापनापं जुइ खनी धयागु इहिपाःया गुगु संस्कार दुगु खः व म्हो जुजुं वंगु अप्वःसिनं वाःचाःगु हे जुइमाः । छाय्‌धाःसा थौंकन्हय्‌ खने दयाच्वंगु अवस्था व परिस्थितिकथं न्हापा थें भावनात्मक रूपं इहिपाःयात स्वयेगु मयासे कार्य कारणया रूपं स्वयेगु यानाहःगु दु । गुकिं याना कलाः भाःतया दथुइ छुं भतिचा खँ मिले मजुल कि हे थवं थवय्‌ खँ थुइकाः ज्या यायेगु सिबें डिभोर्स यानाः अलग्ग च्वनेगु परिपाटी नेपालय्‌ नं आपालं दयाः वयेधुंकल थें च्वं । थजाःगु अप्वयावंगु परिस्थितिइ थ्व बाखंया मूपात्र सुजन छम्ह आदर्श पात्रकथं नालाः कायेमाः । छाय्‌धाःसा सुजनं थःगु नुगःया ह्यूपालं सकारात्मक विचारधारा नालाः थः कलाः रानीयात गुकथं न्याय यात, शंकाया घेरायात हुयाः नालाकाल, अले जीवन हाकनं छकः भ्वाला थें झरर न्ह्याइगु कथं न्ह्यइपुक्क जीवन हनेगु कथं सुखान्त जुइकल ।

सुजन व रानीया दथुइ आपालं माया मतिनां झ्ूचाःगु खनेदु । मखुसा शंकाया मिखां स्वयाच्वंबलय्‌, शंकाया घेरा दुने च्वनाः नं रानी मफुगुया आपालं च्यूताः काःगु दु, सुजनं । अथे हे खःसा ला मफयां सी हे सीसां छु मतलब धकाः वास्ता याइमखु जुइ । तर थन अथे मखु, कलाः मफुगुया नं पीर दु, थौं म्वाःल लिपा जक न्यने धकाः मनयात चीफुगु दु । शंकाया घेरा दुने च्वनाः जूगु खँल्हाबल्हाय्‌ नं निम्हसिया दथुइ ख्याःपहः दु अर्थात्‌ इमि खँ ल्हाइगु पहः न्ह्यइपुसे च्वं ।

थ्व बाखनय्‌ दकले यइपुगु व न्ह्यइपुगु पक्ष पात्रतय्‌ खँल्हाबल्हा हे खः । अले च्वमिजुं नेवाःपहःकथं छ्यलादीगु थीथी खँत्वाः खँभाय्‌ वा उखान तसकं सान्दर्भिक व ल्वयेक छ्यलातःगु दु । गुकिं यानाः बाखं ब्वनेबलय्‌ गनं हे लुफिं महायेक वा दी हे नं म्वायेक सररं

न्ह्यइपुक ब्वने क्वचाः । व बाखं ब्वने क्वचायेकाबलय् नेवाः भ्वय् वनाबलय् थें थीथी सवाः कया साक्क भ्वय् नया वयाथें च्वं । छाय्धाःसा थ्व नेवाः भ्वजय् खँत्वाः खँभाय्या थीथी नसा साक्क ज्वरे यानातःगु दु । जितः थनं थ्व हे खँत्वाः खँभाय्या बारे छुं न्ह्यथने ला धयाथें च्वं । थ्व बाखनय् न्ह्यब्वयातःगु थीथी खँत्वाः व खँभाय्यात जिं थुकथं स्वयाः । गथेकि -

देशय् मदुम्ह मिजं - भ्वय् वंम्हं फी हे मफयेक अय्लाः त्वना वःम्ह भाःतयात धाःगु खँग्वः देशय् मदुम्ह मिजं ।

इलं म्हितकाच्वंपिं कतांमरिचात - खः नि मनूत धयापिं न्ह्याथे हे दःसां, बल्लासां व हे खनेमदुगु इलं म्हितकाच्वंपिं कतांमरिचात ला खःनि । ब्याहा धुंकाः डायरी मच्वःगु सन्दर्भय् रानीं धाःगु खँपु 'मनूत धैपिं इलं म्हितकाच्वंपिं कतांमरिचता' ।

गणेद्यःयात सच्छि व च्यागः लड्डु छाय् हये प्रभु धकाः जप याये ला ? - डायरी मालेगु कुतलय् रानीं गणेद्यःयात नकेत स्वःगु घुस ।

घ्यू केमा पोख्यो, दालैमा (घ्यः छुकि वात, माय्कँहे) - डायरी लुइका हःसा सुजनं रानीयात पुरस्कार बी धाःगु भ्वलय् न्ह्यथंगु ।

जितः नं किचलं दाल - मचायेक हे काय् नं ल्हाःगु खस भाषाय् सुजनं खय् भाषां हे लिसः ब्यूगु भ्वलय् सुजनं धाःगु ।

अंगःयात चुप्पा नःवनाः म्हुतुम्हातु हे फस्वये धुंकल - भ्वय् वना लिहाँवःबले गाडी ग्यारेजय् न्याना स्यंगु भ्वलय् सुजनं पासा मनोहरयात कंगु खँ ।

सर्गः कुतुं वया देशय् दक्व मनू ल्हात हँ । भौ-कौ जुल हँ । खै ला । नेभर पसिबल । नेक्सट् इम्पसिबल खुँ खुयागु धकाः ला रामचन्द्रया पालय् बूम्ह खुं हे धाइमखु । छ ला कलियुगया कलंक ... हाहाहा -

डायरी मलूगु, डायरी मायेके ब्यूगुया कारण थुइकेगु भ्वलय् रानी खःखःगु खँ फुक्कं धाये धाःगु सन्दर्भय् सुजनं शंका प्वंकूगु खँ ।

लकस मसांकुँ नवल क्वथाय्/ क्वथा छ्गुलिं मसांकुँ ब्वल - करणया अबु सु धकाः न्यंबलय्या परिस्थिति, अवस्था ।

स्वाहाने छपु गतले च्यात्वाथःया मनय् च्याता खँ वइ धाइ/च्याथाय् मन क्वसाली धाइ - थः काय् करणया अबु सु धयागु बारे शंकाया खँ जूबलय् मिस्तय्गु चरित्रयात कया सुजनं धाःगु खँपु ।

गबलें असाः गबलें फसाः - सुजनया अवतारयात कयाः रानी सुजनयात न्यंकूगु खँ ।

द्यःतय् दश अवतार । मनूत अवतारै अवतार - सुजनया थीथी अवतार खनाः अजूचाःम्ह रानीयात सुजनं ब्यूगु लिसः ।

निम्हं शालिक थें - सुजनं थः नं मभिंम्ह धकाः क्यनेत खँ कनेत्यंबलय् निम्हं सुंक च्वंगु ।

अगःचा मालां देगःचा लू थें जुल - सुजनं कंगु काल्पनिक बाखंया नकिं कल्पना शनिवाः खुन्हु सुजनयात नापलाः वये धाःबलय्या खँ ।

भ्वाक्क प्यंका मछ्वःगु जूसा फां द थि हे थीगु - छम्ह मनू नाय् त्वालय् वंबलय् फां थीथें च्वंबलय् फायात थ्वाना छ्वःगु खँ । थ्व ब्वनाबलय् सीत पुखुली क्वब्वांवंम्ह मनुखं धाःगु खँ लुमंसे वः, म्वाये मंमदया सी धकाः पुखुली क्वब्वाना, ओहो, ... लाल काये मसःगु जूसा सि हे सीगु का जि ।

भ्ही छकः ह्याकुला दायेका भ्वये नयेमानी - परमेसं थःगु कुकृत्यपूर्ण स्वार्थकथं रानीनाप लसपस यायेमानी धयागु अर्थय् धाःगु खँ ।

धौ फ्यु म्हुतुइ - सुजनं सिमलायाके खँ न्यनीबलय् हालेमते धयागु अर्थय् सिमलाया भाःत शेरचनं सिमलायात धाःगु । आदि

आदि ।

आदर्शतां जाःगु सुजनया क्वःछिना नं थ्व बाखंया छगू मूवंगु खँ खः । "संकीर्णताया स्वःतिपाचय् च्वःप्वः मालाः थःत तंका छ्वयेगु स्वया जःरिखे न्ह्याःवनेगु हे जीवन म्वायेगु जुइ । जि थुकथं हे म्वाये ।"

थ्व बाखंया मूपात्र सुजनया थ्व बल्लाःगु व बांलाःगु क्वःछिनां हे थ्व बाखं न्ह्यइपुक सुखान्त जुया क्वचाल । अप्वः ब्वँमिपिनि नं तसकं लुधंगु वाःचायेका । नापं च्वमि नं तसकं लुधनादीगु थें च्वं । सुभाय् । दकले लिपां मथुरा सरया भिं उसाँय्या कामना याना ।

'चिप-निप'

● कमला मानन्धर

स्कूल जीवनय् राज्यपाखें नेपालभाषायात अन्याय, शोषण जुयाच्वंगु खँ न्यनाः झीगु भाषायात थकायेमानी धयागु आज्जु ज्वनाः साहित्य ख्यलय् दुहाँ झाःम्ह मथुरा साय्मि सरं आपालं आपाः बाखं, उपन्यास च्वयादिल । सिरपाः नं त्याकादिल । थीथी संघ संस्थापाखें सम्मानित नं जुयादिल । छम्ह सफलम्ह वरिष्ठ आख्यानकार जुयादिल ।

जिगु छेँय् नं न्हापांनिसें पुलांपुलांगु नेपालभाषाया सफू दुगुलिं जिं न्हापांनिसें हे मथुरा सरया सफू मात्तुमालाः ब्वनेगु याना । जितः मथुरा सरया बाखं, उपन्यास ब्वनेयःगु छाय्धाःसा वय्कःया भाषा शैली तसकं सललल न्ह्याःवं । सफू ब्वँब्वं पात्रत हे मिखा न्ह्यःने दंवइगु अले उगु परिवेशया थाय्बाय् तकं मिखाया न्ह्यःने लूवइगु मानौं कि न्ह्यानाच्वंगु संकिपा थें त्वःते हे मफइकथं । थौंकन्हय् नं सरया सफू त्वःमफिक स्वयेगु यानाच्वना । गुलिं सफू नेपालभाषाया थीथी ज्याभ्वलय् न्याना: स्वयाः, गुलिं गुलिं सर नापलाइबलय् 'थ्व

सफू छंके दत ला ?' धकाः सितिकं हे बियादी। गुगुं युट्यूबय् शान्तराज शाक्य गुरुजुं बाचन यानादीगु नं न्यना।

आः थ्व न्हूगु पिदंगु सफू 'चिप-निप' ताहाः बाखं सर म्हं मफयेधुंकाः ल्हाःया निपतिंचा जक छ्यलाः तसकं थाकुक तसकं मेहेनत यानाः च्वयादीगु सफू खः। खय्त ला थ्व सफू भोताहितिइ हे न्यायेगु दु तर सरं 'छेँय् छ्वू वयाः सफू काःवा' धयादिल नाप फेसबुकपाखें सफू इना च्वनादीगु किपा नं खनाच्वना। अले सरयात नं नापलाये दइगु, सरया ल्हाःतं सफू नं लःल्हाना कायेदइगु मनंतुंसे सरया इनाप कथं सरया छेँय् हे वनाः सरया ल्हाःतं सफू लःल्हाना कया। सरं न्यागू सफू बियादिल, प्यंगू ब्वनीथें च्वंपिन्त इनाबिया, छगू थःत तया।

'चिप-निप' ताहाः बाखं हिसिचा दुगु सफूचा ल्हाःतय् लायेवं सररर सफूया पौ पुइका दकलय् न्हापांगु पानाय् सरया 'थःगु खँ' निसें हे ब्वनायंका। सरया मेमेगु बाखं स्वयां थुगु बाखं भचा बिस्कंगु तायेका। बाखं ब्वनायंका भाषा शैली सरल व सललल न्ह्याःवन।

थुगु 'चिप-निप' बाखनय् मूपात्र सुजन, रानी व करण खःसा सहायक पात्र, गौण पात्र, काल्पनिक पात्र नं दुथ्याकातःगु दु। न्हापांगु ब्वय् भ्वय् वना लिहाँ वःम्ह सुजन थः कलाः रानीप्रति शंका उपशंका यानाः भ्वजय् भम्चायात क्वसः हे बी ल्वःमंकाः थम्हं भाःपी हे मफयेक अय्लाखं कायेका छेँय् दुहाँवइ। गाडी अंगलय् न्यानाः पकुमकु चिनी।

सतिकुन्हु कलाःम्हं गाडी अंगलय् न्याकूगु खँय् न्वाइबलय् भाःतम्ह सुजनं लिसः बिइ "मनू हे उखे लाः थुखे लाः सी मदुगु इलय् गाडीया ख्वाःपाःचा छपाः फस्वतं छुं मस्यं। स्यंगु ला मेथाय् हे दु। गुलि स्यन, गुलि स्यन।" थ्व खँपुलिं बाखनय् उत्सुकता हयाब्यूगु

दु । छाय् छु स्यन ? म्हिगः छाय् भाःपी मफयेक त्वनावल ? आदि खँ न्यनेत उत्सुक । अझ डायरीया खँ पिहाँ वयेवं नुगलय् कौतुहलता पिज्वल । सुजनं डायरी मालेत रानीयात हाथ्या हे यात । असर्फिमाःया लोभ नं क्यन । थ्व डायरी अपाय्सकं छु खँ सुलाच्वंगु दु जुइ ? इमिगु न्ह्यःने मवःगु छु खँ उगु डायरी सुलाच्वंगु दु ला ? झन झन हे उत्सुकतां भय्बिल ।

लिपा सीदत, म्हिगः सुजनं भ्वजय् नापलाःम्ह छम्ह मिजं थः काय् करणनाप दुरुष्ट मिलेजूगु खँ वयेवंतिनिं करणया अबु मेम्ह हे खःला धकाः रानीयात शंका याःगु खँ पिज्वल । अपाय्धंगु शंकाया खँ जुलं नं नं सुजनं रानीया न्ह्यःने तं मक्यं । छुं मखुथें सामान्य रूपं ख्याःखी यानाः खँ ल्हानाच्वन । ल्याखं स्वयेबलय् इपिं निम्हसिया दथुइ महाभारत हे जुइमाःगु थें च्वं तर मजू बरु सुजन याकःचा क्वथाय् वँय् थें तिंतिंन्हुयाः बदला कायेगु भावनां कतांमरिया गःपः चहिकाः तुतिं न्हुत्तुन्हुल ।

अनं लिपा सुजनं मोबाइलय् परमेसया किपा क्यनाः रानीयात थ्व मिजं म्हस्यूला धकाः न्यंबलय् रानी छुं मखुथें "परमेस दाइ का थ्व पासाया दाजु" धकाः याउँक लिसः बिल । जबकि व मनूपाखें थः बलात्कृत जूगु दु । रानीया लागि व मनू ला क्षमा हे बी मफइकथं तःधंम्ह अपराधी खः । सुजनं किपा क्यनेवं रानी झस्के जुइमाःगु खः, ग्यायेमाःगु खः । अथे छुं नं मजू रानीयात । जब सुजनं तं पिकयाः ल्हाः ब्वब्वस्यानाः मखूगु खँ ल्हायेमते, करणया अबु सु धकाः न्ह्यसः न्यंसेंलि रानीया म्हुतुप्वाः बन्द जुल । ग्याःचिकुं भुन । म्ह खात, म्हं मफयेकल । झिदँ तक गनं लुफिं महाक शंका उपशंका मदयेक ह्वनेधुंकूगु जुयाः जुइ न्ह्याक्व हे तं वःसां सुजनया रानीप्रति दुग्यंगु माया मतिना दुगु क्यनातःगु दु । रानी म्हं मफयेवं सिमलायात सःता सुसाःकुसाः याकल, थौं द्यना छ्व कन्हय् खँ ल्हाये

धकाः निम्हं द्यनाछ्वत याउँक न्ह्यः वल । वास्तवय् थ्व घटनां याना इपिं निम्हेस्यां चच्छिं न्ह्यः मवयेमाःगु खः ।

कन्हय् जुल हानं व हे न्ह्यसः ... करणया अबु सु ?? सुजनं रानीया खँया आगं प्वलेत थीथी ग्वसाः ग्वल । दार्शनिकया खँ न्ह्यथन "कलाः भाःत शरीरं निम्ह जूसां आत्मा छगू हे । आत्मियता दयेमाः निम्हेसिया शरीर मखु आत्मा तःधं, शरीर ल्यनीमखु व नश्वर खः । आत्मा जुयाबी निम्हसिया दथुइ न्हिलाया जक मखु ख्वबि भ्रसुकाःया नं खँ फुक्क ब्याकेमाः ।" धकाः थःगु काल्पनिक नाटकया खँ न्ह्यथन । स्पर्शया खँ, जनसेवा हल मिं नःगु इतिहास, रामायण, महाभारतया खँ स्वाकातःगु दु । नापं चिप निपया खँय् मिसा मिजं निम्हेस्यां द्वंकूसां मिजंत चिप जुइमखु निप हे जुइ मिसात जक छु ल्याखं चिप जुइ धकाः चिप निपया अर्थ नं ध्वाथुइका दीगु दु ।

थुकथं ह्ययेकाः ह्ययेकाः सुजनं रानीयात थःगु अतित कनेत बाध्य याइ । थज्याःगु क्वःनवःगु, थःगु जीवनयात थथ्याःक्वथ्याः याःगु अतितया खँ थः भाःतयात कनं नं दथुइ दथुइ न्हिले फी मफयेक हररर न्हिले नं वः रानीया । रानीं ग्यागयां कनेमाःगु खः ।

पूवंक खँ न्यनेधुंकाः सुजनं तं फी मफुत ... निम्हस्या दथुइ ल्वापु जुल । मिसातय् भाःतया छेँय् मजिल कि थःछेँय् मांया शरणय् वनी धाइथें रानी नं मांयाथाय् प्यन्हु न्यान्हु च्वनावये धायेवं सुजनं "ज्यू मांया शरणय् वनेगुति सुख शान्ति मेथाय् गनं दइमखु, जि नं मां दूगु जूसा मांया हे शरणय् वनी जुइ । प्यन्हु न्यान्हु जक मखु लच्छि हे च्वं हुँ मचा नं ज्वना हुँ लच्छि तक जितः कल यायेगु कुतः नं यायेमते । बरु परमेसयाके थःगु हक अधिकार फ्वँ, वं छन्त ग्रहण याये हे माः, मचायात थः नालेमाः थ्व मचाया जन्मसिद्ध अधिकार खः । परमेसया बालाजुया छेँ थःगु नामय् पास यानाब्यू धा" धकाः

सल्लाह ब्यूगु स्वये ला सुजनं रानीयात गुबलें लिहाँ वये म्वायेक हुँ धाःथें च्वं । नापं "मनूत चित्त शुद्ध यायेत मनय् चितासू हयेत विपश्यना ध्यान शिविरय् च्वंवनी, न्ह्याःसा छ नं च्वं हुँ जि थन हे शिविर दयेकाः ध्यान च्वने, जिगु ध्यान भंग यायेमते" धापुलिं रानी चिप जुइधुंकल चोखे याःहुँ धाःथें नं च्वं ।

छेँय् हे शिविर दयेकाः लच्छि तक ध्यान च्वने जिगु ध्यान भंग यायेमते, जितः कल यायेमते धाःम्ह सुजन प्यन्हु हे रानी व करण बिना च्वने मफुत । न्ह्याथाय् स्वःसां मिखा न्ह्यःने ल्यूने रानी व करण चाःचाःहिलाच्वन । रानीं कफि न्ह्यःने तयेहइगु, करणं जू वनेत जिद्दि यानाच्वंगु लुमनाच्वनी । तःभ्वखाय् ब्वःबलय् रानी थः न्हापां पिहाँ मवंसे सुजनयात नि पितछ्वःगु, कोरोनाया इलय् सुजनयात सुसाःकुसाः यानाः जीवन बचय् यानाब्यूगु आदि खँ लुमंकाः भिंदँ तक किचः जुया साथ बियाच्वंगु, गनं लुफिं तक महाक, ला व लुसि थें प्यपुंक, गनं पंगः मवयेक जीवनय् त्वःफिके मफूगु कलाः काय्प्रति मतिनां जाःगु स्वापू पुला वनेधुंकूगु अतितया छगू घटनां त्वाःथले मज्यू धयागु नुगलय् लुइ । मनूया जीवनय् द्वबिद्वं धयागु सकस्यां जुइ । अभ रानीं ला छुं हे द्वंकूगु मदु, व थः यस्से चिप जूम्ह मखु, वयात चिप यानाब्यूगु खः । निम्ह तिपू जुइधुंकाः थवंथवय् माफी बिइमाः, दुःख सुखय् साथ बिइमाः धयागु वाःचायेकाः वनेधुंकूगु खायूगु अतितया खँ ल्वःमंकाः थःछेँय् मांयाथाय् वनाच्वंम्ह रानी व काय् करणयात कयाहइ । बाखं सुखान्त जुयाः क्वचाइ ।

थ्व 'चिप-निप' बाखं ब्वनायंका तसकं सरल, सरस अले सललल न्ह्याः । भाषा शैली ला मथुरा सरया च्वछायेबहःगु हे जुल । साहित्यय् दयेमाःगु गुंगू रस मध्येय् हास्य रस, श्रृङ्गार रस, रौद्र रस, शान्त रस आदि नं दुथ्यानाच्वंगु दु । नापं दार्शनिक खँपु नं दुथ्यानाच्वंगुलिं ब्वने तसकं न्ह्यइपुसे च्वं । मथुरा सरया आपालं बाखं, उपन्यासय्

यच्चाया खँ स्वानाच्वनी । आपाःसिनं धायेगु नं याः । थ्व सफुतिइ नं यच्चाया खँ दुथ्यानाच्वंगु दु । दथुइ दथुइ गौतम बुद्ध, अंगुलिमाल, महासत्वया खँ नं स्वचाकातःगु दु ।

थ्व बाखं सरया न्ययद्‌ँ न्ह्यःया परिकल्पना धयादिल । यदि न्ययद्‌ँ न्ह्यः जूसा थ्व बाखं दुखान्त हे जुयाः क्वचाइ थें ताः । व ई धयागु पुरुषप्रधान समाज, मिजंतय् रामराज्य । मिजंत चिप सां न्ह्याबलें निप, मिसात जक चिप तायेकीगु समाज ।

तर थौं थ्व समाजय् ह्यूपाः वयेधुंकल । मिसा मिजं समान खः । मिजं चिप सां न्ह्याबलें निप जुइ सा मिसापिं जक छाय् चिप जुइ इपिं नं न्ह्याबलें निप हे खः । उकिं थ्व बाखं सुखान्त जुयाः क्वचाल तसकं बांलात । हरेक व्यक्तिं थुकिया पात्र सुजनं थें थःत ह्यूपाः हयेफत धाःसा भीगु समाज स्वर्ग हे जुइ । समग्र सफू स्वयेबलय् छगू बांलाःगु सफू खः थ्व 'चिप-निप' ताहाः बाखं । मथुरा सरया उसाँय् याकन भिनेमा, हानं हानं बांबांलाःगु सफू स्वये दयेमा ।

अन्तय् ...

दुःखय् ख्वयेगु जक मखु न्हिले नं सयेकेमाः
सुखय् न्हिली न्ह्यँु न्ह्युं ख्वये नं सयेकेमाः ॥
थुगु सफुतिइ दुथ्याःगु जितः यःगु निभ्वः । सुभाय् ।

'चिप-निप'य् रानीया धैर्य

● गंगा डंगोल

'चिप-निप' बाखनय् समाजया मिस्तय्त थःगु इज्जत वा यौन शोषण याइपिं पाखे बचे जुइ गुलि थाकु । सुयात गुहालि फ्वंवनेगु अवस्था मदु । शुरुइ नं छम्ह मिजनं शारीरिक शोषण याइ सा लिपा थः हे मिजनं मानसिक रूपं शोषण याइ । अले मिजनं काय्‌मचा थःम्ह मखु धयागु खँ सी । समग्रय् धायेगु खःसा थ्व छगू समाजय्

यौनय् धैर्य संयमता मदयाः जुइगु घटना दुर्घटना बारे ब्वमिपिंत छगू शिक्षा बियातःगु दु ।

ओम शान्ति

● इन्दिरा डंगोल

दकलय् न्हापां ला जिं थःत तसकं हे भाग्यमानी थें मनं तायेकाच्वना, छाय्धाःसा जि आःतकं गुबलें नं छुं नं सफूया टिप्पणी च्वयागु मदुनी । थ्व जिगु न्हापांगु कुतः खः । न्हापा जितः जि यज्जु हरिकृष्ण डंगोलजुं मथुरा तःबा नापलायेत लिसें ब्वनाः यंकादिल । जिं तःबायात निकः स्वकः ति नापलायेधुंगु खः । तर आः नापलाबलय् वय्कःया म्हय् यक्व हे ह्यूपाः वःगु जिं तायेका । वय्कःया म्हय् यक्व हे ल्वय् जुयाः वासः हे भ्किता भ्किंनिता भपिमाःगु, अले म्ह हे शिथिल जुइगु नापं बात ल्वचं कयाः वय्कःया जवगु ल्हाःया स्वपतिं नं मसं खनि । अय्सां वय्कलं निपतिंचियागु भरय् थ्व सफू च्वयाः क्वचायेकादीगु जुयाच्वन । थ्व खँ वय्कलं कनादीबलय् जिगु मनय् वय्कःया नेपालभाषा साहित्य प्रतिया माया, लगन व त्याग खनाः जिगु नुगः हे काँइया मिनावल । वय्कःया दक्व ल्वय् याकनं हे लनाः वनेमा धकाः जिं दुनुगलंनिसें द्यःयाके फ्वनाच्वना ।

मथुरा तःबाया छेँय् वनाबलय् जितः छगू सफू बियाः धयादिल, “थ्व ताहाः बाखंया सफू छकः ब्वनाः थःत मनय् छु लू थःगु नुगःखँ छकू च्वयादिसँ ।” वय्कःया इनापयात शिरोपर यानाः जिं थःगु मनया खँ च्वयेगु कुतः यानाच्वना । छुं द्वंसा क्षमा यानाः बियादी धयागु मनंतुना ।

थ्व ताहाः बाखं ब्वनाः जितः मनय् वःगु खँ छु धाःसा च्वमिं भ्कीगु समाजय् दयाच्वंगु मिसा व मिजंयागु अवस्थायात छर्लङ्ग उलाः क्यनाच्वंगु खनेदु । भ्कीगु समाज छगू मिजं प्रधान समाज

खः । अले मिजनं छम्ह मिसायात याःगु अपराध (जवर्जस्ति बलात्कार) यानाः नं व मिजं निप जुइगु व हे अपराधया शिकार जूम्ह मिसा धाःसा समाजया मिखाय् चिप जुइगु । उकियात बांलाक क्यनादीगु दु । अले कलाःयागु मन व भाःतयागु मन व मतिनायात नं बांलाक न्ह्यब्वयादीगु दु । छम्ह कलाःया भाःत प्रतिया मतिना अले छम्ह भाःतया कलाः प्रतिया मतिना नं तुलना यानादीगु दु । ला व लुसि थें च्वंगु मतिना नं कलाःया छगू गल्ती खनेवं भाःतं क्यंगु कलाः प्रतिया दुर्व्यवहार तसकं हे सत्तिक चरित्र चित्रण जूगु थें खनेदु । नापनापं कलाः भाःतया तं धयागु 'लोग्ने स्वास्नीको झगडा परालको आगो' धयाथें तसकं छकलं ह्वानाक च्याःसां छकलं भुस्स मि सी थें तं नं सिनावनी धयागु छगू जीवनया सत्य नं उजागर यानादीगु दु । अले झीगु जीवनय् नं न्ह्याक्व हे तं वयेमा, पीर जुइमा उकिया समाधान धयागु झीसं थःत शान्त तथा ध्यान यानाः चिन्तन मनन याःसा न्ह्याक्व हे तःधंगु पहाड थेंजाःगु समस्या नं छम्ह इमूचा थें चिधिकः जुयावनी धयागु सन्देश नं थ्व बाखनय् खनेदु ।

सम्पूर्ण रूपं स्वयेबलय् थ्व ताहाः बाखं छगू झीगु समाजय् हयेमाःगु मिसा व मिजं दथुया भिन्नतायात निर्मूल यानाः थिथि मतिनाया सहलह यानाः जीवन न्ह्याकेमाः धयागु सन्देश खः थें च्वं ।

'चिप-निप' ब्वनाः

● बिष्णुकेशरी ताम्राकार

मथुरा साय्मिजु मफु धायेवं जिपिं वय्कःयात स्वयेत नर्भिक अस्पतालय् वना । वय्कःयात आइस्युलय् तयातःगु छम्ह छम्ह याना जक नाप लाकेबीगु । जिपिं वय्कःयात नापलानाः वय्कःनापं खँ ल्हाना वया । वय्कःयात ब्रेनस्ट्रोक जूगु जुयाच्वन । अन नं इलय् ब्यलय् वय्कःयात छैं स्वःवना । वय्कलं ताहाः बाखं च्वया

च्वनादीगु दु धयागु खँ नं सिल ।

जि वय्कःया छम्ह नियमित पाठक खः । वय्कःया अप्वः थें सफू कुतः पिकाकपाखें पिहां वयेगु यानाच्वंगु दु । वय्कःया सफू टाइप जुयाच्वनीबलय् जिं सफू ब्वने खनी । थुपाले थ्व 'चिप-निप' ताहाः बाखं सफू अमेरिकाय् च्वनादीम्ह केशरमान ताम्राकारजुं 'भिक्षु हिरा फाउण्डेशनं' पिकयादिल । बिमल ताम्राकारं मथुरा साय्मिजु थाय् भ्रायाः कया हयादीगु सफू 'चिप-निप' जिं नं ब्वना । जितः वय्कःया भाय् सलल वनीगुलिं ब्वनेयः ।

वय्कलं थः अथेभनं मफुसा नं थ्व सफू निपतिंचां जक च्वयादीगु धयागु न्यनाः वय्कःया थःगु मांभाय् प्रतिया मतिना तसकं च्वजागु खना । 'चिप-निप' नयेत्वनेया चिप निप मखुसें छम्ह मनूपाखें जूगु बलात्कारया शिकार जूम्ह मिसाया खँ खः । ब्याहा जुया भ्रिदँ लिपा सुजन छथाय् भ्वय् वंथाय् थः काय् करणनापं ज्वःलाःम्ह मिजं छम्ह खनाः थःकला रानीप्रति शंका याइ । थः कलाः चिप जूम्ह खःकि मखु धकाः अनेकं कथं उपाय यानाः बलात्कृत जूगु खँ ल्ह्वकी । सुजनं मिसा व मचा नापं बायेगु क्वःछिनाः थःछेँय् छ्वइ । थः याकःचा जूगु अनुभव यानाः लिपा चिपनिप धयागु थःगु मन ला खनी धकाः मन त्याकाः थः कलाः व मचायात लित सःती । थुकथं छम्ह बाखं च्वमि मथुरा साय्मिजुं थ्व 'चिप-निप' बाखंया संयोगांत यानाः क्वचायेकादीगु दु । मथुरा साय्मिजुयात यक्व यक्व सुभाय् द्यछानाच्वना । उसाँय् बांलाना वयेमा नापं हानं मेमेगु सफू च्वया वनेफयेमा धकाः नं कामना यानाच्वना । सुभाय् !

आइ स्यालुट यू

● डा. मदन मानन्धर

मथुरा दाइया 'चिप-निप' बाखं सफू जितः मोहन दाइनं

बीहल । छितः यक्व यक्व सुभाय् दु । गुलि हिसिचा दुगु सफू थ्व । छिगु च्वसाय् जादु दु । भाषा सलल न्ह्याः । छिगु च्वज्याया निरन्तरतायात च्वछायेमाः । छितः जिगु नमस्कार दु । आइ स्यालुट यू !

'चिप-निप' ला थुलि बांलाः उलि बांलाः

● रामशरण सायुमि

ताहाः बाखं 'चिप-निप' ला थुलि बांलाः उलि बांलाः धाये मफयेक हे बांलाःगु जुल ।

कलाः भाःतया दथुइ अपाय्जिगु माया मतिनाय् म्वानाच्वंपिं, काय्या ख्वाः भ्वय् वंथाय् भ्वय् वःम्हलिसे ज्वः लायेवं महाभारत हे जुल । महाभारत - महाभारत मजुसे रामायण जुयाः क्वचाल । रामायण नं ल्वापुं हे क्वचाकातःगु बाखं खः । 'चिप-निप' - सिमलाचिया सिमलाय् वनाः क्वचाइगु जुल । गुलि न्ह्यइपुगु यइपुसे च्वंगु अन्त । पार पाचुकेया खँग्वः छ्यला मतःसां, परिस्थिति अतिकं ग्यानापुइधुंकूगु खः । मिस्तय्सं नं खँ सुचुके लात कि गन थ्यंक खँ सुचुके यः खनी । पुलांगु शिक्षाया 'नारी हृदय' बाखं लुमंका बिल, छिगु ताहाः बाखनं । थज्याःगु खँय् मिजंतय् नुगः - तधंकेत स्वःसां अतिकं थाकुइगु जुयाच्वन । नुगः - तफायेमाःगु जुयाच्वन । मिजनं क्यनाबिल । दकसिबे जितः थुकिया अन्त यल । गबाय् तक ला सिमलाचा - सु धयागु हे सी मदु । व सस्पेन्स नं जितः यल ।

आधुनिक समाजय् 'चिप-निप' हे मदयेधुंकल

● महर्जन रत्न

चिपनिपया खँ हे मदु । थौंकन्हय्या आधुनिक समाजय् चिपनिप

हे मदयेधुंकल । उकिं थन सु चिप सु निप धयागु हे मदु ।

मिजनं चिप यासेंलि मिसा चिप, मिसा चिप जुल कि वनाप सवाः काइम्ह मिजं चिप मजुइगु ला खँ हे मदु । चिपनिप आखिर बाखंया छगू खुसि बाः वँवं तधंगु लःया ड्यामय् मुंवन ।

ड्यामय् बाखं भचा उकुस मुकुस दन स्वतन्त्र जुइत स्वल । बाखनं उन्मुक्ति काल । बँ तछ्याना हे बिल आखिर । चिप जु हे जुसेंलि चिप थीम्ह स्पर्श याइम्ह नं ला चिप हे जुल । उकिं थन सुं हे निप मजू । धायेमास्तेवः बाखंमिया च्वसा तकं चिप जुल ।

बाखं ब्वना । न्ह्याइपुक खुसिइ र्‍याफ्टिङ यानाथें यात्रा जुल, शब्द यात्रा । त्रिशुली खुसिइ र्‍याफ्टिङ यायेबलय् गुलि रोमाञ्चक जुइ । अथे हे बाखंया लहरं नं याउँक चुइका यंकू । 'चिप-निप'या यात्रा याउँक क्वचाः ।

थथ्या क्वथ्याः दु । द्वम्बः नं इलय् ब्यलय् दनावः । नांचा फातापुलि ला थें नं जू तर च्वमिं मचायेक नांचा सन्तुलन हयेफुगु तारिफ यायेबहगु खँ जुल ।

अपायृहाकः बाखं गनं ८४ दँया बाखंमिया आभास मब्यू । बाखंमि अझं ल्याय्म्ह तिनि । मिखा अझं त्यलानि । अझं नं बैंशया मोह दनी ।

छम्ह मफुम्ह (अशक्त मखु) पतिंचां च्वये थाकुका ब्यूम्ह च्वमिया थ्व च्वसाय् हे थुलि जोश खनाः जितः हे नुगः मुल ।

बाखं ब्वनाः उपन्यास थें ताल । तर बाखनय् मथुरा साय्मिया पहः धाःसा छुं पाःगु मखना । धन्य मथुरा साय्मि आख्यानकार !

मथुरा साय्मिया 'चिप-निप' या खँय्

● ध्रुव मधिकर्मी

सुं न च्वमियात थःगु रचना अतिकं यइ । थःगु सिर्जना थःत

यइगु थ्व स्वाभाविक न खः । तर च्वमियात यल धायेवं हे व रचना सकसितं वाय् ब्वँमिपिंत न उतिकं हे यइ । थ्व धायेफइ मखु । च्वसाया विषयनापं च्वमिया स्वापु हार्दिकता व पाठकया संलग्नता दथुइ वैयक्तिक भिन्नतां यानाः थथे जुइगु खः ।

महत्वपूर्ण खँ छु धाःसा सर्जकया च्वसाय् छु दु, गुकथं न्त्यब्वया तल, इनापं वया सान्दिर्भिकता गुलि दु ? च्वमिं गुलि न्त्यचिला वा अग्रसर जुयाः च्वल, ब्वमिपिंत उकिया गजाःगु लिच्वः लात अले साहित्यया विज्ञपिंसं उकियात गुकथं नालाः काइ वा काल धयागु खँय् निर्भर जूवनी ।

'चिप-निप' सफूया बारे थःगु बिचाः तयेगु भ्वलय् च्वमि मथुरा साय्मिं थ्व हे सफू लुमंकेबहःगु अले ज्वःमदुगु सिर्जना खः अवश्य, धयादिल । तर वय्कलं थ्व सफू हे जिगु दकलय् बांलाःगु कृति खः जिं मधया नं धयादिल । थन थ्व निता भचा पाःगु वा विरोधाभास खनेदत । ज्वःमदुगु सिर्जना धकाः छखे धयादिल सा मेखे दकलय् बांलाःगु कृति खः धकाः मधया धयादिल । वय्कलं ज्वःमदुगु सिर्जना धयादीगुया कारण खः - छाय्कि थुकी जिं यक्व हे कुतः यानागु दु । थ्व यक्व हे कुतः धयागु वय्कः उसाँय् मदयेका च्वनादीबलय् पतिंचात हे मसनाच्वंगु इलय् निपतिंचां च्वया सिधयेकाःगु बाखंचा खः धयादिल । अर्थात् निपतिंचा जक बःयाना च्वयादीगुलिं थुकियात ज्वःमदुगु सिर्जना धयादिल । तर वय्कलं स्वयं थ्व सफूयात बांलाःगु कृति खः मधया धकाः धयादिल ।

थथे जुइगु न छगू कथं स्वाभाविक खः, च्वमिया भावुकता खः, च्वसाप्रति हार्दिकता खः धकाः धायेफु । थज्याःगु भावुकतायात तत्कालया लागि ब्वँमिपिंसं न भावुक जुयाः च्वछानाच्वनेफु तर कन्हय् वनाः बाखं वा उपन्यासया ब्याक्कं दुवालाः मूल्याङ्कन जुइगु इलय् थज्याःगु भावुकताया छुं न मूल्य मदयेफु उबले केवल

च्वसा दुनेया खँ जक वइ ।

अवश्य नं च्वमि साय्मिं 'चिप-निप' च्वयेत अतिकं दु:ख सियादिल । मफु मफुं च्वयादिल । थ्व वय्क:या च्वसा व भाषाप्रति नुग: क्वसा:गुया चिं ख: । भाषा साहित्यप्रति मथुराया नुग: क्वसा:गु खँय् सुनानं शंका यायेमा:गु अवस्था मदु । वय्कलं गुलि नं च्वयादिल नेपालभाषा थकायेत ख: । साहित्यया जा: थकायेत ख: । उकिं मेमेगु सफूया थें 'चिप-निप' ताहा: बाखंया नं मूल्यांकन अवश्य जुइ ।

नेपालभाषाय् ताहाक बाखं च्वयात:गु दयेफु तर थथे ताहा: बाखं धका: च्वया: पिकागु शायद मदुनि । छपु बाखंयात छगू सफू नं थ्व हे जुल । बाखं बांला: । बाखं न्ह्याकात:गु पह:, भाषा सकतां स्वयेबलय् थुकिया च्वमि मथुरा साय्मि ख: धका: मिखा तिस्सिना न्ह्याम्हसिनं धायेफु । तर विषयलय् न्हूगु खँ मदु तर सुयां मतिइ मदु कथं न्हूखँ याना: बाखं न्ह्याकात:गु दु ।

मांअबुया ख्वा: मव:पिं मस्त यक्व दु । मेपिंनापं ख्वा: लुयावइपिं नं दु । अजाअजि, कका पाजु निनि आदिया ख्वा: बांलूपिं न यक्व दइ । ख्वा:या छुं छुं ब्व थ:थिति वा मेपिं सुं नापं भचा भचा ज्व:लायेफु । थथे थ: मस्त मेपिंनापं ख्वा: बांलूगु विषययात कया: सुनां बाखं च्व:गु ब्वनेमनंनि । बाखंमि मथुरा साय्मिं त:दँ न्ह्यवंनिसें बिचा: यानात:गु विषय बल्ल बाखंया रूपय् न्ह्यब्वयादिल ।

न्हाच: बाखंया भाषा प्रस्तुति स्वयेवं थुकिया च्वमि थ्व हे ख: धका: नेपालभाषाया न्ह्याम्ह ब्वँमिं नं धायेफु धया । छाय्धा:सा मथुराया च्वइगु पह: सकतां च्वसाय् छगू पह: दु । खास याना छुं दँ च्वसा दिका: हाकनं च्वसा न्ह्याका: 'माकुगु विष'निसें बाखंमि मथुरां थज्या:गु पह: व थासायात आ:तलें न हिइकेफुगु मदु वा त्व:तूगु मदु । बाखंयात खँल्हाबल्हाया माध्यमं न्ह्यइपुसे च्वंका

न्ह्याकेगु, मतिइ मलुइकथं बाखंयात क्वचायेकेगु व थाय्‌थासय् प्याःचाःया चास्नी बुलाः बीगु खुबी मथुराया विशेषता खः । थन नं अथे हे खः ।

थ्व ताहाः बाखनय् 'मेरा साया' धाःगु फिल्मया खँ नं वःगु दु उकी थ्रिलिङ, सस्पेन्स व आकर्षण दुगु खँ न्ह्यथनातःगु दु । थ्व बाखंयात नं उकथं यायेमाःगु खः, मजुल । थन थ्रिलिंग, सस्पेन्सया लागि थाय् ला दु । तर च्वमिया बाखंयात न्ह्याकेगु थःगु हे पहः व थासा दु । गुदँ दुम्ह थः काय्‌या ख्वाः मेपिं सुं मिजंनापं ज्वःलाइगु यथार्थयात थन गुलि स्यलाक व मनोविश्लेषणात्मक रूपय् न्ह्यब्वयेमाःगु खः, अथे मजू । थुकिं यानाः बाखं ब्वनाच्वंत्तले सलल वं तर ब्वनेधुनेवं ब्वमिपिनिगु नुगलं तनावं ।

जिं खनागु ला थ्व बाखंया प्रारम्भ भ्वय् वनाथासय् परमेसयात आकाझाका खंसांनिसें सुरु जुइमाःगु अले अनंनिसें सुजन व रानी दथुइ द्वन्द, उमिगु पुलां खँ, डायरीया प्रसंग, छैँय् त्वःताः थःछैँय् वनीगु, सिमला वा लिलीया नाटकीय प्रवेश जुइगु यानाः बाखं न्ह्याकेमाःगु । तर सुजनया अस्यःपहलं जक बाखंयात न्ह्याकाः गम्भीरता छतिं हे मदयेकाबिल । मनोविश्लेषणात्मक खँ ला व हे मवल । झिदँ, झिंनिदँ न्ह्यःया डायरी मायेके छ्वइगु हलुका खँय् च्वमिया ध्यान वन ।

कलाः थःछैँय् वनेधुंकाः सुजनं दराजं कतांमरि लिकयाः बँय् बस्वाइगु व न्हुत्तुन्हुइगु चित्रण तसकं स्यला तर थज्याःगु लु गनथाय् तयेबलय् बाखंयात पाय्छि थ्वयात गुकथं कलात्मक रूपय् न्ह्यब्वयेमाली, थुखेपाखे च्वमिया ध्यान वंगु मदु । अथेहे मचाया बौ सु धकाः न्यनेगु भ्वलय् रानीं खँ कनीगु नं स्वाभाविक रूपय् चित्रण मजुल । मानौं रानी गृहिणी मखु, छम्ह उपन्यासकार थें । मथुरा साय्‌मिं हे दुब्यू थें च्वंका प्याज प्वले थें छबः छबः यानाः प्वलाः

धायेकातःगु गुलित स्वाभाविक खः बिचाः यायेबहः जू । फिल्मी पह ला वल तर जीवनया यथार्थ किपा मजुल ।

मेगु खँ, बाखंमि व उपन्यासकार मथुरायात आःतलें नं च्वये धुनेवं पिकायेत व ब्वँमिपिनि ल्हातय् थ्यंके तसकं हथाय् चाः धयागु थ्व सफुतिं नं क्यं ।

बाखंया अन्तय् प्रविधिया बः कयाः मेसेञ्जरय् खँल्हाका क्वचायेकूगु धाःसा न्हूपहः खः । थुकिं लिपांगु ईया बाखं धकाः क्यं । बाखनय् न्हाय् म्हुतु फस्वयेधुंकल (गाडी स्यंगु खँय्), गाडी ला घिरिघिरि खःचा, जिगु ला न्हिप्यं नं मस्व आदि न्ह्यइपुक्क खँग्वः छ्यलातःगु प्रभावकारी जू ।

'चिप-निप' ताहाः बाखं दुखान्त जुइमाःगु खः

● बिमल ताम्राकार

नेपालभाषाया वरिष्ठ आख्यानकार भाषाथुवाः मथुरा साय्मिजु मष्टिस्कघात जुल । डाक्टरं वय्कः छम्ह च्वमि जूगुलिं अप्वः बिचाः यायेगु, सफू ब्वनेगु व च्वयेगु याये मजिल धकाः गनाः हल । थ्व ल्वय् जुयाः निला लिपा हाकनं बाथ ल्वचं नं वय्कःयात कल । जब ल्हाःया म्हालापतिं व च्वलापतिं जक सन । दथुपतिं, अंगूपतिं व सिकापतिं मसन । छम्ह च्वमिं गबले च्वयेगु दी उबले च्वमि मदइ । च्वमिं थः म्वातले ला च्वया हे च्वनी । मथुरा साय्मिजुं नं थः म्वाःगु दनी । अले थःगु मांभाय्यात तमि यायेमानी धयागु भावनां च्वसा न्ह्याकादिल, व नं जब ल्हाःया म्हालापतिं व च्वलापतिं निपतिंचां । वय्कलं छ्पु ताहाः बाखं च्वयादिल - 'चिप-निप' । थ्व सफू अमेरिकाय् च्वनादीम्ह मांभाय् प्रेमी व बाखंमि केशरमान ताम्राकारजुं 'भिक्षु हिरा फाउण्डेशन, शिकागो' पाखें पिथनादिल । सफू अन लाइन पाखें पित ब्वज्या जुल । जिं नं पलखं ब्वति कया ।

सफू पिहां वयेवं वय्‌कःथाय्‌ वना। ‘चिप-निप’ भिगू बिया हयादिल। थःत छगू तयाः गंगू सफू पासापिंत इनाः बिया। सफू हयाकथं क्वचायेक ब्वना। वय्‌कःया सफूया भाषा, शैलि न्हापा गथे खः अथे हे तिनिगु जितः अनुभव जुल। सफू ब्वने अःपु। वय्‌कलं ‘चिप-निप’यात ताहाः बाखं सफू धयादिल। उकिइ १७गू द्या दु। दक्वं द्या स्वंगू पौ निसें च्यागू पौया द्या खः। थ्व सफू ब्वनेबलय्‌ छद्या ब्वनाथें मच्वंबलय्‌ मेगु द्या न्ह्याइ।

वय्‌कःया भाषा शैली ब्वमिपिंत गुलि आकर्षण यायेफु, वय्‌कलं ज्वनादीगु विषयवस्तु नं यचा सम्बन्धि जूबलय्‌ ब्वमिपिं आकर्षित याइगु अस्वाभाविक मखु।

थ्व बाखं सफूया नायः सुजन, नकिं रानी खः। मेम्ह पात्र इमि काय्‌ करण खः। सुजन व रानी इहिपाः जूगु भिदँ दइ। काय्‌म्ह करण गुदँ दइ। छन्हु सुजनया पासा मनोहरं थः म्ह्याय्‌ बियाछ्वःगु भ्वजय्‌ सःती। अन थः काय्‌ करण नापं ख्वाःपलं ज्वःलाःम्ह छम्ह मनूयात सुजनं खनी। ख्वाःपाःचा ज्वलायेवं सुजनया मनय्‌ पाप बुयाः वइ। करण व मनू पाखें दुम्ह मचा ला मखु ला धयाथें शंका जुइ। शंकां लंका च्याइ धाःथें थःकला रानीया चरित्रय्‌ शंका याइ। भ्वजय्‌ भ्यलुक त्वना वया गाडी ग्यारेजया अंगलय्‌ न्याका थःगु तं कलाःम्हेसित न्हापां प्वंकी।

सुजनं थः कलाः रानीयाके करण सु गुम्ह मिजंपाखें दुम्ह खः धकाः सिइकेत विभिन्न ग्वसाः ग्वयाः थः मेम्ह मिसा नापं जुयागु खँ कनी। कलाःम्हेसिनं वाध्यतावश थः पासाया दाजु परमेसपाखें थः बलात्कृत जूगु खँ पिल्ह्वइ। वास्तविक खँ सीवं सुमनया मनय्‌ भुखाय्‌ ब्वइ। थः कलाः व काय्‌यात ससलय्‌ छ्वयाबिइ। सुमनया इमिप्रति वितृष्णा ब्वलनी। इपिं अन च्वंसा थच्वं धकाः छ्वःगु खः।

न्ययदँ न्ह्यः हे मथुरा साय्‌मिजुं मनय्‌ ग्वयादीगु थ्व ताहाः बाखं

आः वयातिनि च्वयादिल । न्ययद्ँ न्ह्यःहे च्वयादीगु सा आः थें न्हून्हूगु प्रविधि मवनीगुलिं सुजनं मिखा तिसिना याकःचा जुइगु जुल धकाः ग्यानाः कलाः व काय्यात सकारे याइगु खइ । तर डिएनए परीक्षण याये ज्यूगु थौंया जमानाय् सम्पन्नम्ह सुमन अथें सुम्क च्वनी मखु । वं दुरुया दुरु लःया लः हे छुटे यायेत स्वइ । मथुरा साय्मिजुं आदर्शवादयात नालाः निम्हसितं ह्वंका बियाः बाखं क्वचायेका तःसां तबि सुमन म्वात्तले वयागु नुगलय् चितासू छप्ति दइमखु । करण खनकि परमेसया ख्वाः लुमनी । रानी खनकिं परमेसया चिप खनी । धात्थें मथुरा साय्मिजुं डिएनए परीक्षण याकाः बाखं दुखान्त जूसा थजू धकाः क्यनेमाःगु थें जितः ताः ।

थः अथेभनं मफयेका नं निपतिंचां अपाय्हाकःगु बाखं च्वयादिल । व ला तसकं च्वछायेबहःगु खँ खः । उलि मछिं च्वयेत वय्कःयात गुलि कष्ट जुल जुइ । मथुरा साय्मिजुयात जिं हानं थः मफुसां मेमेगु सफू च्वयादिसँ धाये मखु । छिं नेपालभाषाया आख्यान साहित्य तमि यायेगु ज्याय् तधंगु योगदान यानाः दिइधुंकल । आः थःगु उसाँय्यात च्यूताः कयादिसँ । छिगु थ्व कुतःयात अतिकं च्वछायाः दुनुगलंनिसें सुभाय् व भिंतुना द्यछानाच्वना ।

कुतः विकास

११११

नेपालमण्डल

ने.सं. ११४३ दँय् पिदंगु

सफूया धलः

१. पुनर्जन्म	- अपर्णा प्रधान	मू २००।- तका
२. झीगु नेवाः संस्कार संस्कृति	- रुक्मिणी श्रेष्ठ	मू ६००।- तका
३. एल्फ्यस	- श्रीलक्ष्मी श्रेष्ठ	मू १००।- तका
४. जीवनया लँपुइ	- श्रीलक्ष्मी श्रेष्ठ	मू ३००।- तका
५. नेपालय जातिय पहिचान	- डा.बालगोपाल श्रेष्ठ	मू ६००।- तका
६. जिगु दापु जिगु धापु	- डा.बालगोपाल श्रेष्ठ	मू ६००।- तका
७. अघोषित आवाज	- अनु. रासा	मू १५०।- तका
८. पुतुलं	- नरेनमान	मू २५०।- तका
९. विविधा	- भारती श्रेष्ठ	मू १००।- तका
१०. जि न्हायकं : न्हायकनय् जि	- मोहन दुवाल	मू ४००।- तका
११. भव-चक्र	- कुन्दनप्रसाद श्रेष्ठ	मू २००।- तका

१२. थौंया हाइकु : विकास		
यात्रा व दिशावोध	- डा. आनन्द जोशी	मू ४००।- तका
१३. प्यकालँय् जि, 'जि'	- डा. आनन्द जोशी	मू २५०।- तका
१४. चुलुया वनाच्वंपिं मनूत	- सौरभ शाक्य	मू २००।- तका
१५. नेपालभाषा साहित्यय्		
श्रेष्ठ सिरपाःया योगदान	- ईश्वरीमैंया श्रेष्ठ	मू ४००।- तका
१६. विम्ब दुने 'जि' /		
पिने जि	- डा. आनन्द जोशी	मू २००।- तका
१७. कोभिड-१९	- डा. आनन्द जोशी	मू १००।- तका
१८. समालोचनाको सिद्धान्त २	- प्रा. माणिकलाल श्रेष्ठ	मू २५०।- तका
१९. सौरभं खंगु देय्	- सौरभ शाक्य	मू १००।- तका
२०. गाजलं दाःगु चा	- सं.डा.आनन्द जोशी	मू ३००।- तका
२१. जीवन यात्रा	- अपर्णा प्रधान	मू २००।- तका
२२. हिउपाःया संकेत	- डा. आनन्द जोशी	मू ३००।- तका
२३. क्वाति	- पूर्ण ताम्राकार	मू १५०।- तका
२४. चिप ला निप ला	- सं. बिमल ताम्राकार	मू २००।- तका

मथुरा साय्‌मि

बुन्हि : ने.सं. १०५९ गुरुपुन्हि
शिक्षा : एम.ए. (अङ्ग्रेजी साहित्य)
स्वापू : ९८५१०१६२५७

आःतक पिदंगु सफू

बाखं

• वं नकतिनि प्रेम यात • जि हेरा • कस्ति • ब्लू डल • लुमन्तिया जलय् • ब्लू डल (अङ्ग्रेजी नं दुगु) • हिरामोती • सिन्हः • मिजला • महा-अभियान

उपन्यास

• कतांमरि • ज्वाला • यांमिखा • माकुगु विष (प्यब्व) • मचाया मां • ह्याउँमिला (स्वब्व) • राप • खालु

जीवन सम्बन्धी रचना

• लुमन्ति • लमि • यज्यू • रमा • साय्‌मि जि मथुरा

पिकाक

कुतः पिकाक

तिब्रुक्वँ, ख्वप, नेपालमण्डल, नेपाः ।

